

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ

ΤΟΜΟΣ 65

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΟΜΙΛΙΑΙ ΚΑ' - ΛΣΤ'
(ΚΕΦ. 7 - 11)

Κείμενον: Fridericus Field
Μετάφρασις — Σχόλια
ΚΥΡΙΑΚΟΥ Γ. ΡΟΥΜΠΗ
Θεολόγου - φιλολόγου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ	11—227
Ὁμλία ΚΔ' (Ματθ. ζ', 21 - 27)	11 (233)*
Ὁμλία ΚΕ' (Ματθ. ζ', 28 - η', 4)	25 (244)
Ὁμλία ΚΣΤ' (Ματθ. η', 5 - 13)	36 (236)
Ὁμλία ΚΖ' (Ματθ. η', 14 - 22)	62 (271)
Ὁμλία ΚΗ' (Ματθ. η', 23 - 34)	76 (282)
Ὁμλία ΚΘ' (Ματθ. θ', 1 - 8)	92 (295)
Ὁμλία Α' (Ματθ. θ', 9 - 17)	101 (302)
Ὁμλία ΑΑ' (Ματθ. θ', 18 - 26)	119 (316)
Ὁμλία ΑΒ' (Ματθ. θ', 27 - ι', 15)	134 (327)
Ὁμλία ΑΓ' (Ματθ. ι', 16 - 22)	160 (345)
Ὁμλία ΑΔ' (Ματθ. ι', 23 - 33)	182 (363)
Ὁμλία ΑΕ' (Ματθ. ι', 34 - 42)	197 (374)
Ὁμλία ΔΣΤ' (Ματθ. ια', 1 - 6)	214 (387)
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ	233—397

* Οἱ ἐντὸς παρενθέσεων ἀριθμοὶ εἰναι οἱ ἀντιστοιχοὶ τῶν σελίδων τοῦ πρωτοτύπου κειμένου.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΟΜΙΛΙΑ ΚΔ'

(Ματθ. ζ', 21—27)

«Δὲν θὰ εἰσεέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καθένας ποὺ μοῦ λέγῃ· Κύριε, Κύριε, ἀλλ' ἐκεῖνος ᾧ ποὺ ἐκτελεῖ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τοὺς οὐρανούς».

Διὰ τί δὲν εἶπεν· ἀλλ' ἐκεῖνος ποὺ ἐκτελεῖ τὸ ἰδικόν μου θέλημα; Διότι πρὸς τὸ παρόν ἦτο ἀρκετὸν νὰ δεχθῶν αὐτὸ κατὰ πρόωτον. Ἐξ ἄλλου αὐτὸ ἦτο πολὺ μεγάλο, ἐὰν ληθῇ ὅτι ὅτιν ἡ πνευματικὴ τῶν ἀδυναμιῶν. Ἀλλ' ὅσοι υπενόησε καὶ αὐτὸ μέ.δ.α εἶπεν. Πέραν τούτων, καὶ τὸ ἐξῆς ἡμπορεῖ νὰ προστεθῇ, ὅτι, δηλοδὴ, δὲν ὑπάρχει διαφορετικὸν θέλημα τοῦ Νιού ἀπὸ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ φαίνεται ὅτι κατηγορεῖ τοὺς Ἰουδαίους πρὸ πάντων, οἱ ὅποιοι ἐστήριζαν τὸ πᾶν εἰς

1. Τὸ «ἐάν» ἀποτίθεται πρὸς τὸ ἐκτελεσθὲν «ποιεῖν» καὶ δι' ἀμείνων ἐκτελεῖται ἡ ἀναγκαῖος τῆς συνεπειᾶς λόγος καὶ ἔργον, ὡς προειπόμενος τῆς συμπεριεᾶς. Παρλ. καὶ τὰ ἐν Α' Κορινθ. 9, 27 καὶ 13, 1—2 ἀπὸ τοῦ Παύλου λεγόμενα.

2. Ἡ ἐκτελέσεις τοῦ «Κύριε» γίνεται διὰ τὴν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν καὶ ὅπως ἐκτελεῖται καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ διαφορετικὴ παραλογὴ καὶ ἀναγωγὴ τοῦ Σωτῆρος ὡς Θεοῦ.

3. Ἡ ἐκτελέσεις, ὡς ἐκτελέσεις αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι ἡ ἐκτελέσεις τοῦ δόξου, ἀλλὰ ἡ δόξα τοῦ Πατρὸς, ὁ ὁποῖος δοξάζεται διὰ τὴν ἐκτελέσειν τοῦ θελήματος αὐτοῦ.

4. Ματθ. 7, 21.

5. Νὰ ἐκτελεσθῶν, δηλοδὴ, τὰς ἐντολάς τοῦ μέ τῶν πεποιθῶν ὅτι ἐκτελέσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοῦ.

τά δόγματα⁶ καὶ δὲν ἐφρόντιζον καθόλου διὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των. **Ε** Δι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ ὁ Παῦλος τοὺς κατηγορεῖ ὅτι οὐ λέγει· «Ἰδοὺ σὺ δυναμάζεσθα Ἰουδαῖος καὶ ἐποικτοῦσαι εἰς τὸν νόμον καὶ καυχῶσαι διὰ τὸν Θεόν καὶ γνωρίζεις θεωρητικῶς τὸ θέλημά του»;⁷ Ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὸ δὲν κερδίζεις τίποτε ἀπολύτως, ὅταν δὲν συμβαδίζῃ ἡ ἀνάλογος ζωὴ καὶ τὰ ἀντίστοιχα ἔργα.

Ὁ Κύριος, ὅμως, δὲν ἐστάθη μόνον εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ ἐπροχώρησε πολὺ πέραν αὐτοῦ· «Πολλοὶ θὰ μοῦ εἰπουν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· Κύριε, Κύριε, δὲν ἐπροφητεύσαμεν εἰς τὸ ὄνομά σου!»⁸ Συνεπῶς, δὲν ἐκδιώκεται, λέγει, ἀπὸ τὴν βασιλείαν ἐκείνος μόνον πού ἔχει μὲν πίστιν, παραμελεῖ δὲ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος πού ἐν ἀκρόμῃ διὰ τῆς πίστεως ἔχη ἐπιτελέσει πολλὰ θαύματα, χωρὶς νὰ ἔχη πράξει κανένα ἀγαθόν, ἀπομακρύνεται ὁμοίως ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἐκείνα πρόθυρα. **Π** «Πολλοὶ θὰ μοῦ εἰπουν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· Κύριε, Κύριε, δὲν ἐπροφητεύσαμεν εἰς τὸ ὄνομά σου». Βλέπετε μὲ ποῖον τρόπον σιγά - σιγά, ὅταν ἐτελείωσεν σκαδὸν τὴν ἁμλίαν του, παρουσιάζει καὶ τὸν ἑαυτὸν τοῦ πλέον καὶ ὑποδεικνύει ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ κριτής; Τὸ ὅτι ἡ κόλασις περιμένει τοὺς ἁμαρτωλοὺς τὸ ἀπέδειξεν εἰς τὰ προηγούμενα, ἐνῶ ἐδῶ ἀποκαλύπτει καὶ ποῖος εἶναι ὁ τιμωρὸς. Καὶ δὲν εἶπεν, θέβαια, καθαρὰ ὅτι «ἐγὼ εἰμαι», ἀλλ' ὅτι «πολλοὶ θὰ μοῦ εἰπουν», δηλῶν τὸ ἴδιον ἀκριβῶς πάλιν. Διότι, εἰάν δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ κριτής, τότε πῶς θὰ ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς; «Καὶ τότε θὰ διακηρύξω εἰς αὐτοὺς ὅτι οὐδέποτε σὰς ἐγνώρισα. Φύγετε μακρὰν ἀπὸ ἐμέ»⁹. «Ὅχι μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως», λέγει, **Ἔ** ἀλλὰ καὶ τότε, ὅταν ἐκάνετε τὰ θαύματα.¹⁰

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἔλεγε καὶ εἰς τοὺς βοηθούς· «Νὰ μὴ χαίρετε διὰ τὸ ὅτι τὰ πονηρὰ πνεύματα ὑποτάσσονται εἰς σὰς. Ἀλλὰ νὰ χαίρετε διότι τὰ δυνάμειά σας ἐγράφησαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς».¹¹ Καὶ πάντοτε συνεχῶς προτρέπει νὰ προσέχωμεν πάρα πολὺ τὸν τρόπον

6. Ἐπρόσκειν μόνον τὴν πίστιν, χωρὶς νὰ εὐαγγελίζων ἀκριβῶς πρὸς καθὴν τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα των.

7. Ρωμ. 2, 17—18.

8. Ματθ. 7, 22.

9. Ματθ. 7, 23.

10. Δὲν οὐκ ἐγνώρισα, ἐγνωρίζω.

11. Ἐκτελεσθέντος τὸ ἔργου μου.

12. Λουκ. 10, 20.

τῆς ζωῆς μας. Διότι δὲν εἶναι νοητὸν νὰ ἐγκαταλείψῃ ποτὲ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον πού ζῇ ἐνάρητα **300** καὶ ἔχει ἀπολογία ἀπὸ ὅλας ἐν γένει τὰ πάθη του. Καὶ ἂν κάποτε συμβῇ νὰ πλανηθῇ, γρήγορα ὁ Θεὸς θὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Υπάρχουν, ὅμως, μερικοὶ πού ὑποστηρίζουν ὅτι αὐτοὶ ἔλεγον αὐτὰ ψευδομένον·¹² Δι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐσώθησαν, λέγουν. Λοιπόν, ὁ Ἰησοῦς ἐν προκειμένῳ παρουσιάζει τὴν ἀντίθετον κατάστασιν ἀπὸ ἐκείνην πού ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι οἱ ἄνθρωποι. Διότι ἐδῶ θέλει νὰ δείξῃ ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τὰ ἔργα δὲν ἔχει καμμίαν λαχύν. Εἰς τὴν συνέχειαν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἰδέας αὐτῆς προσέθεσε καὶ τὰ θαύματα, διὰ νὰ καταστήσῃ σαφές ὅτι οὐ μόνον ἡ πίστις, ἀλλ' αὐτὴ καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῶν θαυμάτων ὠφελεῖ καθόλου ἐκείνον πού θαυματουργεῖ χωρὶς νὰ εἶναι ἐνάρητος. Ἐάν ὅμως δὲν ἐθαυματούργουν, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῇ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐδῶ; **Β** Διαφορετικά, δὲν θὰ εἶχαν τὴν τόλμην νὰ εἰπουν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐνῶ ἡ κρίσις ἦτο παρούσα. Ἐξ ἄλλου καὶ αὐτὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ ὅτι ἐρωτοῦν, ἀποδεικνύει ὅτι εἶχαν θαυματουργήσει.¹³ Ἐπειδὴ, δηλαδὴ, εἶδαν ὅτι τὸ τέλος τῶν ἡτο ἀντίθετον ἀπὸ τὴν προσδοκίαν των καὶ ὅτι ἐδῶ θαυμάζοντο ἀπὸ ἄλλους τοὺς ἄνθρώπους, ὅταν ἐθαυματούργουν, ἐνῶ ἐκεῖ βλέπουν τοὺς ἑαυτοὺς των νὰ καλᾶζονται πλέον, μὲ κατόπληξιν καὶ θαυμασμόν λέγουν· Κύριε, δὲν ἐπροφητεύσαμεν εἰς τὸ ὄνομά σου; Διὰ τὴν, λοιπόν, μᾶς ἀποστρέφεται τώρα; Τί σκοπιμότητα ἔχει τὸ περιεργον καὶ παράδοξον αὐτὸ τέλος;

Ἀλλ' ἐκεῖνοι, θέβαια, παραξενεύονται, διότι, ἐν καὶ ἔκαναν τόσα θαύματα, ἐν τούτοις ἐκολάσθησαν. Σὺ, ὅμως, μὴ παραξενεύσαι. **Ε** Διότι ἡ θαυματουργικὴ χάρις εἰς τὸ σύνολόν της ἀπορρεῖ ἀπὸ τὴν δωρεάν ἐκείνου πού τὴν ἔδωκεν, ἐνῶ ἐκεῖνοι δὲν προσέφεραν τίποτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν των, δι' αὐτὸ καὶ βίκαία κολάζονται, διότι ἐδείχθησαν ἀγνώμονες καὶ ἀναισθητοὶ πρὸς ἐκεῖνον πού τόσοι τοὺς ἐτίμησεν, ὥστε νὰ δώσῃ τὴν χάριν του καὶ εἰς ὅσους δὲν τὴν ἤξισαν.

Τί λοιπόν, ἐρωτᾷ κάποιος, ἐθαυματούργουν, καθ' ὅν χρόνον διέπραττον τὴν ἁμαρτίαν; Μερικοὶ λέγουν ὅτι

13. Ἡ ἐν στίχῳ 22 τοῦ 7ου κεφ. τοῦ Ματθαίου.

14. Ματθ. 7, 21—23.

κατά την εποχήν πού θαυματουργοῦν δὲν ἡμάρτανον συγχρόνως, ἀλλ' ὕστερα μετεβλήθησαν καὶ ἐπέδοθησαν εἰς τὴν ἀνομίαν. Ἀλλὰ, ἐάν συμβαίῃ αὐτὸ, πάλιν δὲν εὐσταθῇ τὸ θέμα πού ἐξετάζομεν. Διότι ἐκεῖνο πού ἐπεδίωξε νὰ δείξῃ ὁ Ἰησοῦς εἶναι τὸ ἀκόλουθον· ὅτι, ἐη-λασθῇ, οὔτε ἡ πίστις οὔτε τὰ θαύματα ἔχουν καμμίαν ἰσχύν, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ὁ ἐνάρτεος θίος. **Δ** Αὐτὸ ἀκρι-βῶς, ἐξ ἄλλου, ἔλεγε καὶ ὁ Παῦλος· Ἐάν ἔχω πίστιν, ὥστε νὰ μεταβάτω καὶ θοῦναι ἀκόμη, καὶ εἴαν γνωρίζω ὅλα τὰ μυστήρια καὶ ἔχω ὅλην τὴν γνῶσιν, δὲν ἔχω, ἤμως, ἀγάπην, δὲν εἰμαι τίποτε».¹⁵

Καὶ ποιοὶ εἶναι αὗτοι; ἄραγε κάποιος. Πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους πού ἐπίστευσαν ἐλαβὼν χαρίσματα, ὅπως ἦτο ὁ ἐκδοῦλλος τὰ δοκίμια, χωρὶς νὰ εἶναι ὁπισθὸς του, ὅπως ἦτο καὶ ὁ Ἰούδας· διότι καὶ αὐτός, ἂν καὶ ἦτο πο-νηρὸς, εἶχε χάρισμα. Καὶ εἰς τὴν παλαιάν Διαθήκην εἶ-ναι δυνατόν νὰ εὕρῃ κανεὶς ἀναλόγους περιπτώσεις, εἰς τὰς ὁποίας πολλὰς φορὰς διὰ μέσου ἀναξίων ἀνθρώπων ἐνῆργησεν ἡ χάρις, διὰ νὰ εὐεργετήσῃ ἄλλα πρόσωπα. Ἐπειδὴ, δηλαδή, δὲν ἦσαν ὅλοι ἱκανοὶ εἰς ὅλα, ἀλλ' ἄλ-λοι μὲν εἶχαν ἀγνήν ζωὴν, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀνάλογον πί-στιν, ἄλλοι δὲ εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀντιθέτου κατὰστα-σιν,¹⁶ δι' αὐτὸ μὲ τούς τελευταίους προτρέπει τοὺς πρώ-τους, ὥστε νὰ ἐπιδείξουν καὶ πίστιν, ἐνῶ καὶ αὐτοὺς μὲ τὴν ἀνέκφραστον αὐτὴν δωρεάν τοὺς προελαλκεῖ, ὥστε νὰ καταστοῦν καλῶτεροι. Δι' αὐτὸ προσέφερε μὲ μεγά-λην ἀφθονίαν τὴν χάριν του. Πραγματικὰ, «πολλὰ θαύ-ματα», λέγει, «ἐκάναμεν».¹⁷ **ΒΟΗ** Ἀλλὰ τότε θὰ διοκη-ρούξω πρὸς αὐτοὺς ὅτι δὲν σὰς γνωρίζω. Τώρα, θέλω, νομίζω ὅτι εἶναι φίλοι μου. Τότε, ὅμως, θὰ καταλά-θουν ὅτι δὲν τοὺς ἔδωσα τὴν χάριν μου ἐπειδὴ ἦσαν φί-λοι μου.

Καὶ διὰ τί παραξενεύεσσαι διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔδωσε χαρίσματα εἰς ἀνθρώπους πού ἐπίστευσαν μὲν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ δὲν εἶχαν ζωὴν συμφωνὴν πρὸς τὴν πίστιν, ἀφοῦ

15. Α' Κορινθ. 13, 2.

16. Διέβησαν θαυματουργοὶν ἱκανότητα, χωρὶς ἀγάπην ἔργα.

17. Ματθ. 7, 29.

18. Βασιλῆς. Ἦτο υἱὸς τοῦ Βαῦρ, καταγόμενος ἐκ τῆς πόλεως τῆς Μεσοποταμίας Φαθούρα (Ἀρβί. 28, 6, 28, 7), μόνος τὸ ἐπάγγελμα (Ἰερ. Ν. 18, 28). Ὁ βασιλεὺς τῆς Μοῦσ Βαλῆς ἐστειλε καὶ τὸν ἐκέλευσε διὰ νὰ καταλάβῃ τοὺς Ἑβραίους πού εἶχαν φθάσῃ εἰς τὴν ἐκείνην του καὶ ἀπα-λῶν νὰ καταλάβουν τὴν χάριν του· ἀλλ' ὁ Βῆσας τὸν ὑπετόλμων. Ὁ Βα-

καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς κατηγορίας ἀνθρώπων ἐνῆργη ὁ Κύριος καὶ ὅταν ἀκόμη στεροῦνται καθὲ ἀγαθότητος; Πραγματικὰ, ὁ Βαλαάμ¹⁹ δὲν εἶχε καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν πίστιν οὔτε μὲ τὴν ἐνάρτεον ζωὴν, καὶ ὅμως ἡ χάρις ἐνῆργησεν εἰς αὐτόν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἄλλων.²⁰ Καὶ ὁ Φαραὼ ἦτο παρθέμιος, ἀλλ' ὅμως καὶ εἰς ἐκεῖνον ἔδει-ξε τὰ μέλλοντα.²¹ Καὶ ὁ Ναβουχοδονόσορ ἦτο παρναμώ-τατος **Β** καὶ, ὅμως, ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτόν ὁ Θεὸς ὅσα θὰ συνέβαιναν ὕστερα ἀπὸ πολλὰς γενεάς.²² Καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάλιν, πού ὑπερέβησαν τὸν πατέρα του εἰς τὴν παρναμίαν, ἔδειξε τὰ μέλλοντα, οἰκονομῶν πρά-γματα μεγάλα καὶ ἄξια θαύμασμοῦ.²³ Ἐπειδὴ, δηλαδή, καὶ τότε²⁴ τὸ κήρυγμα εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀρχὴν του καὶ ἐχρειάζετο νὰ ἀποδεικνύῃ φανερά τὴν δύναμιν του, δι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ ἐλάβαν τὴν δωρεάν τῆς θαυματουργ-ίας χωρὶς νὰ τὴν ἀξίζουν. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ θαύματα αὐτὰ δὲν εἶχαν κανένα ὄφελος, παρὰ περισσότερον ἐκο-λάζοντο. Δι' αὐτὸ καὶ τοὺς ἀπηύθυνε τὸν φοβερὸν ἐκεῖ-νον λόγον· «Δὲν σὰς ἐγνώρισα ποτὶς».²⁵ Διότι πολλοὺς τοὺς μισοὶ καὶ ἀπὸ ἐδῶ²⁶ καὶ πρὸ τῆς κρίσεως τοὺς ἀπο-στρέφεται.

19. ὅμως, συνέστησε εἰς τὸν Βαλῆα νὰ ἀποστείλῃ γυναῖκα ἀπὸ τῆς Κιῦθ εἰς τὸν στρατάρχου τῶν Ἰερουσαλὴν, ὥστε νὰ παρασθῇ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν δουλείαν καὶ τὴν αἰσχρολογίαν καὶ τοῦτοστρόφησιν νὰ γέ-νη τὴν δύναμιν πού τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός. Πραγματικὰ, ἡ ὑπόθεσις ἐστὶν εἰς ἀμφισβήτου, ἀλλ' ὁ Κύριος ἐνῆργησε ὅλην τὴν παρεκκλήσιν τῆς Ἰερου-σαλῆς (Ἀρμ. 23, 1 ἐξ. 31, 1 ἐξ.). Τὰ γεγονότα αὐτὰ ἀναφέρονται καὶ εἰς τὴν ἱστανὴν Διαθήκην· **Β** Πέτρ. 2, 15. Ἰερ. 11. Ἀποκλ. 2, 14. Ὁ Βα-λαάμ ἀργότερον ἐκρινέθη ἀπὸ τοῦ Ἰερουσαλῆς (Ἀρβ. 81, 8, Ἰερ. Ν. 11, 28).

20. Ἀναφέρεται εἰς τὸ παραστατικόν, τῆς βίου τοῦ Βαλαάμ πού ἀνι-σταν. Πρβλ. Ἀρβ. 22, 1 ἐξ. 23, 1 ἐξ.

21. Πρόκειται διὰ τὸ θάνατον τοῦ Φαραὼ μὲ τούς ἐκείνους καὶ τοὺς ἐκείνους, διὰ τοῦ ὅπου καὶ τὴν ἐρημίαν πού ἀνιήλ ὁ Θεός· «ὅσα ποιεῖ Ἰσραὴλ τῇ Φαραὼ», Περ. 41, 26. Δι' ὅλον τὸ συμβῆν Πρβλ. Γεν. 41, 1 ἐξ.

22. Εἶναι γνωστὸν τὸ θάνατον τοῦ Ναβουχοδονόσορος τὸ ὅταν ἤρθη-ναι ὁ Δαυὶδ καὶ διὰ τοῦ ὅπου ὁ Θεός ἀνέδειξε τὴν ἐκείνην Ναβουχο-δονόσορ ὅ καὶ γενέσθαι ἐπ' ἐκείνου τὴν ἡμερῶν. Δαν. 2, 28. Πρβλ. σχε-τικῶς Δαν. 9, 1 ἐξ.

23. Ἦναι τὸν Βασιλῆα καὶ τὴν διὰ μυστηρίους χειρὶς ἀναγερθὴν τοῦ λαοῦ λέξων· μινὴ, βασιλῆ, φάρος, τὰς ὁποίας ἡμῖν ἐκείνην ὁ Δαυὶδ. Πρβλ. Δαν. 2, 1 ἐξ.

24. Κατὰ τὴν ἐκείνην τῆς βράσεως τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς.

25. Ματθ. 7, 28.

26. Ἀπὸ τῆς παροῦσας Ἰερου.

Συνεπώς, ὡς αὐθιγανθώμεν φόβον, ἀγαπητοί μου, καὶ ὡς φροντίζαμεν μὲ μεγάλῃ ἐπιμέλειαν τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μας, Ὁ καὶ ὡς ἔχουμεν τὴν ἐντόπισιν ὅτι ὑστεροῦμεν, ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάνομεν θαύματα τώρα. Πραγματικά, δὲν θὰ μᾶς προσέφερε ποτὲ κανὲν πλεονέκτημα ἡ θαυματουργία, ὅπως δὲν μᾶς ἐλάττωει καθόλου τὸ γεγονός ὅτι δὲν θαυματουργοῦμεν, ἐάν φροντίζωμεν διὰ τὴν ἀρετὴν ἐν γένει. Διότι διὰ τὰ θαύματα εἰμεθα ὀφειλέται²⁶ οἱ ἴδιοι, ἐνῷ διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα μας ἔχομεν τὸν Θεὸν χρεώστην.

Ὅταν, λοιπόν, ὁ Κύριος ἀποκλήρωσε τὴν ὁμιλίαν του καὶ ὠμίλησε μὲ ἀκρίθειαν διὰ τὸ σῶμα τῆς ἀρετῆς καὶ ἀπέδειξε τὸ πόσον ἀπέχουν ἀπὸ αὐτὴν ὅσοι ὑποκρίνονται τοὺς ἐναρέτους, ὅσοι νηστεύουν καὶ προσεύχονται μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιδειχθῶν, ὅσοι ἔρχονται μὲ τὸ ἐνδυμα τῶν προβάτων, ὅσοι λυμᾶνονται αὐτὴν, τοὺς ὁποίους ἀνόμωσε χοίρους καὶ κύνες. Ὅταν, διὰ τὰ κατὰστροφὴ καὶ ἐδῶ φανερὸν πόσον μεγάλο εἶναι τὸ κέρδος ἀπὸ τὴν ἀρετὴν καὶ πόση ἡ ζημία ἀπὸ τὴν κακίαν, Ὁ λέγει: «Καθένας, λοιπόν, ποὺ ἀκούει τοὺς λόγους μου αὐτοὺς καὶ ἐκτελεῖ αὐτούς, θὰ τὸν παραμοιάσω πρὸς ἀνδρα φονίμον». ²⁷ «Ὅσα θὰ πάθουν ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἐκτελοῦν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἂν ἀκούη κάνουν θαύματα, ἔχετε ἀκούσει εἰς τὰ παραπάνω. Ἐπιβάλλεται, ὁμῶς, νὰ μάθετε καὶ τί θὰ ἀπολαύσουν ὅσοι πεῖθονται εἰς τὰ λεχθέντα ἐν γένει, ὅχι μόνον εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν.

«Καθένας», λέγει, «ποὺ ἀκούει τοὺς λόγους μου αὐτοὺς καὶ ἐκτελεῖ αὐτούς, θὰ τὸν παραμοιάσω πρὸς ἀνδρα φονίμον». Εἶδες μὲ ποῖον τρόπον ποικίλλει τὴν ὁμιλίαν του, Ἐ ἄλλοτε μὲν λέγων ὅτι: «Ὅχι καθένας ποὺ μοὺ λέγει, Κύριε, Κύριε, καὶ ἔτσι ἀποκολλᾷται τὸν ἑαυτὸν του, ἄλλοτε δὲ ὅπως ἐκτελεῖ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου». ²⁸ Καὶ πάλιν, ὁμῶς, παρουσιάζει τὸν ἑαυτὸν του ὡς κριτὴν «διότι πολλοὶ θὰ μοὺ εἰποῦν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην: Κύριε, Κύριε, δὲν ἐπροφητεύσαμεν εἰς τὸ ὄνομά σου;». Καὶ θὰ τοὺς ἀπαντήσω ὅτι δὲν σὰς γινώριζα. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἴδιος

26. Ἐναντὶ τοῦ Θεοῦ ποὺ προσφέρει τὴν χάριν τῆς θαυματουργίας.

27. Ματθ. 7, 24.

28. Ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς παραμένει ἀφηνής.

εἶναι κύριος τοῦ σύμπαντος, ~~ΘΕΟΣ~~, διὸ καὶ εἰπεν: «Καθένας ποὺ ἀκούει τοὺς λόγους μου αὐτούς».

Ἀφοῦ, λοιπόν, ἔκανε λόγον δι' ὅλα τὰ μελλοντικά ἀγαθὰ, ἀνέφερε, δηλαδή, τὴν βασιλείαν, τὴν ἀνέκφοραστον αἰοιότητα καὶ τὴν παραμυθίαν καὶ ὅλα τὰ παρόμοια, ἐπιθυμεῖ καὶ ἀπὸ ἐδῶ νὰ δόσῃ εἰς αὐτοὺς τοὺς καρπούς τῶν ἔργων των καὶ νὰ δείξῃ πόση εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἀρετῆς καὶ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν. Ποία εἶναι, λοιπόν, ἡ δύναμις τῆς; Τὸ θεὸν ζῶν μὲ ἀσφάλειαν, τὸ ὅτι δὲν καταβάλλονται εὐκολὰ ἀπὸ κανέναν κακόν, τὸ ὅτι ἱστανται ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλους ἐκείνους ποὺ προσπαθοῦν νὰ τοὺς θλάσῃ. Καὶ ποῖον δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ αὐτό; Διότι αὐτὸ δὲν θὰ ἠμποροῦσεν οὔτε ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ ἐξασφαλίσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του, παρὰ ὅποιος εἶναι ἐνάρετος. Πραγματικά, μόνον αὐτὸς ἔχει τὸ προτέρημα αὐτὸ εἰς μεγάλον βαθμὸν καὶ ἀπολαμβάνει μεγάλην γαλήνην ἢ μέσῃ εἰς τὴν μεταβλητότητα τῶν πραγμάτων τοῦ παρόντος κόσμου. Καὶ τὸ περισσότερον ἀξιοθαύμαστον εἶναι τὸ ἑξῆς, ὅτι, δηλαδή, ἐνῷ δὲν ὑπάρχει γαλήνη, ἀλλὰ φοβερός χειμὼν καὶ μεγάλη τρικυμία καὶ θῶς καὶ συνεχεῖς πειρασμοί, αὐτὸς δὲν ὑφίσταται οὔτε τὴν παραμικρὴν ταραχήν.

Καὶ κατέβηκεν ἡ ἔρηξη καὶ ἤλθον τὰ ποτάμια καὶ ἐφόρησαν οἱ ἀνεμοὶ καὶ ἐκτύπησαν εἰς τὸ σπῆτι ἐκεῖνο καὶ δὲν ἐκρημνίσθη, διότι ἤτο θεμελιωμένος ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν. ²⁹ Βροχὴ καὶ ποτάμια καὶ ἀνέμους ἀνομάζει ἐδῶ μεταφορικῶς τὰς ἀνθρωπίνους συμφορὰς καὶ δυσκολίας, ὅπως εἶναι αἱ σικοφαντίαι, αἱ μηχανορραφίαι, τὰ πένθη, οἱ θάνατοι, αἱ ἀπώλειαι τῶν συγγενῶν, αἱ ὕβρεις τῶν ἐξῆτων καὶ ὅσα κακὰ τοῦ θίου μας θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἀναφέρει κανεὶς. Ὁ ἄλλὰ δὲν ὑποκύπτει, λέγει, εἰς κανένα ἢ τοιαύτη ψυχὴ καὶ ἡ αἰτία εἶναι ὅτι ἔχει θεμελιωθῇ ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν. Πέτρα ὀνομάζει τὴν ἀσφάλειαν ποὺ παρέχει ἡ διδασκαλία του. Διότι αἱ ἐντολαὶ του εἶναι ἰσχυρότεροι ἀπὸ τὴν πέτραν καὶ ὑψώνουν ἐπάνω ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα κύματα. Πραγματικά, ὅποιος ἐκτελεῖ μὲ ἀκρίθειαν τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ δὲν θὰ ὑπερνικῇ μόνον τοὺς ἀνθρώπους ποὺ θέλουν νὰ τὸν θλάσῃ, ἀλλὰ καὶ τοὺς δαίμονας ποὺ τὸν ἐπιθούλευονται.

29. Ματθ. 7, 25.

Καί ὅτι τὰ λεγόμενα δὲν εἶναι κομπορημοσύνη τὸ μαρτυρεῖ ὁ Ἰωθ, ποῦ ἐδέχθη ὅλας τὰς ἐπιθέσεις τοῦ διαβόλου καί, ὅμως, παρέμεινεν ἀτάραχος. **Δ** θὰ ἡμποροῦσαν νὰ τὸ μαρτυρήσουν καὶ οἱ ἀποστόλοι, ποῦ, ἂν καὶ ἔπικαν ἐπάνω των τὰ κόματα τῆς οἰκουμένης, τῶν ἀσχημῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν τυράννων, τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ξένων, τῶν θαυμάσιων καὶ τοῦ διαβόλου, καὶ κάθε μηχανορραφία ἐκινήθη ἐναντίον των, ἐν τούτοις ἐστάθισαν ἀστερεώτεροι ἀπὸ τὴν πέτρην καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ διέλιυσαν.

Συνεπῶς, ποῖος τρόπος ζωῆς θὰ ἡμποροῦσε νὰ θεωρηθῇ εὐτυχέστερος ἀπὸ αὐτὸν; **Δ**ιότι τὴν ζωὴν αὐτὴν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑποσχεθῇ οὔτε ὁ πλοῦτος οὔτε ἡ σωματική δύναμις οὔτε ἡ δόξα οὔτε ἡ ἐξουσία οὔτε τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀρετῆς. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν, πραγματικά δὲν εἶναι δυνατόν, νὰ εὖρησῃ ἄλλον τρόπον ζωῆς ἀψηλαγμένον τελείως ἀπὸ τὰ κακά, παρὰ αὐτὸν μόνον. Καὶ μάρτυρες εἶσαί ἐσεῖς, **Ε** ποῦ γνωρίζετε καλὰ τὰς μηχανορραφίας τοῦ ἐμφανιζομένου εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ τοὺς θαυμάσιους καὶ τὰς ἀνταρπαγὰς ποῦ αὐθαίρουν εἰς τὰ σπίτια τῶν πλουσίων.

Ἄλλ' εἰς τοὺς ἀποστόλους δὲν συνέβη τίποτε παρόμοιον. **Π** λοιπὸν; Δὲν ἔγνω τίποτε τὸ παρόμοιον, οὔτε ἔπαθον κανένα κακὸν αὐτοὶ ἀπὸ κανένα; Καί, ὅμως, τοῦτο εἶναι τὸ ἄξιον θαυμασμοῦ, βίη, δηλαδὴ, **303** ἂν καὶ ὑπέστησαν πολλὰς ἐπιθέσεις καὶ πολλοὶ χειμῶνες ἐξέσπασαν ἐπάνω των, ἐν τούτοις δὲν μετέβαλαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν οὔτε τοὺς ἔσχατον εἰς ἀπειπίαν. Ὅλα ἀγωνιζόμενοι μὲ γυμνά σώματα ἐπεκράτησαν καὶ ἐνίκησαν.

Καὶ οὐ, λοιπὸν, ἐὰν θέλῃς νὰ ἐφαρμόζῃς αὐτὰ μὲ ἀκρίβειαν θὰ θεωρήσῃς τὰ πάντα ὡς ἀσεία πράγματα. Διότι, ἐὰν εἰσοὶ ἀχυραμένοι μὲ τὴν εὐσέβειαν ποῦ τηγάζει ἀπὸ τὰς παραινώσεις αὐτάς, δὲν θὰ ἡμπαρέσῃ τίποτε νὰ σὲ λυπήσῃ. Πραγματικά, τί κακὸν θὰ σοῦ κάνην ἐκεῖνος ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ θλάσῃ; Μήπως σοῦ ἀφαιρεῖ τὰ χρηματὰ σου; Ἄλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπειλήν αὐτὴν, ἔλαβες ἐντολὴν νὰ τὰ καταφρονῇς καὶ νὰ τὰ ἀποστρέφῃς μὲ τὴν μεγάλην ὑπερόλῃν. **Β** ὥστε νὰ μὴ ζητῇς ποτὲ κατὰ παρόμοιον ἀπὸ τὸν Κύριον. Μήπως, ὅμως, σὲ ρίπτει εἰς τὴν φυλακὴν; Ἄλλὰ προτοῦ νὰ φυ-

30. Πού περιγράφει καταστάσεις.

λακισθῇς, ἔλαβες ἐντολὴν νὰ ζῇς κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὡς νὰ ἔχῃς σταυρωθῇ δι' ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Μήπως, πάλιν, σὲ κακολογεῖ; Ἄλλὰ ὁ Χριστὸς σὲ ἀπηλάττει ἀπὸ αὐτὴν τὴν λύπην, μὲ τὸ νὰ σοῦ ὑποσχεθῇ μεγάλην ἀμοιβὴν διὰ τὴν ἀνεξικακίαν, χωρὶς καθόλου νὰ κοπιᾷς, καὶ σὲ κατέστησε τόσον καθαρόν ἀπὸ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν λύπην, ποῦ δημιουργοῦνται ἐξ αἰτίας τῶν συκοφαντιῶν, ὥστε νὰ σὲ πρὸς τὴν νὰ προσεύχῃς καὶ διὰ τοὺς ἐχθρούς σου. Μήπως, ὅμως, σὲ καταδιώκει καὶ σὲ ἀπειλεῖ μὲ ἀμέτρητα κακά; Ἄλλὰ μὲ αὐτὰ σοῦ φειδύχεται λαμπρότερον τὸν στέφανον. Μήπως σὲ φονεῖ καὶ σὲ σφάττει; Καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν, ὅμως, σὲ ὠφελεῖ πάρα πολὺ, ἐπειδὴ σοῦ προετοιμάζει τὰ θραύσματα, ποῦ ἔλαβαν οἱ μάρτυρες, **Γ** σοῦ δίδει εὐκαρίαν διὰ μεγαλύτεραν ἀμοιβὴν καὶ σοῦ παρέχει τὴν δυνατότητα νὰ ἀπαλλαγῇς κατὰ τὴν κοινὴν δίκην. Αὐτὸ εἶναι πρὸ πάντων ποῦ εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, ὅτι, δηλαδὴ, οὐ μόνον δὲν προσενεῖται καμμίαν θλάσιν σοὶ ἐπιβουλεύονται πρὸς ἄλλους, ἀλλ' ἀντιθέτως καθίστανται πρὸς λαμπροὺς ἐκείνους ποῦ ἐπιθυμοῦν νὰ ζημιώσουν. Ἰσὺ ποῖον πράγμα, λοιπὸν, θὰ ἡμποροῦσε νὰ γίνῃ ἀντίξιον αὐτοῦ, τοῦ νὰ διαλέξῃ, δηλαδὴ, κανεὶς τοιοῦτον τρόπον ζωῆς, ὅποιος εἶναι αὐτὸς μόνον;

Ἐπειδὴ, ὅμως, εἶπεν ὅτι ἡ δόξς εἶναι στενὴ καὶ γέμνη δυσκολίας, διὰ νὰ εὐφρανῇ τοὺς κόπους, τοὺς ὑποδεικνύει ὅτι ἡ δόξς αὐτὴ εἶναι πολὺ ἀσφαλὴς καὶ ὅτι προσφέρει μεγάλην ἡδονήν. ὅπως, πάλιν, καὶ ἡ ἀντίθετος εἶναι πολὺ ἀσθεαία καὶ μεγάλην ζημίαν προσενεῖ. Ὅπως, δηλαδὴ, μὲ ὅσα εἶπεν εἰδείε τὰ ἐπαθλα τῆς ἀρετῆς, καθ' ὅμοιον τρόπον ἐφανερώσε καὶ τῆς κακίας τὰ ἀποτελέσματα. **Δ** Διότι, ὅτι λέγω συνεχῶς, τὸ ἴδιον θὰ ἐπαναλάβω καὶ τώρα, ὅτι καὶ μὲ τὰ δύο προετοιμάζει τὴν σωτηρίαν τῶν ἀκροατῶν, δηλαδὴ, καὶ μὲ τὴν προθυμίαν διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ μὲ τὸ μένος διὰ τὴν κακίαν.

Πραγματικά, ἐπειδὴ θὰ ὑπῆρχαν μερικοὶ, ποῦ θὰ ἐθαύμαζαν τὰ λεγόμενα χωρὶς, ὅμως, νὰ παρέχουν καὶ τὴν διὰ τῶν ἔργων ἀποδείξιν τοῦ θαυμασμοῦ των, τοὺς προλαμβάνει ἐκ τῶν προτέρων καὶ τοὺς ἐκφοβίζει, ὅταν λέγῃ ὅτι, μολονότι τὰ λεχθέντα εἶναι καλὰ, ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἀρκετὰ διὰ τὴν σωτηρίαν ἢ ἀκρόασις, ἀλλὰ

χρειάζεται και ἡ ὁπακή πού ἐκδηλώνεται μέ τὰ ἔργα, καί μάλιστα τό πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπό αὐτά.

Καί εἰς τό σημεῖον αὐτό τελειώνει τήν διμύλια, ἡ ἀφοῦ ἀφησεν εἰς τοὺς ἀκρατάς που ἔντονον τό συναίσθημα τοῦ φόβου. Ὅπως ἀκριβῶς, δηλαδή, διὰ τήν ἀρετήν δέν προέτρεψε μόνον ἀπό τὰ μελλοντικά ἀγαθὰ, μέ τό νά ἀναφέρῃ τήν βασιλείαν, τοὺς οὐρανοὺς, τήν ἀνέκφραστον ἀμοιβήν, τήν παρηγορίαν καί τὰ ἀνυπαλόγηστα ἀγαθὰ, ἀλλά παρώθησε καί μέ τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, μέ τό νά ἀποδείξῃ τήν σταθερότητα καί τό ἀμετακίνητον τῆς πέτρας, καθ' ὅμοιον τρόπον καί διὰ τήν κακίαν δέν ἐκφοβίζει μόνον ἀπό τὰ προσδοκώμενα κακά, **304** ὅπως εἶναι τό δένδρον πού κόπτεται, τό ἀσβεστον πύρ, ὁ ἀποκλεισμός ἀπὸ τὴν βασιλείαν καί τό ὅτι τοὺς λέγει δέν σὺς γινώσκω, ἀλλά τοὺς φοβίζει καί μέ τὰ παρόντα. ἔνωσά τήν κατακρήμνισιν τῆς οἰκίας.³¹ Δι' αὐτό καί κατέστησε τόν λόγον του πρὸς ἐντυπωσιακόν, μέ τό νά τὸν ἐκφράσῃ διὰ παραβολῆς. Διότι δέν εἶναι τό ἴδιον νά εἴπῃ ὅτι ὁ δειλὸς εἶναι ἀκατάβλητος καί ὅτι ὁ πονηρὸς εἶναι εὐκλειπτός, ὅσον εἶναι τό νά ἀναφέρῃ τήν πέτραν, τήν οἰκίαν, τοὺς ποταμούς, τήν θροχήν, τὸν ἄνεμον καί ὅλα τὰ παρόμοια.

«Καὶ καθένας», λέγει, «πού ἀκούει τοὺς λόγους μου αὐτοὺς καί δέν τοὺς ἐκτελεῖ, θά εἶναι ὅμοιος πρὸς ἄνθρωπον ἀνόητον, πού ἔκτισε τό σπίτι του ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον». **32** Σωστά ἀνόητος αὐτὸν ἀνόητον. Διότι τί ἡμπορεῖ νά θεωρηθῇ πρὸς ἀνόητον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, πού κτίζει τό σπίτι του ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, πού ὑπομένει μὲν τὸν κόπον τῆς κατασκευῆς, ἀλλὰ στερεῖται τὸν καρπὸν καί τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ἐργασίας του καί ἀντ' αὐτοῦ ὑπομένει τὴν κόλασιν; Διότι εἶναι αὐταπόδεικτον βεῖ οἱ ἀκροατοὶ τὴν κακίαν κοπιᾶσιν. Πραγματικά, ὁ ἀρπαξ, ὁ μοιχὸς καί ὁ συκοφάντης κουράζονται πολὺ καί ταλαιπωροῦνται, διὰ νά φέρουν εἰς πέρας τὴν κακίαν των. Ἀλλ' ὅχι μόνον κανένα κέρδος δέν ἀποκομίζουν ἀπὸ τοὺς κόπους των οὕτως, ἀλλὰ καὶ μεγάλην ζημίαν ὑφίστανται. Διότι καί ὁ Παῦλος, αὐτὸ ἐννοῶν, ἔλεγεν· «Ἐκείνος πού σπείρει εἰς τὴν σάρκα του, αὐτὸς ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς θά θερίσῃ φθο-

ρὰν».³³ Ὁ Μὲ αὐτὸν ὁμιλᾶσαν καί βασι κτίζουν ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, ὅπως εἶναι οἱ πόρνοι, οἱ ἀσελεγεῖς, οἱ μέθυσοι, οἱ δέσθουμοι καί ὅσοι ἐπαίδωνται εἰς ὅλα τὰ ἄλλα κακά.

Παρόμοιος ἦτο ὁ Ἀχάθς,³⁴ ἀλλ' ὅχι ὁ Ἥλιος. Διότι, ἐάν θέσωμεν τὴν ἀρετὴν καί τὴν κακίαν τὴν μίαν κοντὰ εἰς τὴν ἄλλην, θά καταλάβωμεν τὴν μεταξὺ των διαφορὰν καλῶτερα. Ὁ ἕνας,³⁵ λοιπόν, ἐκτίσεν ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν, ἐνῷ ὁ ἄλλος³⁶ ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἀν καὶ ἦτο βασιλεὺς, ἀφροδίτα καί ἔτρεψε τὸν προφήτην, πού εἶχε μόνον τὴν μνηστήν.³⁷

Παρόμοιοι ἦσαν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλ' ὅχι οἱ ἀπόστολοι. Δι' αὐτό, ἀν καὶ ἦσαν ὀλίγοι καὶ φυλακισμένοι, ὁ ἀπέδειξαν τὴν στερεότητα τῆς πέτρας, ἐνῷ οἱ Ἰουδαῖοι, μολονταί ἦσαν πολλοὶ καὶ ὀπλισμένοι, ἀπέδειξαν τὴν ἀστάθειαν τῆς ἄμμου. Πραγματικά, ἔλεγον· «Τί νά κάνωμεν μέ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς;»³⁸ Ἠλέπεις ὅτι εὐρίσκονται εἰς ἀμνησίαν ὅχι οἱ σιχηλάωται καί οἱ φυλακισμένοι, ἀλλὰ ἐκεῖνοι πού τοὺς κρατοῦν καί τοὺς δεσμεύουν; Τί πρὸς παράδοξον ἀπὸ αὐτὸ ἡμπορεῖ νά συσφῇ; Σὺ εἶσαι ὁ κἀτοχος, καί εὐρίσκεσαι εἰς ἀπορίαν; Καί πολὺ φυσικὰ. Ἐπειδὴ, θελαθῇ, ἐκτίσαν τὰ πάντα ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, δι' αὐτὸ ἦσαν καί πρὸς ἀδύνατον ἀπὸ ὅλους. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔλεγον· «καὶ θέλετε νά ρίξετε εἰς ἡμᾶς τὴν εὐθύνην διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ;»³⁹ Τί λέγει; Σὺ κτυπᾷς, καί σὺ φοβεῖσαι; Ἐ Σὺ ἀσκεῖς θίαν, καί σὺ τραμάζεις; Σὺ κρίνεις, καί σὺ τρέμεις; Τόσον ἀδύνατος εἶναι ἡ κακία. Ἀλλὰ οἱ ἀπόστολοι δέν συμπεριφέρονται ὁμοιοτρόπως. Ἀλλὰ πῶς; Ἀδὲν δεινόμεθα ἡμεῖς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια γνωρίζομεν καί τὰ ὅποια μέ τὰ μάτια μας εἶδωμεν νά μὴ τὰ κηρύττωμεν.⁴⁰ Εἶδες φρόνημα ὑψηλόν; Εἶδες πέτρα πού περιπαῖζει τὰ κύματα; Εἶδες στίβιν ἀσειστον;

Καί τό περισσότερο ἀξιοθαύμαστον εἶναι ὅτι ὅχι

33. Ἰωλ. 8,8.

34. Ἰερλ. 1^η Κορ. 16, 28 ἐξ.

35. Ὁ Ἥλιος.

36. Ὁ Ἀχάθς.

37. Μνηστήν εἶναι ἐννοεῖται ἀπὸ δέχεται προσέτιον.

38. Ἰερλ. 4,10.

39. Ἰερλ. 3,28.

40. Ἰερλ. 4,30.

31. Ἰερλ. Ματθ. 1,26 — 27.

32. Ματθ. 7, 26.

μόνον δὲν τοὺς ἐκυρίαυε τὸ συναίσθημα τῆς δειλίας μὲ δόξα ἐγίνοντο εἰς θάρος τῶν, **306** ἀλλὰ, ἀντιθέτως, ἔπαιρναν πρὸς πολὺ θάρρος καὶ ἔρριπταν εἰς μεγαλυτέραν ἀγωνίαν τοὺς διώκτας τῶν. Πραγματικά, ὅποιος κτυπᾷ τὸν ἀδελφόν, αὐτὸς εἶναι πρὸς πληγώνεται, ὅποιος λακτίζει τὰ καρφία, αὐτὸς εἶναι πρὸς τρυπᾶται καὶ θωρία τραυματίζεται, καὶ ὅποιος προσπαθεῖ νὰ θλάῃ τοὺς ἐναρέτους, αὐτὸς εἶναι πρὸς κινδυνεύει. Διότι ἡ κακία τόσοι περισσότερον ἐξασθενεῖ, ὅσον ἀντιπαρτάσσεται εἰς τὴν ἀρετὴν. Καὶ ὅπως ἀκριβῶς ἐκείνος, πρὸς ἀγωνίζεται νὰ συγκρατῇ τὴ φωτιά μέσα εἰς ἕνα ἐνδυμα, καταστρέφει μὲν τὸ ἐνδυμα, χωρὶς νὰ σφίση τὴν φλόγα, καθ' ὅσον τρόπον καὶ ἐκεῖνος πρὸς ἀσκεῖ θίαν εἰς θάρος τῶν ἐναρέτων, πρὸς τοὺς συλλαμβάνει καὶ τοὺς φυλακίζει, ἐκείνους μὲν τοὺς καθιστᾷ ὑποδοκίμους, τὸν δὲ ἐαυτὸν τοῦ ἀποκρίνει. **3** Διότι δόξα κακὰ καὶ ἄν ὑποστής, ἐπειδὴ ζῆς ἐνάρετα, τόσοι πρὸς ἰσχυρὸς γίνεσαι, ἐπειδὴ ὅσον τιμῶμεν τὴν εὐσέβειαν, τόσοι περισσότερον δὲν θὰ ἀσθανώμεθα τὴν ἀνάγκην κανένος, καὶ ὅσον τίποτε δὲν χρειάζεμεθα τόσοι πρὸς δυνατοὶ γινώμεθα.

Παρόμοιος ἦτο δὲ Ἰωάννης. Δι' αὐτὸ ἐκείνους μὲν κανένος δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὸν λυπήσῃ, αὐτὸς, ὅμως, ἔκανε τὸν Ἡρώδη νὰ λυπῇται. Καὶ ὁ Ἰωάννης, χωρὶς νὰ ἔχη καμμίαν κοσμικὴν δύναμιν, ὥρθεως τὸ ἀνάστημά του ἐναντίον τοῦ τυράννου. Ὁ δὲ Ἡρώδης, πρὸς ἔφερε τὸ σπῆμμα, τὸν βασιλικὸν μαρδύον καὶ τὸν περιέβαλλεν ἀνέκφορος μεγαλοπρέπεια, τρέμει καὶ φοβεῖται τὸν τελειῶς γυμνὸν ἀπὸ κάθε ἰσχύος καὶ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ τὸν ἀντικρύσῃ με ἀπαράξιν, οὔτε καὶ ὅταν τοῦ εἶχαι ἀποκόμει τὸ κεφάλι. **4** Διὰ τὸ ὅτι, θάδεια, καὶ ὅτε-ρα ἀπὸ τὴν θανάτωσιν τοῦ Ἰωάννου εἶχε μεγάλον φόβον, ἔκουσε τί λέγει· «Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἰωάννης»·⁴¹ τὸν ὅποιον ἐγὼ ἀπεκεφάλισα. **5** Ἡ δὲ λέξις «ἀπεκεφάλισα», δὲν προέρχεται ἀπὸ ἀνθρώπον πρὸς καυχᾶται, ἀλλ' ἀπὸ ἀνθρώπου πρὸς προσπαθεῖ νὰ κατασιγάσῃ τὸν φόβον του καὶ νὰ πείσῃ τὴν παρασμένην του ψυχὴν νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ὁ ἴδιος τὸν ἔσφαξεν. Τόσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις τῆς ἀρετῆς, ὥστε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἐναρέτων εἶναι πρὸς δυνατὴ ἀπὸ τοὺς ζῶντας. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον καὶ ὅταν ἐξῇ ἐκεῖνοι πρὸς εἶχον τὰ πολλὰ χρήματα:

41. Ματθ. 14,2.

42. Πρὸς. Λουκ. 9,9.

ἦρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτων· «Τί πρέπει νὰ κάνωμεν;»·⁴³ Τόσον πολλά πλούτη ἔχετε καὶ θέλετε νὰ διδοχῆτε τὸν δρόμον τῆς εὐτυχίας σας ἀπὸ ἐκείνων πρὸς δὲν ἔχει τίποτε; Ἀπὸ τὸν πτωχὸν οἱ πλούσιοι; **10** Ἀπὸ αὐτὸν πρὸς δὲν ἔχει οὔτε σπῆτι οἱ ἔχοντες στρατιωτικὰ ἀξιώματα;·⁴⁴

Παρόμοιος ἦτο καὶ ὁ Ἠλίας. Δι' αὐτὸ καὶ μὲ μεγάλο θάρρος ὁμιλεῖ πρὸς τὸν λαόν, Ὁ Ἰωάννης, δηλαδὴ, ἔλεγε· «Ἀπόγονοι τῶν φαρμακερῶν ὀχιῶν»,·⁴⁵ ὁ δὲ Ἠλίας· «Μέχρι ποῦτε θὰ χωλαίνετε καὶ ἀπὸ τὰ δύο πόδια;»·⁴⁶ Ὁ ἕνας ἔλεγε· «Σὺ ἐφόνευσες καὶ ἐκληρονομήσεις»,·⁴⁷ ὁ δὲ ἄλλος· «Δὲν σοὺ ἐπιτρέπεται νὰ ἔχῃς σύζυγον τὴν γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ σου»·⁴⁸ Φιλίππου.

Εἶδες τὴν πέτραν; Εἶδες τὴν ἄμμον; Μὲ ποῖον τρόπον καταρρεῖ; Πῶς ὑποκύπτει εἰς τὰς συμφοράς; Πῶς ἀνατρέπεται, εἴτε ἔχει τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως, εἴτε μεγάλου πλῆθους, εἴτε τῆς ἐξουσίας; Διότι ἐκείνους, πρὸς ἀκολουθοῦν αὐτὴν, τοὺς καθιστᾷ πρὸς ἀνοήτους ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους. **11** Καὶ ὅχι ἀπλῶς καταρρεῖ, ἀλλὰ καταρρεῖ μὲ μεγάλην συμφοράν. Πραγματικά, λέγει· «Ἡ πῶσις αὐτῆς ἦτο ὀλοκληρωτικὴ καὶ πλήρης»·⁴⁹ Διότι ὁ κίνδυνος δὲν ἀναφέρεται εἰς τυχαία καὶ ἀσημαντα πράγματα, ἀλλ' ἀναφέρεται εἰς τὴν ψυχὴν, εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὴν βασιλείαν καὶ εἰς τὰ ἀθάνατα ἐκείνα ἀγαθὰ. Ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὰ, ἐκεῖνος πρὸς ἐπιδιώκει τὴν κακίαν θὰ ζῆσθ ἀθλον βίον ἐδῶ, ἐπειδὴ θὰ ἔχη ὡς συντροφον εἰς τὴν ζωὴν του συνεχεῖς λύπας, **306** φόβους, φροντίδας καὶ ἐγκλίνας. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐννοῶν καὶ ἕνας σοφὸς ἔλεγε· «Φεύγει ὁ ἀσεβὴς, χωρὶς νὰ τὸν καταδιώκῃ κανένας»·⁵⁰ Πραγματικά, οἱ ἀνθρώποι αὐτοῦ τοῦ εἶδους τρέμουν τὰς σκιὰς, ὑποπεύονται τοὺς φίλους, τοὺς ἐχθρούς, τοὺς ὑπηρέτας, ἐκείνους πρὸς τοὺς γνωρίζουν καὶ ἐκείνους πρὸς δὲν τοὺς γνωρίζουν καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν κόλασιν, πληρώνουν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν τὴν μεγαλυτέραν τιμωρίαν.

43. Λουκ. 8,10.

44. Πρὸς. Λουκ. 8,14.

45. Λουκ. 8,7.

46. Γ' Βασιλ. 18,21.

47. Γ' Βασιλ. 20,18.

48. Ματθ. 8,18.

49. Ματθ. 7,27.

50. Περσικ. 28,1.

Καὶ ὁ Χριστὸς θέλων νὰ τονίσῃ ὅλα αὐτὰ ἔλεγεν «καὶ ἡ πτώσις αὐτῆς ἦτο ἀλοκληρωτικὴ καὶ τελεία», ἐπιφραγίζον τὰ ὄρατα αὐτὰ παραγγέλματα μὲ τὸ κατὰ-ληλόν τέλος καὶ πείθον καὶ τοὺς πολλοὺς ἀπίστους νὰ ἀποφεύγουν τὴν κακίαν, κρίνοντες ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ἐπιγεῶν πραγμάτων. Διότι, μολοντοὶ ἡ διδασκαλία διὰ τὰ μελλοντικά εἶναι ἀνωτέρα, ὅ ἐν τούτοις τοὺς ὠλόφρονες αὐτὸς ὁ λόγος ἡμπορεῖ περισσώτερον νὰ τοὺς συγκρατῇ καὶ νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν πονηρίαν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐτελείωσε μὲ αὐτὸν, ὥστε νὰ ἦχῃ εἰς τὰ αὐτὰ τῶν ἡ ὠφέλεια.

Συνεπῶς, ἀφοῦ κατανοήσωμεν καλὰ ὅλα αὐτὰ, καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα, ὅς ἀποφεύγωμεν τὴν κακίαν καὶ ὅς ἐπιδιώξωμεν τὴν ἀρετὴν, διὰ νὰ μὴ κοπιᾶζωμεν μάταια καὶ ἀσκοπαί, ἀλλὰ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἀσφάλειαν καὶ νὰ συμμετάσχωμεν εἰς τὴν οὐράσιον δόξαν, τὴν ὁποῖαν εἶθε δοῖαι μας νὰ ἀποκτήσωμεν, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΕ'

(Ματθ. ζ', 28—γ', 4)

Εἰ καὶ συνέβη, ὅταν ἐτελείωσαν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους αὐτοῦς, τὰ πληθεῖ ἐμείναν ἐκπληκτα ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ·¹

Καὶ ὅμως τὸ φυσικὸν ἦτο νὰ λυπηθοῦν διὰ τὴν δυσκολίαν τῶν ὅσων ἐλέγχθησαν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν δισταγμὸν ἐμπρὸς εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐντολῶν. Ἀλλὰ τώρα ἦτο τόσον μεγάλη ἡ δύναμις τοῦ διδασκάλου, ὥστε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἀκροατὰς τοὺς ἠχμολώτισε καὶ τοὺς ἐρρίξεν εἰς μεγάλον θαυμασμόν καὶ τοὺς ἐπέισε μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν λόγων τοῦ. Δι' εἰς σημεῖον ποῦ νὰ μὴ ἀπομακρύνονται ἀπὸ κοντὰ τοῦ καὶ ὅταν πλέον ἐτελείωσε τὴν δμῶϊαν τοῦ. Πραγματικῶς, οἱ ἀκροατοὶ δὲν ἔφυγον ἀπὸ κοντὰ τοῦ, οὔτε ὅταν κατέβηκεν ἀπὸ τὸ ὄρος, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸν ἠκολούθησαν ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος. Τόσην μεγάλην ἀγάπην τοὺς ἐνέπνευσε διὰ τὰ λεχθέντα.

Κυρίως, ὅμως, τοὺς προεκάλεε κατὰ πόλιν ἡ ἐξουσία αὐτοῦ, διότι ὅσα ἔλεγε, δὲν τὰ ἔλεγε ἀποδίδων αὐτὰ εἰς ἄλλον, ὅπως ἔκανεν ὁ προφήτης καὶ ὁ Μαῦσος, ἀλλὰ εἰς κάθε περίπτωσιν ἐνεφανίζετο ὅτι αὐτὸς εἶχε τὸ κύρος ἀπ' ἑαυτοῦ. Πραγματικῶς, ὅταν ἐθέτιζε τοὺς νόμους, πάντοτε προσέθετεν «Ἐγὼ δὲ σὰς λέγω».² Καὶ κάθε φορὰ ποῦ ἔκανε λόγον διὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, ἐφαιέρανεν ὅτι ὁ ἴδιος ἦτο ὁ δικαστής, καὶ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς κολάσεως καὶ εἰς τὴν ἀπονυμῆν τῶν τιμῶν.

Ἐ βέβαια, μὲ ὅσα ἤκουον ἦτο φυσικὸν νὰ θορυβηθοῦν. Διότι, ἐνῶ ἔδλεπαν ὅτι οἱ γραμματεῖς ἠθέλουν νὰ

1. Ματθ. 7, 28.

2. Πρὸς Ματθ. 5, 22, 28, 32, 33, 44.

τὸν λιθοβολήσουν καὶ τὸν κατεδύωκαν, ὅταν διὰ τῶν ἔργων τοῦ ἀπεδείκνυε τὴν ἐξουσίαν του, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ σκανδαλίζονται αὐτοὶ τώρα ποὺ μόνον με τοὺς λόγους παρουσιάζεται αὐτῇ, καὶ μάλιστα, ὅταν αὐτὰ ἐλέγοντο εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δράσεώς του **307** καὶ προσαβ ἀκόμη νὰ δώσῃ ἀποδείξεις τῆς δυνάμεώς του; Ἀλλ' ὁμοίως τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔπαθον, διότι, ὅταν ἡ ψυχὴ καὶ τὸ μυαλὸ ἔχουν τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας, πείθονται εὐκόλῃ εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀληθείας. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον οἱ μὲν γραμματεῖς, ἂν καὶ τὰ θαύματα τοῦ διεκήρυξαν τὴν δυνάμιν του, σκανδαλίζοντο, ἐνῷ ὁ λαὸς, ἂν καὶ ἤκουεν μόνον λόγους, ἐπίστευε καὶ τὸν ἠκολούθει. Αὐτὸ, λοιπὸν, αἰνιττόμενος καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἔλεγεν ὅτι: «τὸν ἠκολούθησαν πλήθι λαοὶ πολλὰ».³ Ὅχι, θέβαια, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχοντας, οὐτε ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς, ἀλλ' ὅσοι ἦσαν ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὴν κακίαν καὶ εἶχαν τὴν διάνοιάν των ἀγνήν. Εἰς δόκλῃρον δὲ τὸ Εὐαγγέλιον θάλεπες ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἀφωτισμένοι εἰς αὐτόν. **Β** Πραγματικά, καὶ ὅταν ὁμιλεῖ τὸν ἦκουαν οἰσιπλά, χωρὶς νὰ ἐρωτοῦν καὶ νὰ διακρίνουν τὴν σειρὰν τοῦ λόγου, οὐτε πάλιν προσεπάθουν νὰ εὑρὸν εὐκαιρίαν διὰ νὰ τὸν κατηγορήσουν, ὅπως ἐκάμουν οἱ Φαρισαῖοι. Δι' αὐτὸ καὶ ὅταν ἐτελείωσεν ἡ ὁμιλία τὸν ἠκολούθησαν γεμάτοι θαυμασμοῦν.

Σὺ, λοιπὸν, πρόσεξε, σὲ παρκαλεῶ, τὴν σύνεσιν τοῦ Κυρίου, πῶς με διαφόρους τρόπους ὠφελεῖ τοὺς ἀκροατὰς του, ἄλλοτε μὲν ἀπὸ τὰ θαύματα εἰσερχόμενος εἰς τοὺς λόγους, ἄλλοτε δὲ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν μεταβαίνων εἰς τὰ θαύματα. Διότι, προτοῦ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ὄρος, ἐθερόπευσε πολλοὺς ἀσθενεῖς,⁴ προετοιμάζων ἔτσι τὴν διάθεσιν τῶν ἀνθρώπων δι' ὅσα θὰ ἔλεγεν. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐτελείωσε τὴν μακρὰν αὐτὴν ὁμιλίαν του, **Γ** πάλιν ἀρχίζει νὰ θαυματουργεῖ, πιστοποιῶν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων του με ἔργα. Ἐπειδὴ, δηλαδή, ἐδίδασκεν ὥς νὰ εἶχεν ἐξουσίαν,⁵ διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι ὁ τρόπος αὐτοῦ τῆς διδασκαλίας ἦτο ἐγωιστικὸς καὶ ἐπιδεικτικὸς, κάνει τὸ Ὡρον καὶ εἰς τὰ θαύματα, θεραπεύων ὥς νὰ εἶχεν

3. Ματθ. 8,1.
4. Πρὸς. Ματθ. 4, 23-24.
5. Πρὸς. Ματθ. 7,28.

ἐξουσίαν, διὰ νὰ μὴ θεωροῦνται, ὅταν τὸν ἔβλεπον νὰ διδάσκῃ τοιοῦτοτρόπως, ἀφοῦ καὶ τὰ θαύματα καθ' ὁμοίον τρόπον ἐπραγματοποιεῖ.

Ὅταν δὲ κατέβη ἀπὸ τὸ ὄρος τὸν ἐπλησίασεν ἓνας λεπρὸς λέγων: Κύριε, ἐάν θέλῃς, ἔχεις τὴν δυνάμιν νὰ με καθάρῃς.⁶ Μεγάλῃ ἡ σύνεσις καὶ ἡ πίστις τοῦ λεπροῦ, διότι οὐτε τὴν διδασκαλίαν διέκομην οὐτε διέσχισε τὸ πλῆθος τῶν ἀκροατῶν, ὃ ἀλλὰ περίμενε τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν καὶ, ἀφοῦ κατέβη ἀπὸ τὸ ὄρος, τότε τὸν πλησιάζει. Καὶ δὲν τὸν πλησιάζει ἀπλῶς, ἀλλὰ ἔρχεται κοντὰ του με μεγάλον ἐνθουσιασμόν καὶ γονατιστὸς τὸν παρκαλεῖ, ὅπως ἀναγράφει ἄλλος εὐαγγελιστής,⁷ καὶ με πίστιν ἀληθινήν καὶ ἔχων τὴν ἀμαρτίαν δι' αὐτὸν ἰδεῖν. Πραγματικά, δὲν εἶπεν, ἐάν τὸ ζητήσῃς ἀπὸ τὸν Θεόν, οὔτε, ἐάν προσευχήσῃς, ἀλλὰ «ἐάν θέλῃς, ἔχεις τὴν δυνάμιν νὰ με καθάρῃς». Οὐτε πάλιν εἶπεν Κύριε, καθάρισέ με, ἀλλὰ ἀναθέτει τὰ πάντα εἰς αὐτόν καὶ τὸν καθιστᾷ ἀπόλυτον κύριον τῆς θεραπείας καὶ ἐναγυμνάζει ὅτι αὐτὸς ἔχει δυνάμιν τὴν δυνάμιν.

Τι θὰ συνέβαινεν, λοιπὸν, ἐάν ἡ γνώμη τοῦ λεπροῦ διὰ τὴν δυνάμιν τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἀλήθειαν; ἐρωτᾷ κάποιος. **Ε** Ὅπωςδὴποτε, ἔπρεπεν ὁ Κύριος νὰ μὴ τὴν δεχθῇ, ἀλλὰ νὰ μαλώσῃ τὸν λεπρὸν καὶ νὰ τοῦ ὑποδείξῃ τὴν ὁρὴν ἀπομῖν. Ἐκάνεν, ὅμως, αὐτό; Ὅχι, θέβαια. Ἀλλ' ἀντιθέτως καὶ παραδέχεται καὶ διαθεβαῖοι τὸ λεχθέν. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν εἶπεν, καθάρισου, ἀλλὰ «θέλω, καθάρῃς».⁸ Ὡστε ἡ διδασκαλία περὶ τῆς πανταδυναμίας τοῦ Ἰησοῦ νὰ μὴ προέρχεται ἀπὸ τὴν ὑπόνοιαν τοῦ λεπροῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ ἀπόστολοι, ὅμως, δὲν συμπεριφέροντο καθ' ὁμοίον τρόπον. Ἀλλὰ πῶς συμπεριφέροντο; Ὅταν δηλαδὴ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἐκύτταζαν κατὰ-πληκτοί,⁹ ἔλεγον **308** Διὰ τί ἔχετε καρφώσαι τὰ μέλη σου εἰς ἡμᾶς, ὥσταν με ἰδικήν μας δυνάμιν ἡ ἐξουσίαν νὰ ἔχωμεν κατορθώσαι νὰ περποτῇ αὐτός;¹⁰ Ὁ Κύριος, ὅμως, ἂν καὶ πολλὰς φορὰς ὁμιλήσῃ με μετριοπάθειαν

6. Ματθ. 8, 1-2.

7. Πρὸς. Ματθ. 140.

8. Ματθ. 8,3.

9. Μετὰ τὴν θεραπείαν τοῦ χηλοῦ, περὶ τοῦ ἀποστόλου Πρὸς. 9,1 ἔλ.

10. Πρὸς. Πρὸς. 8,12.

κηρύξη τὸν εὐεργέτην τοῦ, ἐν ταῦτοις κάνει δ.τ. ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐπρεπε νὰ γίνῃ.

Δ.α.τ.ι, ὁμῶς, εἰς ἄλλας περιπτώσεις, προτρέπει, νὰ ἀνακοινῶν τὰ θαυμάσια, ἐρωτᾷ κάποιον. Δὲν μάχε-
ται, θεόσια τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ, οὐτὲ ἀντιφάσκει. Ἀλλὰ μᾶς
διδάσκει νὰ εἰμεθα εὐγνώμονες Δ.ὲ, καὶ εἰς τὰς περι-
πτώσε-ς αὐτὰς δὲν ἔκανε τὴν προτροπὴν, δ.α. νὰ διαφη-
μίσῃ τὸν ἑαυτοῦ τοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν.²
Ἔτσι, μὲ τὸν λεπρόν αὐτὸν ἐδῶ μᾶς διδάσκει, νὰ μὴ εἴ-
μεθα ἐγωιστὰ καὶ κενοδοξοί, ἐνῶ μὲ τὸν ἄλλον λεπρόν
μᾶς προτρέπει, νὰ εὐχαριστοῦμεν καὶ νὰ εὐγνωμοῦ-
μεν τὸν Θεόν καὶ ἀκόμη μᾶς συνιστᾷ νὰ δοξάζωμεν τὸν
Θεόν πάντοτε δ.α. καθὲς γεγονός. Β. Ἐπε.δ.η. δηλαδὴ οἱ
ἀνθρώποι, ὡς ἐπ. τὸ πλεῖστον, ὅταν ἀσθενοῦν ἐνθαρρύνονται
τὸν Θεόν, ἐνῶ ὅταν ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ἀσθενεῖαν γί-
νονται ἀδιαφοροί. Δ. αὐτοῦ προτρέπων νὰ ἔχωμεν συνε-
χῶς τὴν προσοχὴν μᾶς ἐστραμμένην πρὸς τὸν Θεόν, εἴτε
ὀγκαινῶμεν εἴτε ἀσθενούμεν, λέγει. Δόξασε τὸν Θεόν.

Δ.α. ποῖον λόγον, ὁμῶς, τὸν διέταξε νὰ δεῖξῃ τὸν
ἑαυτοῦ τοῦ εἰς τὸν ἱερέα καὶ νὰ προσφέρῃ τὸ καθωρι-
σμένον δωρὸν, Δ.ὲ καὶ εἰς τὸ σημείον αὐτοῦ ἔφερε μὲν
τὸν νόμον. Ἐπε.δ.η. βέβαιον, οὐτε πάντοτε τὸν παρέθα-
νει οὐτε καὶ πάντοτε τοῦ ἔπρεπε. Ἀλλ' ὅλγιστε μὲν ἔκα-
νε τοῦτο καὶ ὅλγιστε ἐκεῖνον μὲ τὴν ἀθέτησιν τοῦ νόμου
προσεταιμάζει τὸν δρόμον διὰ τὴν μελλοῦν κτὴν εὐσέβειαν.
Ἐνῶ μὲ τὴν τηρησιν αὐτοῦ θέτει χαλινὸν εἰς τὴν ἀνοή-
συχνησιν γλῶσσας τῶν Ἰουδαίων μὲ τὸ νὰ συ. καταθεῖ
νῇ πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀδυναμίαν.

Γ. Καὶ διὰ τὴν παρασκευάσειν, ἐάν ὁ Κύριος εἰς τὴν ἀρ-
χήν τῆς δη.λοσίας τοῦ, δραστικῶς ἔπραξεν αὐτὸ ὅταν θε-
θεῖται οἱ ἀποστόλοι, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐντολήν, νὰ πορε-
θῶν εἰς τὰ ἔθνη νὰ ἀνοίξουν τὰς θύρας τῆς διδασκα-
λίας πρὸς τὴν οἰκουμένην ὁλόκληρον, νὰ σιγηθῇ ὁ νό-
μος, νὰ ἀνακωθεῖν αἱ ἐντολαὶ καὶ νὰ ἀτονίσουν ὅλα τὰ
παλαιὰ προστάγματα, φανερῶνται ὅλγιστε μὲν νὰ τηροῦν
τὸν νόμον ὅλγιστε δὲ νὰ τοῦ παραβλέπουν. Καὶ κατὰ
πόσον συντελεῖ αὐτὸ, ἐρωτᾷ κάποιον, εἰς τὴν τήρησιν τοῦ
νόμου, τὸ νὰ εἴπῃ, δηλαδὴ «Δείξε τὸν ἑαυτοῦ σου εἰς
τὸν ἱερέα», "Ὁχ. ὁλίγον, θεόσια. Διότι, πραγματικὰ

ὤπῃρχε παλαιὸς νόμος! σύμφωνα μὲ τὸν ὅποιον ὁ λε-
πρός, τοῦ ἐκαθαρίζετο, Δ. νὰ μὴ ἀρκηται μόνον εἰς τὴν
ἰδ.κτὴν τοῦ διαπιστώσῃ τῆς θεραπείας, ἀλλὰ νὰ παροι-
σιάζεται εἰς τὸν ἱερέα καὶ νὰ δ.β. ἀποδεῖξῃ τῆς θερα-
πείας τοῦ εἰς τὰ μάτια ἐκείνου καὶ ἔτσι μὲ τὴν ἀπόφασιν
αὐτοῦ νὰ συγκρατεῖται, εἰς τοὺς ὄγ.εἰς. Ἐάν, ὁμῶς,
δὲν ἐπιστοποιεῖ ὁ ἱερεὺς ὅτι, ὁ λεπρός ἔχε, πλέον, καθά-
ρισθῇ, ἔξῃ ἀκόμη ἐξω ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μὲ τοὺς ἀκα-
θάρτους. Δ. αὐτὸ λέγει, «Νὰ δεῖξῃς τὸν ἑαυτοῦ σου εἰς
τὸν ἱερέα καὶ νὰ προσφέρῃς τὸ δωρὸν τοῦ διέταξε ὁ
Μωυσής». Δ.ε. εἶπεν, αὐτὸ τοῦ διατάσσῃ ἐγὼ, ἀλλὰ πα-
ραπέμπε, ἀκόμη εἰς τὸν νόμον, κλειὺν τὰ στόματα πα-
τῶν ἀπὸ καθὲς πλευρᾶν. Δ.α. νὰ μὴ λεγούν, δηλαδὴ, ὅτι
ἤρπασε τὴν δόξαν τῶν ἱερέων. Δ.α. νὰ μὴ λεγούν, δηλαδὴ, ὅτι
νῇ, τὴν δὲ ἐξέτασεν, ἀφῆκεν εἰς τοὺς ἱερεῖς. Β. καὶ τοὺς
ἔκανε κριτὰς τῶν ἰδικῶν τοῦ θαυμάτων. Τόσον πολὺ λέ-
γει, ἀπέχω ἀπὸ τοῦ νὰ καταπαλέμῃ τὰς διατάξεις τοῦ
Μωυσέως ἢ τοὺς ἱερεῖς, ἀφοῦ καὶ ἐκεῖνους τοῦ ἐθερά-
πεισα ἐγὼ τοὺς στέλλω εἰς αὐτοὺς πρὸς πιστοποίησιν
τῆς θεραπείας.

Τι σημαίνει ὁμῶς ἡ φράσις «εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς», Δ.α. νὰ εἶναι ἐλεγχος, ἀποδείξις καὶ κατηγορία
δι' αὐτοὺς, ἐάν ἀπειστοῖ. Ἐπε.δ.η. δηλαδὴ **310** ἐλε-
γαν ὅτι, καταδικάζομεν τὸν Ἰησοῦν διότι εἶναι πλάσιος
καὶ ἀπαταῶν, εἰσῆς καὶ παρανομός. Συ. λοιπὸν λέγει,
ὅτι μαρτυρήσῃς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὅτι δὲν ἤμουν
παρανομός, διότι, ἀφοῦ αὐτὸν ἐθεράπεισα, οὐ παραπέμπε
εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὴν δοκιμασίαν τῶν ἱερέων, πρᾶ-
γμα τὸ ὅποιον εἶναι γνωρίζον ἐκείνου τοῦ τιμᾶ τὸν νό-
μον καὶ θαυμάζει, τὸν Μωυσέα καὶ δεῖ ἀντιστρατεύεται
τὰς παλαιὰς ἐντολάς.

Μαλλονότι, δεῖ ἐπρόκειτο κανένας ὄφελος νὰ ἀποκα-
μίσουν οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ αὐτοῦ, ἐν ταῦτοις
καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναληφθῇ
τὸ πόσον ἐτίμα τὸν νόμον, διότι, ἐνῶ ἐγνωρίζε καὶ ὅτι
τίποτε δὲν θὰ κερδίσουν αὐτοί, αὐτὰς ἔκανε δ.τ. ἐπρε-
πεν, διότι, πραγματικὰ, προείδεν αὐτοῦ ἀκριβῶς καὶ τὸ
προεῖπεν. Διότι δὲν εἶπε διὰ νὰ διορθωθοῦν αὐτοί, οὐτε
δ.α. νὰ διορθωθοῦν ἀλλ' εἶπεν «εἰς μαρτυρίαν αὐτοῖς» δι

λαδή, διά να είναι κατηγορία **Β** Ελεγχος και μαρτυρία δι' από μέρους μου ἔγνων τὰ πάντα. Καί μολονότι ἤξερα ἐκ τῶν προτέρων ὅτι θά παραμείνουν ἀδόξαστοι, ἐν ταῦτοις οὔτε καί ἐτοί παρέλεμα νά κάνω δι' ἡτο ἀπαραιτήτων. Ἐκεῖνο, ὅμως, ἔμειναν σταθεροί εἰς τήν κακίαν τῶν. Τό ἴδον ἐξ ἄλλου λέγει καί εἰς ἄλλο σημεῖον «Θά κηρυχθῇ τό εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τόν κόσμον, δια νά εἶναι ἔλεγχος δι' ὅλα τὰ ἔθνη καί τότε θά ἔλθῃ τό τέλος τοῦ κόσμου»²¹. Διὰ τὰ ἔθνη που δέν θά ὑποκαοῦν, οὔτε θά πιστεύουν. Δι' νά μὴ λέγῃ κανένας καί δι' αὐτοὺς κηρύττεις πρὸς ὅλους, ἐάν δέν πρόκειται ὅλο, νά πιστεύουν, Δι' νά φανῇ ὅτι ἐγὼ ἔκανα ὅλα ὅσα ἔπρεπε νά γ' οὐ καί νά μὴ ἡμπαρῇ κανένας ὕστερα ἀπὸ αὐτά νά μέ κατηγορήσῃ ὅτι δέν ἔχε ἀκούσει τό κήρυγμά μου. Δι' αὐτοὺς κατηγορήσῃ τὸ διόν τό κήρυγμα **Γ** καί δέν θά δικαιολογῶνται νά λοχμισθοῦν μετὰ ταῦτα ὅτι δέν ἠκούσαν. Ἀφοῦ τό κήρυγμα τῆς εὐσεβείας ἐφθάσε μέχρι τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης²².

Αὐτά λοιπὸν ἀφοῦ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας, ἕως καὶ νῦν εἰς τοὺς συνανθρώπους μας δι' ἐξαρτάται ἀπὸ ἡμᾶς καί ὅς εὐχαριστοῦμεν ὁ ἀρκῶς τὸν Θεόν. Δι' ὅτι θά ἦτο παράλογον, ἐνῶ ἔμπροσθα καθεὶς ἡμέρας ἀπολαμβάνομεν τὴν δωρεάν αὐτοῦ, νά μὴ τὸν εὐγνωμονοῦμεν ἔστω καί διὰ τοῦ λόγου, καί μάλ' ὅτι ἐστὶν ἡ εὐγνωμοσύνη αὐτῇ μᾶς προέχει καί πάλιν ὠφέλειον. **Π** Βέβαια, ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τιποτέ τοῦ ἰδικῶν μας, ἐνῶ ἡμεῖς χρειαζόμεθα ὅλα τὰ ἰδικὰ τοῦ. Πραγματικά ἡ εὐχαριστία μας δέν προσθέτει τιποτέ εἰς τὸν Θεόν. ἡμᾶς ὅμως, ὅς καθ' ὅτ' ἀπερισσότερον οἰκτιροῦν εἰς αὐτόν. Δι' ὅτι, ἐάν ἡ ἀγάπη μας γινέται ὑπερβολικά θερμὴ διὰ πρόσωπα που μᾶς ἔχουν εὐεργετήσει, κάθε φοράν που φέρομεν εἰς τὸ πάλαι μας τὴν εὐεργεσίαν τῶν, πολὺ περισσότερον θά γινώμεν πρὸς πρόθυμον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ὅταν ἐνθυμούμεθα συνεχῶς τὰς ἐνεργείας τοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον καί ὁ Παῦλος εἶπεν «Προσπαθεῖτε νά γινώσθε ἐν γινώμονες»²³. Δι' ὅτι ὁ καλύτερος φύλας τῆς εὐεργεσίας εἶναι ἡ μνήμη τῆς εὐεργεσίας καί ἡ συνεχὴς εὐχαριστία

²¹ Ματθ. 24, 14
²² Πράξ. 1, 8
²³ Κολοσ. 3, 15

Δι' αὐτὸ ἀκριδῶς καί τὸ φρικτὸν μυστήριον τῆς Θεᾶς εὐχαριστίας, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἀφθονά προσφέρεται ἡ σωτηρία, καί τελεῖται εἰς κάθε σὺνθεσιν τῶν πιστῶν, ὀνομάζεται εὐχαριστία δι' ὅτι ἀποτελεῖ ἀναμνήσιν πολλῶν εὐεργεσιῶν. **ΙΒ** καί ἀποδεικνύει τὴν ἀποκορύφωσιν τοῦ ἐνδεδεικμένου τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς καί ἐν γένει ἀπὸ κάθε ἀποφ. μᾶς προετοιμάζει νά εὐχαριστοῦμεν τὸν Θεόν. Πραγματικά, ἐάν τὸ νά γεννηθῇ ὁ Κύριος ἐκ παρθένου, εἶναι μέγα θαῦμα, καί γεμάτος κατὰ πλῆξιν. Ἐλεγεν ὁ εὐαγγελιστὴς «ὅλον αὐτὸ τὸ θαῦμα ἐγένετο»²⁴ τὸ γεγονός ὅτι ἐθονοκτοῦν πρὸς μου πῶς θά τὸ θεωρήσωμεν.

ΙΒΙ Ἐάν τὸ νά γεννηθῇ ἀναμύζεται ὅλον αὐτὸ τὸ θαῦμα, πῶς θά ἡμποροῦσε νά ἀναμύσθῃ ἡ σταύρωσις, ἡ ἔκκλις τοῦ αἵματος τοῦ καί ἡ προσφορά τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ πρὸς τροφήν καί εὐχαρίστησιν πνευματικὴν ἰδικὴν μας.

Συνεπῶς, ὅς εὐχαριστοῦμεν συνεχῶς τὸν Θεόν καί ἡ εὐχαριστία αὐτῇ ὅς προτάσσεται κάθε λόγου καί ἔργου ἰδικῶν μας. Ἀς τὸν εὐχαριστοῦμεν ὅχι μόνον διὰ τὰ ἰδικὰ μας, ἀλλὰ καί διὰ τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων. Δι' ὅτι ἐάν θά ἡμποροῦσαμε νά ξεριζώσωμεν τὸν φόβον ἀπὸ μέσα μας, νά ἐνδυναμώσωμεν τὸν συνδεσμὸν τῆς ἀγάπης καί νά τὴν καταστήσωμεν πρὸς εὐκρίνην. Πραγματικά, δέν θά ἡμποροῦσε νά φθονῇ τὸν πλεόν ἐκείνους, δ' αὐτοὺς ὁποῖους εὐχαρίστησε τὸν Θεόν. Δι' αὐτὸ ἀκριδῶς καί ὁ ἱερεὺς μᾶς προτρέπει, ἐνῶ τελεῖται ἡ θυσία αὐτῇ, νά εὐχαριστοῦμεν τὸν Θεόν διὰ τὴν οἰκουμένην ὁλοκαύρον διὰ τὰ προσηγμένα, τὰ ἱερὰ, τὰ θεία, τὰ συμβάντα εἰς τὸ παρελθόν καί δι' ὅσα θά συμβῶν εἰς τὸ μέλλον. Δι' ὅτι ἡ εὐχαριστία αὐτῇ μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν προσκολλησιν εἰς τὴν γῆν καί μετατοπίζει πρὸς τὸν οὐρανόν τὰ ἐνδεδεικμένα μας καί ἀπὸ ἀνθρώπων μας μεταμορφώνει εἰς ἀγγέλους. Πραγματικά καί οἱ ἀγγελοι ὅλο μᾶζι εὐχαριστοῦν τὸν Θεόν διὰ τὰ ἀγαθὰ ποῦ μᾶς ἔχουσιν, ὅταν λέγουν «Ἄς εἶναι, δοξα εἰς τὸν Θεόν εἰς τὸν οὐρανόν καί εἰρήνη εἰς τὴν γῆν. Πράγμα που εἶναι ἀπόδειξις τῆς εὐνοίας καί εὐαρεσκείας τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους»²⁵. Καί πόσον σχεδὸν ἔχουν πρὸς ἡμᾶς ὅσο δέν εὐρισκονται εἰς τὴν γῆν, οὔτε εἶναι ἀνθρώπων, Πρὸ πάντων, λοιπὸν, πρὸς ἡμᾶς ἀπελευθεύεται.

²⁴ Ματθ. 1, 23
²⁵ Λουκ. 2, 14

Διότι ἔτο ἐδιδόχθημεν να ἀγαπῶμεν τοὺς συναισθη-
τικούς μας, ὥστε καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐκείνων να τὰ θεωρῶμεν
ὡς ἰδικὰ μας. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος εἰς πολλὰ σημεῖα
τῶν ἐπιστολῶν του εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ
ὁλοκλήρου τῆς οἰκουμένης.

Καὶ ἡμεῖς, λοιπόν, ἄς εὐχαριστοῦμεν συνεχῶς τὸν
Θεὸν διὰ τὰ ἰδικὰ μας ἀγαθὰ καὶ διὰ τὰ ἀγαθὰ τῶν
ἄλλων καὶ διὰ τὰ μικρὰ καὶ διὰ τὰ μεγάλᾳ. Διότι καὶ
ἔτσι ἀκόμη ἡ δωρεὰ εἶναι μικρὰ, γίνεται μεγάλη ἀπὸ
τὸ γεγονός ὅτι τὴν ἔδωκεν ὁ Θεός. Μᾶλλον, ὅμως τί
ποτε ἰδικὸν τα δὲν εἶναι μικρὸν, ὅχι μόνον διότι διδεται
ἀπὸ τοῦ Ἰδοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐξετάζομενοι

καὶ διὰ νὰ παραλείψω ἅλα τὰ ἄλλα που εἶναι πε-
ρισσότερα καὶ ἀπὸ τὴν ἀμμὸν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος, ἐρω-
τῶ. Ποῦν δυνατόν να θεωρηθῇ ἴσον πρὸς τὴν οἰκονομίαν
τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν μας, ἃ ὅτι, ὅτι ἦτο ὁ ἅ τὸν
Θεὸν τὸ πῶ πολλύτοι ἀπὸ ὅλων βηλαδῇ, ὁ μονογενὴς
τοῦ Υἱός, αὐτὸν προσέφερε διὰ τὴν σωτηρίαν τὴν ἰδικὴν
μας ὅν καὶ εἴμεθα ἐχθροὶ του. Δὲ καὶ ὅχι μόνον τὸν
προσέφερεν, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν προσφοράν μας
τὸν παρέθεσεν εἰς τὴν τράπεζάν²⁴ καὶ ἔτσι ἔκανε τὰ πάν-
τα πρὸς χάριν μας, καὶ τὸν προσέφερε, δηλαδὴ καὶ ἠθε-
λήσε νὰ μᾶς κἀνῃ εὐγνωμόνος διὰ τὰς παροχὰς αὐτάς.
Πραγματικὰ ἐπεὶ δὴ συνήθως ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀχάρ-
ιστος, πάντοτε ὁ Ἰδοὺς ἀναλαμβάνει καὶ ἀναπληροῖ ὅτι
εἶναι διὰ τὸ καλὸν μας. Καὶ ἐκεῖνο ἀκριβῶς που ἔκανε
μὲ τοὺς Ἰουδαίους ὅταν τοὺς ὑπεθυμίζε τὰς εὐεργε-
σίας του μὲ τὴν ἀναφορὰν τοποθεσιῶν ἐποχῶν καὶ ἐπο-
χῶν τῶ Ἰδοῦ. ἔκανε καὶ εἰς τὴν προκειμένην περιπτώσιν
μὲ το νὰ μᾶς κἀνῃ να τὸν εὐγνωμόνομεν συνεχῶς διὰ
τὰς δωρεὰς τοῦ μὲ τὸν τρόπον που τέλετα ἡ λα-
τρεία μας²⁵.

Κατὰ συνέπειαν κανένας ἄλλος δὲν ἐφροντίζει τόσο
πολύ ὥστε να καταστῶμεν ἀξιοὶ καὶ σπουδαῖοι καὶ διὰ
μέσων ἄλλων αὐτῶν εὐγνωμόνες, ὅσον ὁ δημιουργός μας
Θεός. Δι' αὐτὸ πολλές φορές μᾶς ἐυεργετῇ χωρὶς νὰ
θέλωμεν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον χωρὶς να το γνωρίζω-
μεν. Ἐάν, ὅμως, παραξενευσαι δι' ὅτι λέγω, θὰ σοῦ

²⁴ Ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶ Θεοῦ, ὡς πρὸς τὸν

²⁵ Ὁ Ἰδοὺς τὰς ἐκδόσεις εἶχε καὶ τὰς ποικίλας εἰς τὴν ἐκκλησίαν
καὶ τὰς ἐκδόσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Θεοῦ ἀπὸ τῶν αἰ-

ἂν ἐδῶκεν αὐτὸ συνέβη ὅχι εἰς κανένα δόσημαντον
πρόσωπον ἀλλὰ εἰς αὐτὸν τὸν μακάριον Παῦλον. Πρα-
γματικὰ ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἐπεὶ δὴ ἀντιμετώπιζε πολ-
λὰς κλίσεις καὶ θλίψεις, πολλές φορές παρεκάλει
τὸν Θεὸν να τὸν ἀπολλᾷ ἀπὸ τὰς δοκιμασίας αὐτάς.

Ὁ Θεός, ὅμως, δὲν ἐπρόσχε τὴν παράκλησιν αὐ-
τῷ. Καὶ διὰ νὰ ἀποδείξῃ αὐτὸ ἔλε-
γι νὰ εἰδῶς να ἀρκετὴ ἡ χάρις τοῦ σοῦ Ἰδοῦ. Διότι ἡ
δυναμὶς μου ἀποδεικνύεται τέλεια, ὅταν ὁ ἀνθρώπος εἶ-
ναι ἀσθενής²⁶. Ὡστε, προτῶν να τοῦ διακοινωνῇ τὴν
ἐκκλησίαν τὸν εὐεργετῇ χωρὶς τὴν θέλησιν του καὶ χωρὶς
νὰ τὸ γνωρίζῃ.

Λοιπὸν ποῦαι μεγάλη ἀπαιτήσιν ἔχει ἀπὸ ἡμᾶς ὁ
Θεός, ὅταν μᾶς προτρέπῃ νὰ ἐκδηλωνώμεν τὴν εὐχαρι-
στίαν μας πρὸς αὐτόν, διὰ τὰ τόσον τοῖς ἐνδ' ἀφ' ἑνὸς δι'
ἡμᾶς. Ἄς υπακούσωμεν, συνεπῶς, εἰς τὴν ἐντολήν του
καὶ, ὡς τὴν ἐφαρμοζόμεν εἰς κάθε περιπτώσιν. Διότι,
πρῶτον καὶ καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους τίποτε δὲν ἐπροκά-
λεικε μεγαλύτεραν συμφορὰν ὅσον τὸ γεγονός ὅτι ἦσαν
ἀχάριστοι. Ἐπίσης, καμμία ἄλλη αἰτία δὲν τοὺς ἔδωκε
τὰ ἀλλεπάλληλα ἐκείνα κατὰπνηματα, ὅσον ἡ ἀχαριστία.
Μᾶλλον ὅμως, καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ κατὰπνηματα, ἡ ἀχαρι-
στία κατέστρεψε καὶ διεφθέρει τὴν ψυχὴν τῶν. Β. «Διότι
ἡ ἐλπίς τοῦ ἀχαριστοῦ», λέγει, «εἶναι, ὅπως ἡ χεῖρ ἀν-
τιθέτου καὶ τῆς ψυχῆς²⁷ ἐπεὶ δὴ ἀρκώνει καὶ νεκρώνει τὴν ψυχὴν
ὅπως ἡ πόσις τὰ σώματα. Αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ ἐγὼ
σμιόν καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι νομίζε κανεὶς ὅτι εἶναι ἀξίος διὰ
κατὰ. Ἀπὸ βεβαίως ταπεινός, θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν
ὅχι μόνον διὰ τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνα ποὺ θεω-
ροῦνται κακὰ καὶ ὅσα θὰ παθῇ, δὲν θὰ νομίσῃ ὅτι
ἔπαθε κατὰ χάριν καὶ τὸ ἀξίον²⁸.

Καὶ ἡμεῖς, λοιπόν, ὅσον θὰ προσδεύσωμεν εἰς τὸν
ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς, τόσον περισσότερον να ταπεινώσω-
μεν τοὺς ἑαυτοὺς μας. Διότι καὶ ἡ ταπεινώσις αὐτῇ εἶ-
ναι κατ' ἐξοχὴν ἀρετὴ. Πραγματικὰ, ὅπως ἀκριβῶς,
ὅταν παρατηρήσωμεν μὲ προσοχὴν τοσὸν καλλίτερα
ἀνταναθιανόμεθα πόσον ἀπέχουμέν ἀπὸ τοῦ σούρανθ, καὶ
ὅμοιον τρόπον ὅσον πᾶς πολὺ ἐπιδιδόμεθα εἰς τὴν
ἀρετὴν. Ὡς τοσὸν περισσότερον διδασκόμεθα νὰ γνωρί-

²⁶ Ἡ ἐκδοὺς 19,9
²⁷ 20, 200 Σελὴ 16, 29

σώμειν τὴν ἀπόστασιν που ὑπάρχει μεταξύ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡμῶν.

Ἀλλὰ καὶ αὐτό, τὸ νὰ ἡμιταρῶμεν, δηλαδή, νὰ γνωρίζωμεν τὴν πραγματικὴν μας ἀξίαν, δὲν εἶναι μικρὰ εὐσεβεία. Δὲν ἐκείνος γνωρίζει καλά τὸν ἑαυτὸν του, ποὺ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ χωρὶς καμμία ἀξία. Δι' αὐτοὺς τὸν λόγον καὶ ὁ Δαυὶδ καὶ ὁ Ἀβραάμ, ὅταν πλεονέεσκον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀρετῆς τότε ἀκρ. θῶς ἐπέτυχον αὐτό. Καὶ ὁ μὲν Ἀβραάμ, ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸν τοῦ χόλια καὶ στακτῆν.³⁰ ὁ δὲ Δαυὶδ ἀκούληκε·³¹ καὶ ὅλοι, θεῶτα, οἱ ἄγιοι καθ' ἑαυτοὺς τρόπον μὲ αὐτοὺς ὀνομαζοῦν τοὺς ἑαυτοὺς των. Ἀντίθετα, ὅποιος κατέχειται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἀλαζονείας, αὐτὸς εἶναι πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅλους δὲν γνωρίζει τὸν ἑαυτὸν του. Δι' αὐτὸ καὶ συμφωνοῦμεν μὲ τὴν κοινὴν συνηθειαν λέγομεν δὲ τοὺς ὑπερηφάνους· δὲν γνωρίζει τὸν ἑαυτὸν του, ἀγνοεῖ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐκεῖνος ὅμως, ποὺ ἀγνοεῖ τὸν ἑαυτὸν του, ποῖον ἡμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ, Δὲν, ὅπως ἀκριβῶς ἐκεῖνος ποὺ γνωρίζει τὸν ἑαυτὸν του, θὰ ἡμπορέσῃ νὰ γνωρίσῃ τὰ πάντα, εἴη καὶ ἐκεῖνος ποὺ δὲν γνωρίζει ἑαυτὸν, οὕτως καὶ ἄλλα θὰ γνωρίσῃ. Παράδειγμα ἦτο ἐκεῖνος ποὺ ἔλεγεν· «Θα τοποθετήσω τὸν θρόνον μου πρὸ ὕψους ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ»·³² Ἐπεὶ δὲ, δηλαδή, ἡγνώσῃ τὸν ἑαυτὸν ἡγνώσῃ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα. Ἀλλὰ ὁ Παῦλος δὲν ἐφέρετο ἔτσι, παρὰ ὀνομαζεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐκτρώμα καὶ τελευταῖον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ δὲν θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀξίον νὰ ὀνομαζέται ἀπὸστολος, ὑποτέτακτος ἀπὸ τόσον πολλὰ καὶ τόσοι μετὰ καὶ κατωτέρω.

Συνεπῶς, αὐτὸν νὰ ζηλωσάμεν, καὶ αὐτὸν νὰ μιμηθῶμεν. Ἐὰν τὸν μιμηθῶμεν ὅμως, δὲ ἀπαλλαγώμεν ἀπὸ τὴν προσκόλλησιν μας εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ πράγματα τῆς γῆς. Πραγματικὰ, εἴποτε δὲν μᾶς κάνει νὰ ἀγνοῶμεν τόσοι τὸν ἑαυτὸν μας ὅσον ἡ προσήλωσις εἰς τὰ θεοτικά πράγματα. Οὕτως, πάλιν, εἴποτε μᾶς κάνει νὰ προσηλωθῶμεν τόσοι εἰς τὰ θεοτικά πράγματα ὅσον ἡ ἀγνοία τοῦ ἑαυτοῦ μας. Δὲν αὐτὰ εὐδ' σκονίζονται εἰς ὅλην.

³⁰ Γεν. 18:27
³¹ Ψαλμ. 91:7
³² Ψαλμ. 134:6.

Ἀλλ' ἐξάρτησιν. Πράγματι καὶ, ὅπως ἀκριβῶς ἐκεῖνος ποὺ ἐπὶ μὲν ὑπερβολικὰ τὴν κοσμικὴν δόξαν καὶ θεωρεῖ ὡς αὐτὸν τὰ ἐπίγεια πράγματα δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὅσον καὶ ἂν προσπαθῇσῃ. Ἐπειδὴ καθ' ὁμοίον τρόπον, καὶ ἐκεῖνος ποὺ περφορεῖ τὰ ἐγκύρια ἀγαθὰ θὰ γνωρίσῃ εὐκόλως τὸν ἑαυτὸν τοῦ. Ὅτιν πλεονέεσκον τὸν ἑαυτὸν του, γρήγορα θὰ προχωρήσῃ καὶ πρὸς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τῆς ἀρετῆς.

Ὡστε, δὲν νὰ μάθωμεν τὴν καλὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ ἀπαλλαγώμεν ἀπὸ ὅλα τὰ φθαρτά πράγματα, ποὺ ἡνιπτοῦν μέσα μας τὴν φλογὴν τῆς ἐπιθυμίας, καὶ γνωρίζωμεν τὴν εὐτέλειάν μας ὡς ἐπιδεξίωμεν κάθε ταπεινότητα καὶ τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φανερωσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ μετὰ τὸν ὅποιον εἰς τὸν Πατέρα ἀνήκει ἡ δόξα, τὸ κράτος καὶ ἡ τιμὴ καθῶς καὶ εἰς τὸ ἔργον καὶ ἀγαθὸν Πνεύματος, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας των αἰῶνι. Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΣΤ'

(Matth. 23: 5-13)

Ἐὐταῦθα δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐσῆλθεν εἰς τὴν
Καπερναούμ, ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς ἕνας
ἐκατόνταρχος ὁ ὀψιτὸν παρέκασ-
θεν καὶ ταῦθ' ἔλεγεν· Κύριε, ὁ δοῦλός
μου εἶναι κατὰ κροτῆρα εἰς τὸ σπλ-
ναλὲν κροεῖν καὶ βασανίζεσθαι τρε-
κράς.

[illegible]

1. Εκατόν-αρχος είναι το ποσοστό σε μέτρηση της έκτασης της στήλης που
καταγράφεται στην ετήσια έκθεση των εργασιών που ελέγχονται.

[illegible]

3. H_2O , SiO_2 —

[illegible]

Ἰ και ἐπὶ πλέον ἦτο ἐτοιμαθῆναι καὶ μεταφερθῆ με
φανεῖται. Τό ὅτι δὲ ἦτο ἐτοιμαθῆναι τὸ ἀναφέρει ὁ Ἀν-
κας ὅταν λέγῃ ἡ ἐκκλινεῖ καὶ ἀποθάνῃ.

17 Εγώ όμως, υποσπρωζόμενος, το γεγονός ότι δεν
 "φύρι" τον παρβλυτον εις τον ιησουν εινααι καταλειψαι
 18 ο έκαστονάρχος έχει μεγαλην π στικ, κα μιαιλοτα π
 Α, μεγαλυτερον απο του καταβλυσαντας τον άλλον
 πικαι αλ πόν, προ του " ησου, αποφ ηναζον την στήνη
 π δη δηλοδη, εγνωριζε κατω δι, ειναι άρκητη και
 α ελεις του ησου δια ται βερασωση τον παρβλυτον
 βιωωρισε περιττον κα τον μετορεση

11 καὶ ἰκανὸς ὁμοῦς ὁ παῖς, ἔκνε'ν που βεῖ ἔκνε'ν
12 ἰς καὶ ἄλλων περιπτύχων τοὺς κἀν' εἰδὼς ὅτι ἐν ἐνῷ
13 πικρῷ ἱκανὸς εἰς τοὺς αὐτῶν που τοὺς παρεκ-
14 λη, εἰς τοὺς παρὼν παρπατωκῶν, περὶ αὐτῆς καὶ δε-
15 σπλάχνης ὡνόν δὲ, θά τοι θεραπεύσῃ ἀλλ' ὅτι, θά με
16 παθῇ καὶ εἰς τοὺς τοῦ ἑκατοντάρχου. Ὁ κἀν' δὲ αὐτὸ
17 ἰδὼς καὶ ἄφωσεν, τὴν ἀρετὴν τοῦ ἑκατοντάρχου. Πραγμα-
18 τικὰ καὶ ἐάν δὲ εἶδεν αὐτὴν τὴν ὑπόκρισιν ἀλλ' ἐλαβεν
19 ἱγῶνα καὶ βαθερεύσας ὁ δουλὸς σου, τότε βεῖ ἐν γυν-
20 νῇ καὶ ποτε ἀπὸ αὐτοῦ. Τοῖς ἰδὼς εἰς αὐτὸν, ἔκνε'ν καὶ
21 ἰς τῆς Συφορικισσῆς γυναῖκα ἀλλὰ με σπ'θετο
22 τῆσσι. Ἐδὼς βηλοδὴ χωρὶς αὐὰ προσκαλήται, λέγε
23 ὅτι θὰ ὦς, ἀπὸ τοῦ ἰκην τοῦ πρωτοβάλλον εἰς τοὺς
24 τοῦ, δια καὶ γυνοσύνης τῆς πιστῆς καὶ τῆς μεγάλῃς πα-
25 ρωνος τοῦ ἑκατοντάρχου ἐνῷ τῆς περὶ τῶν τῆς Συ-
26 φορικισσῆς, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἄρ'ε'ται τῆς θεοσεαυ, ἀφ'
27 ἑτέρου δὲ, δταν αὐτὴ ἐπ'έμνη, τὴν φέρε, εἰς ἀμφιβολαν
28 ὅτι σάν πορος καὶ ἐφερετὴς καὶ ἱστῶρας ποῦ εἶνα, γυν-
29 αῖ, ἀπὸ διὰ μέσου τῶν ἀφ'ἑβ'ε'ται καὶ καταλήγει
30 τοῖς ὅον καταπεφωμέν. Καὶ ἐδὼς μὲν μετ' ἡ, αὐτῆσιν γε-
31 νῶν παρουσιαν τοῦ 314 ἔκει, δὲ μετ' ἡν ἀνέσθωσαν καὶ
32 ἀρνήσαν τῆς θεοσεαυ ἀποκαλύπτει τῆς πιστῆς, τῆς γυν-
33 ναϊκῆς τοῖς ἰδὼν κἀνα καὶ εἰς τοὺς Ἀφροσῶν, δταν λέγη
34 ἄν'ε'ν θὰ ἀποκρίνῃ ὅπο τοὺν δουλον καὶ Ἀφροσῶν ὅ δ' αὖ
35 ἂν γινώσῃς τὴν ψευδοσύνην καὶ τοὺς ἐδ'ἄφερον τοῦ

1	1.00	7.9		
2	1.50	12.4	2	1
3	1.75	15.8	3	1
4	2.00	19.2	4	1
5	2.25	22.5	5	1
6	2.50	25.8	6	1
7	2.75	29.1	7	1
8	3.00	32.4	8	1
9	3.25	35.7	9	1
10	3.50	39.0	10	1
11	3.75	42.3	11	1
12	4.00	45.6	12	1

διὰ τὰ Σαδομα. Καὶ εἰς τὴν περιπτῶσιν τοῦ Λωτ ἀρ-
νοῦνται οἱ ἀπειστοὶ, μένοι νὰ εὐέλθουν εἰς τὸ σπιτί του
διὰ νὰ πληροφωρηθῇς τὸ μέγεθος τῆς φιλαλείας τοῦ δι-
καίου ἐκεῖνου.¹²

Ποῖαν ἀπαντήσιν δίδει, ὁ ἑκατόνταρχος, «Δὲν
εἶμαι ἄξιος δὲ νὰ εἰσελθῇς κάτω ἀπὸ τὴν στέγην τοῦ
σπιτιού μου.»¹³ Ἀς ἀκούσωμεν τοὺς λόγους αὐτοὺς ὅσοι
προκεῖτ' νὰ ὑποδεχθῶμεν τὸν Χριστόν. Διότι καὶ σήμε-
ρα εἶναι δυνατόν νὰ ὑποδεχθῶμεν αὐτόν. Ὡς τὰ ἀ-
κούσωμεν καὶ ὡς τὸν μὴ θῶμεν καὶ ὡς ὑποδεχθῶμεν
τὸν Κύριον μετὰ τὸν ἴδιον ὅλον. Διότι οὗτοι θὰ ὑποδεχθῇς
εἰς πτωχόν. Ἐνὰ πενταμένον καὶ ἕνα γινόντων τὸν Κυ-
ριον ὑποδέχεται καὶ τρέφει.

Ἄλλὰ πῶς μόνον ἕνα λόγον καὶ θὰ θεραπευθῇ ὁ
δουλός μου.¹⁴ Πρόσεξε δὲ καὶ ὁ ἑκατόνταρχος ὅπως
προηγουμένως ὁ λεπρός¹⁵ ἔχει τὴν πρόπουσαν διὰ τὸν
Ἰησοῦν γινώμην. Πραγματικῶς οὐτε καὶ ὁ ἑκατόνταρ-
χος εἶπεν. Παρακάλει. Οὐτε εἶπεν. Προσευχῆσαι καὶ
ἰκέτευσε. Ἀλλὰ μόνον. Καὶ ὁ σταλῆς.

Εἰς τὴν στήθεσιν, ἐπειδὴ ἐφοβήθη μὴπως ὁ Ἰησοῦς
ἀλλοτρίᾳ πρόθεσιν λέγει. «Δὲν, καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀνθρώ-
πος, καὶ εὐρισκόμενος ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν ἀλλοῦ, καὶ ἔχω
ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου στρατώας καὶ λέγω εἰς τούτων
Πήγαυε καὶ πηγαίνε καὶ εἰς τὸν ἄλλον λέγω. Ἐλθε
καὶ ἔρχεται. Καὶ εἰς τὸν δοῦλόν μου λέγω. Κάμει αὐτό
καὶ τὸ ἐκτελεῖ.»

Καὶ τι σημασία ἔχει αὐτὸ λεγεῖ κάποιος ἐάν ο ἑκα-
τόνταρχος εἴχῃ αὐτὴν τὴν γνώμην, ὅτι τὸ θέμα που ἐρευν-
νοῦντα εἶναι ἐάν ὁ Χριστὸς ἐδέχθη καὶ ἐπεκύρωσεν αὐ-
τὴν. Ὁρθοὶ καὶ πολὺ συνετὰ ὁμολοῖ. Συνεπῶς, ὡς ἐξετά-
σωμεν αὐτὸ ἀκριβῶς, καὶ θὰ εἰδῶμεν ὅτι καὶ ἐδῶ ἐ-
νεῖ ἐκεῖνο, καὶ ἔν, καὶ μετὰ τὸν λεπρόν. Ὅπως ἀκρι-
βῶς ὁ λεπρὸς εἶπεν. «ἐάν θελήσῃς» (καὶ δὲν ὑποστήτην

11. Πρὸς Γαλ. 19, 28. 16.

12. Πρὸς Ρωμ. 10, 1 & 11.

13. Ματθ. 8, 8.

14. Ματθ. 8, 8.

15. Ματθ. 8, 9.

16. Ματθ. 8, 9.

17. Ὅτι, ἐν τῇ 21. ὁ 71. 11. ἐν τῇ 21. 11. ἐν τῇ 21. 11. ἐν τῇ 21. 11.

18. Ματθ. 8, 9.

νομένη τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ μόνον εἰς ὅτι εἶπεν ὁ λε-
πρός, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ.
Διότι, ὅχι μόνον δὲν διέλυσε τὴν ὑποψίαν τοῦ λεπροῦ πε-
ρὶ τῆς δυνάμεώς του, ἀλλὰ καὶ περισσοτέρως τὴν ἐστε-
ρώσεν, μετὰ τὴν προσθήκην ἐκεῖνου ποῦ ἦτο περιττὸν νὰ
τὸ εἴπῃ. ὅταν λέγῃ «θέλω καθαρίσαι»¹⁸ διὰ τὰ ἐπὶ κυ-
μῶσιν τῆς πίστεως ἐκεῖνου), ἔτσι, ἀδελφοί, καὶ ἐδῶ εἶναι δι-
καίον νὰ ἐξετάσωμεν ἐάν συνέβη κατὰ παραδοξίαν. Διότι,
πραγματικῶς, θὰ εὐρωμεν ὅτι τὸ ἴδιον ἀκριβῶς ἐγένετο πα-
λιν καὶ ἐδῶ. Ὁ δὲ δὴλαστὴς, ὁ ἑκατόνταρχος, εἶπεν
αὐτὰς τὰς λέξεις¹⁹ καὶ παρεδέχθη τὴν μεγάλην δύνα-
μιν διὰ τὸν Ἰησοῦν ὅχι μόνον δὲν ἠρνήθη ὁ κενός, ἀλ-
λὰ τὴν ἀπεδέχθη καὶ ἡμέλειστα ἔκακε καὶ κατὰ περισσό-
τερον ἀπὸ τὴν ἀπλήν παραδοξίαν. Διότι ὁ εὐαγγελιστὴς
δὲν εἶπεν, ὅτι ἐπῆρε μόνον τὸ λεγόν. ἀλλὰ δὲ νὰ δει-
νῇ ἐπιτακτικῶς τοῦ ἐπαύλου, λέγει. ὅτι. «ἐθαύμασεν»²⁰ ὁ Ἰη-
σοῦς. Καὶ ὅχι μόνον ἐθαύμασεν ἀλλὰ ἐνώπιον τοῦ πλη-
θους ἔφερεν ὡς παραδειγμα τὸν ἑκατόνταρχον εἰς τοὺς
ἄλλους, ὥστε καὶ τὸν μὴ θοῦν.

Βλέπετε, ὅτι καθένας που ἐπιστευοὺς εἰς τὴν δύνα-
μιν αὐτοῦ ἐγένετο αὐτὸν κεκρυμμένος θαύμασμάς, καὶ τὰ πλη-
θὴ ἐμειναν καταπληκτικὰ ἀπὸ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ὅτι
τοὺς ἐδίδασκε νὰ εἶχεν ἐξουσίαν²¹. Καὶ ὅχι μόνον δὲν
τοὺς κατήγαγεν διὰ τὴν γνώμην τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ τοὺς
ἐπῆρε μαζί, τοὺς καὶ κατέθηκεν ἀπὸ τὸ ὄρος Ἰ. καὶ, μετὰ
τὸν τρόπον τοῦ ἐθεραπεύει τὸν λεπρόν, ἐπεκύρωσεν τὴν γινώ-
μην τῶν. Ὁ λεπρὸς, πολὺ, ἔλεγεν. «ἐάν θελήσῃς, ἔχεις
τὴν δύναμιν νὰ με καθαρῶσιν»²². Καὶ ὅχι μόνον δὲν τὸν
ἐμάκαρσεν ἀλλὰ μετὰ τὸν τὸν θεραπεύει ὅπως ἐκεῖνος
εἶπεν τὸν ἐκαθάρσει ἀπὸ τὴν νόσον. Ὁ ἑκατόνταρχος,
ἐπίσης, λέγει. «Πῶς ἐναι λόγον καὶ θὰ θεραπευθῇ ὁ δού-
λός μου»²³. 23. 18. Ὁ δὲ Ἰησοῦς θαυμάσας τὸν αὐτόν
εἶπεν. «Οὐτε μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, δὲν εὐρή-
κα τὸσον μεγάλην πίστιν»²⁴.

Διὰ τὰς δυνάμεις ὁμοῦ, τοὺς καὶ ἀπὸ τὴν αὐ-

19. Ματθ. 8, 8.

20. Ὅτι, ἐν τῇ 21. 11. ἐν τῇ 21. 11. ἐν τῇ 21. 11. ἐν τῇ 21. 11.

21. Ματθ. 8, 9.

22. Ματθ. 8, 9.

23. Ματθ. 8, 9.

24. Ματθ. 8, 9.

θετον περιπατων προσεεξ το εξης Επειδη η Μάρθα δεν ειπε τισποτε παρομοιον προς τα παραπάνω αλλά το αντιθετον, οτι, δηλαδή, «δουα και αν ζητήσης από τον Θεόν, θα σου τα δώσω»²⁶ δηλ. μόνον δεν έφηνέθη δε και ήτο πολυ γνωστή και αγαπητή εις τον Ιησουν και ονη και εις εκε ουκ ειχαν δεξτε, μεγαλον ζηλον δ' αυ τον φλλα της εκανε την παρατηρησιν και την δωρθωσεν, οιας δεν ειχεν ομλίοε. ορθά Πραγματ κα ελεγε εις αυτήν, «Δεν σου ειπα οτι, εαν πιστε ισης θα ιδης την δοξαν του Θεου»²⁷ επι κλητων αυτήν, οαν να η ειχεν ακομη πιστε σε. και ακομη επειδη ελεγε, η Μάρθα δει «δουα και αν ζητήσης από τον Θεόν, θα σου τα δώσω», δια να την απαλλάξη από την αντληση, αυτού τοι ειδους Β και να την διδάξη οτι, δε, χρειάζεται να αν κληση δυναμει από άλλον, ολ οτ ο ιδος είναι η πηγή των αγαθών λέγει, «Εγώ ειμαι η αναστασις και η ζωή»²⁸ που σημαίνει οτ δεν περιμένω να δεχθω από άλλου την ενεργειαν αλλά με την ιδιην μου διναμει, εργάζομαι τα πάντα.

Συνεπώς θαυμάει τον εκατοντάρχο και τον έφεινι ενωπιον του πληθους και τον τιμα με την παραχή, της θσα λειας του και προτρέπει όλους τους άλλους να τον κληθουν. Και δια α επιληφθής οτι δι αυτών τοι σκοπων ειπεν αι τάς δια να διδάξη δηλαδή και τους άλλους να έχουν την ιδιαν με αυτον πιστην ακοση με ποιαν ακρβλογισιν το άφησε κα ενωθη η ο ευαγγελιστης. Ο Ιησους λέγει έστραφη προς εκείνους που τον ηκολούθησαν και ειπε, «Ουτε μεταξω των Ισραηλ των δεν ευρήκα τσσαν μεγαλην πιστην»²⁹ C "Οποτε τα να σκεπτεται κανεις οτι ο ησους διαθετε μεγαλην θέαμν, γινεται άφορη που αυξάνει την πιστην και διδα τη θασιαι και τα άλλα αγαθά Πραγματ κα ο εκατονας τοι εκατοντάρχοι δεν έσταμάτησαι εις τους λόγους μονον, αλλά και τον άσθενη τοι έλαβεν έφη δα την πιστην, και λαμπρόν στέφανον τας πλεκε ο ησους και μεγάλας δωρεάς τοι ύπόσχετα ομλιν ως εξης «Πολλοι ευελθον από αντολην και δυσι και θα παρακαθήσονται

26. Ματθ. 11, 22
27. Ματθ. 11, 40
28. Ματθ. 11, 20
29. Ματθ. 8, 10

μας, με τον Αθροισμ και τον Ισραήλ και τον Ακωθ. ενω εκείνοι τοι εκ καταγωγής είναι κληρονομο της θα λλεας θα ριφθουν έξω από αυτήν»³⁰ Επειδη λοιπον ειχε κανει πολλα θαυματα ενωπιον του πληθους ο αυτος τους όμλε, με μεγαλυτεροι παρηρησιαν ανσφορκώς με την θεαν των φυσιν.

D Εις την συνεχεια δια να μη σχηματιση κανενας την εντύπωσιν οτι αι λόγοι του εκατοντάρχου ησαν λογο κολακεις προς τον Ιησουν άλλα δια να αντιληφθουν όλοι ανεξαρτέως οτ εξέφραζον την πραγματικην διάθεσιν αυτού λέγει, «Πήγαμε εις το σπιτι σου και όπως έπιστευσες, έτσι ες γινη»³¹ και άμεσως ηκαλουθη σεν η πράξις της θεραπείας που άποδεικνυει την άγαθην προαρεαν τοι εκατοντάρχοι. «Κα έθεραπεύθη ο δουλός του από την σι γμη εκενη»³² Τα ιδιοι σι γέθη και εις την Συροφονικισσιν. Δοτι και εις εκείνην ειπεν, «Γυναίκα η πιστις σου είναι μεγάλη. Ας γινη εις σε όπωρ θελες. και έθεραπεύθη η θυγατέρα της»³³

Επε δη βίμως ο Λουκάς³⁴ έξιστορών το ιδιοι θαυμα προσθέτει και άλλα πολλά τοι όποιαι δημουργοί, την αντλησιν, οτι υπάρχει διαφωνία μεταξω των ειδων μελιστών είναι ανάγκη να επλύσω και το πρόβλημα αυτό. Π λέγει, λοιπόν ο Λουκάς, Ε Έστειλεν (ο εκατοντάρχος) μερικούς προεστούς των Ιουδαίων προς τον ησουν και τοι παρεκάλε να έλθη³⁵ Ο δε Ματθαίος λέγει, οτ ο ιδος ηλθε κοντα εις τον Ιησουν και ελεγεν οτι δεν ειμαι αξιος³⁶ και μερκο όποστηρ ζου οτ ο πρωτος εκατοντάρχος δεν είναι ο ιδιος με τον άλλον. ου κα παρουσιάζη παλας όμο όητος προς αυτον. Δοτι, πραγματ κα δια τον ένα λέγει, ο Λουκάς οτ «και την συνουσίαν μας εκτεσε και το έθνος μας άναπαυε»³⁷ Δα τον άλλον ο ιδιος ο ησους λέγει «Ουτε μεταξω των

30. Ματθ. 8, 12
31. Ματθ. 8, 13
32. Ματθ. 8, 13
33. Ματθ. 17, 24
34. Ματθ. 1, 1
35. Ματθ. 8, 2
36. Ματθ. 8, 3
37. Ματθ. 8, 4
38. Ματθ. 8, 5

Ισραηλιτῶν δὲν εὐρήκα τόσον μεγάλην πίστιν. Καί τις τὸν πρῶτον, δὲν εἶπεν **31** «ὅτι πολλοὶ θὰ ἔλθουν ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ δυσμῶν» καὶ εἶναι φυσικὸν ὅτι ἦτο Ἰουδαῖος. Πῶς εἰπώμεν διὰ τὴν ἀποψιν αὐτῇ; Ἦτο αὐτῇ εἶναι εὐκόλος λύσις τοῦ ζητήματος. Παραμένει, όμως τὸ πρόβλημα, ἔδω εἶναι καὶ ἀληθινόν.

Ἐγὼ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι πρόκειται διὰ τὸν Ἰβὸν ἐκατοντάρχον καὶ εἰς τὰς δυο ὁ γηγενεὶς τῶν εὐαγγελιστῶν. Ἰότε διατὶ ἐρωτᾷ κάποιος ὁ μὲν Ματθαῖος λέγει ὅτι εἶπεν αὐτός «Δὲν εἶμαι ἀξίος νὰ εἰσελθῶς κάτω ἀπὸ τὴν στέγην τοῦ σπιτιοῦ μου»⁴⁰ ὁ δὲ Λουκᾶς ὅτι ἔστε λε καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπῆτι του.⁴¹ Ἡμῶν δὲ ἐδῶ ὁ Λουκᾶς ἀπαρνησέται τὴν κολλακειαν τῶν Ἰουδαίων καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ εὐρυσκόνται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν μιᾶς συμφορᾶς ἀλλάσσουν πολλὰς γνώμας. Πραγματὶ καὶ, ἦτο φυσικὸν νὰ ἤθελεν ὁ ἐκατοντάρχος νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ νὰ τὸν ἡμποδίσαν νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του αὐτὴν οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ, ὅτι καὶ τὸν κολλακεῖον, θὰ τοῦ εἶπαν ὅτι θὰ ὑπάγῃ μὲν ἡμεῖς καὶ οἱ τὸν φέρωμεν. Β. Πρόσεξε, λοιπὸν, ὅτι καὶ ἡ παράκλησις αὐτῶν εἶναι γεμάτη κολλακεία «Δὲν ἀγαπάς», λέγουσι ἐπὶ ἔθνος μας καὶ τὴν συναγωγὴν μας με ἰδικὰ τοῖς χρήματά μας ἐκτίσας». Οὕτως γνωρίζουν με τοῖς ἴδιαις ὅτι, ἐπὶ νῦν τοῦ ἀνδρὸς Διὰ ἐπρεπε νὰ εἴποι. ὅτι ἤθελεν ὁ ἴδιος νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ σὲ παρακαλέσῃ ἀλλὰ τὸν ἡμποδίσαν ἡμεῖς, ἔπε δὲ ἐγνωρίζαν τὴν συμφορὰν του καὶ τὸ ἐπιδόμα⁴² ποὺ εἶχε μέσα εἰς τὸ σπῆτι του καὶ ἔτσι νὰ παροῖ σῶσιν τὴν μεγάλην πίστιν τοῦ ἐκατοντάρχου. Δὲν λέγουσι, ὅμως, αὐτό, διότι δὲν ἤθελαν νὰ ἀποκαλύψουν τὴν πίστιν τοῦ ἀνδρὸς, κινούμενοι ἀπὸ φόβον. Ἀλλὰ ἐπρωτῶν μάλλον νὰ οὐσιολογῶν τὴν ἀρετὴν ἐκεῖνοι ὑπὲρ τοῦ ὅποιου ἦλθαν νὰ παρακαλέσων. Ὁ δὲ καὶ νὰ μὴ φανῇ ὅτι ἦτο κάποιος σπαιδαῖος αὐτὸς ποὺ παρεκάλε, παρὰ νὰ δακρυρῶν τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπιτυχῶν αὐτό, διὰ τὸ ὅποιον εἶχα ἔλθει. Διότι ὁ φόβος εἶναι ἱκανὸς νὰ βολώσῃ τὸ μυαλόν.

³⁹ Ματθ. 8:10

⁴⁰ Ματθ. 8:11

⁴¹ Ματθ. 8:8

⁴² Ματθ. 8:12

⁴³ Λουκ. 7:9

⁴⁴ Λουκ. 7:10

⁴⁵ Λουκ. 7:11

⁴⁶ Λουκ. 7:12

⁴⁷ Λουκ. 7:13

⁴⁸ Λουκ. 7:14

⁴⁹ Λουκ. 7:15

⁵⁰ Λουκ. 7:16

⁵¹ Λουκ. 7:17

⁵² Λουκ. 7:18

⁵³ Λουκ. 7:19

⁵⁴ Λουκ. 7:20

⁵⁵ Λουκ. 7:21

⁵⁶ Λουκ. 7:22

⁵⁷ Λουκ. 7:23

⁵⁸ Λουκ. 7:24

⁵⁹ Λουκ. 7:25

⁶⁰ Λουκ. 7:26

⁶¹ Λουκ. 7:27

⁶² Λουκ. 7:28

⁶³ Λουκ. 7:29

⁶⁴ Λουκ. 7:30

⁶⁵ Λουκ. 7:31

⁶⁶ Λουκ. 7:32

⁶⁷ Λουκ. 7:33

⁶⁸ Λουκ. 7:34

⁶⁹ Λουκ. 7:35

⁷⁰ Λουκ. 7:36

⁷¹ Λουκ. 7:37

⁷² Λουκ. 7:38

⁷³ Λουκ. 7:39

⁷⁴ Λουκ. 7:40

⁷⁵ Λουκ. 7:41

⁷⁶ Λουκ. 7:42

⁷⁷ Λουκ. 7:43

⁷⁸ Λουκ. 7:44

⁷⁹ Λουκ. 7:45

⁸⁰ Λουκ. 7:46

Ἀλλ' ὁ Κύριος ποὺ γνωρίζε καλὰ τὰ ἀπόρητα, ἐπαίρει τὸν ἐκατοντάρχον παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἰουδαίων καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀληθινόν, ἀκούσε τὸν Ἰβὸν τὸν Λουκᾶν ποὺ τὸ εἶπεν. Λέγει λοιπὸν, τὰ ἑξῆς «Καὶ οἱ πλεονεῖ δὲν ἦτο μακρὰν ἔστε λει ὁ ἐκατοντάρχος καὶ τοῦ Ἰβὸν Κυριε μὴ ἐσχηλῶσαι, διότι δὲν εἶμαι ἀξίος νὰ εἰσελθῶς κάτω ἀπὸ τὴν στέγην μου»⁴⁰. Ὅταν δηλαδὴ, ἐμείνεν ἐλευθερὸς ἀπὸ τὴν κακὴν ἐπιρροὴν τῶν Ἰουδαίων, τότε ἀποστέλλει πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ λέγει. Μὴ νομίσῃς ὅτι δὲν ἦλθα ἀπὸ δκηρυαν, ἀλλὰ, δὲν ἦλθα, ἔπε δὲ ἐθεώρησα τὸν ἑαυτὸν μου ἀνάξιον νὰ σὲ ὑποδεχθῶ εἰς τὸ σπῆτι μου.

Δ. Ἐάν τὰρκα ὁ Ματθαῖος λέγει ὅτι τοὺς παραπάνω λόγους δὲν τοὺς εἶπε διὰ μέσου τῶν φίλων του⁴¹ ἀλλὰ ὁ ἴδιος αὐτοπροσώπως⁴², τοῦτο δὲν δηλοῦργεῖ καμὲν πρόβλημα. Διότι, ἐκεῖνο ποὺ ἐρευνᾶται εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, εἶναι, ἔδω ὁ κάθε εὐαγγελιστὴς ἐπαρρησιάζει τὴν προθυμίαν τοῦ ἐκατοντάρχου καὶ ὅτι αὐτὸς εἶχε τὴν πρόθεσιν διὰ τὸν Χρὸστὸν νὰ γνωμῇ. Ἐξ ἄλλου, ἦτο φυσικόν, μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν φίλων του, καὶ ὁ ἴδιος, ὅταν ἐφθάσεν, νὰ τοὺς ἐπαινεῖ. Δ. ἀπορητικὰ, δὲν θὰ ἔλεγεν αὐτὸ ὁ Λουκᾶς οὔτε τὸ ἄλλο ὁ Ματθαῖος. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἀντιφάσκουν μεταξὺ τῶν ἀλλὰ μάλλον ὅτι ὁ ἑναὶ συμπληρώνει ὅτι παρὰ τὴν πει. ὁ ἄλλος.

Πρόσεξε ἀκόμη, με πρὸς τὸν τρόπον καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως διακηρύσσει ὁ Λουκᾶς τὴν πίστιν τοῦ ἐκατοντάρχου ὅταν εἶπεν Ε. ὅτι, ὁ δοῦλος τοῦ Ἰησοῦ ἐτοιμοθάνατος⁴³. Καὶ ὅμως, οὔτε ἡ κατὰστασις αὐτῇ τὸν ἔφερε εἰς ἀπόγνωσιν οὔτε τὸν ἐρρίψεν εἰς ἀπελπίσιν, ἀλλὰ καὶ κάτω ἀπὸ τὰς συνθήκας αὐτῆς ἡλπίζει ὅτι, θὰ σωθῇ.

Ἐπίσης, ἔστω ὁ Ματθαῖος λέγει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶπεν «Ὅτε μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν εὐρήκα τόσον μεγάλην πίστιν»⁴⁴ καὶ ὅτι, ἔτσι φανερώνει ὅτι, ὁ ἐκατοντάρχος δὲν ἦτο Ἰσραηλίτης, ἐνῶ ὁ Λουκᾶς λέγει, ὅτι, ἔτσι σε τὴν συναγωγῇ⁴⁵, τοῦτο δὲν δηλοῦργεῖ ἀντίφασιν. **32**

⁴⁰ Λουκ. 7:6

⁴¹ Ματθ. 8:12

⁴² Ματθ. 8:8

⁴³ Ματθ. 8:12

⁴⁴ Ματθ. 8:10

⁴⁵ Ματθ. 8:11

Διότι εἶνα δουατόν νά μὴ εἶναι αὐδαλός καὶ ἐν τοιτοῖς καὶ τὴν συναγωγὴν νά κτίζῃ καὶ τὸ ἔθνος νά ἀγαθῇ.

Σὺ, ὅμως, σὲ παρακαλῶ, νά μὴ ἐξετάζῃς μόνον τὰ ὅσα εἶπεν ὁ ἑκατόνταρχος, ἀλλὰ νά προσθέσῃς εἰς αὐτὰ καὶ τὸ ἄξιωμα τοῦ καὶ τότε θὰ καταλάβῃς τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. Διότι εἶναι μεγάλος ὁ ἐγωισμὸς ὅσων κατέχουν ἀξιώματα καὶ δὲν ταπεινώνονται οὔτε καὶ εἰς τὰς συμφορὰς. Πραγματικῶς, ὁ ἀξιωματάρχος ποὺ ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης φέρει τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ σπίτι τοῦ καὶ τοῦ λέγει· Κατέβα, διότι το παιδί μου ἐκεῖ ἐστὶ μισάνθρωπος. Ὁ ἑκατόνταρχος, ὅμως, τῆς παρουσίας ἀφηγησάμενος δὲν συμπεριφέρεται ὡς αὐτοὶ, ἀλλὰ πολὺ καλὰ τετακται καὶ ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ ἐκείνων ποὺ κατέβησαν τὴν κλίτην μετὰ τὸν παρὰ τὸν δάμνασιν τῆς στέγης. Διότι οὔτε τὴν σωματικὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ ἐπιζητεῖ. Β οὔτε μετέφερε τὸν ἀσθενή κοντὰ εἰς τὸν ἰατρόν. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δὲν εἶχε μικρὰν δέαν περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀλλὰ γνώμην ποὺ ἐταιρίαζε εἰς Θεόν. Καὶ λέγει· «Πῶς μόνον ἓνα λόγον». Καὶ δὲν λέγει εἰς τὴν ἀρχὴν· «Πῶς ἓνα λόγον» ἀλλὰ ἀφηγεῖται μόνον τὸν ἴδιόν τοι. Δὲν ἐπεριμένει, θεότατα, ἀπὸ τὴν μεγάλην τοὺ ταπεινωφροσύνην, ὅτι ἀμέσως ὁ κυριὸς θὰ ἀνταπεκρίνητο εἰς τὸ αἵτημά του καὶ θὰ ἐλθῇ νά ἐλθῇ εἰς τὸ σπίτι τοῦ. Δι' αὐτὸ ὅταν ἤκουσε νά λέγῃ ὁ Κύριος ὅτι «ἐγὼ θὰ ἐλθῶ καὶ θὰ τὸν θεραπεύσω», τότε τοῦ λέγει· «Πῶς ἓνα λόγον».

Οὔτε θεότατα, τοῦ ἔφερε συγχύσιν τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ μέσα εἰς τὴν συμφορὰν φιλώσας, προσέχων ὅχι τὸσον τὴν ὑγίαν τοῦ βουλοῦ ὅσον τὸ νά μὴ βλάσῃ τὴν ἐν ταπεινότητι διαπράττει. Κάποιον ἀσθενῶν. Ἀν καὶ δὲν ἤνουν κασπὸν οἱ ἰδίοις τὸν Ἰησοῦν νά ἐλθῇ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἔδωκε τὴν ὑπόσχεσιν αὐτὴν ἐν τοιτοῖς καὶ πάλιν φανεῖται μὴπως φανῇ ὅτι ὑπερεκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τοῦ καὶ φέρῃ κατ' ἐπὶ τὸν τοῦ βαρὺ πρᾶγμα.

Εἶδες τὴν οἰκίαν τοῦ, Κύριε, τώρα, καὶ τὴν ἀνοσίαν τὸν Ἰουδαίων, ὅταν λέγουν· «Εἶναι ἄξιός σου

51 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
52 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
53 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
54 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
55 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν

τῆς τῆς τοῦ ἀποκάλυψις, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν. Εἰναι, δηλαδή, ἐπὶ τὴν ἀποκάλυψιν εἰς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Ἰησοῦ, αὐτοὶ προσβάλλουν τὴν ἀξίαν τοῦ ἑκατόνταρχου καὶ δὲν γνώριζον, πῶς νά δύναντο νά ἀξίωσιν τοῦ ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, ὅμως δὲν εἶναι ὅπως αὐτοὶ, ἀλλὰ διεκδικεῖται. Εἶναι πολὺ ἀνάξιος ὁ μόνος τῆς εὐεργεσίας, ἀλλὰ καὶ νά δεχθῇ τὸν Κύριον εἰς τὸ σπίτι τοῦ. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὅταν εἶπεν· «Ὁ παῖδί μου εἶναι κατὰ τὸν νόμον», δὲν ἔμελλε νά ἐλθῇ τὴν δωρεάν. Περιωρίσθη εἰς τὸ νά γινῇ ἡ ποίησις τῆς συμφορᾶς τοῦ. Ὅταν, πάλιν, εἶδε τὸν Χριστὸν νά προσφύεται εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, οὔτε καὶ ἐταίριον οὐκ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τότε ἀνταπεκρίνεται μέσα εἰς τὰ πλάϊ τῆς μετριοπαθείας τοῦ τοῦ ταπεινῶς.

Εἰναι, τώρα, ἐρωτᾷ κανεὶς· Διὰ τὸ δὲν τοῦ ἀνταπεκρίνεται τὴν τὴν ὁ Χριστός, τὸ ἐξῆς θὰ ἡμπορούσαμεν νά ἀπαντήσωμεν, ὅτι δηλαδὴ καὶ πάρα πολὺ τὸν ἐτίμησεν. Καὶ πρῶτον μὲν, μετὰ τὸ νά τοῦ δεῖξῃ τὴν γνώμην τοῦ, ἡμέτερον ποὺ ἐφάνη ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι δὲν μετέβη εἰς τὸ σπίτι τοῦ. Δεύτερον δὲ μετὰ τὸ νά τὸν εἰσαγάγῃ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ καὶ νά τὸν προτιμῇ ἀπὸ ὅλων τῶν Ἰουδαίων ἔθνους. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐθεώρησε τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἀνάξιο νά δεχθῇ τὸν Χριστὸν εἰς τὸ σπίτι τοῦ, γινεῖται ἄξιός σου καὶ τῆς βασιλείας. Εἰ καὶ νά ἀποκτήσῃ τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ποὺ ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν.

Διὰ τὸ ὅμως, ἐρωτᾷ κανεὶς, δὲν ἐπὶ τὴν καὶ ὁ λαὸς τοῦ ἐθεώρησε μεγαλύτεραν πίστιν ἀπὸ τὸν ἑκατόνταρχον, διότι αὐτὸς δὲν εἶπεν· «Πῶς ἓνα λόγον», ἀλλὰ ἐκεῖ νοῦ τοῦ εἶναι πῶς μεγάλο ἀπὸ αὐτοῦ, δηλαδὴ θελήσας μόνον πρᾶγμα ποὺ ὁ προφήτης τὸ λέγει διὰ τὸν Πατέρα. ὅταν γράφῃ· «Ὅλα θὰ ἡθέλησεν τα ἐπὶ τὴν ἀποκάλυψιν, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν». 318. Αὐτὰ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ἀποκάλυψιν, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν. Διότι ὅταν τοῦ εἶπεν· «Πρόσφερε τὸ δῶρον, ποὺ διέταξε, ὁ Μωυσῆς ὁ ἀνάξιος τοῦ δειξῇς ὅτι, ὅταν τοῦς κατηγορήσῃς μετὰ τὴν πίστιν σου. Ἐξ ἄλλου δὲν ἦτο ὁ δῶρον νά πιστεύῃς ὁ Ἰουδαῖος καὶ

56 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
57 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
58 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
59 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν
60 ἢ ἐν τῇ ἀποκάλυψι, ἀπὸ τῆς ἀποκάλυψις, τὴν ἀποκάλυψιν

έναν άλλουθενος Δ ότι το ότ ό εκατόνταρχος δέν ήτο 'Ιουδαίος είναι φανερόν και από τόν τίτλον «εκατόνταρχος» και από τό γεγονός ότ, ό Κύριος είπεν «Ούτε με ταξεί τών Ιουδαίων δέν εύρήκα τόσοι μεγάλην πίστιν».⁶² ήτο θεότατα, πολύ σημαντικοί ένας άνθρωπος, που δέν άνήκεν εις τους Ιουδαίους, να φθάση εις τό σοι ύψηλήν άντίληψιν, περί του Χριστού. Πραγματί και, όπως έγω νομίζω, έφαντάσθη αυτός τας στρατίας του ουρανού. **Β** ή ότ, τά πάθη, όπως είναι ό θάνατος και όλα τα άλλα είναι, ύποταγμένα εις τον Χριστόν, όπως οι στρατιώται, εις αυτόν Δ, αυτό και έλεγεν «Διότι και εγώ είμαι άνθρωπος εύρισκόμενος υπό εξουσίαν».⁶³ Δηλαδή, σι είσαι, Θεός ένθ' έγω είμαι άνθρωπος. Έγώ εύρισκομαι, κάτω από την εξουσίαν άλλων, ένθ' έσύ δέν είσαι υπό την έξουσίαν κανενός. Έσαν, λοιπόν, έγω που είμαι, άπλός άνθρωπος και υπό την εξουσίαν άλλων εύρισκομαι, έχω τόσοι μεγάλην δύναμιν, πολύ περισσότερον ό ' ησούς που είναι. Θεός και δέν ύπακαμε, εις άλλους. Έπιθυμεί δηλαδή να πειση τόν 'Ιησούν ότ, δέν τά λέγει αυτά ό α να παρουσιάση παράδειγμα ισοδύναμον αλλά δια, α δείξη την μεγάλην ύπεροχήν του Κυρίου. Όταν έγω, λέγει, που είμαι δίκαιος με τους ανθρώπους που διατάσσω και παράλληλα εύρισκομαι υπό την εξουσίαν άλλων. **Γ** διαθετω τωσιν δύναμιν, από την μικράν ύπεροχήν που μοι δίδει, τό αξίωμα μου, και κανένας δέν μου φέρει αντίρρηση. αλλά ότ διατάσσω αυτό γίνεται, και ότ αι αίτιά αι διαταγαι είναι αντίθετοι, (δ.ότι λέγω εις αυτόν Πήγα να, και πηγαινε. Και εις τόν άλλον έλα και έρχεται).⁶⁴ πολύ μεγαλύτερα δύναμιν θά έχη ό 'Ιησοός.

Μερικοί δέ διαβάζουσιν ως έξης τό χωρίον «Δ ότι και εγώ αν και είμαι άνθρωπος, και άφου θέσουν κόμμα έδω προσθέτου, «έχω υπό τας διαταγας μου στρατιώταις».⁶⁵

Σι πρόσθεσε ο παρακαλώ, με ποίον τρόπον έθεξε; ό εκατόνταρχος ότ, ό 'Ιησούς δύναται να κυριαρχη του θανάτου, σάν να ήτο δούλος του, και να τον διατάσση

62. Μαθ. 8,9.

63. Μαθ. 8,9.

64. Πρόκειται, διά διαφορετών χωρίων τού χωρίου ή ένω α ή ω, δέν ελάσσει πολύ ό νόημα των λεγομένων.

σάν να ήτο κύριος του. Πραγματικά, θταν λέγει «έλα, και έρχεται» και «Πήγαυε, και πηγαινε», τό έξης έννοει, ότ, δηλαδή, εάν διατάξης να μη άποθάνη ό δούλος μου, δέν θά άποθάνη. **Δ** Είδε, με ποίαν ένοιαν ήτο πιστός, διότι, εκείνο που έπρόκειτο να άποκαλυφθί άργότερα εις όλους τους άλλους, αυτό ό εκατόνταρχος τό άπεκάλυψε πλήρως, ότ, δηλαδή, ό Κύριος έξουσίαζε, και τόν θάνατον και την ζωήν και καταβάζε εις τόν Άδην και αναφέρει, εις την ζωήν.

Και δέν έφερε, μονον ως παράδειγμα ύπακοής τους στρατιώταις, αλλά και τους δούλους, πρώτ, α τό όπριον ήτο απόδειξις μεγαλύτερας ύπακοής.⁶⁶ Άν και είχε τό σοι μεγάλην πίστιν, έν τούτοις θεωρεί τόν έαυτόν του άνάσσει. Ό Χριστός, όμως δεικνύων, ότ, είναι άξιος να τόν δεχθί εις τό σπίτι του, και θαυμάζων και επαινών αυτόν, του έκανε πολύ, μεγαλύτερα και του έδωσε περισσότερα από ότ, έζήτησεν. **Ε** Πραγματικά ένθ' ήλθε να ζητήση την σωματικήν ύγείαν του δούλου του, έφυγε άφου έλαβε την θείαν λείαν τών ουρανών.

Είδες πώς άπεδείχθη αλήθινόν τό «ζητείτε πρώτον την βασιλείαν του Θεού και τότε όλα αυτά τά έπιγαθα σας χορηγήθουν».⁶⁷ Έπε δέ, λοιπόν, έδειξεν ό εκατόνταρχος μεγάλην πίστιν και ταπεινοφροσύνην, ό κύριος του έδωσε και τόν ουρανόν και την υγείαν του δούλου του προσέθεσεν. Και δέν τόν έτίμησε μόνον με την δωρεάν αυτήν, **ΣΤ** Αλλά και με τό να δείξη ποίοι έκδ' ώκονται άπο την βασιλείαν και έπέρχεται, αυτός.⁶⁸ Διότι έδω πλέον καθιστά εις όλους φανερόν, ό Κύριος ότ, ή σωτηρία είναι αποτέλεσμα της πίστεως εις τό πρόσωπόν του και δέν προέρχεται από τά έργα του πρώτοντα. σύμφωνα με τόν νόμον του Μωυσέως. Δι' αυτόν τόν λόγον ή διαρεά αυτή δέν προσρίζεται, μονα δια τους 'Ιουδαίους, αλλά και δια τούς έθνιούς.⁶⁹ 'Ιδ αίτερα δέ δι' αυτούς περισσότερον, παρά δι' έκείνους. Διότι, να μη έχετε την 'Ιδέαν, λέγει, ότ, αυτό έγινεν άποκλειστικά δια τόν εκατόνταρχον μόνον, καθ' όσον θά συμβή τό 'Ιδ.ον και δι' ολοκληρον την οικουμένην. Αυτό τό έλεγε

65. Παλ. Μαθ. 8,9 10.

66. Μαθ. 6, 33.

67. Παλ. Μαθ. 6,11.

68. Άντα, είναι οι ειδωλολάτραι έν γένει, οι μη 'Ιουδαίοι.

ὁ καίως σὺς τὸ εἶπα. Διότι δι' αὐτὸν τὸν λόγον αὐξάνω τὸ ἀμάρτημα καὶ κἀνὼ τὸν λόγον καὶ πῶς παρόξενον ὥστε νὰ κατασκευάσω καὶ ἀφθονώτερα τὰ φάρμακα. Τι εἶνα' ἐκεῖνο, λοιπόν, που προσέβα'ε. Μὰ, τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὅποια καθιστᾷ καὶ τὸ ἀμάρτημα μεγάλω-
 τερον. Διότι δὲν κρίνονται τὰ πάντα καθ' ὁμοῖον τρόπον εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις. «Ὁ δυνατός» λέγει «θα κρι-
 θοῦν με' αὐστηρότητα».* Εἰ καὶ «ἐκεῖνος, που ἐγνώρισε
 τὸ θέλημα τοῦ κυρίου, τοῦ καὶ δὲν ἐπραξέ' σύμφωνα με' αὐτό, θὰ διαρῇ με' πολλὰς μαστιγώσε'ς».* «Ὡστε ἡ με-
 γαλύτερα γινώσκει γινέται αὐτὰ με' αὐτιέρας τιμωρίας.
 Δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰς περὶ πᾶσι, που ὁ ἱερεὺς θὰ δια-
 πραξῇ τὰς ἰδίαις ἀμαρτίαις με' τὰ τοῖμνιόν του, δὲν θὰ
 ὑποστῇ τὴν ἰδίαν κόλασιν, ἀλλὰ πολὺ μεγαλύτεραν.

Εἴηαι πιθανόν ὅτι ὅσον θάλεπετε νὰ μεγαλύνω τὴν
 κατηγορίαν, τρέμει καὶ σὺς ἔχει κυριεύσει. ὁ φόβος
 καὶ παραξενεύει με' τὴν ἰδέαν ὅτι, θαδίζω κατ' εὐθείαν
 πρὸς τὸν κρημνόν. Ἐγὼ, ὅμως, ἔχω τὸσπιν πεποιθῆναι
 εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ δικαίου, ὥστε προχωρῶ καὶ παραπέ-
 ρα. Δι' ὅτι, ὅσον θὰ μεγαλύνω τὸ ἀμάρτημα, τὸσον πε-
 ρισσότερον θὰ κατορθώσω νὰ παρουσιάσω τὸ ἐγκώμιον
 τοῦ Δαυὶδ.

Καὶ τί πῶς πολὺ ἀπὸ αὐτὰ ἡμπορεῖς νὰ ἀναφέρης.
 ἔρωτᾷ κάποιος. Πάλιν, θεόσω. Δι' ὅτι, ὅπως ἀκριβὲς εἰς
 τὴν περιπτώσει τοῦ καὶν, δὲν ἦτο ἀπλὸς φόνος τὸ ἐγκλη-
 μα. Δι' ἀλλὰ χειρότερον, ἀπὸ πολλοὺς φόνους, ἔπε δὴ δὲν
 ἐπρόκειτο κατεῖναι ζέον, ἀλλὰ τὸν ἀδελφόν του, καὶ μα-
 λιστα ἀδελφόν που δὲν εἶχε διαπραξέ' κακίαν, ἀδελφὸν
 ἀλλὰ εἶχε πᾶσι σὺν ἀδικίαις, καὶ ἀκόμη, χωρὶς νὰ
 ἔχουν προηγηθῇ ἄλλοι πολλοὶ φόνοι, ἀλλὰ αὐτὸς πρῶ-
 τος εὐρήκε τὸ θελεῖν τοῦ ἐγκλήματος καθ' ὁμοῖον τρόπον
 καὶ ἐδῶ δὲν ἦτο μόνον ἀπλὸς φόνος ἢ πράξις, ἔπε δὴ δὲν
 εἶναι τυχαῖος ὁ δράστης, ἀλλὰ προφήτης, καὶ δὲν φρο-
 νεῦσε, τοῖς ἀδελφάνταις ἄλλα τὸν ἠδοκίμησεν. Δι' ὅτι, πρᾶ-
 γματικὰ, τοῦ ἔκανε μεγάλην ἀδικίαν, ὅταν τοῦ ἠρπάσα-
 τὴν γυναῖκα του, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀρπαγὴν προσέθεσε
 καὶ τὸν φόνον.

Βλέπετε πόσον σκληρὰ ὠμίλησας διὰ τοῦ δ' καίου
 "Ὅτι ἀνέφερα τὰ ἀμαρτήματά του, Ἐχωρὶς νὰ τὰ σὺν

*Ὁ δὲ Σαὺ β.β.
 *Ὁ δὲ Σαὺ β.β.

καλύψω καθόλου, Ἄλλ' ὅμως ἔχω τὸσπιν πεποιθῆναι εἰς
 τὴν ἀπολογία, ὥστε, ὕστερα ἀπὸ τὸσον θάρρος ἀμαρτη-
 μα, θὰ ἠθέλω νὰ παραιτωμαι εἰς τοὺς Μοναχοὺς, οἱ
 ὅποιοι κυρίως διακωμωδοῦν αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν καὶ
 ὅσοι ἀκολουθοῦν τὴν πλάνην τοῦ Μαρκίου, διὰ νὰ
 τὴν σφραγίσω τελειῶς τὰ στόματά μου.

Εἰς τοὺς Μοναχοὺς, λέγουσιν ὅτι, ὁ Δαυὶδ διέπρα-
 ξεν φόνον καὶ μοιχεύει. Ἐγὼ, ὅμως, δὲν λέγω μόνον αὐ-
 τὸ, ἀλλὰ ἀπέθεκα ὅτι ὁ φόνος ἦτο διπλός, ἀφ' ἑνὸς μὲν
 λόγῳ τοῦ ὅτι ἐφονεύθη ὁ ἀδελφός, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ
 τῆς προύχουσας τοῦ προσώπου που διαπραξέ' τον φόνον.
 Δι' ὅτι, δὲν εἶναι τὸ ἴδιον νὰ διαπραξῇ τὴν αὐτὴν ἀδικίαν
 ἑκείνος που ἐκρίθη ἀδίκος νὰ λάθῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ
 νὰ εὐεργετηθῇ τὸσον ἀπὸ τὸν Θεόν, που εἶχε τὸσον κυ-
 ρος καὶ εὐρισκετο εἰς τὸσον μεγάλην ἡλικίαν, με' ἐκεῖ-
 νον που δὲν ἔχει κανένα ἀπὸ τα παραπάνω ἡνωσμένα.
 Ἄλλ' ὅμως καὶ ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς εἶναι ἀδίκος με-
 γάλου θαυμασμοῦ ὁ γενναῖος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, δι' ὅ-
 τι, ἂν καὶ ἔπρεπεν εἰς αὐτὸν τὸν πυθμένα τῆς κακίας, ὅτι
 τούτοις δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του, οὔτε ἀπεγοητεύθη οὐ-
 τε παρέμεινε πεσιμένος, μολοντὶ ἐπληρώθη ἀπὸ τὸν δ' αὐ-
 τοῦ σπύρου, ἀλλὰ γρήγορα, ἢ μάλιστα ἀμέσως, καὶ
 με' μεγάλην σφοδρότητα ἐπροκαλεσε σοβαρώτερον πλη-
 γην ἀπὸ ἐκείνην που ἐλάθει. Καὶ συνέθη' ἐδῶ τὸ ἴδιον με'
 ἐκεῖνο που γινέται, εἰς τὸν πόλεμον καὶ εἰς τὴν ὥραν
 τῆς μάχης, ὅταν κάποιος θαρσύνεται κακῶς, ὅταν
 τοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἑνὸς γενναίου ἀνδρός ἢ τοῦ ρίψῃ
 ὄλεος εἰς τὸ σικκῶν καὶ τοῦ προσθέσῃ ὕστερον τραῦμα
 θάρρος εἰς τὸ πρῶτον, καὶ αὐτὸς που ἐδέχθη τὰς φθέρας
 αὐτὰς πληγὰς κινεῖται, κατὰ καὶ τὸ αἷμα τὸν περιθρε-
 χεῖ ἀπὸ παντοῦ ἀλλὰ ἔσθ' ὅταν σπινεῖται καὶ ῥητεῖ ἕνα
 ὄρου ἐναντ' ὅν ἐκείνου που τὸν ἐπληρώσει καὶ ἀμέσως
 τὸν ἐσπλάνει, μετὰ εἰς τὸ πεδὸν τῆς μάχης. Ὁ καθ'
 ὅμοιον τρόπον καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὅσοι
 μεγαλύτεροι θὰ παραισώσῃ τὴν πληγὴν, τοσοῦτοι περ-
 σσότεροι ἀξίαν θαυμασμοῦ ἀποδεκνέουσιν τὴν ψυχὴν, τοῦ
 πληγωμένου, ἔπε δὴ ἡμπορεσε καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ θάρ-
 ρος αὐτοῦ τραῦμα νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ λάθῃ θέσιν εἰς τὴν πρῶ-

Ὁ δὲ Σαὺ β.β. Ὁ δὲ Σαὺ β.β.
 Ὁ δὲ Σαὺ β.β. Ὁ δὲ Σαὺ β.β.
 Ὁ δὲ Σαὺ β.β. Ὁ δὲ Σαὺ β.β.

δι' αὐτὸν Ἀσφαλῶς πολὺ περισσότερον τὸ λέγει δ' αὐτὸν Διότι ὅσον ἀφορᾷ τὸν πατριάρχην λέγει δὲ Ἐνεθυμλήθη τὴν διαθήκην τοῦ ἔκανα μὲ τὸν Ἀβραάμ. Ἐνῶ δ' αὐτὸν Δαυὶδ δὲν ὁμιλεῖ διὰ τὴν διαθήκην Ἀλλὰ εἰ λέγεις. «Θα ὑπερασπίσω τὴν πόλιν αὐτὴν χάριν τοῦ δουλοῦ μου Δαυὶδ»¹ Ἀλλὰ καὶ τὸν Σολομῶντα ποῦ ἔπεσε εἰς τὸσον μεγάλην ἁμαρτίαν, ἔδεν τὸν ἄφησε, ὁ Θεὸς νὰ χάσῃ τὴν βασίλειαν ἀπὸ εὐνοίας πρὸς τὸν Δαυὶδ Καὶ ἦτο τόσοι μεγάλοι ἡ δόξα τοῦ ἀνδρός, ὥστε καὶ ὁ Πέτρος, ὕστερα ἀπὸ παραπομπὰς χρόνου, ὅταν ὤμιλε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἔλεγεν. «Ἄς τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ σὰς εἴπω ἐλεύθερα διὰ τὸν πατριάρχην Δαυὶδ ὅτι καὶ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη»² Ἀλλὰ καὶ ὁ Χριστὸς, συζητῶν μὲ τοὺς Ἰουδαίους, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Δαυὶδ, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν εἶχε κερθῆ ἄς νὰ λάθῃ μεγάλην τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὥστε νὰ ἀφῶθῃ νὰ προφητευσῇ πάλιν διὰ τὴν θεοτητα τοῦ. **325** Καὶ μὲ θάσιν τὸ ἐπὶ χεῖρμα αὐτὸ τοὺς ἀπασταλῶναι, ἔτσι λέγει. «Πῶς λοιπὸν, ὁ Δαυὶδ ἐμπνεόμενος ἀπὸ το ἅγιον Πνεῦμα τὸν ἀποκαλεῖ Κύριον λέγων ἔπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Κυρίον μου, κάθησε εἰς τὰ δεξιὰ μου»³

Καὶ ἐκεῖνο ποῦ συνέβη εἰς τὸν Μωυσῆα αὐτὸ ἔγινε καὶ εἰς τὸν Δαυὶδ Ὅπως, δηλαδή, ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὴν Μαρίαν διὰ τὴν ὕβριν πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῆς χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ Μωυσῆος, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἡγάπα ὑπερβολὰ τὸν ἅγιον, καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ τὸν Δαυὶδ, ὅταν ἐκινδύνευσεν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀμέσως τὸν ἐπροστάτευει ὁ Θεός, καὶ μάλιστα παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ.

Εἶναι θέβας, ἀρκετὰ σὺ τὰ καὶ μάλιστ' αὐτὰ περισσότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα, νὰ ἀποδείξουν τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. **Β** Διότι ὅταν ὁ Θεὸς ἀποφασίσῃ δεῖ χρειάζεσθαι πλεόν νὰ ἐρευνῶμεν τὸ θέμα.

Ἐάν, ὁμῶς, θέλετε νὰ γνωρίσετε ξεχωριστὰ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀρετὰς τοῦ Δαυὶδ ἡμπορεῖτε νὰ μελετήσετε τὴν ἱστορίαν ποῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ μάθετε τὴν παρηγορίαν τοῦ ἐν ὧν τοῦ Θεοῦ τὴν εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὸν τὴν πρό-

1 2 125. ² ³ ⁴ 324
128. c 3° 3°
144. 1° 228
150. 22. 48 44

δὸν τοῦ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τελειότητα τοῦ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς τοῦ.⁴

Ἐχόντες, λοιπὸν, ὅτι ὄντα τὰ παρασχεγμένα αὐτὰ, ἂς ἀγρυπνῶμεν καὶ ἂς φροντίζωμεν νὰ μὴ πλῖτωμεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ἐάν, ὁμῶς, κάποτε πέσωμεν, νὰ μὴ παραμείνωμεν εἰς τὴν πτώσιν Διότι δὲν οὐκ ἀνέφερα τὰ ἁμαρτήματα τοῦ Δαυὶδ διὰ νὰ σὰς ρῆσιν εἰς ἀδιαφορίαν ἀλλὰ διὰ νὰ σὰς προκαλέσω μεγαλύτερον φόβον. Πραγματικὰ, ἐάν ὁ δίκαιος ἐκεῖνος, ὅταν δι' ὀλίγους δεξιὲς ἀδιαφορίαν, ἔδεχθη τόσοι πολλὰ καὶ μεγάλα τραύματα. **Ε** εἰ θὰ πέσωμεν ἡμεῖς ποι καθε ἡμέραν ἀδ' ἀφοροῦμεν.

Συνεπῶς, νὰ μὴ προσέξῃς μόνον τὸ ὅτι, ἔπεσε καὶ οὐ κυριεύσῃ ἡ ραθυμία, ἀλλὰ σκέψου πόσα ἐπέτυχε ὕστερα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, πόσον ἐκλαύσει, πόσον μετενόησεν, μὲ τὸ νὰ προσθετῇ τὰς νυκτας εἰς τὰς ἡμέρας, χύων ποταμούς ἀπὸ δάκρυα, θρέχων μὲ αὐτὰ τὸ κρεθῆσθαι τοῦ, καὶ, ἀκόμη, ἐνδυνάμενος σάκκοι μετανόας.

Ἐάν, ὁμῶς, ἐκεῖνος ἐχρεώσθῃ τόσοι μεγάλην μετάνοιαν ποτε θα ἡμπορέσωμεν νὰ σωθῶμεν ἡμεῖς, ποῦ, ὕστερα ἀπὸ τόσοι ἁμαρτήματα παραμεινόμεν ἀσυγκίνητοι. Διότι ἐκεῖνος ποῦ ἔχει ἐπ' ταυχεῖ πολλὰ εἰς τὴν ἀρετὴν **Δ** εἶναι ἐνδεχόμενον εὐκόλως νὰ καλύβῃ τὰ ἁμαρτήματα μὲ τὰ κατορθώματα τοῦ. Ἐνῶ ὁ γυμνός ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, ὅπου καὶ νὰ δεχθῇ τὸ θέλος τῆς ἁμαρτίας, πληγνώνεται, θανάσιμα.

Ὡστε, θὰ νὰ μὴ συμβῇ αὐτὸ ἂς ἐξοπλισώμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας μὲ τὰ ἀγαθὰ ἔργα καὶ ἐάν ὑπάρξῃ κανένα ἁμαρτήμα ἂς καθαρισθῶμεν διὰ νὰ κερθῶμεν ἄς ο, ἀφοῦ ζήσωμεν εἰς τὸν παρόντα κόσμον πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν μέλλουσαν ζωὴν, τὴν ὅπου εἶθε ὅλοι, μας νὰ ἀποκτήσωμεν, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἡσού Χριστοῦ εἰς τοὺς ὅποιον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

1 16 Διὰ τὸν ἀγρυπνῶν κατὰ ὅσον, δι' ὅσον ἀναγὰς εἰς τὴν πρὸς τὸν υἱὸν ἐπ' τοῦ Δαυὶδ καλὸν θά ἦτο νὰ μελετήσῃ ὁ ἀναγνώστης τὰ σχετικά μὲ τὴν ζωὴν τοῦ ἀναστρέψαντος κατὰ εἰς τὰ ἐκείνη τὰ καὶ ἡ Βασιλείαν καὶ ἡ Παράκλησιν τοῦ ἁγίου, συμπληρωματικὰ στελεχὴ ἀπορρίπτει καὶ ε. 18 κρῆμα τοῦ ἐκείνου 21 ἐξ. 1 Πρακτικῶν 1 2 καὶ Γαλ. 4 Αὐτὰ καὶ ἡ μελέτη τὸν ἡμῶν πρὸς τὸν πληροφάνειαν εἰς περ αὐτῶν.

ΟΜ. ΛΙΑ ΚΖ
(Μτθ, γ, 14-22)

326 «Και όταν ήλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ σπ.τ. τοῦ Πέτρου, εἶδε τὴν πενθεράν του κατὰ κλ. τὸν καὶ ἀσθενή ἀπὸ πυρετόν. καὶ ἤγγισε τὴν χεῖρά της καὶ ἀμέσως τὴν ἄφησεν ὁ πυρετός καὶ ἐσηκώθη καὶ τὸν ὑπηρετεῖ.»

Ὁ δὲ εὐαγγελιστὴς Μάρκος προσέθεσεν «ἀμέσως», ἐπεὶ δὴ ἤθελε νὰ σημεῖωσιν καὶ τὸν χρόνον, ἐνῶ ὁ Μιχαὴς ἐκθέτε το θαῦμα μόνον, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ καὶ τὸν χρόνον. Ὡ καὶ οἱ μὲν ἄλλοι εὐαγγελισταὶ λέγουσι ὅτι ἡ ἀσθενὴς παρεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν, ὁ δὲ Ματθαῖος τὸ ἀπεσιώπησε καὶ τοῦτο. Αὐτο, θεάσας, δὲν εἶμαι ἀποδείξ. διαφωνίας, ἀλλὰ ἀπ' ἐνός μὲν φανερων. τὴν συντομίαν τοῦ Ματθαίου, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀκριβείαν εἰς τὴν διήγησιν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν.

Ἀλλὰ διὰ ποίον λόγον εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπ.τ. τοῦ Πέτρου, ἔγω νομίζω ὅτι ἐπῆγε διὰ νὰ φάγῃ. Τὸ ἐφάνερωσεν, ἐξ ἄλλου αὐτό, ὅταν εἶπεν «ἐσηκώθη καὶ τὸν ὑπηρετεῖ». Διότι ἐπῆγαν εἰς τὰ σπιτ. αὐτῶν μαθητῶν του, ὅπως οὐ νέθη καὶ μετὰ τὸν Ματθαῖον, ὅταν τὸν προσεκάλεσε νὰ γινῇ μαθητὴς του, καὶ ἔτο τοὺς ἑτίμα καὶ τοὺς ἑκάστ. περισσότερον προθυμοὺς.

Σὺ προσέξε, σὲ παρακαλῶ καὶ εἰς τὸ σημείον αὐτό τὸν σεβασμὸν τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Διότι, ὅτι καὶ εἶχεν εἰς τὸ σπ.τ. τοῦ κατὰ κλ. τὸν καὶ ἀσθενή μετὰ με

1 Μτθ 9, 8.14 15

2 Μτθ 9, 1.20

3 Μτθ 9, 1.20

4 Μτθ 9, 1.20

5 Μτθ 9, 1.20

6 Μτθ 9, 1.20

7 Μτθ 9, 1.20

8 Μτθ 9, 1.20

9 Μτθ 9, 1.20

10 Μτθ 9, 1.20

11 Μτθ 9, 1.20

12 Μτθ 9, 1.20

13 Μτθ 9, 1.20

14 Μτθ 9, 1.20

15 Μτθ 9, 1.20

16 Μτθ 9, 1.20

17 Μτθ 9, 1.20

18 Μτθ 9, 1.20

19 Μτθ 9, 1.20

20 Μτθ 9, 1.20

21 Μτθ 9, 1.20

22 Μτθ 9, 1.20

23 Μτθ 9, 1.20

24 Μτθ 9, 1.20

25 Μτθ 9, 1.20

26 Μτθ 9, 1.20

27 Μτθ 9, 1.20

28 Μτθ 9, 1.20

29 Μτθ 9, 1.20

30 Μτθ 9, 1.20

31 Μτθ 9, 1.20

32 Μτθ 9, 1.20

33 Μτθ 9, 1.20

34 Μτθ 9, 1.20

35 Μτθ 9, 1.20

36 Μτθ 9, 1.20

37 Μτθ 9, 1.20

38 Μτθ 9, 1.20

39 Μτθ 9, 1.20

40 Μτθ 9, 1.20

41 Μτθ 9, 1.20

42 Μτθ 9, 1.20

43 Μτθ 9, 1.20

44 Μτθ 9, 1.20

45 Μτθ 9, 1.20

γινῇ πυρετός τὴν πενθερά του, δὲν τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ σπ.τ. του, ὡς ἄλλα περιμένε νὰ τελειώσῃ ἡ διδασκαλία καὶ νὰ θεραπευθοῖν ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ, ὅταν ἐπῆγε τὴν παρεκάλεσεν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἐδίδασκετο νὰ προσάσῃ τὸ ἀμφότερον τῶν ἄλλων ἀπὸ τὸ ἴδιον τοῦ. Καὶ πάλιν δὲν τὸν φέρε ὁ Πέτρος, ἀλλ' ὁ ἴδιος ἀπ' ἐαυτοῦ εἰσῆλθεν, ὥστερα ἀπὸ τὴν δηλώσιν τοῦ ἐκατηντηρχοῦ «Δὲν εἶμαι, ἀλλ' ὅς νὰ εἰσέλθῃς κάτω ἀπὸ τὴν στέγην τοῦ σπιτίου μου». Καὶ ἔδε κυνεν, ἔτσι, πόσον ἐκινῆζετο εἰς τὸν μαθητὴν Σκῆψον, θεάσας, πῶς ἦσαν τὰ σπ.τ. αὐτῶν παρόδον αὐτῶν. Καὶ ὅμως, δὲν ἀπηλλάσσον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς πτωχ. καὶ καλύθας αὐτῶν, διὰ νὰ οὐ δαίη νὰ κατακλῇ εἰς καθὲ περιπτώσιν τὴν ἀνθρωπίνην ἑπαρῶν.

Ὡ καὶ ἄλλοτε μὲν θεραπεύει μόνον μετὰ τὸν λόγον, ἄλλοτε δὲ ἀπλῶς καὶ τὸ χέρ. του, ἄλλοτε πάλιν κἄνε καὶ τὰς δυο αὐτὰς ἐνεργείας καὶ πραγματοποιεῖ τὴν θεραπεσίαν. Διότι δὲν ἤθελε νὰ θαυματοουργῇ πάντοτε, μετὰ τὸν τρόπον τελείως ἀποκαλυπτ. καὶ τῆς θεότητος του. Ἐπεὶ δὴ ἔπρεπε νὰ παραμένῃ ἀκόμη ἀφανὴς κυρίως διὰ τοὺς μαθητὰς του, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὴν χαρὰν τῶν θαθ. διεκλήρουσαν τὰ πάντα πρὸς θαύματα. Καὶ αὐτὸ γινεταί φανερόν ἀπὸ ὅσα τοὺς εἶπεν μετὰ τὴν ἀνάστασιν εἰς τὸ δόξ. (κατὰ τὴν μεταμόρφωσιν), ὅταν ἐκράδασθ. νὰ τοὺς δοῇ ἡ ἐκτολὴν καὶ μὴ ἀναφέρουν τὸ γεγονός ἐκεῖνο εἰς καὶ νέας ἄλλων.

Ὅταν λοιπὸν τὴν ἤγγισεν εἰς τὸ σῶμα, δὲν τῆς ἐπέθηκε μόνον τὸν πυρετόν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποκατέστησε πλήρως τὴν υγείαν της. Ἐπεὶ δὴ ὅμως ἡ ἀσθενεία ἦτο ἀσημαντός. Ἐμὲ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας, ἀπέθεξε τὴν δύναμιν τοῦ πράγματος, ποῦ δὲν θὰ ἤμπορούσε νὰ ἀποτυχή. ἡ ἀποτυχία ἐπιστήμη, Γνωρίζετε, θεάσας, ὅτι καὶ ὥστερα ἀπὸ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ πυρετοῦ οἱ ἀσθενεῖς νῆς χρειάζονται ἀρκετοὺς χρόνους διὰ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἀρχικὴν τὴν υγείαν. Τότε ὅμως, ἔγινον ὅλα μαζί, καὶ αὐτὸ δὲν ἔγινεν ἐδῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Διότι καὶ εἰς αὐτὴν δὲν κατέπαυσε τοὺς ἀνέμους μόνον καὶ τὴν θυελλῶν, ἀλλὰ ἀμέσως ἐπαμείβετο καὶ τὴν τρικυμίαν, πράγμα ποῦ ἵνα παραδόξον

1. Μτθ 9, 8.8

2. Μτθ 9, 17.9

327 Διότ. καὶ διατ. παύση ἡ θυελλα δι. ἀρκετοὶ χρόνικόν διαστήμα ἐξακολουθεῖ ἡ ταραχὴ τῶν ὕδατων. Εἰς τὸν Χρ. στὸν θῆμας δὲν γίνεται τὸ ἴδιον, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ἐπαισταν συγχρόνως. Πράγμα τοῦ συνῆθη καὶ εἰς τὴν γυναῖκα ἐπισημ. Δ' αὐτὸ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς δ' αὐτὴν κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἀποκρίσιν καὶ τὸν ὁπότε τὸν. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἦτο ἀποδείξις ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς δυνάμεως τοῦ Χρ. στοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς διαθέσεως τοῦ εἶχε ἡ γυναῖκα διὰ τοῦ Χρ. στοῦ. Καὶ κατ' ἄλλο διώκ. εἶναι δυνατόν μαζί με αὐτὰς νὰ ἀντληθῶμεν, ὅτ. δηλαδή, ὁ Χρ. στὸς διὰ μέσου τῆς πίστεως ἄλλαν χωρ. ζεὶ τὴν ὕψων εἰς ἄλλους. (Πράγμα καὶ καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἄλλο. παρεκάλεσαν τὸν Ἰη. σοῦν. ὅπως καὶ εἰς τὴν θεραπεύαν τοῦ δοῦλου τοῦ ἐκατοντάρχου.) Θεραπεύει δὲ Β' ὅταν δὲν ἀπιστῇ καὶ αὐτὸς πὺν πρὸς τοὺς νὰ θεραπευθῇ, ἀλλὰ ἡ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ κοινὰ τοῦ λόγῳ ἀσθενείας ἢ ἀπὸ ἀγνοίας δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ σκεφθῇ τίποτε τὸ ὕψων δ' αὐτὸν. Ἰη. σοῦν ἡ ἐξέρ. σκεταὶ εἰς μὴ κρίνῃ ἡλ. καν.

Ἐ' ὅταν δὲ ἔγ. νεν. ἐστέρα ἐφερον πρὸς αὐτὸν πολλοὺς δαίμονας ἑσμένους καὶ ἐξεδιώξε τὰ πονηρὰ πνεύματα ἀπὸ αὐτοῦς με' ἑνα καὶ μόνον λόγον. Καὶ ἄλλους, δσοι ἐπασχαν ἀπὸ πολλὰ νοσήματα, τοὺς ἐθεράπευσεν. Δ' αὐτὴν πραγματοποιηθῇ ἐκεῖνο πο. ἐλέχθη ἀπὸ τὸν προφήτην Ἰσαῖαν, ποὺ εἶπε· Ἄστος ἐπῆρε τὰς ἀσθενείας μας καὶ ἐβάστασεν ἐπάνω του τὰς νόσους μας.⁷

Βλέπετε ὅτι ἡ πίστις τοῦ πλήθους συνεχῶς αὐξάνει πλέον. Δ' ὅτι δὲν ἠθέλε νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν Χρ. στοῦ. ἔν καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἐπέβαλεν ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐθεώρει ἀπρεπον νὰ φέρῃ τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς κατὰ τὴν ἐσπέραν.

Σ' οὐδὲ παρακαλῶ, πρόσσε πόσον πλήθος ἀνθρώπων ποὺ ἐθεραπεύθησαν, παρακαλοῦν οἱ εὐαγγελισταὶ ἀφοῦ δὲν μᾶς δηλοῦνται τὴν κάθε μ.αι περίπτωσιν χωριστά, ἀλλὰ μὲ μ.αι λέξιν παρατρέχου ἀνέκφραστον πέλονται θαυμάτων.

Εἰς τὴν συνέχειαν, διὰ νὰ μὴ προκαλέσῃ ἀπιστίαν τὸ πλήθος τῶν θαυμάτων ἀφοῦ θέβαια, τόσον πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ διάφορα νοσήματα τὰ ἐθεράπευσεν καὶ τὰ διωρθώσεν εἰς ἄλλοις χρόνοι, παρακαλεῖ καὶ τοὺς

⁷ Ἦε 33,4 ἡ παράφρασις δὲ χωρ. α. σύμφωνα με τὴν ἐξέρ. αὐτὴν κε-μεναι, διότι οἱ 0 με ἀρ. αὐτὸν διαφέρει καὶ.

8. Ματθ. 8,16 - 17

προφήτην καὶ συμμαρτυρεῖ τὰ γινόμενα, διὰ νὰ μᾶς φανερῶσιν ὅτι ἡ Γραφή μᾶς διδὲ. μεγάλην ἀπόδειξιν διὰ καὶ τὰς περιπτώσεων, ποὺ δὲν εἶναι καθόλου κατωτέρα ἀπὸ τὰ θαύματα. Καὶ λέγει ὅτι καὶ ὁ Ἰσαῖας τὰ εἶπεν αὐτά. Δ' ὅτι, δηλαδή, ἐτήρε τὰς ἀσθενείας μας καὶ ἐβάστασεν ἐπάνω του τὰς νόσους μας. Δὲν εἶπεν, ἔλυσεν, ἀλλὰ ἐ-λαβε καὶ ἐβάστασεν· πράγμα ποὺ ἀναφέρεται, ὅπως νομίζω, περισσότερο εἰς τὰς ἀμαρτίας μας, σύμφωνα με τὸν Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος λέγει· Ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ποὺ σηκώνει τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου.⁸

Τότε, διατ. ὁ εὐαγγελιστὴς ἐδῶ τὸ χρησιμοποιεῖ διὰ τὰς ἀσθενείας, ὅτι ἄναγ. νασκεῖ τὴν μαρτυρίαν σύμφωνα πρὸς κάποιαν ἱστορικὴν παράδοσιν ἢ ἐπ' αὐτῇ νὰ δείξῃ ὅτι τὰ περισσότερα σωματικὰ νοσήματα προέρχονται ἀπὸ τὰς ψυχικὰς ἀμαρτίας. Πραγματικὰ ἀφοῦ τὸ μεγαλύτερον νόσημα, δηλαδή ὁ θάνατος, ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν εἰς τὴν ἀμαρτίαν, Ε' πολὺ περισσότεροι καὶ τὰ π. ὁ πολλὰ ἀπὸ τὰ νοσήματα ἀφελόνται εἰς αὐτὴν. Ἐξ ἄλλου καὶ τὸ γεγονός ὅτι, παύσκειν προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

Ὅταν δὲ εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολλὰ πλήθη νὰ συναθροίζονται γύρω του, διέταξε τοὺς μαθητὰς τοὺς νὰ παρὰσιν μᾶς, τοὺς εἰς τὴν ἀντ. κρυφὴν ὄχλην.⁹

Βλέπετε καὶ κατὰ τὴν ταπ. νουὴν τοῦ, οἱ μὲν ἄλλοι εὐαγγελισταὶ λέγουσι ὅτι διέταξε τοὺς δαίμονας δ' αὐτὸς νὰ μὴ ἀποκαλύψουν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας,¹⁰ ὁ δὲ Ματθαῖος λέγει, ὅτι καὶ τοὺς ἀνθρώπους συνεβούλευε διὰ τὸ ἴδιον πράγμα.¹¹ Αὐτὸ δὲ τὸ ἔκανε ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ νὰ εἴμεθα μετ' ὁρροφας, **33,33** ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ διαλύῃ τὸν φθόνον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἀκόμη, διὰ νὰ μᾶς παιδεύσῃ νὰ μὴ κάμωμεν τίποτε πρὸς ἐπίδειξιν. Διότι δὲν ἐθεράπευσεν μόνον τὰ σώματα, ἀλλὰ διώρθωσε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἐδίδασκε νὰ φιλοσοφῇ. Καὶ με' τὰς δύο αὐτὰς ἐνεργείας τοῦ ἐπαρουσίαζε τὸν αὐτὸν τοῦ ὡς ὑπόδειγμα, δηλαδή, καὶ ὅταν ἐθεράπευσεν τὰς ἀσθενείας καὶ ὅταν δὲν ἔκανε τίποτε πρὸς ἐπίδειξιν. Διότι ἦσαν προσκεκολλημένοι εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ τὸν ἠγάτων καὶ τοὺς ἐθαύμαζαν, καὶ ἠθέλει διαρκῶς νὰ τὸν

⁹ Ἰωάν. 1, 29.

¹⁰ Ματθ. 8,18.

¹¹ Πρὸς Λαοὺς 141.

¹² Πρὸς Μωσ. 12,16.

θλέπουν. Πραγματικά, ποιος θά ἀπεμακρόντο ἀπὸ κοντά του, ἐφ' ὅσον ἔκανε τόσον πολλά καὶ μεγάλα θαύματα. Ποίος ἦτο ἐκεῖνος ποὺ δὲν θά ἤθελε καὶ τὸ πρόσωπόν του μόνον νὰ ἀντικρύσῃ καὶ τὸ στόμα ποὺ ἔλεγε τὰ θαύματά ἐκεῖνα λόγια, Διότι, δὲν ἦτο ἄξιός τοις θαύμασμάς σου ὅταν ἐθαυματούργει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς, ὅταν τὸν ἔβλεπε κανεὶς, ἦτο γεμάτος ἀπὸ μεγάλην χάριν. **Β** Καὶ ὁ προφήτης αὐτὸ ἀκριβῶς τοιζῶν ἔλεγεν· «Ὁρᾶός κατα τὴν μορφήν μετὰ τῶν ἀνθρώπων»¹³. Ἐάν δὲ ὁ Ἰσάκας λέγε· «δὲν εἶχε μορφήν οὔτε κάλλος»¹⁴, τὸ λέγει ἡ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀνεκφράστον καὶ ἀπεργαπτον δόξαν τῆς θεότητος ἡ ὁ ηγεῖται τὰ γεγονότα τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀτιμωσίνης ποὺ ὑπέστη κατὰ τὴν σταύρωσιν, καθὼς καὶ τὴν ἀπλότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐξήρπεν εἰς δόξαν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν του.

Δὲν ἔδωκε δὲ ἐντολὴν νὰ περάσῃν εἰς τὴν ἀπέναντι, ὅχθην προηγουμένως παρὰ ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν θεωρητικὴν αὐτῆς ἀσθενοῦν. Διότι, πραγματικά, δὲν θά ἤμποροῦσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸ ὑποστοῦν αὐτό· «Ὅπως δηλαδὴ, εἰς τὸ ὅρος δὲν ἔμεινον κοντὰ τοῦ μόνου ὅταν ὠμίει, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐξώτισσε τὸν ἠκολούθουν»¹⁵ καθ' ὁμοῖον τρόπον καὶ ἐδῶ δὲν παρέμεινον κοντὰ τοῦ δι' ὅσον χρόνον ἔκανε τὰ θαύματα, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐτελείωσε ἐξηκολούθουν πάλιν νὰ μένουν ἐκεῖ. **Γ** καὶ μεγάλην ὠφέλειαν ἀπεκόμειζαν ἀντικρύζοντας τὸ πρόσωπόν του. Διότι ἐάν τὸ πρόσωπον τοῦ Μωϋσέως ἦτο λαμπρὸν καὶ τοῦ Στεφάνου ἀγνελκόν·¹⁶ σκέψου ποῖαν ὅμω· ἦτο φανερόν νὰ παρασταῇ ὁ Κύριος τῶν ὕλων.

Ἵσως πολλοὶ νὰ ἔχουν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδωσι τὴν μορφήν αὐτὴν. Ἀλλὰ, ἐάν θέλωμεν, θά ἴδωμεν πολὺ ὥραιότεραν ἀπὸ αὐτὴν. Διότι, ἐὰν διανοώμεν τὴν παρουσίαν ζωὴν μὲ εὐσέβειαν, θά ὑποδεχθῶμεν τὸν Κύριον ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ἀφοῦ τὸν παρουσιαντῶμεν μὲ σώμα ὁσὸν καὶ ὁφθαλμοῖν.

Πρόσεξε ὅμως ὅτι δὲν τοὺς ἀπομακρυνε τελείως

¹³ Ψαλμ. 41,3.

¹⁴ Ἰω 6,52.

¹⁵ Νὰ ἀπομακρυνῇ ἀπὸ κοντὰ τοὺς ἐπειδὴ ἤθελε νὰ τὸν βλέπων διαρκῶς.

¹⁶ Πρὸς Ματθ. 8,1.

¹⁷ Πρὸς Πράξ. 6,15.

ἀπὸ κοντὰ του, διὰ νὰ μὴ τοὺς κἀν νὰ λυπηθοῦν. Διότι δὲν τοὺς εἶπε· φύγετε, ἀλλὰ τοὺς ὁ ἔταξε νὰ περάσῃν εἰς τὴν ἀπέναντι, ὅχθην, δίδων τὴν ἐλπίδα **Δ** ὅτι καὶ αὐτοὶ ὅπωςδήποτε θά ὑπάγῃ ἐκεῖ.

Καὶ, τὰ μὲν πάλιν τὴν μεγάλην ἀγαπὴν ἔδειξαν πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ μεγάλην ἐπιθυμίαν τὸν ἠκολούθουν. Κατωὶς, ὅμως, δούλος τῶν χρημάτων μὲ πολλὴν ὑπερηφάνειαν τὸν ἐπληρώσε καὶ τοῦ λέγει· «Διδάσκαλε, θά μὲ ἀκολουθῶ εἰς ὅποιο μέρος καὶ εἰς πηγαίης»¹⁷. Ἐπὶ οὗτος πῶς ὑπερηφάνει· «Ἐπεὶ, δηλαδὴ, δὲν κατέθεξε τὴν νύκτα, κτλ. ἀλλὰ εἰς τὸ πλῆθος, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὸν πλησιάζει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Διότι αὐτοῦ τοῦ εἰδοῦς εἶναι τὰ ἰσχυρά καὶ ἡθελῶν, γεμάτα ἀπὸ ἀνάρμοστον παρηγορίαν. **Ε** Ἐπὶ καὶ ἕνας ἄλλος ὑπερὰ ἀπὸ αὐτὰ, ἐν ὧν ἄλλο ἐσώπων παρουσάσθη καὶ λέγει· «Ποῖα ἐντολὴ εἶναι ἡ τοῦ μεγάλου;»¹⁸ Ἀλλὰ ὁ Κύριος δὲν τὸν προσέειπε διὰ τὴν ἀνάρμοστον παρηγορίαν τοῦ παιδεύων καὶ ἡμῶν νὰ ἀντιχωμεθα τοὺς παρομοίους πρὸς αὐτὸν ἀνθρώπους. Δὲν αὐτὸ δὲν ἐλέγχει φάνεραι ἐκείνους ποὺ σκέπτονται πονηρὰ Ἀπειτῶ μόνον, κατάλληλα εἰς τὴν ὑπερωμίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἀφῆκε νὰ κάνουν μόνον τὴν τὸν ἐλέγχον καὶ ἔτι τοὺς παρέχει διπλὴν ὠφέλειαν. **ΣΤ** ἀφ' ἐνός μὲν μὲ τὸ νὰ τοὺς δηλώσῃ ὅτι γνωρίζε καλὰ τὴν κρυπτὴν εἰς τὴν συνειδήσειν των, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς ἀποκαλύψῃ εἰς τὸ πλῆθος μετὰ τὸν ἐλέγχον αὐτὸν καὶ νὰ τοὺς δώσῃ πάλιν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνέλθω· ἐάν τὸ θέλουν. Αὐτοῖς, λοιπόν, κανεὶ καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπον τῆς παρουσίας διγνώσεως Αὐτοῦ, δηλαδὴ, ὅταν εἶδε καὶ πολλὰ θαύματα καὶ τὸ πλῆθος ποὶ ἠκολούθη, τὸν Ἰησοῦν, ἠλπίζε νὰ ἀποκτήσῃ χρημῆτα ἀπὸ τὰ θαύματα αὐτά. Δ' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐδιδάχτο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Καὶ ἀπὸ τοῦ ἀποδοκίμαται αὐτό. Μὰ, ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν ποὺ τοῦ εἶπε ὁ Χριστὸς, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ διὰ εἰς τὴν ἐρώτησιν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ μυαλοῦ του. Ἦν λοιπόν λέγει· Ἐλπίζεις νὰ μάζωγῃς χρήματα μὲ τὸ νὰ γῇς ἀκόλουθός μου, **Β** Ἀλλὰ δὲν θλέπεις

¹⁷ Ματθ. 9,9. Τὸ νὰ μὲνον καὶ Ματθαῖος καθόλου· ὅτι, αὐτὸς ἦτο γραμματεὺς, δηλαδὴ, μαθητὴς καὶ ἀμαρτανεὺς τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως. **Β** Ματθ. 9,9,10.

κειμένην περ πτωσιν μέ πόσην σωφροσύνην συμπεριφέρεται. Δὲν δὲν τοῦ εἶπεν ὅτι, ἔχω, ἀλλὰ τὰ περιφρονῶ, ἀλλὰ ὅτι δὲν ἔχω. Εἶδες πόση συγκρατησάσις ὑπάρχει μαζί μέ τήν ἀκρίθειαν τῶν δυνάμεων λέγει, **330** Ὅπως, πάλιν, ὅταν τρώγῃ καί πινῇ, ὅταν φαίνεται ὅτι, ζῇ δ' αφορετικά ἀπό τῶν Ἰουδαίων, καί αὐτά ταῦτα κάνει χάριν τῆς σωτηρίας τῶν Ἰουδαίων ἢ ἄλλον δια τῆς σωτηρίας τῆς αἰκλιμένης ὁλοκληρωτοῦ, καί ἔτο ἀφ' ἐνός μὲν ἀποστομῶνε τοὺς αἰρετικούς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιθυμῶναι να προσελκύσῃ τοὺς συγχρόνους τοῦ εύκολα πρὸς τὴν δ' δωσκαλιαν τοῦ.

«Κάποιος ἄλλος» δέ λέγει, «εἶπεν εἰς αὐτόν Κύριε ἐπιτρέψόν μου πρῶτον να ἀπέλθω καί να θάψω τὸν πατέρα μου» **31**

Βλέπε ς τῆς διαφοράς μεταξύ τῶν δυο. Με ποῖον τρόπον ὁ ἕνας λέγει, «θα σὲ ἀκολουθήσω εἰς ὅττω μερὸς καὶ αὐτὴν πηγήν, ἐνὶ αὐτὸς ἐδῶ εἰ καὶ ἐξῆται δι' καὶ οὐ πρῶτα λέγει, «ἐπιτρέψόν μου». Δεῖ τοῦ ἐπείτρεψε, ὅμως, ὅμως, ἀλλὰ τοῦ λέγει, **32** «Σὺ ἀκολούθησέ με καὶ ἀφήσω τοὺς πνευματικῶς νεκροὺς να θάψουν τοὺς νεκροὺς τῶν» **33** Διότι, εἰς κάθε περ πτωσιν ἐπείτρεψε περισσότερο τὴν σκέψιν. Καὶ διὰ τὴν τοῦ ἐπείτρεψε, ἐρωτᾷ κάπως ὅπως δὴ ὑπῆρχαν ἐκεῖνοι ποὺ θα ἔκαναν τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ δὲν ὑπῆρχε πλὴθυνος να παραμεινῇ ἀπαφῶς. Καὶ ἀκόμη, ἔπειτα δὴ ὁ ἐρωτῶν δὲν ἐπείτρεψε, ἀ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ ἐκεῖνος ποὺ τοῦ ἦσαν περισσότερον ἀναγκαῖα. Διότι ὅταν εἶπεν «ταὺς νεκροὺς τῶν» ἀφήσε να ἐννοηθῇ ὅτι ὁ νεκρὸς αὐτὸς δὲν ἦτο ἰσὺς τοῦ ἔπειτα, δὴ ὅπως νομίζω ἐγὼ ὁ νεκρὸς ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἀπύστους **34**

Ἐάν τωρὰ παραξενευθεῖς μέ τὸν νέον, ἐπειδὴ ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν διὰ πράγματα τόσοι ἀναγκαῖον καὶ δὲν

31 Ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ π. 1. ἀπὸ τοῦ ἀπ. 1. ἰσχυροῦς τοῦ π. 1. πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν ἰσχυρὸν τοῦ π. 1.

32 Τὸ π. 1. καὶ οὐ πρῶτα λέγει, «ἐπιτρέψόν μου». Δεῖ τοῦ ἐπείτρεψε, ὅμως, ὅμως, ἀλλὰ τοῦ λέγει, **33** «Σὺ ἀκολούθησέ με καὶ ἀφήσω τοὺς πνευματικῶς νεκροὺς να θάψουν τοὺς νεκροὺς τῶν» **34**

33 Διότι, εἰς κάθε περ πτωσιν ἐπείτρεψε περισσότερο τὴν σκέψιν. Καὶ διὰ τὴν τοῦ ἐπείτρεψε, ἐρωτᾷ κάπως ὅπως δὴ ὑπῆρχαν ἐκεῖνοι ποὺ θα ἔκαναν τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ δὲν ὑπῆρχε πλὴθυνος να παραμεινῇ ἀπαφῶς. Καὶ ἀκόμη, ἔπειτα δὴ ὁ ἐρωτῶν δὲν ἐπείτρεψε, ἀ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ ἐκεῖνος ποὺ τοῦ ἦσαν περισσότερον ἀναγκαῖα. Διότι ὅταν εἶπεν «ταὺς νεκροὺς τῶν» ἀφήσε να ἐννοηθῇ ὅτι ὁ νεκρὸς αὐτὸς δὲν ἦτο ἰσὺς τοῦ ἔπειτα, δὴ ὅπως νομίζω ἐγὼ ὁ νεκρὸς ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἀπύστους **34**

34 Ἐάν τωρὰ παραξενευθεῖς μέ τὸν νέον, ἐπειδὴ ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν διὰ πράγματα τόσοι ἀναγκαῖον καὶ δὲν

35 Τὸ π. 1. καὶ οὐ πρῶτα λέγει, «ἐπιτρέψόν μου». Δεῖ τοῦ ἐπείτρεψε, ὅμως, ὅμως, ἀλλὰ τοῦ λέγει, **36** «Σὺ ἀκολούθησέ με καὶ ἀφήσω τοὺς πνευματικῶς νεκροὺς να θάψουν τοὺς νεκροὺς τῶν» **37**

ἔφυγεν αὐθαίρετα, να παραξενευθῇ περισσότερον ἔπειτα, δὴ ὅταν τοῦ ἀπηγορεύθῃ, παρεμεινῇ. Ἠλίπως, ὅμως δὲν ἦτο ἀπόδειξις μεγάλης ἀγαθότητος, ἐρωτᾷ κάποιος, **38** καὶ να μὴ παρευρίσκειται εἰς τὴν ταφὴν τοῦ πατέρα του; Ἐάν, βεβαίως, τοῦ ἔκανε ἀπὸ ἀδυσφορίας, θὰ ἦτο ἀχαριστία. Ἐάν, ὅμως, τοῦ ἔκανε διὰ να μὴ διακόψῃ τὸ ἀναγκαῖον ἔργον, τότε ἔάν ἐφυγε θὰ ἦτο, ὅπως δὴ ποτε ἀπὸ θεοῦς μεγάλης ἀγαθότητος. Διότι ὁ Ἰησοῦς τὸν ἡμῶν ποῦ ὄφελον εἰς τοὺς γονεῖς μας, ἀλλὰ διὰ να διδάξῃ ὅτι, τίποτε δὲν πρέπει, να θεωρῶμεν ἀναγκαῖον ἀπὸ τὰ οὐράνια πράγματα καὶ ὅτι πρέπει, να ἐπιβιώσωμεν τὴν ἀπάκησιν αὐτῶν με κάθε ζήλῳ, χωρὶς κατὰ τὸν να ἀναβῶμεν τὴν προσδοκίαν μας ἔστω καὶ ἂν εἶνα πάρα πολὺ ἐπεχόμενα τὰ ζητήματα τοῦ μᾶς ἀποστολῶν ἀπὸ αὐτά.

Ποῖον πρῶτα ἡμπορεῖ να θεωρηθῇ ἀναγκαῖον ἀπὸ τὸ να θάψῃ τὸν πατέρα του, καὶ τι εύκολωτερον ἀπὸ αὐτό. Διότι δὲν ἦτο ἀνάγκη να ἀφαιρῶσιν πολλὸν χρόνον δι' αὐτό. Ἐάν λοιπὸν, δὲν ἐπιτρέπεται να διαθεσώμεν οὕτε τόσοι χρόνοι, ὅσοι χρεάζεται διὰ τὴν ταφὴν τοῦ πατέρα, οὕτε εἶναι ἀσφαλὲς να ἐγκαταλείπωμεν τὰ πνευματικὰ πράγματα ἔστω καὶ διὰ τόσοι ὀλίγον χρόνον, σκέψαι πῶς τιμωρίας εἴμεθα ἀλλοι ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι, καθ' ὅλοι τοὺς χρόνον εὐρισκόμεθα μακριὰ ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ ἀρμόζουν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ θέτομεν εἰς τὴν πρώτην θέσιν τὰ ἀσκήματα ἀπὸ τῶν ἀναγκαῖων καὶ ἀκόμη ἀδυσφοροῦμεν δι' αὐτὰ χωρὶς τίποτε να μᾶς θιάζῃ.

Με ἀφορμὴν, λοιπὸν τὸ περ σταί καὶ αὐτὸ, πρέπει να θυμώσῃς τὴν φιλοσοφίαν τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ἀφοῦ τόσοι πολλοὶ τοὺς καθήλωσε μέ τὸν λόγον του καὶ συγχρόνως τοὺς ἀπῆλλαξεν ἀπὸ ἀνυπολόγιστα ἀλλὰ κακὰ, ὅπως εἶναι οἱ ὁρῶναι, τὸ πένθος καὶ ὅσα ἄλλα τηροῦν ἀπὸ αὐτῶν. Ἐὰν ὅμως ἀπὸ τῆς ταφῆς, ἦτο ἀνάγκη να ἐξετάζων τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀποθανόντος, να μοιράζων τὴν κληρονομίαν καὶ γενικὰ να ἀσχολοῦνται με ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματα ποὺ συνδέονται με αὐτά. Καὶ ἔτσι θὰ τὸν ἐκτιπῶν τὸ ἔνα κύμα ὑστερὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ θὰ τὸν ἀπεμακρύνων πολὺ ἀπὸ τὸ λυμάνι τῆς ἀληθείας. Δ' αὐτὸ τὸν προσελκύει καὶ τὸν συγκρατεῖ κοντά του.

Ἐάν, ὁμως, εξακολουθῇς νὰ κατέχεσαι ἀπὸ θαυμασμὸν καὶ νὰ φέρῃς θαρρῶς τὸ γεγονός· ὅτι δὲν τοῦ ἔπε τράπη νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ πατέρα του, **331** σκέψαι ὅτι πολλοὶ ἀνθρώποι δὲν ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς νὰ πληροφορηθοῦν τοὺς θάνατον· εἴτε τοῦ πατέρα εἴτε τῆς μητέρας· εἴτε τοῦ παιδιοῦ τῶν εἴτε ὅποι οὐδὴποτε ἄλλος ἰδικὸς τῶν εἶναι ὁ ἀποθανόν. οὔτε τοὺς ἀφηνιοῦ νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὴν ταφὴν τους. Καὶ παρὰ ταῦτα δὲν τοὺς κατηγοροῦμεν διὰ σκληρότητα καὶ ἀνθρωπικίαν, καὶ πολὺ σκωστὰ· Διότι, ἀντίθετα θὰ ἦτο σκληρότης τὸ νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ συμμετάσχουν εἰς τὸ πένθος, ἐνῶ εὕρισκοντο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

Ἐάν, λοιπόν, εἶναι κοινὸν εἰς ὁρισμένους περιπτώσεις, τὸ νὰ πενθήσῃ κανεὶς τοὺς συγγενεῖς καὶ νὰ στενοχωρηθῇ ὑπερβολικὰ, ἀσφαλῶς εἶναι μεγαλύτερον κακὸν τὸ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν διδασκαλίαν· Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τοῦ λόγου ἔλεγεν εἰς ἄλλο σημεῖον· Ἠδέσθε ἕως τοῦ ἔθους τοῦ ἐπάνω εἰς τὸ ἄλγος. ⁸⁹ καὶ κυττάξτε πρὸς τὰ ὀπίσω δέ, εἶναι κατάλληλος διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ⁹⁰ Πραγματὶ καὶ εἶναι πολὺ ἀνωτερόν τὸ νὰ διδάσκῃς τὴν βασιλείαν καὶ νὰ ἀπομακρύνῃς τοὺς ἄλλους ἀπὸ τῶν θανάτων, παρὰ νὰ βάπτῃς τὸν νεκρὸν, ποὺ δὲν ἡμπορεῖς νὰ τοῦ προσφέρῃς καμμίαν ὠφέλειαν καὶ μάλιστα ὅταν ὑπάρχῃ ἐκεῖνος ποὺ θὰ κάνουν ὅλα αὐτὰ.

Συνεπῶς, ἀπὸ τὸ περιστατικόν αὐτὸ δὲν διδασκόμεθα τίποτε ἄλλο, παρὰ ὅτι δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν οὔτε ἐλάχιστον χρόνον, ἕως καὶ ἂν εἶναι πάμπολλα τὰ ζητήματα ποὺ μᾶς πιέζουν, ἀλλὰ νὰ προτάσσωμεν ἀπὸ ὅλα, καὶ ἀπὸ τὰ πρὸ ἀναγκαῖα ἀκόμη τὰ πνευματικὰ ζητήματα, καὶ ἐπίσης, ἡμποροῦμεν νὰ μάθωμεν τί εἶναι ζωὴ καὶ τ. θάνατος. Διότι πολλοὶ, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ νομίζουν ὅτι ζοῦν δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τοὺς νεκρούς, ὅταν ζοῦν μῆσα εἰς τὴν κακίαν. Μᾶλλον εὕρισκονται εἰς χειρότερον κατάστασιν ἀπὸ τοὺς νεκρούς· «Διότι βίαιος ἀπέθανε», λέγει, «ἔχει παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ ἁμαρτάνῃ»· ⁹¹ ἐνῶ ὁ ζῶν βουλεύει ἀκόμη εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Μὴ μοῦ ἀντιπροβάλλῃς, θέβρα, ὅς ἐπιχειρήματα τὸ γεγονός ὅτι δὲν κατατρώγεται αὐτός ἀπὸ τὰ σκουλήκια καὶ δὲν εὕρισκεται εἰς τὸν τάφον οὔτε ἐσφά-

⁸⁹ Λουκ. 9.62
⁹⁰ 1. Πη. 6.7

λινε τὰ μάτια του οὔτε ἔχει τυλχθῇ μετὰ τὸ σάβανον. Διότι ὑφίσταται χειρότερα ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα· ἔπε δὲ δὲν τὸν κατατρώγουν τὰ σκουλήκια, ἀλλὰ τὸν κατασπαράσσουσιν χειρότερα ἀπὸ τὰ θηρία τὰ πόθη τῆς ψυχῆς του· ὅτι δὲ ἔχει τὰ μάτια του ἀνοικτὰ εἶναι πολὺ χειρότερον ἀπὸ τοῦ νὰ εἶχαι κλεισμένα· Διότι τὰ μάτια τοῦ νεκροῦ δὲν βλέπουν τίποτε τὸ πονηρὸν, ἐνῶ αὐτοὺς συγκεντρώνει ἀνυπολόγιστα κακὰ εἰς τὸν ἑαυτόν του μετὰ τὸ νὰ ἔχη ἀνοικτὰ τὰ μάτια του· καὶ ὁ μὲν νεκρὸς εὕρσκεται εἰς τὸν τάφον καὶ εἶναι ἀκίνητος διὰ τὸ κάθε τι, **10** ἐνῶ ὁ ζῶν ἔχει καταχωθῇ εἰς τὸν τάφον τῶν ἀμετρητῶν νοσημάτων.

Ἀλλὰ δὲν βλέπετε τὸ σῶμά του νὰ σαπίζῃ. Καὶ ποῖαν σημασίαν ἔχει αὐτό, Διότι πρὶν ἀπὸ τὸ σῶμά του ἡ ψυχὴ τοῦ ἔχει ὁ ἀθάνατος καὶ κατὰ αὐτὴ ὄφισται. μεγαλύτερον φθορὰν καὶ ὁ μὲν νεκρὸς μυρίζει ἔτι δέκα ἡμέρας ἐνῶ αὐτὸς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν ἀποπτύει. δυσωδία, ἀφοῦ τὸ σῶμα τοῦ εἶναι πρὸ ἀκάθαρτον ἀπὸ τὸν ὁχετόν. Συνεπῶς, τόσον διαφέρει ὁ ζῶν ἀπὸ τῶν νεκρῶν ὅσον τὸ ὅτι ἐκεῖνος μὲν ὀφίσταται τὴν φυσικὴν φθορὰν μόνον, ἐνῶ αὐτὸς ἐπάνω εἰς αὐτὴν προσβάτει, καὶ τὴν φθορὰν ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν αὐστηρίαν, **11** ἐπειδὴ καθὲς ἡμέραν ἐφειρσκει, πᾶρα πολλὰς ἀφορμὰς διαφθορᾶς.

Μὰ, περφέρεται, ἐφ' ὅπως. Καὶ τι σημαίνει αὐτό, καὶ ὁ νεκρὸς μεταφέρεται ἐπ. τῆς νεκρικῆς κλίνης, καὶ τὸ ἀκόμη χειρότερον εἶναι ὅτι, ἐνῶ αὐτὸς λεῖ ὦνε, καὶ σαπίζει, δὲν τὸν θλίπει κανεὶς, ἐπειδὴ ἔχει τὸ φέρετρον καὶ τὸν τάφον ὡς παραπέτασμα, ἀντίθετα ὁ ζῶν περφέρεται πανταχὺ καὶ μυρίζει, σὰν νὰ περιφέρῃ νεκρωμένην ψυχὴν ἐπὶ τοῦ τάφου εἰς τὸ σῶμά του. **332** Καὶ ἐάν ἦτο δυνατόν νὰ ἴδῃς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ζῆ εἰς τὴν τραχὴ καὶ τὴν κακίαν, θὰ ἔβλεπες ὅτι εἶναι πολὺ καλλιτέρα νὰ εὕρισκεται εἰς τὸν τάφον θεμενός, παρὰ νὰ δορυμεύεται μετὰ τὰ δαίμονα τῆς ἁμαρτίας. Μὰ εἴχε πέτρην ἐπάνω του, παρὰ τὸ θάψαι τὴν ἁμαρτίαν καλύμματα.

Δι' αὐτὸ λοιπόν, πρέπει, περ σφόδτερον οἱ συγγενεῖς τῶν νεκρῶν αὐτῶν· ⁹² ἔπε δὲ αὐτοὶ δὲν αισθάνονται τιποτὴ, νὰ πλησιάζουν χάριν αὐτῶν τὸν ἥσοῦν, ὅπως ἔκανε τότε ἡ Μαρία δὲ τὸν Λάζαρον. Ἐπε μύριζε, εἴτε ἔχει

⁹² Ἐν τῇ συντάξει τοῦ 12. ὅτι λέγεται ὅτι τὸν νεκρὸν

ἀποθέσει πρὶν ἀπὸ τέσσαρας ἡμέρας νὰ μὴ σὲ κυριεύῃ ἢ ἀπελπίσῃς, ἀλλὰ ἔλα κοντά εἰς τὸν Κύριον καὶ προσέφη· κατὰ πρότερον τὸν λιθὸν Πραγματικὰ τότε θὰ τὸν ἴδῃς νὰ κεῖται σὰν νὰ εὐρυσκεται εἰς τάφον καὶ θὰ εἶ καὶ τὴν γιμένον μὲ τὸ σάβανον.

Β. Καὶ ἐὰν θελετε, ὡς πᾶν ἡμεῖς ὅταν παράδειγμα ἔνα ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς καὶ ἐπισήμους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ νὰ μὴ φοβηθῇτε, διότι θὰ ἀναφέρω τὸ παράδειγμα ἀνωμύως. Μὰ καὶ εἰς περιπτώσει που θὰ ἔλεγα καὶ τὸ θύομαι οὐτε καὶ τότε ἔπρεπε νὰ φοβηθῇτε. Δὲν ποῖος ποτὲ ἐφοβήθηκε νεκρὸν. Ἐπεὶ δὴ ὅσα καὶ νὰ κἀνῃ ἔξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ νεκρὸς. Ὁ νεκρὸς, ὅμως, τὸν ζῶντα δὲν ἡμπορεῖ οὐτε ἀλγῖον οὐτε πολὺ νὰ τὸν θλάσῃ. Ἀς ἴδωμεν, λοιπὸν, τὸ κεφάλαιον τῶν δεμένων. Δὲν, ὅταν συνεχῶς εἶναι μεθ' ὁμοίων, ὅπως ἀκρῶς οἱ νεκροὶ μὲ τὰ κολλώματα καὶ τὸ σάβανον, ἔτσι καὶ αὐτῶν παραλύουν καὶ δεσμεύονται διὰ τὰ αἰσθητήρια ὄργανα. Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐξετάσῃς καὶ τὰ χεῖρά των, θὰ ἴδῃς ὅτι καὶ αὐτὰ εἶναι δεμένα εἰς τὴν κοιλίαν των ὅχι μὲ τὸ σάβανον καὶ τοὺς λοιποὺς νεκροὺς δεσμά. Ὁ ἀλλὰ μὲ κάτι ποὺ εἶναι πολὺ χειρότερον ἀπὸ αὐτὰ, δηλαδή μὲ τὰ δεσμά τῆς πλεονεξίας. Διότι, αὐτὴ δὲν ἀφήνει τὰ χεῖρά νὰ ἀπλωθῇ, δὲ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην, οὐτε δια νὰ κάνουν κάποιαν παρομοίαν θεάρεστον πράξιν, ἀλλὰ τὰ καθιστᾷ πρὸ ἀχρηστοῦ καὶ ἀπὸ τὰ χεῖρά των νεκρῶν. Θελεῖς νὰ ἴδῃς ὅτι καὶ τὰ πόδια των εἶναι δεμένα. Κότταξε ὅτι καὶ αὐτὰ, πάλιν, δεσμεύονται ἀπὸ τῆς φροντίδας καὶ δι' αὐτὸ δὲν εὐκαιροῦν ποτὲ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

Εἶδες τὸν νεκρὸν, Κώτταξε τῶρα καὶ τὸν νεκροθάπτην. Ποῖος εἶναι λοιπὸν ὁ νεκροθάπτης αὐτῶν. Μὰ, ὁ διάβολος, καὶ τοὺς δεσμεύει τόσο ἐντεχνά, καὶ δὲν ἐπιτρέπει πλέον εἰς τὸν ἀνθρώπον νὰ συμπεριφερεῖται σὰν πραγματικὸς ἀνθρώπος ἀλλὰ τὸν καθιστᾷ ζῶον ξηρόν. Διότι, πραγματικὰ, ἐκεῖ ποὺ δεῖ ὑπάρχειν **Δ** οὐτε μάταια οὐτε χεῖρά οὐτε πόδια οὐτε τίποτε ἄλλο ἀνάλογον πῶς εἶναι δυνατόν νὰ διώσῃ ὁ παρόμοιος ἀνθρώπος τὴν εἰκόνα τοῦ πραγματοῦ καὶ ἀνθρώπου.

Καθ' ὁμοίον τρόπον εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃς καὶ τὴν

⁴² Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἀρχίζει ἕνας πραγματικὸς παραληλυτός τῶν ζῶντων νεκρῶν πρὸς τοὺς πραγματικὸς νεκροὺς, ὡς ἀναπνέει καὶ δι' αὐτὸν. ὅτι αὐτοὶ εἶναι εἰς ἑξοχὴν κατὰ ἀπὸ τῶν νεκρῶν.

ἢ ἢ αὐτῶν δεμένην πράγματι τοῦ εἶναι πλέον εἰδωλὸν πνευματικῆς ψυχῆς.

Ἐπεὶ δὴ λοιπὸν αἱ τοὶ κείντοι κατὰ κάποιον τρόπον πᾶσι νεκροῖς, ὡς καμῖαν αἰσθησὶν ὡς παλαιάσων ἢν χάριν αὐτῶν τοῦ Ἰησοῦν, ὡς τὸν παρακαλεσόμεν ἢν τοὺς ἀναστήσει, ὡς ἀποτραπῆσθαι τὸν λιθὸν ὡς λόγῳ καμῖν τὰ νεκρὰ καὶ δεσμά. Δὲν, ὅταν ἀποτραπῆσθαι τὸν λιθὸν, δηλαδή τὴν ἀναστήσειν τὸν ἑμπερὸς εἰς τὰ κακὰ, γρήγορα θὰ ἡμπορέσῃς νὰ τοὺς ἐγγάλλῃς ἀπὸ τὰ μύθματα. Καὶ ὅταν τοὺς ἐγγάλλῃς, θὰ τοὺς ἀπολλάξῃς εὐκολότερα ἀπὸ τὰ δεσμά. Δὲν, τότε θὰ σὲ γιωρῇ ὁ Χριστός, ὅταν ἀναστήθῃς, ὅταν λυθῇς πλέον. Τότε θὰ σὲ παρακαλέσῃ εἰς τὰ ἴδια καὶ τοῦ δεῖναι.

Γ. Ὅσοι λοιπὸν, εἰσαθε φίλοι τοῦ Χριστοῦ ὅσοι εἰθε μωθῆτα, τοὶ ἀγαπᾶτε τὸν ἀποθανόντα πλησασατε τὸν Ἰησοῦν καὶ παρακαλέσατε αὐτόν. Διότι καὶ ὅταν ἀκούῃ ἀποπνέει ἀποπνικτὴν καὶ δυσωδίαν. οὐτε καὶ τότε πρέπει νὰ τὸν ἐγκαταλείπουσι οἱ συγγενεῖς του, ἀλλὰ τόσοι περὶ σόστερον πρέπει νὰ παρακαλοῦν τὸν Ἰησοῦν. **Δ.** αὐτοὶ **9999** Ὅπως ἔκαναν, τότε, καὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Ἀλζαρου. Καὶ δὲν, πρέπει νὰ παύσῃν προηγουμένως τὴν παράκλησιν τὴν δέσσειν καὶ τὴν ἰκεσίαν, παρὰ ἀπὸ τὸν λαβόμενον ζῶντα.

Πραγματικὰ, ἐὰν κατὰ τοὺς τρόποις αὐτὸν τακτοποιώμεν καὶ τὰ ἴδια καὶ μᾶς πνευματικὰ ζητήματα καὶ τῶν πλησίον μας, τότε θὰ ἀποκτήσωμεν σύντομα καὶ τὴν μέλλουσαν ζωὴν τὴν ὅποιαν εἰθε ὅλοι μας νὰ ἐπιτύχωμεν, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὅποιοι ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΟΜ ΛΙΑ ΚΗ

(Μαθ. η, 28-34)

Β. Όταν αὐτός ἐμύθηκεν εἰς τὸ πλοιο-
ν τὸν ἠκολουθήσαν, οἱ μαθηταί, τοῦ
Καὶ, ἐξαφνικὰ ἐγ.νε τρικι μία μεγάλη
εἰς τὴν θάλασσαν ὥστε τὸ πλοῖον
νὰ σκεπάζεται ἀπο τὰ κ.ματα Α.
τὸς δὲ ἐκρ.μ.ατρο

Ὁ μὲν εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς δα κα ἀπαλλάξῃ τον
ἑαυτὸν τοι ἀπὸ τῆς ὑποχρέωσις νὰ ἐκθετῇ τὰ γεγονότα
κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἔγραψεν ὡς ἑξῆς: «Καὶ σι-
νέθη κατὰ μίαν ἀπὸ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας καὶ αὐτὸς ἐμ-
ύθηκεν εἰς κάποιον πλοῖον καὶ μαζ. με αὐτὸν ἐμύθηκαὶ καὶ
οἱ μαθηταί, τοι»¹ Καὶ ὁ Μάρκος κάνει τὸ ἴδιον² Ὁ Μα-
τθαῖος ὁμῶς δὲν γράφει καθ' ὅμοιον τρόπον, ἀλλὰ εἰς
τὴν προκειμένην περίπτωσιν διατηρεῖ τὴν σειρὰν τῶν πε-
ριστατικῶν. Ὁ Διότι δὲν ἔγραψαν ὅλοι οἱ εὐαγγελισταὶ
τὰ πάντα ὁμοιοτρόπως. Αὐτὰ τὰ εἶπα καὶ παραπανύ-
διὰ νὰ μὴ νομίζῃ κανεὶς ὅτι ἡ παράνοψις βημαιοργεῖ
διαφάνειαν μεταξὺ τῶν εὐαγγελιστῶν.

Τὰ μὲν πλήθη τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔστε λειν ἐκ τῶν
προτέρων³ ἐνῶ τοὺς μαθητάς του τοὺς ἐκράτησε κοντά
του. Πραγματικὰ, καὶ οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ τὸ λέγουν
αὐτό⁴. Τοὺς ἐπῆρε δὲ μαζὶ του ὅχι τυχαίᾳ καὶ ἀσκοπῶ-
σιν ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς κάνει θεατὰς τοῦ θαύματος που ἐσκο-
πῆνε νὰ πραγματοποιήσῃ. Δ. ὅτι, ὅπως ἕνας ἀριστὸς δι-
δάσκαλος, ἔτσι καὶ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐξεπείδευε καὶ εἰς
τὰ δύο. δηλαδὴ αὐτὸ νὰ τοὺς κυριεύῃ ταραχὴ ἐμπρὸς
εἰς τοὺς κινδύνους καὶ παράλληλῃ νὰ εἶναι σωφρονε-
σθῶν βοι τοὺς τιμῶν. Δηλαδὴ διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανευ-
θοῦν ἐπεὶ δὴ ἀπέστειλε τὰ πλήθη μόνᾳ τιν ἐνῶ αὐτοὺς.

1. Ματθ. 8, 23 24
2. Λουκ. 8, 22
3. Πρβλ. Ματθ. 4, 86 4.
4. Πρβλ. Ου. λ. α 152, 320 33
5. Πρβλ. Ματθ. 8, 15
6. Πρβλ. Ματθ. 4 38 1022 8, 23

τὸς ἐκράτησε κοντά τοι, τοὺς ἀφῆσε νὰ κλυδωνισθοῦν
ἀπὸ τῆς θαλασσοταραχῆς, καὶ ἔτσι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπιτυ-
χάνε νὰ τοὺς κρατῇ εἰς τὴν μετριοφροσύνην, ἀφ' ἑτέ-
ρου δὲ τοὺς γυνάξει νὰ ὑποφέρουν μὲ γενναϊότητα τὰς
δοκιμασίας⁵. Ὁ Ἰησοῦς, θέσθαι καὶ τὰ προηγούμενα θαύ-
ματα μεγάλα, ἀλλὰ τὸ παρὸν καὶ ἐξάσκησιν μεγάλην
περιείχε καὶ ἡτο ἀπόδειξις ὁμοιότητος πρὸς τὸ παλαιὸν
θαῦμα⁶. Δι' αὐτὸ καὶ ἔχε μόνον τοὺς μαθητάς μαζ. του.
Δ. ὅτι, ὅταν πρόκεται διὰ ἀπλῆ θαύματα μόνον ἀφήνε
καὶ τὸν λαὸν νὰ παροσταται. Ὅταν ὁμῶς πρόκεται διὰ
δ. ἐνεργεῖν περαιοσμῶν καὶ φάθειν τότε τοὺς ἀθλητάς
τῆς σκληρῆς τοὺς ἀπολοῦς ἐγινεμάζει αὐτοὺς παρ-
νῆ μόνον κοντά του.

Καὶ ὁ μὲν Μάρκος εἶπεν ἀπλῶς «ἐκρ.μ.ατρο» ἐνῶ ὁ
Λουκᾶς⁷ λέγει ὅτι ἐκράτησε εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ
πλοῦ καὶ τοῦ ἦτο ἐκεῖ, καὶ ἔτσι μᾶς δεικνύει τὴν ἀπλό-
τητά του Κυρίου καὶ συγχρόνως ἀπὸ τὸ παράδειγμα
αὐτοῦ μᾶς παρέχε μεγάλην διδασκαλίαν διὰ τὴν ταπει-
νοφροσύνην. Ὅταν λοιπὸν, ἐσηκώθη ἡ θύελλα Ε καὶ ἡ
θάλασσα ἐγέμινεν κυματὰ τότε τὸν ἐξύπνησαν καὶ τοὺς
λέγουν «Κύριε, σώσε μας χανόμεθα»⁸. Αὐτοὺς, ὁμῶς,
αὐτοὺς ἐμάλασε πρὶν ἀπὸ τὴν θάλασσαν Δ. ὅτι, ὅπως
εἶπα, διὰ αὐτὰ ἐπιτροπή νὰ συμβῶν διὰ νὰ τοὺς ἐξα-
κηρύξῃ, καὶ ἡτο τυπὸς τῶν κινδύνων που θὰ τοὺς εὗρι-
σκον εἰς τὸ μέλλον. Πραγματικὰ καὶ ἄλλα ἀπὸ αὐτὰ
πολλὰς φορές τοὺς ἀφῆσε νὰ ἀντ.μεταπ.σιν μεγαλύ-
τερους κινδύνους⁹ καὶ πάντοτε τοὺς ἐβόων ὅσοι
ἦσαν ἀπὸ τοῦ καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε, «Δὲν θέλω νὰ ἔχ-
ω ἀγνοοῦν ἀδελφοί, ὅτι ἐπεσιν ἐπάνω μας μεγάλο δά-
ρος ὑπερβολικῶν δοκιμασιῶν που ἴσασιν πάρα πάνω ἀπὸ
τὴν δύναμιν μας ὥστε νὰ ἀπελπίσθωμεν καὶ δι' αὐτὴν
τὴν ζωὴν μας»¹⁰. Καὶ εἰς τὴν σινέχεαν προσθετέ «Αὐ-
τὸς που μᾶς ἐγλυτωσεν ἀπὸ ὅσων τῶν μεγάλων κινδύ-
νων που μᾶς ἀπειλοῦσε με θάνατον»¹¹.

Διὰ νὰ ἀποδείξῃ λοιπὸν ἐδῶ β. πρὸς νὰ ἔχωμεν
θάρρος, ἔστω καὶ δι' σηκώνωνται μεγάλα τὰ κύματα,
καὶ ὅτι, τὰ πάντα τὰ σκηνώμεν πρὸς τὸ συμφέρον μας.

7. Ἰωάν. 6, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.
8. Ματθ. 8, 23
9. Ματθ. 8, 23
10. Κορινθ. 1, 8
11. Κορινθ. 1, 10

κατὰ πρόβτον μάλα νει. τους μαθητάς του. Ἐξ ἄλλων καὶ τὸ ὅτι ἐκείνους φόβον ἔχονε πρὸς τὸ συμφέρον τῶν, διὰ τὴν φανήν τοῦ θαύματος, μεγαλύτερον καὶ ἀκόμη νὰ διατηρήσῃν διαρκῶς εἰς τὴν μνήμην τὰς τὸ γεγονός. Πραγματικῶς, καθὲς φορά που πρόκειται νὰ συμβῇ κάτι παραδοξόν, πολλὰ γεγονότα δημιουργεῖ ἐκ τῶν προτέρων ὁ Κύριος που ἐνισχύουσι τὴν μνήμην. Ὡς ὥστε νὰ μὴ ξεχασοῦν τὸ θαῦμα μετὰ τὴν πάροδον τοῦ καιροῦ. Καθ' ὁμοίαν τρόπον καὶ ὁ Μωϋσῆς πρῶτα φοβεῖται τὸ φῶς, καὶ μετὰ οὐκ ἀπλῶς τὸ φοβεῖται, ἀλλὰ τὸν κυριεύει μεγάλη ἀγωνία καὶ ὕστερα ἐλέπτει τὸ παράδοξον ἐκεῖνο γεγονός. Ἔτσι καὶ οἱ μαθηταί, ἀφοῦ προηγουμένως ἐφοβήθησαν ὅτι θὰ παγώθῃ, τότε ἐσωθήσαν, ὥστε μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ κινήτου που ἀντ' ἐκείνου νὰ καταλάβωσι καὶ τὸ μέγεθος τοῦ θαύματος.

Δι' αὐτὸ καὶ κομμάτι. Δι' ὅτι, ἐάν ἦτο ζήτησις καὶ συνέβαινε ἡ τρικυμία ἢ δὲν θὰ ἐφοβοῦντο ἢ δὲν θὰ τὸν παρεκάλουν ἢ θὰ ἐνόμιζαν ὅτι δὲν ἔμπορε νὰ κἀνῃ ἐνάλιον θαῦμα. Δι' αὐτοὺς τὸν λόγον κομμάτι, διὰ τὴν δόσιν καιρὸν νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ δειλία καὶ νὰ τους παροῦσασαι πῶς ἐντυπώσῃ καὶ τὰ συμβάντα. Πράγματι καὶ δὲν ἐλέπε καμὴς μετὰ τὴν πάροδον. Ὡς ὥστε νὰ γίνονται εἰς τὰ σώματα τῶν ἄλλων καὶ ὅσα συμβαίνειν εἰς τὸν ἑαυτοῦ του. Ἐπεὶ δὲ, δηλαδὴ εἶδαν ὅτι ἄλλοι οἱ ἄλλοι εὐημεροῦντες ἦσαν ἀπὸ τὸν Κύριον ἐνῶ οἱ ἴδιοι δὲν εἶχαν τιποτέ ἀπολαύσει, εἶχε πέσει τὸ ἥβηκόν των. (Ἐξ ἄλλων, ὅτε χωλοῖ ἦσαν, οὔτε ἔπαυον ἀπὸ κανένα ἄλλο παρόμοιον νόσημα). Ἐπρεπε, λοιπόν, καὶ αὐτοὶ μετὰ τὸ ἴδιον των αἰσθητικὸν νὰ ἀπολαύσωνται τὰς εὐεργεσίας κατὰ συνέπειαν ἐπ' ἐκείνῃ. Ὡς ὥστε, δὲ νὰ νοιώσῃν μετὰ τὴν ἰδὴν των αἰσθητικὴν τὴν εὐεργεσίαν. Δι' αὐτὸ καὶ δὲν τὸ κάμει αὐτὸ, ὅταν ἦσαν παρόντες οἱ ἄνθρωποι, διὰ τὴν μὴ τοὺς κατηγορήσων δι' ὀλιγοπρεπείαν. Ἀλλὰ τοὺς ἐπῆρε κατ' ἰδίαν μόνους των καὶ τοὺς κατενόησε, καὶ προτοῦ ἀπὸ τὴν θέλλαν τῶν κομμάτων καταπαύει τὴν τρικυμίαν τῆς ψυχῆς των καὶ τοὺς μάλα νει καὶ τοὺς λέγει: «Δι' αὐτὸ εἰσθε δεῖλο δὲ νόστιμοι!» Δι' αὐτὸ συγχρόνως τοὺς διδάσκει, ὅτι τὸν φόβον δὲν τὸν προκαλεῖ ἡ ἐλευσίς

12. Ἔτι καὶ νῦν, ὅτι μετὰ τὴν ἐκείνην ἀντιφάσματι κατὰ τὴν θύραν ἐκείνην περιστερῶν συνέειλε πρὸς τὸ νὰ χερσὶν ἀνεβῇ καὶ πρὸς εἰς τὸν ὕψος.

13. Πρὸς 12. Ἐπεὶ 49. - 4

14. Ματθ. 8, 26.

τῶν κινήσεων, ἀλλὰ ἡ ἀδυναμία τῆς ψυχῆς τῶν ἑαυτοῦ. Ἐάν καὶ ἐκείνη υποστηρίξῃ ὅτι δὲν ἦτο ἀπόδειξις θαύματος οὔτε ὀλιγοπρεπείας τὸ ὅτι ἐπῆγον καὶ ἐξόπλησαν τὸν Ἰησοῦν, θὰ ἔμπορευσε νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἀνέκδοτον ἀπάντησιν. Ὅτι αὐτὸ πρὸ πάντων ἦτο ἀπόδειξις ὅτι δὲν εἶχαν τὴν ἀρμόζουσαν δι' αὐτὸν ἀντιλήψιν. Διότι τὸ ὅτι ἔμπορευσε νὰ κατασιγήσῃ τὴν θάλασσαν, ὅταν θὰ ἐσηκώμετο, τὸ ἐγνωρίζαν καλῶς. Τὸ ὅτι δὲν ἔμπορευσε νὰ τὸ κἀνῃ καὶ ὅταν ἐκοιμᾶτο δὲν το ἤξεραν ἀκόμη.

Καὶ διὰ τὴν παραξενεύσασαι, ἐάν τῶρα εἶχαν αὐτὴ τὴν γνώμην ἀφοῦ καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ θαύματα ἐξηκολοῦντο νὰ ἔχουν ἀκόμη ἀτελεῖ γινώσκον τοῦ Ἰησοῦ, δι' αὐτὸ καὶ πολλὰς φορές τοὺς ἐπληρίψατο, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι. Ἐστὶν τοις ἐλέγχ. Ἀκόμη καὶ τῶρα ὕστερα ἀπὸ τόσας δυσκολίας εἰσθε καὶ οἱ αἰεὶ ἀνέκδοτοι. νὰ ἐννοήσετε τὴν ἀλήθειαν, ὅτι συνέπρεπε, μὴ παραξενεύσασαι, ἐάν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι δὲν ἔμπορευσαν νὰ συλλάβωσι καμμίαν ἀπλήρη. Ἰδεὶν ὅτι τὸν Κύριον ἀφοῦ οἱ μαθηταί του εἶχαν ἀτελεῖ γινώσκον δι' αὐτὸν. Πραγματικῶς ἀπορούσαν καὶ ἔλεγαν. Ὡς ὥστε, ἀνθρώπος εἶναι αὐτὸς πού ἡ θάλασσα καὶ οἱ ἀνεμοὶ τὸν ὑπακούουν. Ὡς ὥστε, ὁ Χριστὸς δὲ τοὺς ἐμύλωνεν ἐπεὶ δὲ τὸν ἀνέμωσαν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἐπέμενε νὰ τοὺς διδάσκῃ μετὰ τὰ θαύματα του ὅτι ἡ ἀντιλήψις τῶν ἡτο ἐσφαλμένη.

39. 39. Ἀπὸ τοῦ ὅμως ἐθαύμαζαν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἦτο ἄνθρωπος. Μὰ ἀπὸ τὴν ὅλην, τοῦ ἐμφάνισιν ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἐκοιμᾶτο καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ἔχρησεν ὀλιγοπρεπείας. Δι' αὐτὸ καὶ εὐρυσκοῦντο εἰς ἀντιφάσματι καὶ ἀνερωτῶντο. Ὡς ὥστε, ἀνθρώπος εἶναι αὐτός. Πράγματι καὶ ὁ ὕπνος καὶ ἡ ἐμφάνισις ἔβην ἀνθρώπου, ἐνῶ ἡ θάλασσα καὶ ἡ γαλήνη τὸν ἐνεφανίζαν Θεόν. Ἐπεὶ δὲ ὅμως, καὶ ὁ Μωϋσῆς ἔκανε κάποτε κάποιον παρόμοιον θαῦμα καὶ ἀπὸ ἐκείνου φανερώμε. τὴν ὑπεροχὴν του. Ὡς ὥστε, οὐκ ἐπῆγον ἀπὸ τὸν ὅτι δὲν ἔπλεσε ῥάβδον ὅπως ἐκεῖνος, οὔτε ἐσθίωσε τὰ χέρια του πρὸς τὸν οὐρανόν, οὔτε ἐχρηιάσθηκε νὰ προσευχῇ. Ὡς ὥστε, Ἀλλὰ ὅπως ἦτο φυσικόν νὰ δοῦναι ὁ κύριος τὴν ὑπεροχὴν καὶ ὁ δὲν οὐκ ἐπῆγον τὸν ἐμύλωνεν αὐτὸν, καθ' ὅσον τὸν τρόπον ἐγαλάνευσε καὶ ἐχαλινώσῃ αὐτὴν μετὰ τὸν λόγον καὶ τὴν προσταγήν. Καὶ ἀμέσως

15. Ματθ. 15, 18.

16. Ματθ. 4, 27.

ἐξηφανίσθη ὅλη ἡ τροχὸς καὶ δὲ ἀπέμεινεν οὔτε ἴχνος ἀπὸ τῆς ταραχῆς. Ἐξ ἄλλου, αὐτὸ τὸ ἐφανερώσατο καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς, ὅταν εἶπεν· «καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη». Καὶ ἐκεῖνο ποῦ ἐλέγχῃ διὰ τὸν Πατέρα ὡς κάποιον μεγάλο θαῦμα, αὐτὸ τὸ ἀπεδείξε πολλὴν μὲν τὰ ἔργα τοῦ ὁ Κύριος. Τὸ ἐλέγχῃ ὅμως δὲ τὸν Πατέρα; «Εἶπεν», λέγει, «καὶ ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος τῆς θυέλλης».¹ Ὅμοια καὶ ἐδῶ. Εἶπε καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Δι' αὐτὸ πρὸ πάντων τὸν ἐθαύμαζαν οἱ ἄνθρωποι, διαφορετικὰ, δὲν θὰ ἐξεδήλωναν τὸν θαύμασμον των, ἐάν τὸ ἔκανε ὅπως ἐνηργήσεν ὁ Μωϋσής.

Οὐκ ὅταν, λοιπὸν ἐτελεώσατο τὸ περὶ αὐτὸ καὶ μὲ τὴν τροχὸν τῆς θαλάσσης, ἔρχεται ἄλλο θαῦμα φοβερώτερον. Οἱ δαίμονες γὰρ, δηλαδὴ, ὡς πονηροὶ βραδέτατα, ποῦ εἶδον τὸν κυρὸν τῶν, ἔλεγαν· «Ποία σκέτις ὑπάρχει μετὰ τὴν ἡμῶν καὶ σοῦ Ἰησοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἥλθες ἐδῶ πρόωρα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσιος;». «Ἐπειδὴ, δηλαδὴ, οἱ ἄνθρωποι τοὶ ἐθεώρουν ὡς ἄνθρωπον ἦλθον οἱ δαίμονες καὶ διακηρύσσον τὴν θεότητά του. Κα ἐκεῖνο, ποῦ δὲν ἤκουον τῆς θαλάσσης ὅταν ἐταράσσεται καὶ πάλιν ἡσυχάζει, ἤκουον τοὺς δαίμονας ποῦ ἔλεγαν αὐτὰ ἀκριβῶς ποῦ ἐκράναι καὶ ἐκεῖνη μὲ τὴν γαλήνην. Εἰς τὴν συνέχῃ αὐτὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ διὰ τὴν διακήρυξιν αὐτῆς τῶν δαίμονων ἀπέβλεπεν εἰς κολάσεσιν τοῦ Ἰησοῦ. φανερὸν δαίμονα ἐπὶ τῇ πείρῃ των καὶ λέγουσι· «Ἥλθες ἐδῶ πρόωρα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσιος;». Ὁ δὲ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ὁμολογοῦν τὴν ἔγερσιν των πρὸς τὸν Κύριον, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὑποπίτος ἡ ἵκεσι των. Διὸ ἐμαστιζόντο κατὰ τὸν τρόπον ἄφορον καὶ ἐχεμύζοντο περισσότερο ἀπὸ τὴν θαλάσσαν ἔπειδὴ ἐκέντωντο καὶ ἐκαυστο καὶ ὀφιστάντο τὰ ἀθεραπεύτα τραύματα καὶ ἀπομόνη τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ.

Πραγματικὰ, ἐπειδὴ κανένας δὲν εἶχε τὴν τὸλμην νὰ τοὺς πληρώσῃ, ὁ ἰδὸς ὁ Χρὶςτος ἔρχεται πρὸς αὐτούς. Καὶ ὁ μὲν Ματθαῖος λέγει, ὅτι τοῦ ἔλεγαν· «Ἥλθες ἐδῶ πρόωρα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσιος;», ἐνῶ οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ προσέθεσαν ὅτι τὸν παρεκάλουν καὶ τότε ἐξῶρξεν διὰ νὰ μὴ τοὺς ριψὶ εἰς τὴν ἄβυσσον.² Διὸ ἐνόμισαν

¹ Ματθ. 8, 26

² Πράκτ. 16, 28.

³ Ματθ. 8, 29

⁴ Πράκτ. 16, 28

ὅτι ἔφθασε δι' αὐτοὺς ἡ κολάσις καὶ ἐφοβήθησαν ὅτι θὰ τιμωρηθοῦν πλεον.

Ἐάν, πάλιν, ὅσοι μελετοῦν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Λουκᾶ λέγουσι, ὅτι ὁ δαιμονιζόμενος ἦτο ἕνας,¹ ἐνῶ ὁ Ματθαῖος κάνει λόγον διὰ δύο δαιμονιζομένους,² οὔτε καὶ τὸ γεγονός αὐτὸ παρουσιάζει, δαπανίαν μεταξὺ τῶν δύο εὐαγγελιστῶν. Διὸ ἐάν ἐννοήσῃς ὁ Λουκᾶς ὅτι ἕνας μόνον δαιμονιζόμενος ὑπῆρξε καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος, θὰ φαίνεται ὅτι, δὲ φῶναι, πρὸς τὸν Ματθαῖον. Τώρα ὅμως, ποῦ ὁ ἕνας ὠμίλησε δι' ἑνα καὶ ὁ ἄλλος διὰ δύο δαιμονιζομένους, δὲν προσέχεται ἀπὸ ἀντιφασίαν τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν διαφορετικὸν τρόπον ἀφηγήσεως. Πραγματικὰ, ἐγὼ νομίζω, ὅτι ὁ Λουκᾶς ἐδιόλεξε τὸν φοβερώτερον ἀπὸ τοὺς δύο καὶ δι' αὐτὸν ἔκανε λόγον.³ Δι' αὐτὸ καὶ περιγράφει πᾶν τὸν καὶ τὴν συμφορὰν. Ὅπως εἶναι ὅτι ἐσπάζει τὰ δαίμονα καὶ τὰς ἀλυσίδας καὶ ἐπλανήθη εἰς τὴν ἔρημον.⁴ Ὁ δὲ Μάρκος προσθέτει, ὅτι κατέκοπτε τὸν ἑαυτὸν τοῦ με τοὺς λίθους.⁵

Καὶ οἱ λόγοι τῶν δαιμονιζομένων πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἦσαν ἀρκετοὶ διὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἀνασχυντίαν αὐτῶν. «Ἥλθες ἐδῶ πρόωρα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσιος;», λέγουσι. Δὲν ἠμποροῦσαν, θέβαινα, νὰ συρρίνωσιν ὅτι δὲν ἠμάρτησαν, διατυπώνουν, ὅμως, τὴν ἀξίωσιν νὰ μὴ τιμωρηθῶν πρὸς τὴν καθωρσμένην ἄρσιν. Ἐπειδὴ δηλαδὴ τοὺς εὗρηκαν τὰ ἀθεραπεύτα κακὰ καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐνεργοῦσαν παράνομα καὶ διέστρεφαν καὶ ἐθαυμάζοντο μὲ κάθε τρόπον τὸ θαυματουργημα τοῦ Θεοῦ, δι' αὐτὸ ἐνόμιζαν ὅτι ἦν ἕνα καὶ τῆς υπερβολῆς τῶν συμπτῶντων, δὲν θὰ ἐπερίμενε τὸν καθωρσμένον καὶ τὸν τῆς κολάσεως, δι' αὐτὸ τὸν παρεκάλουν καὶ τὸν ἐκέλευσαν. Καὶ ἐκεῖνοι ποῦ δὲν τοὺς συνεκράτουν τὰ σκληρὰ δαίμονα, ἀρχόντα, δαίμονα. Ἐκεῖνοι ποῦ ἐτρυγύριζαν εἰς τὰ θύνα, κατέβηκαν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἐκεῖνοι ποῦ ἠμποροῦσαν τοὺς ἄλλους νὰ περνοῦν ἀπὸ ἐκεῖ, μάστιγες εἶδον τὸν Ἰησοῦν νὰ τοὺς φράσῃ τὸν δαίμονα, ἐστάθησαν.

Διὰ τὸ δὲ, παρέμειναν εἰς τὰ κτήνη οἱ δαιμονιζόμενοι. Ἐπειδὴ ἠθέλουν νὰ δημουργήσουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁλεθρίαν ἀντίληψιν, ὅτι, δηλαδὴ αἱ ψυχὰς τῶν

¹ Πράκτ. 16, 28

² Πράκτ. Ματθ. 8, 28

³ Πράκτ. 16, 28

⁴ Πράκτ. 16, 28

⁵ Πράκτ. 16, 28

Να, ἄλλα ποτα ἀποπάντην, ἐρῶτα κάποιος, ἡμῶ-
ρεῖς να δώση, εἰς τὸ γεγονός τὸ παλαιὸν τοῦς κα-
γοὺς ἀρπάξαι παῖδιὰ καὶ τὰ σφαλεῖν, ὥστε εἰς τὴν
συνέχειαν να ἔχουν τὴν ψυχὴν των φοβὸν εἰς τὰ κα-
γῶσι τῶι. Καὶ πῶς ἀποδεχόμενοι αὐτὸ, τὸ ὅτι, ἐβέβαια,
σφαλεῖν τὰ παῖδιὰ, τὸ λέγουν πολλοὶ, ἀλλὰ τὸ ὅτι οἱ βυ-
χαὶ τὸν σφαγῆντα συνειναιέναι μὴ τὸν κοινῶς.

Καὶ τότε συνέειπεν αἱ ἀπόψεις αὐταὶ πρέχοντα ἀπὸ
 τὰς ἐκτεθειμένας γραφαῖς καὶ προσηλόντα, ὡς δὲ ἐκφεύζοντα
 τὰ μικρὰ παιδίον. Δὲ οὐδὲν εἶναι δυνατόν ἡ ψυχὴ τοῦ
 ἀποχρησθέντος ἀπὸ τοῦ σώματος να πλανιᾶται πάλιν ἐν τῇ
 γῇ. «Πραγματικῶς, αἱ ψαλαὶ τῶν διδασκῶν ἐρπύκοντα. εἰς
 τὰ χέρια τοῦ Κυρίου.» «Ἐάν ὅμως εὐρίσκοντα. εἰς τὰ
 χέρια τοῦ Κυρίου αἱ ψυχαὶ τῶν δὲ κακῶν, τότε εὐρίσκοντα»

[illegible]

καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων αἱ ψυχαὶ ἀ-
μείβεσθαι μετὰ τὴν μακρὰ ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ αὐτὸς γένοιτο
φανερὸν ἀπὸ τῆς παραβολῆς τοῦ πλουτοῦ καὶ τοῦ λα-
χοῦ.²⁷ Καὶ εἰς ἄλλην περιπτώσιν τὴν δέξασθαι, λέγει, ὁ Κυ-
ριεὺς· «Σήμερα,²⁸ ἔσται χωρὶς ἄλλοις τὰ πάροις τὴν ψυ-
χὴν σου.»

Βέβαια, δεν είναι δυνατόν η ψυχή που έζηληθεν από το Γάμο να περιεργαστεί, εδώ κάτω. Και αυτό είναι παλαιοκόκο 2337. Διότι ενώ, στον καθιζόμενον επάνω εις την συντηρομένην και γινώσκον περιωχή της γης, έχοντες το σώμα μας, δεν γνωρίζομε ποιαν κατευσθύνει εν πάριωμιν κάθε φορά που θα εύρεθώμεν εις άγνωστον δρόμον. Ήτοι δεν έχομεν οδηγίον, κατά ποτεν λωγικήν ή ψυχή που θεωρείται από το σώμα και έσπετε εύρησθαι από ελπίας τάς ανηλθείας της, θα γνωρίση το πρότερον να θαύσῃ χωρίς να έχη τον οδηγόν της.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλας περιπτώσεις ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ πληροφορηθῇ δι. δει. είναι δυνατόν ἡ ψυχὴ χωρὶς τὸ σῶμα τῆς νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν γῆν. Πραγματικὰ, ὁ Στέφανος λέγει, «Δεῦτε τὸ πνεῦμά μου».³¹ Καὶ ὁ Παῦλος, ὅπως λέγει, «Τὸ νὰ ἀποθανῶ καὶ νὰ εἶμαι μαζί, μέ τὸν Χριστὸν εἶναι πολὺ καλλίτερον»³² Καὶ διὰ τὸν πατρίάρχην Ἀβραάμ λέγει ὁ Γραφί, «Καὶ προσετέθει πρὸς τοὺς πατέρας τοῦ Β' αἰῶνος ἔζησαν εὐχάριστοι γῆρας»³³

το δὲ, θέτασα, οὐτὰρ αὖ ψιχαὶ τῶν μαρτυρῶν ἡμπο-
ροῦν νὰ παραμεινοῦν ἐδῶ, ἀκούσε τοῦ δ' πλουσίως τῆς
παραβολῆς θερμὰ παρεκάλε, δι' αὐτοῦ χωρὶς νὰ τοῖ ἐπι-
τυχῇ^α. Διότ., ἐὰν αὐτὸ ἦτο δυνατόν θὰ ἤρχετο αὐτὸς
αὖτε τὴν νύκτ' ἐπὶ ἐξουσιοποιεῖ, τὰ πρὸς τὴν ἐκεί-
νην ἡμέραν.

Κατά συνέπεια, είναι φανερόν δι. αὶ μετὰ τῆς ἀποδημίας τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ὁδηγοῦνται εἰς κάποιον

27 Total Area 16.19 31

[illegible]

91. 45%, 12 20.

912 Page 7 of 59
 913 2023-03-07 09:23

52. 1956. T84

Χρηματοπομν
 (Μ). Ηρτα. Λουκ. 16, 27 31

χώρον, από όπου δεν έχουν την δυνατότητα να επιστρέψουν εις την γην, αλλά περιμένουν την φοβερήν ημέραν της κρίσεως.

Εάν, τώρα, απορη κανείς και ερωτή δια ποιόν λόγον έκανε ο Χριστός εκείνα που ήλίσσας οι δαίμονες, με το να τους επέτρεψεν να εισέλθουν εις την ανήλκην των χοίρων, το έξης θα ή μπορούσαμεν να το απαντήσωμεν ότι, δηλαδή, δεν το έκανε αυτό όπακουεν εις αυτούς, αλλά πολλά ήθελε με την ενέργειαν του αυτήν να διδάξη. Το πρώτον είναι ότι ήθελε να δείξη εις τους δαιμονιζόμενους ανθρώπους, που απηλλάγησαν από τους πονηρούς εκείνους τυράννους, πόσην μεγάλην καταστροφήν προκαλούν οι έχθροι των αυτοί. Δεύτερον δια να μάθουν όλοι οι άνθρωποι ότι ούτε τους χοίρους δεν ήμπορούν να θλάσουν, οι δαίμονες έαν προσηυμένως δεν τους δώση την άδεια. Τρίτον ότι μεγαλύτεροι κακοί από τους χοίρους θα έκαναν εις αυτούς τους ίδιους, έαν μέσα εις την συμφοράν των, δεν τους προστατεύει ή πρόνοια του Θεού. Διότι τα ότι μισούν οι δαίμονες ήμεις πού ολίγοι από τα έθνη ζώον είναι φανερόν από κάθε άποψιν. Συνεπώς αυτοί που δεν ένο εφάρθησαν δια τους χοίρους, άλλα εις μιν μόνον στήλην τους έρριξαν όλους εις το κρημνόν. Πόλυ περισσότερον θα έκαναν το ίδιο εις τους ανθρώπους, τους όποιους είχα κυριεύσει και τους παρέσυραν εις την έρημον και τους επανέφεραν πάλιν έσθ και εις αυτήν την τυραννικάν του έφάρμαζαν εις τους ανθρώπους δεν υπάρχει ή μεγάλη φροντίς του Θεού, ή όποια έχαν να γινε και ήμπεδζε την καταστροφήν κην των πορείαν να φθάση εις τα άκρα. Όθεν, είναι φανερόν ότι δεν υπάρχει κανείς άνθρωπος που να μη τον προστατεύη ή πρόνοια του Θεού. Εάν δε δεν μάς προστατεύη όλοις δικαίως, ούτε με τον ίδιον τρόπον, και αυτό είναι, ένα είδος μεγάλης προνοίας. Διότι αναλόγως προς το άφελιμον διά τον καθένα έκδηλώνει και την προνοίαν του ο Θεός.

Έκτος από όσα έλέχθησαν παραπάνω, και κάτ, έλλο μάθαμεν από την βίβλησιν ούτην, έ ότι δηλαδή ο Θεός δεν προνοεί μόνον συνολικώς δι' όλους τους ανθρώπους, άλλα και δια τον καθένα ιδιαίτέρως. Αυτό το έδηλώσε και δια τους μαθητάς του, όταν ειπεν: «Ακό-

μη και αι τρυχες της κεφαλής σας έχουν αριθμηθή».¹⁶ Αλλά και από τους δαιμονιζόμενους αυτούς ήμπορεί κανείς να το διαπιστώση καθαρά αυτό. Πραγματικά, θα τους είχαν πνίξει οι δαίμονες, έαν δεν τους έπροστατεύει άποτρεματικά ή έκ του ουρανού φροντίς.

Δ' αυτούς ακροθίως τους λόγους επέτρεψεν εις τους δαίμονας να εισέλθουν εις την άγέλην των χοίρων και, ακόμη δια να πληροφορηθουν την δύναμιν του οι κάτοικοι των γύρω χωρίων. Διότι, εκεί που το ένομά του ήτο πολύ γνωστόν δεν έπεδεικνυεν ύπερβολικά την δύναμιν του. ¹⁷ Εκεί όμως, που δεν τον ήξερε κανείς, αλλά ιδόρσκοντο ακόμη εις τελείαν άγνοιαν, άφηνε να άκτινοβολούν τα θαύματά του, με σκοπόν να τους προσελκύση να γνωρίσουν την θέλειαν του προέλευσιν. Το ότι, έπειτα εύρίσκοντο εις χονδροειδή άγνοιαν οι κάτοικοι της πόλεως είναι φανερόν από το τέλος της βίβλησιν. Διότι ενήλ έπρεπε να τον προσκινήσουν και να έκδηλώσουν τον θαυμασμόν των δια την δύναμιν του, αυτοί, αντίθετα τον έβιωσαν και τον παρεκάλουν να φύγη από τα σύνορά των.¹⁸

Αλλά δια ποιαν αίτίαν κατέστρεψαν τους χοίρους οι δαίμονες. Μά, έπειδή εις κάθε εύκαιράν φροντίζουν με ζήλον να στενωχωρούν τους ανθρώπους και πάντοτε χαίρονται με την καταστροφήν. Το ίδιο έλλωστε, έκινεν ο διάβολος και εις τον Ιωάν. Μολοιόν, και εκεί ο Θεός το επέτρεψε, δια έπειδή και εις την περίπτωση ούτην υπήκουσεν εις τοις άσέβητον, αλλά έπειδή ήθελε να αποδείξη πού λαμπρά τον δοϋλόν του και να άφαιρεση από των άσέβητων κάθε άφορμήν άνασχυντίας και, ακόμη, να στρέψη κατά της κεφαλής του διαβόλου, όσα έκανε αυτός εις άμφος του δικαίου Ιωάν. Πραγματικά, και τώρα συνέθη το άνηκετο από εκείνο που επέδωκεν οι δαίμονες. Διότι από' ένος μεν διεκνήρυσσε καθαρά ή δύναμις του Χριστού, από' έτέρου δε άπεδεικνύετο τέλειως ή πονηρία των δαιμονών από την όποιαν ήλευθέρωσαν εκείνους που κατείχον οι δαίμονες, και ακόμη, ότι δεν έχουν την δύναμιν ούτε τους χοίρους να έγγίσουν έαν δεν το επέτρεψη ο κύριος των πάντων Θεός.

Εάν όμως, κανείς έρμηνεύση το περιστατικό, αϊνά

ἀλλήγορκως.³⁷ πάλιν δὲ ὅπου κανένα ἐμποδίων ἔ-
 διότι ἡ διήγησις εἶναι αὐτῇ. Πρέπει δὲ νὰ γνωρίζωμεν
 καλὰ ὅτι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι πνεύματι κῶς ὁμοιάζουσι
 μὲ χοίρους, προσβάλλονται πρὸς ἐβόλᾳ ἀπὸ τὰς διαβο-
 λικὰς ἐνεργείας. Καὶ ἐφ' ὅσον ἐκεῖνο, ποῦ ὑφίσταται αὐ-
 τὰ παρὰ μένου ἄνθρωποι, εἶναι δυνατόν πολλὰς φορές
 νὰ ὑπερικήσουν τοὺς δαίμονας, ἐὰν ὁμοῦ μεταμορφω-
 θοῦν ἀποκλήρωτικά εἰς χοίρους ὅχι μόνον δαμονίζον-
 ται, ἀλλὰ καὶ ῥύττονται εἰς τοὺς κρημνοὺς.

Ἐπὶ πλέον διὰ νὰ μὴ σχηματισθῇ κανεὶς τὴν γνώμην
 ὅτι ἡ διήγησις αὐτῇ εἶναι πλάσθη, ἀλλὰ νὰ πιστεύσῃ ἀ-
 πῶλυτα ὅτι πραγματικά ἐξῆλθεν οἱ δαίμονες ἀπὸ τοῦς
 ἀσθενοῦς, ἔρχεται ὁ θάνατος τῶν χοίρων καὶ τὸ πιστο-
 ποιεῖ αὐτό.

Κυριότερον δὲ μοῖ μετὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν τραπε-
 τὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ὅταν, δηλοῦνται καὶ τὸσον πολὺ τοὺς
 εὐπρόσθετον, τὸν ἐξεδωκαν οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἐ-
 κείνης, δὲν ἔφερον ἀντήρην. **Δ** ἀλλὰ ἀνεχώρησε καὶ
 ἐγκατέλειπεν ἐκεῖνους ποὺ μόνον τῶν ἐκ τῶν τοῦς ἐαυ-
 τοῦς τῶν ἀνθρώπων τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀποστόλου ἀφῆ-
 σε διὰ διδασκάλους τοὺς ἀσθενοῦς καὶ τοὺς χοίρο-
 σκοῦς, ὥστε ἀπὸ αὐτοῦ νὰ πληροφορηθοῦν διὰ τὰ συμ-
 θάντα. Καὶ ὁ Κύριος ἐφυγε καὶ τοὺς ἀφῆκε νὰ εὐρίσκων-
 ται μέσα εἰς μεγάλας φάσεις. Πραγματικὰ τὸ μέγεθος
 τῆς ζημίας συνετέλει εἰς τὴν διάδοσιν τῆς εἰδήσεως τοῦ
 γεγονότος αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς ἡγνύσε τὴν ψυχὴν τῶν
 καὶ ἀπὸ κάθε σημείου ἤκούοντο φωναὶ ποὺ διεκήρυσσαν
 τὸ παράδοξον θαῦμα. Ἐφάντασαν οἱ θεραπευθέντες ἐφῶ-
 ναν τὸ γεγονός τοῦ καταπονητισμοῦ τῶν ζώων. Ἐφῶνα-
 ζαν οἱ ἰσχυροὶ τῶν χοίρων καὶ οἱ χοίροσκοποι.

Τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἡμπορεῖ κανεὶς καὶ σήμερον
 νὰ τὴν ἴδῃ καὶ πολλοὺς δαμονιζομένους νὰ ἀντικρύσῃ
 εἰς τὰ μνημάτα, τοὺς ὅποιους δεῖ συγκεντρώσει ἀπὸ
 τὴν μανίαν τῶν οὐτε σίδηρα οὐτε ἀλυσίδας, οὐτε πλη-
 θος ἀπὸ ἀσθενοῦς οὐτε συμβουλαι, οὐτε νοθεῖα οὐ-
 τε φόβος, οὐτε ἀπελθὴ, οὐτε τίποτε ἄλλο παρόμοιον.

³⁷ Ἄλλοι γὰρ εἶναι ἐν τῇ διήγησιν ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ Περσῇ
 ἔδωκεν καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἐκείνης καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ Περσῇ
 ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ Περσῇ ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ Περσῇ
 ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ Περσῇ ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ Περσῇ

Πραγματὶ καὶ ὅταν κάποιος εἶναι ἀκόλαστος καὶ ἔχει γί-
 ναι ἀπὸ τῶν σαρκῶν καὶ καλλοῦς, δὲν διαφέρει
 καθόλου ἀπὸ τὸν δαμονισμένον. **Β** ἀλλὰ περιφέρε-
 τα γυμνός ὅπως ἐκεῖνος, ἔχων μὲν ἐνδύματα, ἀλλὰ ἐ-
 σπερμημένος τὴν ἀληθινὴν ἐνδυμασίαν καὶ γυμνός ἀπὸ τῆς
 δόξης τοῦ τοῦ ταπεινῆς. Καὶ δὲν καταπληγῶναι τὸ σώ-
 μα του μὲ λίθους, ἀλλὰ μὲ τὰς ὁμοιοτήτας τοῦ εἶναι χει-
 ρότερα ἀπὸ πολλοὺς λίθους. Ποῖος λοιπόν, θὰ ἡμπορέσῃ
 νὰ δέσῃ τὸν ἄνθρωπον αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ποῖος θὰ τὸν
 σταματήσῃ ἀπὸ τῆς ἀσχημοσύνης καὶ τῆς μανίας αὐτῆς.
 Που δὲν τὸν ἀφήνῃ νὰ συγκεντρωθῇ ἀλλὰ συνεχῶς εὐ-
 ρίσκεται εἰς τὰ μνημάτα, ὅτι μὲ μνημάτα δαμονίζον
 τὰ καταγωγὰ τῆς πορνείας, ἐπειδὴ ἀποπνέουσιν πολλὴν
 δυσαρεστίαν καὶ εἶναι γεμάτα σαπλά.

Ἀλλὰ καὶ ὁ φιλάργυρος εἶναι. Μήπως δὲν ὁμοιάζει
 πρὸς τὸν προηγούμενον. Ὅτι ποῖος θὰ ἡμπορέσῃ ποτὲ
 νὰ τοῦ συγκρατήσῃ, μήπως οἱ καθήμεροι νοὶ φόβοι, αἱ ἀ-
 πειρίαι, αἱ παρὰ νύκτας καὶ αἱ συμβουλαι. Μὰ διὰ αὐτὰ
 τὰ δαίμονα τὰ σπᾶς. **Β** καὶ ὅταν ἔλθῃ κανεὶς μετὰ τὴν πρόθε-
 σιν νὰ τὸν ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φιλαργυ-
 ρίας, τὸν ἐξορκίζε νὰ μὴ τὸν ἀελευθέρωσῃ, ἐπειδὴ θεω-
 ραὶ μεγάλον θάσανον τὸ νὰ μὴ εὐρίσκειται ὑπὸ τὴν θα-
 σανον αὐτῇ. Ἀλλὰ τὸ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀβλαβέστερον
 ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Ὅτι ἐκεῖνος ὁ δαίμων, ἂν
 καὶ εἴχῃ καταφρονήσει τοὺς ἀσθενοῦς, ἐν ταῦτοις ὑπε-
 χώρησε εἰς τὴν προσοχὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀμέσως ἐ-
 θγήκεν ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ ἀσθενοῦς. Αὐτὸς δὲν
 ὑπακούει οὔτε εἰς τὴν προσοχὴν τοῦ Θεοῦ. Πραγματὶ
 καὶ ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ἀκούει τὸν Θεὸν νὰ τοῦ λέγῃ ὅτι
 «ὅταν ἡμπορεῖτε νὰ εἰσθε διαβῶναι καὶ εἰς τὰς ἐκεί-
 τας μαμωνῶν συγχρονίας» καὶ νὰ ἀπελθῇ μετὰ τὴν γέννη-
 σιν καὶ τὰς ἀσθενειὰς καὶ τὰς ἐκείνας. Ὅχι, θέλω, ἐπειδὴ εἶναι ισχυρότερος τοῦ Χρ-
 στοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς δὲν μᾶς κάνει σώφρονες
 χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν.

Γ Δι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ζοῦν σὺν νὰ εὐρίσκων-
 τα εἰς τὴν ἔρημον, ἔστω καὶ ἂν εὐρίσκονται εἰς τὸ κέν-
 τρον τῶν πόλεων. Ὅτι ποῖος ἀσθενοῦς μὲ μισθὸν θὰ ἡ-
 θελῇ νὰ συναναστρέφεται μετὰ τοὺς ἀσθενοῦς αὐτοῦ τοῦ
 εἶδους. Ἐγὼ τουλάχιστον θὰ προτιμῶμαι νὰ συγκατο-

κῶ μὲ πλῆθος δαίμονιοι, παρὰ μὲ ἕνα ἄνθρωπον που νὰ ἐπασχεν ἀπὸ τὴν νόσον αὐτὴν. Καὶ δὲ αὐτὸ δὲν κάνουν λαθεῖς, διὰν λέγω αὐτά, μὰς το ἀποδεικνύει ἡ συμπεριφορὰ τοῦ καθενὸς ἀπὸ αὐτούς. Πραγματικά οἱ φιλάργυροι νομίζουν ὡς ἐχθρόν των καὶ ἐκείνον που καμμία ἀδικίαν δὲν τοὺς ἔχει κάνει, καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τὸν καταστήσουν θούλον των, διὰν εἶναι ἐλευθερος, καὶ μὲ μύρια κακὰ τὸν ἀπειλοῦν. Ἄντ θεαὶ οἱ δαίμονιοι, δὲν κάνουν ποτε παρόμοιον ἀλλὰ στρέφουν τὴν νόσον ἐναντιον τοῦ ἑαυτοῦ των. Οἱ φιλάργυροι, ἐπίσης, καταστρέφουν πολλὰ σπιτία. **Β** καὶ γίνονται αἷτια νὰ θλασθῇ μὴτα τὸ νομια τοῦ Θεοῦ καὶ γενικά εἶναι καταστροφή διὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν οἰκουμένην ὁλόκληρον. Ὅσο δ' ὁμως, ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τοὺς δαίμονας εἶναι ὅσοι μὲλλον σίκτου καὶ δακρύων. Καὶ οὐ, τελευταῶ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐνεργοὺν χωρὶς συνείδησι ἐνῶ οἱ φιλάργυροι παραφέρονται, κατόπιν σκέμεως συμπεριφερόμενοι, σὺν ἐξαλλοῦ, κατεχόμενοι ἀπὸ μιαν παράδοξον μανίαν.

Ἀληθινὰ, ποῖον παρόμοιον κάνουν ὅλο οἱ δαίμονιοι, σὺν ἐκείνῳ που ἀπετόλμησεν δ' αὐθας καὶ διεπράξε τὴν ἐσχάτην παρανομίαν. Καὶ ὅλο, ὅσο, μισοῦνται τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἰουδα, σὺν τὰ φοβερά θηρία που ἐδραπέτευσαν ἀπὸ τὰς κλωθὰς των, κατατρομάζουν τὰς πόλεις, ἐπεὶ δὴ κανεῖς δὲν τὰ συγκρατεῖ. **Γ** Βέβαια, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς περ ὅλλοι, ἀπὸ πρὸς τοῦ θεοῦ, ὅπως εἶναι ὁ φόβος τῶν δικαστῶν, ἡ ἀπελὴ τῶν νόμων, ἡ κατακραυγὴ τοῦ κοσμοῦ καὶ ἄλλα περισσότερα ἀπὸ αὐτά, ἀλλ' ὅμως καὶ τὰ θεσιὰ αὐτὰ τὰ σπάζουν καὶ ἀναστατώνουν τὰ πάντα. Καὶ ἐάν κανεῖς ἐξηφάνιζε τελείως τὰς δεσμεύσε αὐτάς, πῶς θα ἐβλάτε καθαρά διὰ δ δαίμονι, που ἔχου, μέσα τους αὐτοὶ εἶναι πολὺ ἀγρωτερος καὶ πρὸ μανιωδὲς **Δ** ἀπὸ αὐτῶν, πα ἐβγήκε τῶρα ἀπὸ τοὺς δαίμονιοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ αὐτὰ δὲ εἶναι δυνατὸν νὰ συμῆθῃ εἰς τὴν πρῶτην ἀς τὸ λάβωμεν ὡς ὑπόθεσι ἐπ' ὀλιγοῖ καὶ ἀς ἀφαιρέσωμεν ὅλας τὰς δεσμεύσε ἀπὸ τὸν φιλάργυρον καὶ τότε θὰ γνωρίσωμεν τὴν μεγάλην τοι μανίαν. Ἀλλὰ νὰ μὴ φοβηθῇ τὸ θηριον, διὰν θα τὸ ἀποκαλύψωμεν. Διὸ ἡ σκητὴ εἶναι ὑποθετικὴ καὶ δὲν υφίσταται, εἰς τὴν πραγματικότητά. Ἐστω λοιπὸν ἕνας ἄνθρωπος που θγαίνει φωτὰ ἀπὸ τὰ μάτια του, μαῦρος, ἔχων εἰς κάθε ὦμον δρακοντιὰς ἀντὶ χειρῶν. Ἐχει, ἐπίσης

καὶ στόμα οἱοντ ἀντὶ δόντων ἔχει, καρφωμένα ξίφη **Β** καὶ ἀντὶ γλώσσης ἔχει τὴν γλῶσσαν που θγαίνει, δηλητήριον καὶ φαρμάκ. Ἡ κοιλία του, πόλιν, εἶναι πρὸ ἀσθράγγος ἀπὸ κάθε κάμνον καὶ κατατρώγει, δι. τῆς ρέπτου. Καὶ τὰ πόδια του ἔχουν πτερὰ καὶ εἶναι, πρὸ γρήγορα ἀπὸ τὴν φωτιά. Τὸ πρόσωπόν του, ἐπίσης, ἀς ὑποθέσωμεν, ὅτι εἶναι, κατεσκευασμένον, μεικτὸν ἀπὸ σκύλον καὶ λύκον καὶ δὲ δειδμλεῖ σὺν ἄνθρωπος, ὅλα ἐκβάλλει. ἕνα ἔχον φτακτιον, ἀπιδασκτικὸν καὶ φοβερόν. Ἀς εἰπωμεν δὲ, ὅτι, ἔχει φωτὰ καὶ εἰς τὰ χέρια του. Ἰσως, νὰ σὲς φανῶνται φοβερά τὰ λεχθέντα. Ἀλλὰ δὲν τὸν ἐσκ ἀγραφίσταμεν ἀκόμη αὐτοῦ, τῆς πραγματικότητος, δι. ὅτι ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ πρέπει νὰ προσθεσωμεν καὶ ἄλλα. Πραγματικά, ἀς ὑποθέσωμεν ἀκόμη, ὅτι, σφάζει ἐκείνους που συναντῇ, δι. τοὺς κατατρώγει καὶ γεύεται τὰς σάρκας των. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὸν εἶναι, πρὸ φοβερός ὁ φιλάργυρος, δι. ὅτι ἐπέρχεται ἐναντιον ὅλων σὺν Ἀθῆναι, τοὺς κατὰροχφίζει, ὅλους, **Γ** καὶ τριγυρίζει σὺν κοινὸς ἐχθρὸς ὁλόκληρου τοῦ ἀνθρώπου γένους. Ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ ὑπάρχῃ κανένας ἄνθρωπος, δι. νὰ κατέχῃ αὐτὸς τὰ πάντα. Δὲν σταματᾷ, ὅμως, μέχρις ἐδῶ. Ἀλλὰ, ἀφοῦ τοὺς ἀφανίσῃ ὅλους, μὲ τὴν ἐπιθυμίαν του, κατεχεται ἀπὸ τὸν πόθον νὰ ἀλλάξῃ τὴν φύσιν τοῦ χωματος καὶ νὰ τὸ κἀνῃ χρυσάφι. Καὶ ὅχι, μόνον τὸ χῶμα, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰ φαρυγγία καὶ τὰς πηγὰς καὶ ὅλα ἐν γένει, τὰ φαινόμενα. Καὶ δὲ νὰ ἀντιληφθῇτε, δι. δὲν παρῆσθωμεν, ἀκόμη τὴν μανίαν αὐτοῦ, ἀς μὴ ὑπάρχῃ ὁ κατήγορος καὶ ὁ ἐκφοδιστὴν ἀλλὰ ἀφαιρέσε ὑποθετ. κῶς μόνον τὸν φόβον τῶν νόμων. **Δ** καὶ τότε θὰ ἴδῃς αὐτὸν ν' ἀρπάξῃ τὸ ἔξος καὶ νὰ φονεῇ τοὺς πάντας χωρὶς νὰ ἐκχωρήσῃ, ὅτε φίλον, ὅτε συγγενὴ ὅτε ἀδελφόν, ὅτε καὶ τὸν πατέρα του ἀκόμη. Μᾶλλον, ὅμως, εἰς τὴν προκειμένην, περίπτωσιν δὲν χρειάζεται, ὅτε κανὶ νὰ κανῶμεν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ ἀς ἐρωτησωμεν αὐτὸν, ἐάν δὲν δημιουργῇ εἰς τὴν φαντασίαν του, παρόμοιας φαντασιώσεως καὶ δὲν ἐπιτ. θεα, νοερώς δ' αὐτὰ φονεύσῃ τοὺς πάντας, φίλους, συγγενεῖς καὶ τοὺς ἰδίους τοὺς γονεῖς του. Ἀλλὰ, μᾶλλον, ὅτε καὶ ἡ ἐρώτησις χρειάζεται. Δι. ὅτι ὅλο, γνωρίζουν καλά, δι. ὅσο κατέχονται ἀπὸ τὸ πάθος αὐτοῦ ἀνιστοῦν καὶ δι. τὸ γήρας τοῦ πατέρα των. **Ε** καὶ ἐκεῖνο που εἶναι γλυκὺ καὶ πόθητον ἀπὸ ὅλους, νὰ ἔχου, δηλαδὴ παβία τὸ θεωροῦν βαρὺ καὶ φορτ.

κόν Δι' αὐτὸ πολλοί, παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐθεώρησαν καλοὶ τὴν ἀτεκνίαν καὶ κατέστησαν ἀνικανοὶ τὴν φύσιν, ὅχι φονεύσαντες τὰ γεννηθέντα παῖδά, ἀλλὰ μὴ ἐπιτεράσαντες νὰ λαθοῦν καὶ ἀρχὴν.

Λοιπὸν, νὰ μὴ παροξενεῖσθε, ἔπε δὴ σὰς παρουσιάσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ φιλάργυρου. (Διότι ἐς τὴν πραγματικότητά εἶναι πολὺ χειρότερος ἀπὸ τοῦ τὸν περὶ εὐγραφίαν) 29-41 Ἀλλὰ ὥς σκεφθώμεν, πῶς θὰ ἡμπορέσωμεν, νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν, ἀπὸ τοῦ δαιμονίου Πῶς θὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν, ὡς πόν, Ἐάν ἀντ'ληφθῇ πλήρως ὅτι ἡ φιλανθρωπία τοῦ εἶναι ἐνάντιος πρὸς αὐτὸ ἀκριβῶς δηλαδὴ εἰς τὸ νὰ τοῦ δίδῃ χρήματα. Διότι ἐκεῖνο ποῦ ἐπιθυμοῦν νὰ κερδίσουν τὰ μικρά υφίστανται μεγάλας ζημίας Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἔχει, γινεῖ παρὰ μὲ ἀνάλογος μὲ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν. Πραγματ' καὶ πολλοὶ πολλὰς φορές ποῦ ἠθέλησαν νὰ δανείσων, μὲ ὑπερβολικοὺς τόκους καὶ, παρασυρθέντες ἀπὸ τὴν προσδοκίαν τοῦ κέρδους, δὲν ἠρεύνουν τὸ ποῖός τῶν δανὲ ζομένων, ἔχασαν μαζὶ μὲ τὸν τόκον καὶ τὸ κεφάλαιον ὁλόκληρον. Ἄλλο πάλιν ποῦ περιέπεσαν εἰς κινδύνους καὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐξοδευοῦν ὅλ' ἃ Β. ἔχασαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν μαζὶ μὲ τὴν περιουσίαν τῶν Ἐπίσης ἀντὶ τοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἀποκτήσων ἡ ἀξιώματα προσδοφώρα, ἡ καὶ ἄλλο παρδομά. ἔπε δὴ ἐκόλλησαν εἰς τὰς λεπτομέρειας ἔχασαν τὸ πᾶν. Ἐπε δὴ, δηλαδὴ δὲν γνωρίζουν νὰ σκεπτοῦν, ἀλλὰ παντοῦ φροντίζουν νὰ θερίζουν, δι' αὐτὸ συνεχῶς χάνουν τὴν συγκομὴν Διότι κανεὶς δὲν ἡμπορεῖ πάντοτε νὰ θερίξῃ ὅπως δὲν ἡμπορεῖ, διαρκῶς νὰ κερδίζῃ Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν θέλουν νὰ ἐξοδευοῦν δὲν γνωρίζου καὶ νὰ κερδίζου. Ἀλλὰ, εἴτε πρᾶτε νὰ νυμφευθοῦν, πάλιν παθαίνουν τὸ ὅσον Διότι ἡ ἐξήπλητησαν καὶ ἐπὶ πτωχῇ, ἀντὶ πλουτοῦς ἡ καὶ εἰς τὴν περιπτώσει ποῦ ἐπὶ πτωχῇ πλοισαν ἀλλὰ μὲ πολλὰ ἔλαττώματα πάλιν ὑπέστησαν μεγαλύτερας ζημίας Ὡς Δι' αὐτὸν πλοῦτον δὲν τὸν δημιουργεῖ ἡ περιουσία, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ Πραγματ' καὶ ποῖα ἡ ὠφέλεια τοῦ πλούτου, ὅταν ἡ γυναῖκα εἶναι πολυδάπανος καὶ ἀσώτος καὶ ὁ σκορπίζει τὰ πάντα χειρότερα ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, Ποῖα ἡ ὠφέλεια, ἔάν εἶναι φηλοκατοῦ καὶ ἐχῇ πλῆθος ἐραστῶν, Ποῖα ἡ ὠφέλεια, ἔάν εἶναι μέθυσος, Μήπως δὲν θὰ κἀνὶ τὸν αὐτὸν γόνις τῆς πώπτωχον ἀπὸ ὅλους

Ὅχι μόνον εἰς τὸ θέμα τοῦ νόμου σκέπτονται ἔτσι

ἀλλὰ, παροξενούμενοι ἀπὸ τὴν μεγάλην τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ χρήματα, ἀγοράζου ἀπὸ κακὸν ὑπόλογισμὸν ὅχι τοὺς καλοὺς δούλους, ἀλλὰ φροντίζουν νὰ εὕρουں τοὺς πὸ εὐθηνούς.

Ὅλ' αὐτὰ, λοιπὸν, ἀφοῦ σκεφθῆτε καλὰ, (ἐπειδὴ δὲν ἡμπορεῖτε ἀκόμη νὰ ἀκούετε τὴν διδασκαλίαν διὰ τὴν γένειαν καὶ τὴν θάλασσαν) καὶ ἀφοῦ καταλάβετε τὰς ζημίας ποῦ ὑπομένετε κάθε φοράν ἀπὸ τὴν φιλοχρημίαν, Ὡς ὅταν δανεύεσθε, ὅταν ἀγοράζετε, ὅταν νυμφεύεσθε, ὅταν ὑπερασπίζεσθε καποῖον, ὅταν κάνετε ὅ,τιδήποτε ἄλλο, παύσατε νὰ ἀγαπᾶτε ὑπερβολὰ καὶ τὰ χρήματα. Διότι ἔτσι θὰ ἡμπορέσετε καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν νὰ ζήσετε μὲ ἀσφάλειαν καὶ, ἀφοῦ κάνετε μικράν προσπάθειαν, θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀκούσατε καὶ τὸ κήρυγμα διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ, ὅταν κυττάξετε μὲ προσοχὴν, θὰ ἰδῆτε τὸν Ἰδοὺ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης καὶ θὰ ἀποκτήσῃτε τὰ ἀγαθὰ ποῦ αὐτὸς ἔχει ὑποσχεθῇ, τὰ ὁποῖα εἶθε ὅλοι μας νὰ ἐπιτύχωμεν Ἐμὲ τὴν γὰρ ἡ καὶ τὴν φιλικὴν θρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὅπο'ον ἀνήκει, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν

ΟΜΙΛΙΑ ΚΘ

(Μαθ 8, 1-8)

342 Ἦ καὶ ἀφοῦ ἐμῶν κεν εἰς τὸ πλοῦτον, ἐπέρασεν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἰδ.κην, τοῦ πολλοῦ. Καὶ Ἰδοῦ τοῦ ἔφεραν ἕνα παραλυτικόν, τὸν ὁποῖον εἶχαν θάλει. Ἰπὰ νω εἰς κρεβάτι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς δὲ εἶδε τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν εἰς τὸν παραλυτικόν· Ἐγὼ θάρρος, παρὰ δι μου σοὺ ἔχουν συγχωρηθῆ αἱ ἁμαρτίαι σου.

Ἰδ.κην τοῦ πολλοῦ ἐδῶ ὀνομάζει τὴν Καπερναοὺν. Διότι ἄλλη μὲν τὸν ἔφερον εἰς τὸν κόσμον, ἡ Βηθλεὲμ ἡ ἄλλη τὸν ἀνέθρεψε, ἡ Ναζαρέτ καὶ ἄλλη τὸν εἶχε διαρκῶς κάτοικόν της, ἡ Καπερναοὺς.¹

Ο παραλυτικὸς τῆς παρουσίας διηγήσεως εἶναι διὰ φορετικὸς ἀπὸ ἐκείνου τοῦ ἀναφέρει. ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης² Διότι ἐκεῖνος κατένετο κοντὰ εἰς τὴν κοιλίαν θήσαν, ἐνῶ αὐτὸς ἐδῶ ἐβρίσκετο εἰς τὴν Καπερναοὺν. Καὶ ὁ ἕνας εἶχε τριάντα ὀκτὼ χρόνια παράλυτος, ἐνῶ διὰ τὸν παρόντα δὲν ἐλέγχθη τίποτε παρόμοιον. Ἀκόμῃ ἐκεῖνος δὲν εἶχε ἐκείνους τοὺς θά τὸν ἐδοῦν ἐνῶ αὐτὸς εἶχε τοὺς προστάτας τοῦ αἰ ὁποῖοι καὶ τὸν μετέφεραν. Ἐπίσης, εἰς αὐτὸν λέγει· «παῖδί μου, σοὺ ἔχουν συγχωρηθῆ αἱ ἁμαρτίαι σου», ἐνῶ ἐκεῖνον τὸν ἔρωτῃ· «Θέλεις νὰ γίνῃς υἱός μου;» Καὶ ἐκεῖνον τὸν ἐθεράπευσε ἡμέραν Σάββατον, ἐνῶ αὐτὸν ἐδῶ ἔχ. Σάββατον Διότι διαφορετικά, θὰ τὸν κατηγοροῦν καὶ δι' αὐτὸ οἱ Ἰουδαῖοι. Ἀλλὰ ὅσον ἀρρατὴ τοῦτον ἀσκήτησαν διὰ τὸ θέμα αὐτό, ἐνῶ εἰς τὸν ἄλλον ἐπετίθεντο καὶ τὸν κατεδύοντο. C Αὐτὰ δὲ, τὰ εἶπα τυχαία. Ἀλλὰ θὰ νὰ μὴ νομίσῃ

¹ Μαθ. 9:1-2

² Β' πρ. γνωστὸν δι' ἡ Καπερναοὺς ἦτο τὸ κέντρο ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐφυεῖτο ὁ Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τριτὴν ἐκκλήσιν αὐτοῦ Παρ. Μαθ. 4:18

³ Πρξ. Ἰωάν. 8:2 ἔξ

⁴ Πρξ. 9:6

κανείς ὅτι ὑπάρχει. Διὰ ἀφωνία μεταξύ τῶν εὐαγγελιστῶν, ἐάν θεωρήσῃ ὅτι πρόκειται δι' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν παρὰ λυτικόν.

Σὺ, ὁμῶς, πρόσθεσε σὲ παρακαλῶ, τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Κυρίου Διότι καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὸν εἶχεν ἀπομακρυνε, τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ κοντὰ του. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐξεδιώχθη ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν Γαθαρίων, δὲν ἔφερον ἀντιστάσειν, ἀλλὰ ἀνεχώρησεν, ἔχ. μακρὰ, θεόσια. Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ κατηύθυνετο πρὸς τὴν ἀπέναντι ὁχθρὴν, ἐνῶ εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ περάσῃ καὶ περὶ διὰ τῆς παραλίας τῆς λίμνης Διότι δὲν ἤθελε συνεχῶς νὰ θαυματουργῇ, διὰ νὰ μὴ παραβλάσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς θείας οἰκονομίας.

Ὁ Ματθαῖος, λοιπόν, λέγει ὅτι ἔφεραν ἀπλῶς τὸν παραλυτικόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. D Ἐνῶ οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ¹ λέγουσι δι' ἐσκέπασαν τὴν στέγην καὶ τὸν κατέβασαν. Καὶ εἰς τὴν συνέχῃσι ἐτοποθέτησαν τὸν ἀσθενὴ πρὸ τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς νὰ εἰποῦν τίποτε, ἀλλὰ τὰ πάντα τὰ ἀνέθεσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δράσεως τοῦ καὶ ὁ Ἰησοῦς περιήρχετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ δὲν ἐζήτηι τόσην μεγάλην πίστιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τὸν ἐκλήροισαν καὶ τὸν παρεκάλουν διὰ κατὰ Ἐδῶ, ὁμῶς, ἦλθαν μόνον τῶν καὶ πίστιν ἐξεδήλωσαν. Διότι ὅταν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει, δηλαδὴ, τὴν πίστιν αὐτῶν τοῦ τὸν κατεβέβασαν. Ἐπειδὴ δὲν ζητεῖ πάντοτε τὴν πίστιν ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι, ὅταν σπερνοῦνται τοῦ λογισμοῦ τῶν ἡ ἔχουν χάσει τὰς αἰσθησεις κατ' ἄλλου τρόπου λόγῳ τῆς νόσου. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὑπῆρχε μᾶλλον καὶ ἡ πίστις τοῦ ἀσθενοῦς, διότι, διαφορετικά, δὲν θὰ ἐδέχετο νὰ τὸν κατεβᾶσιν ἀπὸ τῆς στέγης, ἐάν δὲν εἶχε πίστιν.

Ἀφοῦ, λοιπόν, ἐδεῖξαι τόσην μεγάλην πίστιν, δυνάμει καὶ ὁ Ἰησοῦς τὴν δύναμίν του, Εἰ μὲ τὸ νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματα μὲ μεγάλην ἐξουσίαν καὶ νὰ ἀποβαίῃ δι' ὅλων αὐτῶν ὅτι εἶναι ἀμότυμος μὲ τὸν γεννηθέντα Σκώβου, τώρα Παρσάτῳ τὸ ἀπέδεξεν αὐτὸ μὲ τὴν διδασκαλίαν ὅταν τοὺς ἐδίδασκε σὺν νὰ ἔχῃ ἐξου-

¹ Τὰ ἔχον στέγαν τοῦ θεοῦ ὁ ἔχον στέγαν τοῦ ἀσθενοῦς, τὸ ἐκεῖνον ἐκλήροισαν εἰς διέφορα ἀποκαλέσας τὸν τὸν ἔχον στέγαν τοῦ θεοῦ. Πρξ. Μαθ. 2:4 ἄλλοι 5:19.

σαν, εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ λεπροῦ, ὅταν εἶπεν «Θέλω, καθαρίσθαι».⁷ **3:43** μετὰ τὴν περιπτώσει τοῦ ἑκατοντάρχου, ποῦ ὅταν τοῦ εἶπεν «Πες ἕνα λόγον μόνον καὶ θὰ θεραπευθῇ ὁ δοῦλος μου»,⁸ ἔδειξε τὸν θαυμασμὸν τοῦ καὶ τὸν ἐπῆνεσε περισσότερον ἀπὸ ἄλλους, μετὰ τὴν θάλασσαν, ὅταν μετὰ τὸν λόγον τοῦ μόνου τὴν ἐχαλιναγωγῆσεν.⁹ μετὰ τοὺς δαίμονας ὅταν παρεδέχοντο τὸν Κύριον ὡς κριτὴν καὶ τοὺς ἐξεδίδωκε μετὰ μεγάλῃν δυνάμει.¹⁰ Ἐδῶ, πάλιν, μετὰ ἕνα πρόπον πρὸς θαυμαστὴν ἐξαναγκάζει τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ναὶ ὁμολογήσουσιν τὴν ὁμοτιμίαν τοῦ πρὸς τὸν Πατέρα καὶ μετὰ τὸ στόμα αὐτῶν καθ' ὅτι αὐτὸ φανερόν.

Ὁ Ἰδοὺς, λοιπόν, ὁ Ἰησοῦς δεῖκνων τὴν μετὰ σφοδρὰν τοῦ, (ὅτι τὸν περ ἔβαλεν πολὺς κόσμος ποῦ ἀπέκλειε τὴν εἰσοδοὺν δι' αὐτὸ καὶ τὸν κατέβασαν ἀπὸ τῆς στέγης), **3** δὲ ἐσπεύσει ἀμέσως νὰ θεραπεύσῃ τὸ σῶμα, τὸ ὅποιον ἦτο ὁρατὸν ἀπὸ ἄλλους, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς παίρνει ἀφορμὴν νὰ πρᾶξῃ αὐτό. Καὶ κατὰ πρόβλεπον ἐθεραπεύσει ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἐφαινότο, ὅταν συν-εχώρησε τὰς ἀμαρτίας τοῦ παραλυτοῦ. Ἡ πράξις αὐτῇ ἐσώζει μὲν τὸν ασθενῆ, ἀλλὰ εἰς τοὺς Ἰησοῦν δὲν ἔδει μετὰ μεγάλην δόξαν. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ, παραβουλεύοντες ἀπὸ τὴν πανήριον τῶν καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ τὸν προσβάλουν, ἐδημιούργησαν χωρὶς νὰ τὸ θέλουν τὰς προ-υποθέσεις διὰ νὰ γνωσθῇ πλήρως καὶ ἀπὸ ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους τὸ γεγονός. Πραγματικὰ, ὁ Κύριος μετὰ τὴν εὐστροφίαν τοῦ ἐχρησιμοποίησε τὸ μυστήριον αὐτῶν διὰ τὴν φανερώσει τοῦ θαύματος. Ἐπειδὴ δηλαδὴ, ἐταράσσοντο καὶ ἔλεγον «Αὐτοὺς θαλασσημεῖ, ποῖός δύναται νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας παρὰ μόνον ὁ Θεός;»¹¹ ὡς ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπάντησεν τοὺς ἔλεγε, ὁ Μήπως τοὺς δέλωσε τὴν ἀποφιν αὐτῇ, Διότι, ἐάν δὲν ἦτο ἴσως πρὸς τὸν Θεὸν ἐπρεπε νὰ τοὺς εἴπῃ Διὰ τοῦ μοῦ ἀποδὲτε φήμη τοῦ δὲ μοῦ τοῦ αἵματός, Ἀπέχω πολὺ ἀπὸ τὴν δύναμιν αὐτῇ. Δὲν εἶπεν, ὅμως, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ. Ἀντίθετα ἔθε-βαίωσε καὶ ἐπεκύρωσε τὸν σκόλογο αὐτῶν καὶ με-

⁷ Πρβλ. Ματθ 9:18.
⁸ Πρβλ. Ματθ 8:8.
⁹ Πρβλ. Ματθ 8:8.
¹⁰ Πρβλ. Ματθ 8:9.
¹¹ Πρβλ. Ματθ 8:9.
¹² Ματθ 9:8.
¹³ Ματθ 9:9.

τὴν φωνὴν τοῦ καὶ μετὰ τὴν πραγματοποιήσαν τοῦ θαύματος.

Ἐπεὶ δὴ θέσθαι τὸ νὰ ὁμολογήσῃς διὰ τὸν αὐτὸν τοῦ ἐφαινότο ὅτι προεκάλεσεν τὴν ἀντιδρασίν τῶν ἀκροατῶν, ὁ αὐτὸς τὴν διὰ τὸ ἀπομὸν τοῦ ἀντιλήψιν τῶν ἀνθρώπων τὴν ἐπιθέσθαι. ὁ Κύριος διὰ τῶν ἄλλων, καὶ τὸ ἄξιον θαύμασμά ἐστὶν ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπιτυχάνει, διὰ μόνον διὰ μέσου τῶν φίλων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ. Ὅτι τὸς ἦτο ὁ πλοῦτος τῆς σοφίας τοῦ. Διὰ μέσου τῶν φίλων τὸ ἐπέτυχεν ὅταν εἶπεν, «Θέλω, καθαρίσθαι». **13** καὶ, ἐπίσης ὅταν εἶπεν, «οὔτε μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν εὐρήκα τόσον μεγάλην πίστιν», ἐνῶ διὰ τῶν ἐχθρῶν τὸ πραγματοποιεῖ, εἰς τὴν προκαμμένην περ-πτώσειν.

Ὅταν λοιπὸν εἶπεν ὅτι καὶ ἐν ἡμαρτίᾳ νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας, παρὰ μόνον ὁ Θεός, προσέθεσεν «Διὰ νὰ μάθετε ὅτι, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἀμαρτίας (τότε λέγει εἰς τὸν παραλυτὸν, στήκω ὁρθός καὶ πάρε εἰς τοὺς ὄμους σου τὸ κριβέδάτι, σου καὶ πῆγαν εἰς τὸ σπιτί, σοί).»¹⁴ Ὅχι, μόνον ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε πάλιν ὅταν τοῦ ἔλεγον αὐτοῖς «Δέ, σε ληθοβολοῦμεν διὰ κανένα καλὸν ἔργον, ἀλλὰ σε ληθοβολοῦμεν διὰ τὴν θαλασσημίαν τοῦ ἐξεστώμε-νός καὶ διότι ἐνῶ εἶσαι ἀνθρώπος, κάνε τὸν αὐτὸν σου Θεόν».¹⁵ Καὶ ἐδῶ δὲν ἠρνήθη τὴν ἀντιλήψιν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὴν ἐπεκύρωσεν ὅταν εἶπεν «Ἐάν δὲν κάνω τὰ ἔργα τοῦ Πατρὸς μοι, μὴ πιστεύετε εἰς ἐμέ. Ἐάν ὁμοῦς ἐνεργῶ τὰ ἔργα τοῦ Πατρὸς μοι, καὶ ἂν δὲν πιστεύετε εἰς ἐμέ, πιστεύσατε εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν».

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ὅμως, καὶ ἕνα ἄλλο σημεῖον τῆς θεότητός τοῦ καὶ τῆς ἰσοτιμίας τοῦ πρὸς τὸν Πατέρα ἀποδεικνύει. Ἐκεῖνον, λοιπὸν ἔλεγει ὅτι ἡ συγχωρήσις τῶν ἀμαρτιῶν εἶναι ἀποκλειστικὴ δικαιοδοσία τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ὅμως, ὅχι, μόνον συγχωρεῖ τὰς ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐνεργείαν αὐτῇν δεῖκνυται καὶ κατὰ ἄλλο, **3:44** τὸ ὅποιον ἦτο γινώσκον τοῦ Θεοῦ μόνον, τὸ νὰ ἀποκαλυπτῇ δηλαδὴ τὰς ἀποκρύφους σκέψεις τῶν ἀνθρώπων. Διότι δὲν εἶχαν ἐκφράσει ἐνωπὸν ἄλλων ὅτι ἐσκέπτοντο «Καὶ Ἰδοὺ» λέγει ὁ εὐαγγελ.

¹⁴ Ματθ 9:13.
¹⁵ Ἰωάν 10:25.
¹⁶ Ἰωάν 10:27.

στῆς, «μερικοί ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς εἶπαν μέσα τους. Αὐτὸς θλασθήμεν». Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐπειδὴ κατέλαθε τὰς σκέψεις τῶν, εἶπε· Διὰ τί σκέπτεσθε ποιηρὰ μέσα εἰς τὰς καρδίας σας;»¹⁷ Τὸ ὅτι δὲ μόνοι ὁ Θεὸς ἤμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ καλὰ τὰ ἀπόρητοι, ἔδωκε τί λέγει, σχετικῶς ὁ προφήτης· «Σὺ μόνος ἀπὸ πάντων γνωρίζεις τὰς καρδίας». ¹⁸ Καὶ πάλιν· «Ὁ Θεὸς εἶναι πῶς ἐξετάζει καρδίας καὶ νεφρούς». ¹⁹ Ἀλλὰ καὶ ὁ ἑρμῆς λέγει· «Τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι θαθεῖα καὶ ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀνεξηγήστος καὶ ποῖος ἤμπορεῖ νὰ τὸν γνωρίσῃ». ²⁰ Καὶ ἀκόμη· «Ὁ ἀνθρώπος δὲν κυριεύει τὸ πρόσωπον, ἐνῶ ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν». ²¹ Β Καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις εἶναι δυνατόν νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς μόνον ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ καλὰ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν σκῆψιν τῶν ἀνθρώπων.

Δὲ κύριον, λοιπόν, ὁ Κύριος ὅτι εἶναι Θεὸς (ὡς πρὸς τὸν γεννήσαντα Πατέρα, ἐκεῖνο πῶς ἐσκέπτοντο μέσα τους, (ὅ, ὅτι φοβούμενοι τὸν κόσμον δὲν εἶχαν τὸ θάρρος νὰ διατυπώσωσι ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν γνώμην τοι αὐτῇ) αὐτὸ ἀποκαλύπτει, καὶ τὸ καθιστᾷ φανερόν, φερόμενος συγχρόνως καὶ εἰς τὴν παρουσίαν σὶ γῆν μετὰ μεγάλην ἐπιείκειαν· «Δὲν εἶπα, λέγει, «σκέπτεσθε ποιηρὰ μέσα εἰς τὰς καρδίας σας». Μολοντοί, θεθαια, εἶναι ἐπὶ τρεπε κἀποιος νὰ ἀναγκασθῇ, αὐτὸς ἦτο ὁ παράλυτος, μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι ἐξηπατήθη, καὶ νὰ εἴπῃ ἄλλο ἢ ἄλλο νὰ θεραπεύσω, καὶ οὐ θεραπεύεις ἄλλο; Δὲν ἀπὸ τοῦ ἀποδείκνυται, ὅτι ἔχουν συγχωρηθῇ αἱ ἁμαρτίαι μου, ἰώρα ἐκεῖνος δὲν λέγει τίποτε παρόμοιον· Ὁ ἀλλὰ ἐμπιστεύεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἰς τὴν δικὰ ὁδοσίαν τοῦ Θεοῦ. Αὐτοί, ὅμως ἐπειδὴ ἦσαν κακοήθεις καὶ γεμάτοι μίσος ἐπιβουλεύοντο τὰς εὐεργεσίας τῶν ἄλλων. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τοὺς προσθάλλει, μὲν, ἀλλὰ τὸ κάνει μετὰ καθὲ λεπτότητα Πραγματικῶς, εἰς, λέγει, δὲν τι στευετε εἰς ὅτι εἶπα προηγουμένως καὶ ἔχετε τὴν γνώμην ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ κηρυγματὴν Ἰησοῦ προσθέτω καὶ κάτ. ἄλλο εἰς αὐτὸ, τὸ ὅτι, θηλαδὴ, ἀπρκαλύπτω τὰς ἀποκρύφους σκέψεις σας. Καί, ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ, εἶνα

17 Ματθ 9:34
18 Β Παρλ 6:30
19 Ψαλμ 7:10
20 Ίερ 17:9
21 Α Βα 16:7

ἀκόμη. Ποῖον εἶναι λοιπόν, αὐτὸ, τὸ ὅτι θὰ ἐνδυναμώσω τὸ σῶμα τοῦ παραλύτου.

Καὶ ὅταν μὲν ἀπηυθύνετο πρὸς τὸν παραλύτον, δὲν ὤμιλε κατὰ τρόπον τοῦ νὰ ἀποδείκνυ σαφῶς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Δ. ὅτι δὲν εἶπεν, σοὺ συγχωρῶ τὰς ἁμαρτίας, ἀλλὰ, «σοὺ ἔχουν συγχωρηθῇ αἱ ἁμαρτίαι σου». ²² Ὅταν, ὅμως, τὸν ἠνάγκασαν ἐκεῖνο, τότε πλεον καθαράτερον δὲ κύριον, τὴν ἐξουσίαν τοῦ, ὅταν λέγῃ· «Δ. ὅτι νὰ μᾶθετε δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας». Βλέπετε πόσον ἀπείχε ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ θέλῃ νὰ θεωρητῇ, ἰσως πρὸς τὸν Πατέρα, ²³ Δὲν εἶπεν, ὅτι ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἄλλου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἢ ὅτι τοῦ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ἄλλος, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἔχει ἐξουσίαν. Καὶ αὐτὸ δὲν τὸ λέγει ἀπὸ φιλοδοξίας. Ἀλλὰ δ. ὅτι νὰ σὰς πείσω, λέγει, ὅτι δὲν θλασθῶ ὅταν κἀνὼ τὸν ἑαυτὸν μου ἴσον μετὰ τοῦ Θεοῦ. Πραγματικῶς, εἰς κάθε περίπτωσιν ἐπιθυμῶ νὰ φέρῃ ἀποδείξεις σαφεῖς καὶ ἀναντιρρήτους, ὅπως ὅταν λέγῃ· «Πήγαμε δεῖξαι τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τὸν ἱερέα». ²⁴ Ἐπὶ σῆς, τὴν πειθερά τοῦ Πέτρου τὴν παρουσιάζει νὰ τὸν ὑπηρετῇ καὶ ἐπὶ τρέπεται νὰ πέσουν οἱ χοῖροι εἰς τὸν κρημνόν. ²⁵ Καθ' ὁμοῖον τρόπον καὶ ἐδῶ πρὸς ἀπὸδεξιν τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν φέρε, τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος, πρὸς ἀποδείξιν δὲ τῆς θεραπείας τοῦ σώματος τὸ ὅτι ἐσώκωσε τὸ κρεβάτι ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι τὸ γεγονός αὐτὸ ἦτο φαντασία. Καὶ δὲν τὸ κάνει αὐτὸ προηγουμένως, παρὰ ἀπὸ τοὺς ἡρώτησαν· «Δ. ὅτι, τί εἶναι εὐκολώτερον, λέγει, ἐνὰ εἶπαι· Εἶναι συγχωρημέναι αἱ ἁμαρτίαι σου. ²⁶ ἢ νὰ τοῦ εἴπω· Πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ πήγαμε εἰς τὸ σπὶν σου». ²⁷ Αὐτὸ που λέγει, σημαίνει τὸ εἶπαι· Τί σὰς φαίνεται ὅτι εἶναι, εὐκολώτερον νὰ θεραπεύσῃ σῶμα παραλύτου ἢ νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματα, εἶναι φανερόν ὅτι εὐκολώτερον εἶναι ἢ θεραπεύει τὸ σῶμα, ὅτι ὅσοι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ σώματος, τόσοι σπουδαίον ὅσον εἶναι νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. Ἀλλ' εἶπε δὲ τὸ εἶνα

22. Ἡ ἀπειρία αὐτοῦ τὴν σφοδρὴν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν εἶναι δεῖξαι καὶ ὅτι δὲν ἀπείχε ἀπὸ τοῦ νὰ θέλῃ νὰ θεωρητῇ, ἰσως πρὸς τὸν Πατέρα.
23. Ματθ 8:4.
24. Ματθ 8:15.
25. Ματθ 8:22.
26. Ματθ 9:5. 6

δεν φαίνεται, ἐνθ' τὸ ἄλλο εἶναι φανεροί, δι' αὐτὸ πρὸς θέτω τὸ κατώτερον, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμοφανές, με σκοπὸν καὶ τὸ ἀνωτερόν καὶ ἀθέατον, νὰ ἀποδείχῃ διὰ μέσου αὐτοῦ. Ἔτσι, ἐμπρακτὰ ἐπεκάλυπτεν ἐκ τῶν προτέρων πλέον ἐκεῖνο ποὺ εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι, δηλαδὴ αὐτὸς σηκῶναι τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου.²⁹

Β Ἀφοῦ, λοιπὸν, ἐθεράπευσεν αὐτόν, τὸν ἀποστέλλει εἰς τὸ σπῆι. τοῦ. Πάλιν μετὰ τὴν ἐνέργειάν του αὐτὴν φανερώσει τὴν ταπεινώσιν του καὶ ἀκόμη δι' τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν ἦτο φανταστικόν. Διότι ἐκεῖνους ποὺ ἦσαν μάρτυρες τῆς ἀσθενείας τοῦς καθιστᾷ μάρτυρας καὶ τῆς πραγματικῆς θεραπείας. Ἐγώ, θεοῦ, ἤθελα, λέγει, διὰ μέσου τῆς ἰδικῆς σου ἀσθενείας νὰ θεραπεύσω καὶ ἐκείνους ποὺ νομίζουν ὅτι εἶναι ὕγιες· ἀλλὰ εἶναι ἀσθενεῖς πνευματικῶς. Ἐπειδὴ βλάπτει, δὲν θέλουν, πηγάζει εἰς τὸ σπῆι σου, διὰ νὰ θεραπεύσης τοὺς οἰκτιροῦν σου. Προσέχεις με ποῖον τρόπον ἀποδεκνέ, ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι ὁ δημιουργὸς καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Θεραπεύει, λοιπὸν, τὴν παράλυσιν τοῦ κάθε σωματικοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν θεραπείαν ποὺ εἶναι ἀθέατος τὴν ἀποδεκνέ με ἐκείνην ποὺ εἶναι φανερὰ. Ἀλλὰ ἐξακολουθεῖν ἀκόμη νὰ οὐρανῶνται εἰς τὸ χῶμα.

«Ὅταν δὲ τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ εἶδαν αὐτὸ ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν. Ὁ δὲ ὁποῖος ἔδωκε τὴν μεγάλην ἐξουσίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους»³⁰

Τοὺς ἡμποδίζον ἀκόμη ἡ σάρκα διὰ νὰ ἀντ'ληφθοῦν πλήρως τὴν θεότητά του. Ἀλλὰ δὲν τοὺς μαλῶναι, μά προγὰρεῖ καὶ μετὰ τὰ ἔργα του τοὺς ἀφυπνίζει καὶ τοὺς ἐξυψώνει τὸ φρόνημα. Διότι πρὸς τὸ παρόν δὲν ἦτο μὲν κρῖναι νὰ τὸ θεωροῦν ἀνωτερόν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅτι ἔχει ἔλθε ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ, ἐάν εἶχαν τελείαν θεολογία δι' αὐτὰ μέσα τῶν τότε θαυμάτων θὰ ἀντεκαμφάνοντο δι' ἡτο καὶ τοῦ Θεοῦ ἕως. Ἀλλὰ δὲν κατενόησαν κολὰ αὐτὰ δι' αὐτὸ καὶ δὲν ἡμπορῶσαν νὰ τὸν πληρῶσιν. Διότι, ἔλεγον, πάλιν «Αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔχει σταλῇ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ»³¹. Καὶ πάλιν «Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ προέρχεται αὐτός ἀπὸ τοῦ

²⁹ Πρὸς Ἰωάν. 129.

³⁰ Ματθ. 9, 8.

³¹ Ἰωάν. 9, 16.

Θεόν»³². **Δ** Καὶ συνεχῶς αὐτὰ ἀνέφεραν, διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰ ἰδικὰ τῶν πάθη.

Τὸ ἴδιον κάνουν καὶ σημεῖρα πολλοὶ ἀνθρώποι καὶ πιστεύουσιν ὅτι ὁ Θεὸς ἐκδικεῖται καὶ ἐκδηλώνει μετὰ τὸν τρόπον αὐτόν τὰ ἰδικὰ τῶν πάθων, ἐνθ' ὅπου νὰ ἐξετάζωμεν τὰ πάντα μετὰ ἐπιμέλειαν. Διότι, ὁ Θεός, ἡμποροῦσε πραγματὰ καὶ νὰ ρίπῃ κεραυνὸν εἰς ἐκείνους ποὺ τὸν θλασφύμασαν, ἀλλὰ, ἐν τούτοις, ἀναισθάνει δὲ ὅλους τὸν ἥλιον καὶ θέρχει καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ παρέχει μετὰ ἀφθονίαν. Αὐτὸν πρέπει νὰ μιμούμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ νὰ παρακαλοῦμεν, νὰ συμβουλεύωμεν, νὰ νουθετοῦμεν, μετὰ πρᾶσιτᾳ χωρὶς νὰ ὀργιζώμεθα αὐτὰ νὰ γινώμεθα πραγματῶν θηρία. Ἡ δὲ ὅτι, δὲν συμβαίνει καμμία ἐλάττω εἰς τὸν Θεόν ἀπὸ τὴν θλασφῆμιαν, διὰ νὰ θυμώσῃς. Ἀντίθετα ὁ θλασφῆμιος ὁ ἴδιος δέχεται καὶ τὸ τραῦμα ἀπὸ τὴν θλασφῆμιαν τοῦ. Αὐτὸ, λοιπὸν στεναχέ θρήνησε, διότι τὸ πάθος αὐτὸ εἶναι ἐξ οὗ διακρίνουν Ἐπίσης τὸν τραυματῶν θέντα, τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸν θεραπεύσῃ τοσόν ὅσον ἡ ἐπίεικεια. Πρόσεξε ἐξ ἄλλου, μετὰ ποῖον τρόπον μὲς ὁμολεῖ ὁ ὀφθαλμὸς Θεός **34, 6** καὶ εἰς τὴν Παλαιάν καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην. Εἰς τὴν Παλαιάν μὲν λέγει «Λαὸς μου, τί σοὺ ἔκανα»³³· εἰς δὲ τὴν Καινὴν «Σαῦλε, Σαῦλε, διὰ τί με διώκεις»³⁴. Καὶ ὁ Παῦλος, ἐπίσης προτρέπει, νὰ διδάσκωμεν μετὰ πραότητι τοὺς ἀντ'φρονούντας³⁵. Ἀλλὰ καὶ ὅταν οἱ μαθηταὶ ἐπληρώσαν τὸν Χριστὸν καὶ ἦγεσαν τὴν ἀξιωματικὴν νὰ κατεβῇ φωτὶς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τοὺς ἐμάλωσε πολὺ καὶ τοὺς εἶπεν «Δὲν γνωρίζετε ἀκόμη ποῖον πνεύματος εἰσθε»³⁶.

Καὶ εἰς τὴν ποροῦσαν περίπτωσιν δὲν εἶπεν ὁ μαθητὴς καὶ ἀνηγῆται, ὡς εἶς ποὺ εἰσθε μετὰ τὸν φθόνον καὶ ἐχθρόν τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ λέγει «Διὰ τί σκέπτεσθε πονηρὰ μέσα εἰς τὰς καρδίας σας».

Κατὰ συνέπιν, πρέπει, μετὰ ἐπιμέλειαν νὰ ἀφανίζωμεν τὰ νοσήματα. **Β** Διότι, ἐκεῖνους ποὺ θὰ γινῇ καλλιτερος πεζόμενος ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον φθόνον, γρηγορὰ θὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ νέου εἰς τὴν πονηρίαν. Δι' αὐτὸ ἀλλοιωστε,

³⁰ Τὸ γὰρ ἐν πᾶσι ἀνθρώποις Ματθαῖος εἶναι ἀσκήσιον, ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ τῶν ἐκ τὸ ἀνωτέρω ἔλεγον ἐπὶ Ἰωάννου.

³¹ Ματθ. 9, 8.

³² Πρὸς 9, 4.

³³ Β. Τ. Ματθ. 2, 23.

³⁴ 1 Κορ. 13, 2.

τότε τὸν ἐκάλεσε. ὅταν ἤξερε ὅτι θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ Δ., ἄλλωστε, καὶ τὸν Παῦλος τὸν ἤλκυσε μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Διότι ὁ Κύριος ποὺ γνωρίζε, τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ξέρει τὰς ἀποκρύφους σκεψὲς τοῦ καθενὸς μας, ἤξερε καὶ ποτε ὁ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς ἐπρόκειτο νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Δ. αὐτοὺς τοὺς λόγους δὲι τὸν προσκαλεῖ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δημουσίας τοῦ δρώσεως, ὅταν ἀκούῃ ἢ το πὸ σκληρὰ ἢ ψυχρὰ καὶ ἄλλα, ὑπερὰ πολλὰ θαύματα καὶ τὴν μεγάλην φημὴν ποὺ διεδίδετο διὰ τὸ πρόσωπόν του. τοῦ ἀπευθύνει τὴν πρόσκλησιν. Ὡς ὅταν πλέον διεπιστώσεν ὅτι εἶχε γίνῃ πῶς κατόλληλος διὰ νὰ ὑπακούσῃ.

Ἀξίζει, ὁμῶς, νὰ θαυμάσωμεν καὶ τὴν τοπεύωσιν τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὁ ὁποῖος δὲν ἀποκρύπτει τὴν πρὸ τῆς κλήσεως τοῦ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ζῶντος, ἀλλὰ ἀναφέρει καὶ τὸ ὄνομα του, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀπεσιώπησαν αὐτὸ καὶ τοὶ ἐπαρουσίασαν μὲ ἄλλο ὄνομα.¹

Ἀλλὰ διὰ τί ἔγραψε, «νὰ κάθεται εἰς τὸ τελωνεῖον» Μά, δὲ νὰ ἀποδείξῃ τὴν δύναμιν ἐκεῖνα ποὺ τὸν ἐκάλεσε, ἐπεὶ δὲν εἶχε παύσει, νὰ ἀσπῇ οὔτε εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν πονηρίαν τοῦ ἐργασίαν. Ἄλλὰ τὸν ἐπράβηξε μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν κακίαν ὅπως ἀκριβῶς καὶ τοὶ Γαλιλαῖοι τοὶ ἐπῆρε μὲ τὸ μέρος του. ἐνῶ εἰκνέτο καὶ κατεγχετο ἀπὸ μίσους καὶ ἐξηκόντιζε φωτὶς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴν τὴν μεταστροφήν του, λοιπὸν καὶ ὁ Παῦλος τὴν ἐχρησιμοποίησε ὡς ἀπόδειξιν τῆς δυναμείας τοῦ καλέσαντος αὐτοῦ. Δ καὶ γράφει πρὸς τοὺς Γαλάτας «Ἐκεῖτε ἀκούετε τὴν διαγωγὴν ποὺ ἔδεξα κάποτε ὅταν ἤκαλούθουν τὸν νόμον καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Ἰουδαίων. ὅτι δηλαδή, ὑπερέβουκα κατεβίβουκα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ»² Ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἀσθητάς, ποὺ ἦσαν ψευδοῦς τοὺς ἐκάλεσε μέσα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των. Ἰὰ, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ γυναικῶν αὐτῶν ἦτο μία τέχνη ποὺ δὲν εἶχε κακὸν ὄνομα καὶ ἐπαίριζεν εἰς ἀνθρώπους ποὺ ἐξοῦσαν εἰς τὴν ὑπαθρῶν, δὲν εἶχαν μεγάλην ἐπαφὴν μὲ τοὺς κα τοῖς τοῖς τῶν πόλεων καὶ γενικά τοις δ' ἐκρνε ἡ ἀπλοτης. Ἐνῶ τὸ ἔργον τοῦ τελωνοῦ τὸ διέκρινεν ἡ ἀνασχυσία καὶ ἡ σκληρότης, δὲν εἶχε λογικὴν δικαιολογίαν διὰ τὸ κέρδος ποὺ ἀπέφερεν. Ἄλλ' ἦτο ἐμπόριον

¹ Ἀρκετὴ εἰς τὸ ἄνομα λέγεται ποὺ ἔφερε πρὸς τὴν ἀσπῆν τοῦ Κυρίου. Πρὸς Μάρκ. 9:14. Ἰακ. 5:2. Ὁρα καὶ σημειώσε. 2. τὴν παρὰ 5. Γαλ. 1:13.

γεμῆτο ἀναιδεύει καὶ ἀρπαγὴν ποὺ ἐμφανε αἰκῶς μόνον τὴν ἐκάλυπτε ὁ νόμος.

Καὶ ὁμῶς διὰ κανένα ἀπὸ τὰ γνωρίσματα αὐτὰ τοῦ ἐπαγγέλειτος τοῦ τελωνοῦ δὲν ἀισχύνηται ὁ Κύριος ποὺ τὸν ἐκάλεσε. Καὶ διὰ τὴν παροξενεῖν ὁμοίαν, ἐπεὶ δὲν ἐντρέπεται διὰ τὸν τελωνὴν. Ὡς ὅταν, θεάσει, δὲν ἐννοῶσεν ἐντροπὴν διὰ μὴν παρὴν γυναικὰ τὴν ὅπου αἱ θυμῶν ἐκάλεσεν, ἀλλὰ καὶ τῆς προσέφερε καὶ τὰ ποδιὰ του νὰ τὰ φιλήσῃ καὶ νὰ τὰ θρῆξῃ μὲ τὰ δάκρυά της. Διότι δὲ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν ἤλθεν εἰς τοὺς κόσμοι. 9:18 ὅγ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς σωματικὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ δὲ νὰ ἀφάνισῃ τὴν κακίαν τῆς ψυχῆς. Τὸ ἴδιον ἔκανε καὶ εἰς τὸν παραλυτικόν.³ Καὶ ἀπὸ ἀπέδειξε περιτρανὰ ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ συγχώρῃ ἁμαρτίας, τότε ἔρχεται πρὸς τὸν Ματθαῖον ὥστε νὰ μὴ σκανδαλίζωνται πλέον ὅταν δὲ ἔβλεπαν τὸν τελωνὴν νὰ συγκαταλέγεται εἰς τοὺς δούλους τῶν μαθητῶν. Πραγματικὰ, ἀφοῦ ὁ Κύριος ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐξαφανίσῃ ὅλας τὰς ἁμαρτίας διότι παρὰ ξενεῦσαι, ἐπεὶ δὲ κάνει ἀποστόλῳ καὶ τὸν τελωνήν.

Ἀλλὰ ὅπως ἀντελήφθῃς τὴν δύναμιν τοῦ καλέσαντος, δοῦναι μάθε καὶ τὴν ὑπακοὴν τοῦ προσκληθέντος. Διότι οὔτε ἐφέρειν ἀντιρροήσεις οὔτε ἡρώτησε μὲ ἀμφιβολίαν. Πι σημαίνει αὐτό. Ἐφάνη μήπως μὲ προσκαλῇ ψευδῶς ἐμένα καὶ εἰμαι, ἐνθροῦπος αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Πραγματικὰ ὁμῶς, ἡ ταπεινοφροσύνη αὐτῆς θὰ ἦτο αἶκας. Ὡς Ἄλλ' ἀμέσως ὑπήκουσε καὶ δὲν ἐκρίνε σκόπημα νὰ μεταβῇ εἰς τὸ σπίτι του καὶ νὰ ἀνημέρωσιν τοὺς ἰδιόκτους του διὰ τὴν ἀπόφασιν του αὐτὴν. ὅπως δὲν το ἔκανον οὔτε οἱ ἀδελφοί. Ἀλλὰ ὅπως ἐκεῖνα ἀφῆσαν τὰ βίβλια, τὸ πλῆθος καὶ τὸν πατέρα των. ἔτσι καὶ αὐτὸς ἐγκατέλειπε τὸ τελωνεῖον καὶ τὸ κέρδος καὶ ἀπέβη ξέν ὅτι ἡ δ' ἀθεσίς του ἦτο προητοιμασμένη πρὸς τοῦτο ἀπὸ καθε πλευρῶν. Καὶ ἀπέκοψε ἀμέσως τὸν ἑαυτοῦ τοῦ ἀπὸ καθε θεοτικῆν φροντίδα καὶ ἐθεθέωνε τὴν κατόλληλὸν στήλην ποὺ τοῦ ἀπενθύνει ὁ Κύριος τὴν πρόσκλησιν μὲ τὴν ὁλοκληρωτικὴν τοῦ ὑπακούει.

Καὶ δὲ αὐτοὶ αἰτήσαν, ἐρωτᾷ κατόποις δὲν ὡς περιέγραψαν οἱ εὐαγγελιστὰς καὶ τὴν κλήσιν τῶν ἄλλων ἀποστόλων, δηλαδή δὲν ὡς εἶπαν πῶς καὶ ὅπου ποὺ αὐτοὶ καὶ ἐκλήθησαν. Ἄλλὰ μόνον μᾶς εἶπαν διὰ τὸν Πέ

3. Ὁρα τὴν προηγουμένην δὲ ἀρ. 139. ἐκείνην.

τρον, τὸν Ἰάκωβον τὸν Ἰωαννὴν καὶ τοὺς Φίλιππον,⁷ ἐνῶ διὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἀμίλησαν πονηρὰ. Διότι αὐτοὶ κυρώως προήρχοντο ἀπὸ τῶν πῶς κακὰ καὶ τότε τὰ ἐπαγγέλματα. Ὁ Πράγματι, δὲ, ὑπάρχει καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν σχολῶν χειροτέρας ἀπὸ τῆς ἐργασίας τοῦ τελῶνα. Ὁ δὲ πῶς περιφρονημένη ἀπὸ τῆς ἀλυσίας. Τὸ δὲ καὶ ὁ Φίλιππος ἦτο τελείως ἀσχημάς, τὸ ἀποδεκνύει ἢ ποιητὴς τοῦ.⁸

Δι' αὐτὸ πρὸ παντός αὐτοὺς μᾶς παρουσιάζουν ο. εὐαγγελιστὰ καὶ προσδιορίζουν τὰ ἐπαγγέλματα τῶν διὰ τὰ μᾶς ὑποδεξύνει. Πρέπει, γὰρ τοὺς πιστευόμενους καὶ δεῖται δηγοῦνται θοὶ μαστὰ γεγονότα. Διότι αὐτοὶ ποὺ δὲν ἐπρόκειτο νὰ παραλεῖν τιποτέ ἀπὸ τῶν θεωρουμένων ἐπὶ διστά, ἀλλὰ αὐτὰ πρὶν ἀπὸ τὰ ἄλλα περιγράφουν μὲ κάθε λεπτομερεια, εἶπε ἀναφέρονται εἰς τὸν Κύριον εἴτε εἰς τοὺς μαθητὰς, κατὰ ποίαν λογικὴν ἢ μὴ ἢ μὴ νὰ θεωρηθῶν ὡς πῶς. Διὰ τὰ ἀξία σεβασμοῦ γεγονότα. Καὶ, μάλιστα δεῖται ἀναφέρονται σημεῖα καὶ θαύματα. Δὲν ἀναφέρουν μὲ ἀκριβείαν τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος παθήματα ποὺ ἐθεωροῦντο τότε νομικά, καὶ ἀκόμη, μὲ σαφήνειαν μεγάλην ἀποκαλύπτουν τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν μαθητῶν καὶ τοὺς προσόνους τοῦ Διδασκάλου ποὺ ἦσαν γνωστοὶ διὰ τὰ ἀμαρτήματά των. Κατὰ συνέπειαν εἶναι φανερόν δι' αὐτὸν φροντίζαν πολὺ διὰ τὴν ἀληθείαν καὶ δὲν ἔγραφον τίποτε διὰ τὴν χαρισθεῖν εἰς κάποιον, οὔτε πρὸς ἐπίδειξιν. Ἀφοῦ λοιπὸν τοῖς ἐκάλεσε τοῦ ἔκανε καὶ μεγάλη τιμὴ μὲ τὸ νὰ παρακαθῆται μαζί του ἀμέσως εἰς τὸ τραπέζι. Ἐξ ἑξῆς θέματα, τοῦ εἶδε καλὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον καὶ τοῦ ἐνέπνευσε μὲ πολὺν τρόπον αὐτοπεποιθισιν. Διότι δὲν ἐθεράπευσε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ πολλῶν χρόνων, ἀλλὰ ῥηγοῦσε. Καὶ δὲ, συγκρατεῖται μόνον μὲ αὐτὸν ἀλλὰ καὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους ἀν καὶ ἡ πράξις τοῦ ἐθεωρεῖτο ἀξία κατηγόριας, ἐπεὶ δὲ δηλαδὴ δὲν, ὅτε μὴ ἀκρύνειν ἀπὸ κοντὰ τοῦ τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ἀλλ' ὅτε αὐτὸ το ἀποκρυπτικὸν αἰ εὐαγγελιστὰ ἐνῶ αἱ ἐχθροὶ τοῦ προσπαθοῦν νὰ κατηγορήσουν τὰς πράξεις τοῦ.

3:29 Συγκεντρώνονται, θέτοντας οἱ τελῶναι ὡς αὐ-

⁷ Πρὸς Ματθ. 4:19 - 20

⁸ Πρὸς Ματθ. 4:21 - 22

⁹ Πρὸς Ἰωάν. 7:44

¹⁰ Πρὸς Ἰωάν. 1:4

ἀδελφοὶ κατὰ τὴν ἐργασίαν πρὸς τοὺς Ματθαῖον, ἐπεὶ δὲ αὐτὸς χαίρωντος διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ σπίτι του, τοὺς εἶχε προσκαλέσει. Διότι ὁ Χριστὸς ἐθετεῖν εἰς ἐφαρμογὴν καθὲς εἰδὸς θεραπείας καὶ ὅχι μόνον στὰν ὡμίλει. Ἡ ἐθεράπευσεν ἢ ἤλεγχε τοὺς ἀχθῶν του, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐπρωγε δὲ ὠρθάνει πολλὰς κακὰς συνήθειας τῶν ἀνθρώπων. Μὰ αὐτὰ μᾶς δὲ δάσκει δι' ἑκάστη στιγμὴ καὶ καθὲς πράξις ἢ μὴ μᾶς δώσῃ ὠφέλειαν.

Μολοντοὶ τὰ φαγητὰ ποὺ εἶχαν παρατεθῆ εἰς τὸ τραπέζι ἐκεῖνο ἦσαν πρὸν ἀδικίας καὶ πλεονεξίας ἐν τούτοις ὁ Χριστὸς δὲν ἔκρινε σκόπιμον νὰ τα ἀποφύγῃ, ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τὸ συμπόσιον ἐκεῖνο θὰ προήρχετο μεγάλο κέρδος, καὶ ἐπὶ πλεον, εὐρίσκειται κάτω ἀπὸ τὴν ἰδίαν στέγην καὶ συντράγγει. Β μὲ ἐκείνους ποὺ εἶχαν διασπράξει τὰς ἀδικίας. Δ ὅτι ὁ ἱσχυρὸς ἐστὶ πρᾶξις νὰ εἶναι. Ἄν, δηλαδὴ δὲν ἀνέχετο τὴν σαπιλίαν τῶν ἀρρώστων, δὲν ἔμπορεῖ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν τῶν Βέβαια ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ αὐτοῦ ἐλάσσει κακὴν φημί, ἐπεὶ δὲ ἔφαγε μαζί μὲ τὸν Ματθαῖον, ἐπεὶ δὲ ἐπῆγε, εἰς τὸ σπίτι του καὶ ἐπεὶ δὲ παρεμβέθησαν ἐκεῖ πολλοὶ τέλῶναι.

Κυριάζει λοιπὸν δεῖ αὐτοὶ τοὺς κατηγοροῦν δι' αὐτοὺς. Ὁ δὲ ἀνθρώπος φαγῶν καὶ οἰνοπότης, φίλος τῶν τελῶν καὶ τῶν ἀμαρτωλῶν. Ὁ δὲ ἀκούσας αὐτὰ δὲν φροντίζον νὰ νικῶν ἑακουστοὶ διὰ τὴν μεγάλην τὴν νηστείαν καὶ ὅς σκεφθῶν δι' ὁ Κύριος ἀνωμαλότης φαγῶν καὶ οἰνοπότης, χάρις νὰ αἰσθύνεται δι' αὐτὸν. ἀλλὰ τὰ παρεθέλετο διὰ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν ποὺ εἶχε θέσει. Αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβη καὶ ἐδῶ. Ὁ δὲ Πράγματι καὶ μετενόησεν ὁ τελῶνς καὶ ἔτο ἔγινε καλὸν ἀνθρώπον. Καὶ διὰ νὰ καταλάβῃς δι' ὅτι πολὺ συνέτελεσεν εἰς αὐτὸ τὸ δι' ὅτι παρεκαθῆτο μαζί του εἰς τὸ τραπέζι, ἀκούσε τι λέγει ὁ Ζακχαῖος, ἄλλος τελῶνς πάλιν. Ὁ δὲ δηλαδὴ, ἤκουσε τὸν Χριστὸν νὰ τοῦ λέγῃ «σήμερον πρέπει νὰ μένω εἰς τὸ σπίτι σου»¹¹ ἐπῆρε πέρα ἀπὸ τὴν χαρὰν τοῦ καὶ λέγει «Τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ ὀφειλόμενά μου τὰ δίδω εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἑάν ἐσσι κοφέντησα κένενα τοῦ τὰ ἐπιτρέφω τετραπλάσια»¹² Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέστην εἰς αὐτὸν «σήμερον εἰς τὸ σπίτι αὐτοῦ συνετε-

¹¹ Ματθ. 11:19

¹² Λουκ. 19:5

¹³ Λουκ. 19:8

λέσθη ἡ σωτηρία. "Ετα, διὰ μέσου όλων τῶν πραγμάτων εἶναι δυνατόν νὰ διδάσκῃ.

Ναί, ἀλλὰ τότε ὅ ἀτί ὁ Παῦλος, ἐρωτᾷ κάποιος πρέπει ὅτι, «ἐάν κανείς που φέρει τὸ δῶμα τοῦ ἀδελφοῦ εἶναι, πόριος ἢ πλεονέκτης δὲν πρέπει, νὰ συντρώγετε μετὰ τὸν χριστιανὸν αὐτοῦ τοῦ εἶδους», "D Βέβαια, ἀλλὰ δὲν εἶναι, ἀκόμη σάφες ἐάν αὐτὰ τὰ λέγῃ καὶ πρὸς τοὺς διδασκάλους, ἢ ἀπευθύνεται μόνον πρὸς τοὺς ἀπλοὺς χριστιανοὺς. Ἐπετα, αὐτοὶ δὲν εἶχαν ἀκόμη διολιγρωθῇ πνεύματι κῶς, αὐτὰ συγκατελέγοντο εἰς τοὺς ἀδελφούς. Ἐκτος αὐτῶν ὁ Παῦλος προτρέπει, τότε νὰ ἀποστρέφονται καὶ τοὺς ἀδελφούς ἐν, χρὶ στῶ, ὅταν αὐτοὶ ἐπιμένουν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ὁ τελώνισ, ὅμως τῆς παρουσίας ἀφ' ἡσέως ἔχει παῖσε νὰ ἁμαρτάνωσι καὶ εἶχον ἀλλάξαι ζωὴν. Ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν ἠμάρτησαν καθόλου τοὺς Φαρισαίους, οἱ ὅποιοι ὅ ἀτεπώνουν κατηγορίας πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγουν: «Διὰ τὸ διδάσκαλός σας τραγῆ, μαζὶ με τοὺς τελώνας καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς». Καὶ ὅταν πάλιν, κατὰ τὴν γνώμην των ἀμαρτανούναι μαθητὰ πλησιάζουσι τὸν Κύριον καὶ τοῦ λέγουσι: «Ἴδου οἱ μαθηταί σου κάνουν αὐτὸ Β. πρὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ κάνει κανεὶς κατὰ τὸ Σάββατον». Ἐδῶ βέβαιως, διδάσκουσι τοὶ μαθητὰς εἰς τοὺς μαθητὰς των. Ὅλα αὐτὰ εἶναι γνωρίσματα κακῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπιθυνοῦν νὰ ἀποσπασθῶν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον τῶν μαθητῶν.

Ποῖον ἀπάντησιν, ὅμως, τοὺς ὅ δει ἢ ἀπερὸς σοφία, «δὲν ἔχουν ἀνάγκην ἰατροῦ οἱ ὕγιες ἀλλ' ἐκεῖνοι ποὺ δεῖ εἶναι, καλὰ εἰς τὴν ὕγειαν ταύτην». "Eπειδὴ Προσεξε με ποῖον τρόπον ἐδῶσαν ἀντιθετοὶ περιεχόμενοι εἰς τὴν κατηγορίαν των. Ἐκεῖνο δηλαδὴ ἐθεώρουν ἀεὶ ἀκατάκριτον τὸ νεύματις ὅτι ὁ Ἰησοῦς συνομιλοῦντο με τοὺς τελώνας ὁ Ἰησοῦς, ὅμως υποστήριξε τὰ ἀντιθετοὶ ἀνάγειν τοῦ εἰσαυτοῦ του καὶ τῆς ἰδικῆς του φιλονεικίας εἶναι τὸ νὰ μὴ ἔρχεται εἰς ἐπαφήν με τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀκόμη ὅχι μόνον εἶναι ἐκτὸς πάσης κατακρίσεως τὸ νὰ συνελθῇ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ εἶναι.

14 Λουκ 19, 9
15 Α' Κορινθ 5, 11
16 Μαρθ 9, 11
17 Μαρθ 12, 2
18 Μαρθ 9, 12

δους, ἀλλὰ εἶναι πρωταρχικὴ ὑποχρέωσις καὶ ἀνάγκη καὶ ἀξίζει πολὺ νὰ ἐπαληθεύται.

Εἰς τὴν συνέχειαν, δὲ νὰ μὴ διασπῇ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι προσβάλλει τοὺς προσκληθέντας, ὅταν λέγει: «ἐκεῖνο δὲν εἶναι καλὰ εἰς τὴν ὕγειαν ταύτην». Κυττάξτε πως τὸ ὁ σκοπεῖται. πάλιν, αὐτὸ ὅταν ἐπιτίμῃ τοὺς ἄγθεους τοὺς καὶ τοὺς λέγει: «Πηγαίνετε δὲ νὰ μάθετε τί σημαίνει Θέλω ἔλεος» καὶ ὅχι θυσιάν. "Τὸ ἔλεγε δὲ αὐτὸ διὰ νὰ περιπαλῇ τὴν ἀγωνίαν αὐτῶν διὰ τὴν Γραφήν. Δι' αὐτὸ καὶ χρῆσι μοιποιεῖ ἀσπληρὰ γλώσσαν, ὅχι, ἐπειδὴ ὀργίζεται ὁ ἴδιος, μὴ γένοτο, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ περπέσουν εἰς ἀμφιβολίαν οἱ μαθητὰ του.

"B Βέβαια, ἠμποροῦσε νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ ὡς ἔξης. Δὲν ἐκαταστάτε με ποῖον τρόπον συνεχώρησα τὰς ἁμαρτίας τοῦ παραλύτου. Πῶς ἐθεράπευσα τὸ πῶμα του. Ἀλλὰ δὲν λέγε τίποτε ἀπὸ αὐτὰ ἄντιθετα κατ' ἀρχὰς συζητῇ μαζὶ των με θάσιν τὴν κοινὴν λογικὴν καὶ ὅστερα με θάσιν τὴν Γραφήν. Πραγματικὰ ἀποθ' τοὺς εἶπει ὅτι: «δὲν ἔχουν ἀνάγκην ἰατροῦ οἱ ὕγιες, ἀλλ' ἐκεῖνοι ποὺ δὲν εἶναι καλὰ εἰς τὴν ὕγειαν ταύτην» καὶ τοὺς ὑπέδειξε λαθονότως ὅτι ὁ εἰσαυτοῦ του ἦτο ὁ ἰατρός, ἔπειτα τοὺς εἶπει: «Πηγαίνετε νὰ μάθετε τί σημαίνει Θέλω ἔλεος καὶ ὅχι θυσιάν».

Τὴν ἰδίαν τακτικὴν ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Παῦλος. Καὶ αὐτὸς δηλαδὴ, ἀφοῦ ἔστηριξε κατ' ἀρχὰς τὸν λόγον του εἰς τὰ κοινὰ ἀνθρώπινα παραδείγματα καὶ εἶπει: "C «ποῖος θόσκις πομπῶν καὶ δὲν τρώγει ἀπὸ τὸ γάλα τοῦ πομπῶν αὐτοῦ»¹⁹ ἔπειτα προσέθεσε καὶ τὰς μαρτυρίας τῆς Γραφῆς καὶ λέγει: «Δι' ὅτι ἔχει γραφῇ εἰς τὸν Μωυσὶ καὶ νόμον»²⁰ Δεῖ θὰ κλεισθῇ τὸ στόμα τοῦ βωδ' οὗ τοῦ ἀλγνίξαι»²¹ καὶ πάλιν: "E «Ἐτα, διετάξεν ὁ Θεὸς δ' ἐκείνους ποὺ κηρύττουν τὸ εὐαγγέλιον νὰ ζῶσιν ἀπὸ τὰς συνδουρίας ἐκείνων ποὺ ἀκούουν τὸ εὐαγγέλιον καὶ κηρύττουν»²².

Πρὸς τοὺς μαθητὰς, ὅμως ὁ Κύριος δὲν ὁμιλεῖ ὅπως

19 Ἀντιπαθῇ, συνιστάται ποτ' ἀπὸ τὴν ἐπιτακτικὴν ἀντιθετοὶ καὶ εὐαγγέλιον.
20 "Cα. 8, 6.
21 Α' Κορινθ 9, 7.
22 Δεύτερος 20, 1.
23 Α' Κορινθ 9, 9.
24 Α' Κορινθ 9, 4.

ὡμίλει πρὸς τοὺς Φαρισαίους, ἀλλὰ τοὺς ὑπειθυμίζε, τὰ θαύματα καὶ τοὺς λέγει τὰ ἐξῆς. «Ὅτε ἐπιθυμήσθε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πέντε χιλιῶν καὶ πόσα κοφίνια περὶ σσευμάτων ἐπύρατε.»²⁵ Ἀλλὰ πρὸς τοὺς Φαρισαίους δὲν ὡμίλει ἔτι. Ἀντιβέβαι, τοὺς ὑπειθυμίζε, τὴν κοινὴν εἰς ὅλους ἀνθρώπων ἐκδοτικὴν. Ὡ καὶ τὸς ὑποδενύει, ὅτι καὶ αὐτοὶ συμπεριλαμβανόμενοι εἰς τοὺς ἀδυνάτους, ἀπορρ. βέβαια οὐτὲ τὰς Γραφὰς γνωρίζουν καλὰ καὶ ἐπὶ πλέον ἀδυνατοῦν δ' αὐτὰς ὡς ἀρετὰς τελείας καὶ στήριζον τὰ πάντα εἰς τὴν προσφοράν τῶν θυσιῶν. Δ' αὐτῶν ὑπαινίσσεται αὐτοὺς κυρίως δι' αὐτὸ καὶ ἐπικαλεῖται ἐκεῖνο ποῦ ὅλοι οἱ προφῆται ἐπιγραμμатικά ἐκηρυξαν, καὶ λέγει· «Μισήτε τί σημαίνει. Θέλω ἔλεον καὶ δόξ. θυσιῶν»

Δι' ὅσων λέγει ἀποδεκνύει ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ποὺ παρακαλεῖ. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι Σάν νὰ ἔλεγε, δηλαδὴ Δ' αὐτοὶ αὐτὸν μὲ κατηγοροῦτε, Δ' ὅτι συνετίζω τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Μήπως λοιπὸν θὰ ἀποδώσατε τὴν ἰδίαν κατηγορίαν καὶ εἰς τὸν Πατέρα, τὸ ἴδιον ἐπιχείρημα, ἀκριβῶς, ἐπεδίδωκε νὰ στηρῇ καὶ εἰς ὡμίλην περίπτωσιν καὶ ἔλεγεν· «Ὁ Πατὴρ μου ἐργάζεται ἕως τῶρα συνεχῶς καὶ ἐγώ, λοιπὸν, ἐργάζομαι.»²⁶ Καὶ ἐδῶ πάλιν λέγει «Πηγαίνετε καὶ μίσθετε τί σημαίνει. Θέλω ἔλεον καὶ δόξ. θυσιῶν.»²⁷ Ὡς ὁ Πατὴρ, λέγει, θέλει αὐτὸ καὶ ὁμοῖον τρόπον καὶ ἐγώ θέλω τὸ ἴδιον. Προσέχετε ὅτι ἐκεῖνη μὲν εἶναι περιττή, ἐνῶ τὸ ἔλεον εἶναι ἀπαραίτητον, διότι δὲν εἶπεν, θέλω ἔλεον καὶ θυσιῶν, ἀλλὰ «θέλω ἔλεον καὶ δόξ. θυσιῶν». Συνεπῶς, τὸ εἶναι τὸ ἐνέκρινον, ἐνῶ τὸ ἄλλο τὸ ἀπερρίμνιν. Καὶ ἀπέδειξε ὅτι οὐ μόνον δὲν ἀπαιτοῦντο αὐτὸ διὰ τὸ ὅποιον τὸν κατηγοροῦσαν ἀλλὰ ἀντίθετον, τὸ προσέθετε ὁ νόμος καὶ μὴ μόνον ἦτο ἀνωτερόν ἀπὸ τῆς θυσιῶν. **28** Παρουσιάζει δὲ καὶ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἢ ὅποια συμφωνεῖ με αὐτὸ καὶ τὸ ὁρίζει με νόμον.

Ἀφοῦ λοιπὸν, τοὺς ἀποστόμωσε καὶ με ὅσον τὰ παραδειγματὰ τῆς κοινῆς λογικῆς καὶ με ὅσον τὰς μαρτυρίας τῆς Γραφῆς προσέθετε πάλιν «Δ' ὅτι, δὲν, ἤλθα διὰ νὰ καλέσω τοὺς δικαίους, ἀλλὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς δ' αὐτὰ νὰ μετανοήσουν.»²⁸

²⁵ Mt 8 16, 9
²⁶ Ioh 5, 17
²⁷ Mt 9 13

Αὐτὰ, ὅμως, τὰ λέγει με δ' ἄθεον εἰρωνείας πρὸς αὐτοὺς, ὅπως ὅταν λέγῃ· «Ἴδου ὁ Ἀδὰμ ἔγενε ὡς ἑνὸς ἀπὸ ἡμῶν»²⁹ καὶ πάλιν· «Ἐὰν πατέρα, δὲν θὰ σοὺ τοῦ ἐπὶ.»³⁰ Διότι, τὸ ὅτι, κανένας δικαίος δὲν ὑπάρχειν ἐπ' αὐτὸν εἰς τὴν γῆν τὸ ἐδήλωσεν ὁ Παῦλος, ὅταν εἶπεν· «Δ' ὅτι, ὅλοι ἀνεδαίμονες ἡμαρτήσαν καὶ στεροῦνται τὴν δόξαν ποὺ κατέχει καὶ παρέχει ὁ Θεός.»³¹

Ἡ διαθεσάμενός αὐτῇ τοῦ Κυρίου ἔδωκε θαρρὺς καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ εἶχε προσκαλέσει. **32** Διότι τὸσον ἀπεχθῶς, λέγει, ἀπὸ τοῦ νὰ ἀπεχθάνομαι τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀφοῦ δι' αὐτοὺς μόνον ἤλθα εἰς τὴν γῆν, «Ἐπεὶ, δ' αὐτὸ νὰ μὴ τοὺς καταστήσῃ περισσώτερον ἀδικηφόρους, ὅταν εἶπεν· «ἁμαρτωλοὺς» δὲν ἐσταμάτησεν ἐκεῖ, ἀλλὰ προσέθετε· «δ' αὐτὸ νὰ μετανοήσουν». Δηλαδὴ, δὲν ἤλθα εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ παραμείνουν ἁμαρτωλοὶ, ἀλλὰ διὰ νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ γίνουν καλλίτεροι.

Αφοῦ λοιπὸν, τοὺς ἀπεστόμωσε τελείως καὶ ἐπὶ τῇ θύσας, τῆς Γραφῆς καὶ ἐπὶ τῇ θάψει τῆς λογικῆς τοποθέτησας τὸν πραγματικὸν καὶ δὲν ὑπερέβαινε τίποτε νὰ ἀπαντήσουν, ἐπειδὴ ἀπέθετε χθῆσαν ἐνοχοὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐκείνων, διὰ τὰ ὅποια κατηγορήσαν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀκούει ἀπέθετε χθῆ ὅτι ἦσαν ἀντιβέβαι, πρὸς τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἐν γένει, ἀφῆνον πλέον τὸν Κύριον καὶ ἀποδίδουν ἐκ νέου τὴν κατηγορίαν εἰς τοὺς μαθητάς. Καὶ ὁ μὲν εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς λέγει ὅτι οἱ Φαρισαῖοι διετύπωσαν τὴν κατηγορίαν.³² ἐνῶ ὁ Ματθαῖος λέγει, ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου **33** εἶναι φυσικὸν νὰ τὸ εἶπαν καὶ οἱ δύο. Διότι οἱ Φαρισαῖοι, ἐπειδὴ εὐρέθησαν εἰς ἀμηχανίαν, ἐπῆσαν ὡς συνεργάτας καὶ αὐτοὺς πράγμα ποὺ ἔκαναν ἀργότερα καὶ με τοὺς Ἰερουσαλιμιτοὺς³⁴ δεδομένου ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου ἐβλήσαν μετὰ τὴν ἐκκλήσιν τὸν Κύριον καὶ ὡμίλουν με ἀντιπάθειαν δι' αὐτὸν Μόνον, ὅταν διὰ πρώτην φοράν ἐφίλακτο ὁ Ἰωάννης, ἔδωκεν ταπεινωτικὴν καὶ ἤλθαν καὶ τὸ ἀνγγεῖλαι εἰς τὸν Χριστὸν. Ὑστερα, ὅμως, ἐπανήλθαν εἰς τὸν ἀρχικὸν τὸν φθόνον.

²⁸ Ioh 3, 22

²⁹ Mt 8, 12

³⁰ Mt 8, 23

³¹ Ioh 1, 10

³² Ἰερουσαλὶμ· εἶπε οἱ ὅτι τῆς δυναστείας τῶν Ἰερουσαλιμιτῶν καὶ κατὰ τὸν ἀντίπατον τὸν ἐκείνους μετὰ τοῦ, φέρειν αὐτοὺς ἐκείνους τοῦ Κυρίου πρὸς Mt 22 18. Mt 23, 6 12 13

Τι λεγουν, λοιπόν, «Δι' αὐτοῦ ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολὺ, οἱ δὲ μαθηταὶ σου δὲν νηστεύουσιν.»⁸³ Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀμάρτημα ποὺ ἀπὸ προηγουμένως προσεπάθει νὰ ἀφανισθῇ ὁ Ἰησοῦς ὅταν ἔλεγε Ὁ Χρῆς, ὁμῶς ὅταν νηστεύῃς, ἀλέμφε τὴν κεφαλὴν σου καὶ νύμφε τὸ πρόσωπόν σου», ἐπεὶ δὴ ἀκριβῶς ἐγνώριζεν ἐκ τῶν προτέρων τὰ κακὰ ποὺ πηγαίνουν ἀπὸ αὐτά. Ἀλλὰ οὔτε τοὺς ἐπιτιμᾷ οὔτε τοὺς λέγει, ὡς κενόδοξοι καὶ ἀνόητοι ἀνθρώποι, ἀλλὰ τοὺς ὁμολεῖ μὲ κάθε συμπάθειαν καὶ τοὺς λέγει «Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νηστεύουν οἱ καλεσμένοι εἰς τὸν γάμον ἐνόσω εἶναι μαζί τους ὁ νυμφίος.»⁸⁴

Ὅταν ἐγίνετο συζήτηση δι' ἄλλους ἐνόσω τοὺς πελαγῶς ἐπετίμων με μεγαλύτεραν σφοδρότητα τοὺς κατηγόρους των, διὰ νὰ ἐν στήθῃ τὴν ψυχὴν τοὺς ποὺ εἶχε πληγῶσθαι ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. Ἰώρας, ὁμῶς, ποὺ ἡ κατηγορία ἀφορᾷ τὸν ἴδιον καὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς κατηγόρους με μεγάλην ἐπιεικείαν.

Ἡ κατηγορία τὴν ὅποιαν δὲν πῶνουν ἔχει τὴν ἀκόλουθον σημασίαν. Καλὰ, ἐσὺ, λέγουν, τὰ κάνεις αὐτά ὡς ἱατρός. Διὰ τοῦτο, ὁμῶς, οἱ μαθηταὶ σου ἀρτοφαγεῖν νηστεύειν καὶ συγκαίουν εἰς τὰ τραπέζια αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, «Ἐπειτα διὰ νὰ μεγαλοποιήσουν τὴν κατηγορίαν ἀναφέρουν πρῶτα τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ ὕστερα τοὺς Φαρισαίους ἐπεὶ δὴ θέλουσι νὰ αὐξήσουν τὴν ἀμαρτίαν μετὰ τὴν σύγκρισιν αὐτὴν. Πραγματικὰ, τόσοι ἡμεῖς ὅσον καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγουσι, νηστεύομεν πολὺ. **83.84** Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐνηστεύουν, οἱ μὲν ἐπεὶ τὸ ἐξεδάχθησαν ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου οἱ δὲ ἀπὸ τὸν Κύριον. Ὅπως ἀκριβῶς ἔλεγε καὶ ὁ Φαρισαῖος «Νηστεύω δύο φορές»⁸⁵ τὴν ἐξδομάδα»⁸⁶

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ποῖαν ἀπαντήσῃ τοὺς διδῃ, «Μήπως εἶναι δυνατόν νὰ νηστεύουν οἱ καλεσμένοι εἰς τὸν γάμον ἐνόσω εἶναι μαζί του ὁ νυμφίος;». Προηγουμένως εἶχεν ὀνομάσει τὸν ἑαυτόν του ἱατρός, ἐξδὲ πάλιν τὸν ὀνομάζει «νυμφίος» καὶ ἔτσι ἀποκαλύπτει τὰ ἀπόρητα μυστήρια μετὰ τὰ δνόματα αὐτά»⁸⁷ Ἐμποροῦσε, θεόβα, νὰ

83. Ματθ. 9, 14

84. Ματθ. 9, 16

85. Δευτέρων 22. Πάροι, ἐν κατὰ τὴν ἰουδαϊκὴν συνήθειαν.

86. Λουκ. 13, 13

87. Ἦτο νηστεύειν, ἡ ἀνάρτησις τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἦτο, καὶ, ἀλλήγησεν καὶ καὶ ἐπὶ αὐτῷ ἀποκαλύπτει τὸν ἑαυτόν του ὡς ἱατρός, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνῃ καὶ νηστεύειν καὶ καὶ ἐπὶ αὐτῷ ἀποκαλύπτει τὸν ἑαυτόν του ὡς ἱατρός.

τοὺς ἀπαντήσῃ εἰς αὐστηρότερον τόνον καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ ὅτι δὲν εἶναι αὐτοὶ ἀρμόδιοι δι' αὐτά, ὥστε νὰ θεσπίζουσιν παρομοίους νόμους. Διότι ποῖον το ὄφελος ἀπὸ τὴν νηστεύειν ὅταν ἡ διάνοια εἶναι γεμάτη πονηρίαν, ὅταν κατηγορήτε τοὺς ἄλλους, ὅταν κατακρίνετε ἐνφ' ἑαυτοῦς εἰς τὰ μάτια σας καὶ ὅταν τὰ πάντα τὰ κάνετε πρὸς ἐπίδειξιν. Διὸ, πρὶν ἀπὸ ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀποβάλατε τὴν κενόδοξίαν καὶ νὰ ἐπιτύχετε ὅλα τὰ ἄλλα, τὴν ἀγάπην, τὴν πραότητα καὶ τὴν φιλαδελφίαν.

Δὲν τοὺς λέγει, ὁμῶς, τιποτε ἀπὸ αὐτά, ἀλλὰ μὲ κάθε συνκαταβολὴν τοὺς ἀπαντᾷ «Δεῖ, ἡμποροῦν οἱ καλεσμένοι εἰς τὸν γάμον νὰ νηστεύουν, ἐνόσω εἶναι μαζί τους ὁ νυμφίος»⁸⁸ Ἐποὶ τοὺς ὑπενθυμίζει τοὺς λόγους τοῦ Ἰωάννου ὁ ὁποῖος ἔλεγεν «Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει τὴν νυμφίον εἶναι ὁ νυμφίος. Ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ποὺ στέκεται καὶ τὸν ἀκούει, χαίρει. Ὑπερθολικά διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου»⁸⁹ Αὐτοὺς ποὺ λέγει ἔχει τὴν ἐξῆς σημασίαν. Ὁ παρὼν καιρὸς εἶναι καιρὸς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Δι' αὐτὸ μὴ εἰσαγγὴς σκυθρωπὰ πρόσωπα. Ὁ δὲ ὅτι ἡ νηστεία εἶναι σκυθρωπὸν πρᾶγμα, ὅχι ἐκ φύσεως, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνους ποὺ εὐρίσκονται εἰς πνευματικὴν ἀδυναμίαν, ἐνφ' ἀντιθέτῃ, δι' ἐκεῖνους ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ φιλοσοφοῦν εἶναι πρᾶξις πολὺ εὐχάριστος καὶ ποθητὴ. Διὸ ὅπως, ὅταν ὁ γάμος τὸ σῶμα εἶναι μεγάλη χαρὰ, καθ' ὅσον τὸν τρόπον καὶ ὅταν ἡ ψυχὴ εὐφρανται εἰς καλὴν πνευματικὴν κατάστασιν, ἡ ἡδονὴ εἶναι μεγαλύτερα. Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ λέγει πρὸς τὴν ὑπόμινον ἐκείνων. Διότι καὶ ὁ Ἰησοῦς ὁμιλῶν περὶ νηστείας, τὴν ὀνομάζει ταπεινώσιν τῆς ψυχῆς⁹⁰ καὶ ὁ Μωϋσῆς, ἐπὶ σῆς τὸ ἴδιον»⁹¹

Ἀλλ' ὁμῶς δὲν τοὺς ἀποστομῶναι, μόνον μὲ ὅσα εἴπεν ἄλλα καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀποφάσεως, ὅταν λέγῃ «Θὰ ἔλθῃ ἡμεῖς, ἡμέρα ποὺ θὰ πάρουν ἀπὸ αὐτοὺς τὸν νυμφίον καὶ τότε θὰ νηστεύουσιν»⁹² Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀποδεικνύει ὅτι τὸ γεγονός αὐτὸ δὲν προήρχετο ἀπὸ γαστρεμπαρνλίας. Ὁ ἀλλ' ἦτο ἀποτέλεσμα μιάς θαύμαστος σίκοιωνίας. Συγχρόνως δὲ κάνει ἀπὸ τῶρα κα-

88. Ἰωάν. 9, 29

89. Ἰωάν. 1, 28, 3

90. Ἀριθμ. 30, 14

91. Ματθ. 9, 15

ποιον ὑπομνημὸν διὰ τὸ πάθος τοῦ διδασκῶν τοὺς μαθητάς, μετὰ τὰς ἀπειλογὰς πρὸς τοὺς ἀντιπάλους καὶ γυμνάζων αὐτοὺς νὰ στρέφουν τὴν προσοχὴν τῶν καὶ πρὸς ἐκεῖνα ποὺ θεωροῦνται δυσάρεστα. Ἀπὸ τὴν ἐν τῷ ἔλεγε αὐτὸ κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτοὺς, θὰ τοὺς ἐφαίνετο θαρρὺ καὶ ἀθάστανον, πρῶτον τοῦ, ὅταν καὶ ἀργότερα ἐλὲ χθὴ, τοὺς ἔφερε μεγάλην ταραχὴν. Ἐνῶ, ὅταν ἐλέγετο πρὸς ἄλλους ἐγγίετο περισσότερο ἐλαφρὺ δι' αὐτοὺς. Ἐπεὶ δὴ, θέβαια, ἦτο φυσικὸν νὰ μεγαλοφρονοῦν αὐτοὶ ὅπου ὁ Ἰωάννης εἶχε συλληφθῇ, δι' αὐτὸ μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ταπεινώνει τὴν ἑκαρσίαν τῶν αὐτῶν. Δὲν προσθέτε ὁμῶς τὸν λόγον διὰ τὴν ἀνάστασιν. Ἐπειδὴ δὲν ἦτο καιρὸς ἀκόμη. Ἐπειδὴ αὐτὸ ἦτο φυσικόν, ἔπει- δὴ, δηλαδὴ, ἐθεωρεῖτο ἀνθρώπος, νὰ ἀποθάνῃ, ἐνῶ ἡ ἀνάστασις ἦτο ὑπὲρ φύσιν.

Ἐπειτα, ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε παραπάνα, τὸ κάνει καὶ ἐδῶ. Ὅπως ἀκριβῶς, δηλαδὴ, ὅταν ἐπεχείρουν νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἦτο ἄλως κατηγορίας, ἐπειδὴ συνέτρωγε μὲ τοὺς ἀμαρτωλοὺς, τοὺς ἐπέκει διὰ τὸ ἀντίθετον, ὅτι οὐ μόνον κατηγοροῦν δὲν οὐκίστα ἡ πράξις αὐτὴ, ἀλλὰ ἐπιτι- νοῖ, καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ εἰς τὴν προκειμένην περὶ πτωσιν, ἐνῶ οἱ κατηγοροὶ τοῦ ἡθελοῦν νὰ τοῦ ἀποδείξουν ὅτι δὲν ἔφερε νὰ κατευθύνῃ τοὺς μαθητάς, ~~ἐπειδὴ~~ τοὺς ἀποδεικνύει ὅτι οἱ λόγοι αὐτοὶ δὲν προέρχονται ἀπὸ ἀνθρώπων, ποὺ γνωρίζουν νὰ κατεβύνουν τοὺς ἀπαθείας τῶν ἀλλὰ ἀπὸ ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἀπλῶς διατυπώ- νουν κατηγορίας.

Κανείς δὲν πρέπει, νὰ θάλλῃ ἐπ' αὐτῷ εἰς παλαιὸν ρούχον ἐμβάλωμα ἀπὸ τερμαχίον ὀφθαλμοῦ καὶ νοῦ.⁴⁵ Πάλιν ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῆς καθημερινῆς πειρασ ἀντιλεῖ ἐπιχειρήματα. Αὐτὸ δὲ ποὺ λέγει, ἔχει τὴν ἀκολουθίαν σημασίαν. Δὲν ἔχουν γίνε, ἀκόμη οἱ μαθηταὶ ἰσχυροὶ πνευματικῶς, ἀλλ' ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μεγάλῃ συγκατάστασι, ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν τοὺς ἀνεβέβασε τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἐφ' ὅσον, λοιπὸν εὐρίσκονται εἰς αὐτὴν τὴν κατὰστασιν, δὲν πρέπει νὰ τοὺς φορτώω μετὰ τὸ θά- ρος τῶν ἐπὶ πλείον ἐντολῶν. Αὐτὰ δὲ τὰ ἔλεγε διὰ νὰ θετῇ νόμους καὶ κανόνας εἰς τοὺς μαθητάς του, ὥστε, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κάνουν μαθήτας ἀπὸ ἀδελφίῃς τῆς

οἰκουμένην. Β καὶ τοὺς συμπεριφέροντα μὲ καθὲς ἡμε- ροσιότητα.

«Ὅτε θάλλουν μούστον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς»⁴⁶ ἔλε- δες ὅτι τα παραδείγματα τοῦ συγγενεῶν πολὺ πρὸς τὴν Παλὰν Ἀσθηκῶν. Τὸ ρούχον καὶ οἱ ἀσκοί, διὰ τὴν πραγματικὰ ὁ Ἰερεμίας παρομοιάζει τὸν λαὸν μὲ «χο- ρὸν» καὶ ἀναφέρει ἀσκούς καὶ κρασί.⁴⁷

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ συζητήσις ἐγένετο διὰ τὴν γαστρ- μαρτυρίαν καὶ διὰ τὰ συμπτώματα ὁ Ἰησοῦς παίρνει τὰ πα- ραδείγματα ἀπὸ αὐτὰ. Ὁ Λουκάς ὁμῶς, προσθέτε καὶ κατ' ἄλλο εἰς τὸ παράδειγμα διὰ τὸ παλαιὸν ρούχον, δι, δηλαδὴ, σιγίζεται καὶ τὸ καὶ νοῦργον ρούχον ἐάν τὸ θάλλῃ κανεὶς ὡς ἐμβάλωμα εἰς τὸ παλαιόν.⁴⁸ Βλέπετε ὅτι ὅχι μόνον δὲν προκύπτει κανεὶς κέρδος ἀπὸ τὴν πράξιν αὐτὴν, ἀλλ' ἀντιθέτως καὶ μεγαλύτερα ζημία προκαλεῖται.

Μὲ τοὺς λόγους τοῦ αὐτοῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν πα- ρουσία κατὰστασιν τῶν μαθητῶν ἄλλο, παράλληλος, προδ. ἀγράφει καὶ τὸ μέλλον. Ὅτι, δηλαδὴ, ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀνανεωθῶν. Μέχρις ὅτου ὁμῶς νὰ γίνῃ αὐτό, δὲν πρέπει νὰ τοὺς βιάσῃ τ. π. τὸ αὐστηρὸν καὶ θαρρὺ. Ὁ Δὲ ἐκεῖνος λέγει, ποὺ πρὶν ἔλθῃ ὁ καταλλή- λος καιρὸς ἐπιδίδωκε νὰ διδάξῃ τὰ μυστὰ δόγματα διὰ τῶν πρέποντων τρόπων ζωῆς, δὲν θὰ εὖρη καταλληλοὺς τοὺς μαθητάς του, διὰ πλείον θὰ τὸν καλῇ ὁ καιρὸς, ἔπει δὴ θὰ τοὺς ἔχῃ ἀχρηστεύσει διὰ μᾶς. Αὐτὸ δὲν συμ- θάνει ἐξ αἰτίας τοῦ ὄντος οὐτε ἐξ αἰτίας τῶν μαθητῶν ἀλλὰ προέρχεται ἀπὸ τῆς ἀκαταλληλότητος τῶν διδασ- κῶν.

Ἐδῶ μᾶς ἐξήγησε καὶ τὴν αἰτίαν τῶν ἀπλῶν λό- γων μὲ τοὺς ὁποίους συνεχῶς συνεζήτε, μὲ τοὺς μαθη- τὰς του. Ὅτι, λόγω τῆς πνευματικῆς τῶν ἀδυναμίας ἔλεγε πολλὰ ποὺ ἦσαν κατώτερα τῆς ἰδικῆς του ἀξίας. Διὰ νὰ δεῖξῃ ὁ Ἰωάννης ὅτι αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ εἶπε, ὁ Ἰησοῦς, λέγει Δ. «Ἐχω πολλὰ νὰ σᾶς εἰπῶ ἀλλὰ δὲν ἡμπορεῖτε τώρα λόγω τῆς ἀτελείας σας νὰ τὰ συ, κρα- τήσετε»⁴⁹. Πραγματικὰ διὰ νὰ μὴ νομίσουν ὅτι ὅλη ἡ διδασκαλία του περιορίζεται εἰς αὐτὰ ποὺ τοὺς εἶπε μὲ

45. Νικητ. 9. 17.

46. Π. 52. 3. 3.

47. Π. 52. 1. 19, 12.

48. 1. 52. 1. 19, 12.

49. 1. 52. 1. 19, 12.

νον, ἀλλὰ νὰ φαντάζονται, καὶ ἄλλα πολὺ ὑψηλότερα, ἐπὶ καλεῖται τὴν ἀπέλευσίν τοις, ὑποσχόμενος ὅτι, ὅταν γίνουσι ἰσχυροὶ πνευματικῶς, θὰ τοὺς διδάξῃ καὶ ἐκεῖ· νὰ. Αὐτὰ, ἐξ ἄλλου, λέγει καὶ ἐδῶ· «Θὰ ἔλθουν ἡμέραι, ποὺ θὰ παύουν ἀπὸ αὐτοῦς τὸν νυμφῶν καὶ τότε θὰ νηστεύουν»⁴⁵.

Συνεπῶς, καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ ζητῶμεν τὰ πάντα ἀπὸ ἑλπίος εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ νὰ ζητῶμεν ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ ληφθῶν, καὶ γρηγορὰ θὰ φθάσωμεν καὶ εἰς τὰ ἄλλα. Ἐάν, ὁμῶς, ἐπείγουσα καὶ βιάζεσθαι δι' αὐτὸ ἀκρῶς νὰ μὴ ἐπείγουσα, ἐπεὶ δι' ἐκείνην. Ἐάν, ὁμῶς, αὐτὸ σοὺ φαίνεται ὡς ἀνίγναι, προσπάθησε νὰ τὸ καταλάβῃς ἀπὸ αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ τότε θὰ ἴδῃς ἐνδοκλήρῳ τὴν δύναμίν του. Καὶ ὅς μὴ σε παρασύρῃ κανένας ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ παρακαρὰ διατυπώνουν κατηγορίας, δὲ καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν οἱ Φαρισαῖοι ἦσαν οἱ κατηγοροὶ καὶ οἱ μαθηταὶ οἱ κατηγορούμενοι. Ἀλλ' ὁμῶς τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἐπέσπε τον Χριστὸν γὰρ ἀλλάξῃ γνώμην οὔτε νὰ εἴπῃ **28:4**. Εἶναι ἐντροπὴ ἄλλοι νὰ νηστεύουν καὶ ἄλλοι νὰ μὴ νηστεύουν. Ἀλλὰ ὅπως ὁ ἄριστος κυβερνήτης τοῦ πλοίου δὲν προσέχει, εἰς τὰ παραγμένα κύματα, ἀλλ' εἶναι ἀφοσιωμένος εἰς τὴν ἰδίαν του τέχνην, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς τότε ἔκανε τὸ ἴδιον. Ὅτι, πραγματικὰ ἦτο ἐντροπὴ ὅς τὸ νὰ μὴ νηστεύουν οἱ μαθηταί, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς νηστείας νὰ δεχθῶν σοβαρὸν τραῦμα, νὰ ἀποσχισθῶν καὶ νὰ ἀπομακρυνθῶν.

Αὐτὰ λοιπὸν, ἀφοῦ κατανοήσωμεν καλὰ ὅς μεταχειρζώμεθα καὶ ἡμεῖς καθ' ὅσον τρόπον ἑλπίος τοὺς ἰδιούς μας ἀνθρώπους. Καὶ ἐάν τις γυναῖκα ποὺ τῆς ἀρέσουν τὰ κοσμηματα, ποὺ εἶναι προσκεκολλημένη εἰς τὰ καλλυντικά, ἀσυγκράτητον, ἀσταθὴ ἀπὸ τὰς ἀπολαύσεως, φλυαροὶ καὶ ἀνήθικον μολοντά, θεώσῃ, δὲν εἶναι δυνατόν διὰ αὐτὰ τὰ ἑλαττώματα νὰ συμπέσουν εἰς μίαν γυναῖκα, ἢ ἀλλὰ ὅς φαντασθῶμεν, ὅτι ὁπάρχει, μία γυναῖκα αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Διὰ τὸ, λοιπὸν, φαντάζεσθαι γυναῖκα καὶ ὅχι ἄνδρα ἐκαστὰ κάποιος. Ὑπάρχουν καὶ ἄνδρες ποὺ εἶναι, γερότεροι ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἀλλ' ἐπεὶ ἡ ἐπιστάσις ἔχει ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ἄνδρας, ὅς φαντασθῶμεν πρὸς τὸ παρὸν γυναῖκα, ὅχι διότι, εἰς

αὐτὰς εἶναι μεγαλύτερα ἢ κακία. Διότι, πραγματικὰ, καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἶναι δυνατόν νὰ εὕρῃς ἀμαρτήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰς γυναῖκας, ὅπως εἶναι ὁ φόνος ἢ τοις μὴ ἀνθρώποις, ἢ θρησκεία καὶ πολλὰ παρομοια. Συνεπῶς, νὰ μὴ νομίσῃτε ὅτι τὸ κάνω αὐτὸ διὰ νὰ ἐξετελείσω τὸ φῶλόν σας,⁴⁶ δὲν συμβαίνει, αὐτὰ, ὅπως ὅποτε δὲν συμβαίνει. Ἀλλ' εἶναι, χρῆμα μὲν δι' ὅλοιον νὰ παρουσιάσω αὐτὴν τὴν εἰκόνα.

Ἀς ὑποθεσώμεν, λοιπὸν, ὅτι ὑπάρχει, μία παρομοία γυναῖκα καὶ ὅτι οὐ σύμφορος τῆς προσπάθει μὲ καθεστὸν νὰ τὴν συνεισῇ. **Γ** Μὲ ποῖον τρόπον θὰ τὴν συνεισῇ, ὁμῶς, ὅταν δὲν τῆς τα ἀπαγορεύῃ ὅλα μαζὶ, ἀλλ' ὅταν ἀπαγορεύῃ τὰ ἐλαφρύτερα πρῶτα καὶ ἐκεῖνα δὲν τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει, μεγάλῃν ἀδυναμίᾳ. Διότι, ἐάν τῇν πέσης διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὰ πάντα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, τότε τὰ ἔχασες ὅλα. Συνεπῶς, νὰ μὴ τῆς ἀπαγορεύῃς ἀμέσως τὰ κοσμηματα ἀλλὰ ἀφῇς τὴν νὰ τὰ ἔχῃ καὶ νὰ φορῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος διότι αἷτα θεωροῦντα μικρότερον κακὸν ἀπὸ τὰ φτεασίδια καὶ τὰ βασμματα. Δι' αὐτὸ αὐτὰ πρέπει, νὰ ἀφήσῃ κατὰ πρῶτον καὶ μάλιστα ὅς μὲ ἐκφοβήσῃ καὶ ἀπελάξῃ, ἀλλὰ μὲ τὴν πειθὴ καὶ τὴν καλωσύνην καὶ μὲ τὴν κατηγορίαν τῶν ἄλλων καὶ ἀκομὴ ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς τὴν ἰδίαν, σου ἀπόφασιν καὶ γνώμην. **Δ** Καὶ λέγε πρὸς αὐτὴν συνεχῶς ὅτι τὸ πρόσωπόν της ὅταν τὸ καλλωπίζῃ κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον δὲν σοὺ εἶναι καθόλου εὐχάριστον, ἀλλὰ ἀπλῆστα, σου φαίνεται πολὺ ἀπᾶσιν. Καὶ νὰ τὴν πείσῃ ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα σὲ λυπεῖ πρὸ παντός. Καὶ, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἰδίαν σου γνώμην νὰ ἐπικαλῇσαι καὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἄλλων καὶ νὰ λέγῃς ὅτι συνήθως ὁ καλλωπισμὸς αὐτὸς καταστρέφει, καὶ τὰς γυναῖκας ποὺ ἔχου ὠραῖαν μορφὴν, διὰ νὰ ἀφανίσῃς τὸ πάθος αὐτὸ. Ἀλλὰ νὰ μὴ ἀναφέρῃς τιποτε ἀκομὴ διὰ τὴν γεννηνὸν οὔτε διὰ τὴν θασαλίαν διότι θὰ πᾶνε χαμένα τὰ λόγια σου. Ἀλλὰ νὰ τὴν πείσῃς ὅτι σὲ εὐχάριστε περισσότερον ὅταν γυμνὸν⁴⁷ παρουσιάζῃ τὸ ἔρπον τοῦ Θεοῦ ἐνῶ ἐκελεν ἡ γυναῖκα ποὺ βασανίζει τὴν ψυχή καὶ τὴν συνάνει μὲ βασμὰ καὶ τὴν πονηρίαν, οὔτε εἰς τὸν κόσμον φαίνεται καλὴ καὶ ὠραία. **Ε** Κατ' ἀρχάς, λοιπὸν, νὰ θεωρηθῇς τὸ νόημα στηρζόμενος εἰς τὴν κόνιν, τὴν κόνιν καὶ εἰς τὴν

⁴⁵ Ματθ. 8, 18.

⁴⁶ Ἀπεφύγεται πρὸς τὴν περιτριτομένην εἰς τὴν ἑρμηνείαν γυναῖκας
⁴⁷ Χωρὶς, δηλαδὴ, καλλωπισμὸν καὶ ἐσθῆτα.

κοινήν γνώμη, και δταν με τους λόγους αυτούς την καταπραύνεις, τότε νά προσθέσης και ἐκεῖνα.

Και εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ εἴης αὐτά μιν φορὰν χωρὶς τῆς τῆς πεισθῆς, νά μὴ καιρασθῇς νά λέγῃς τὰ ὅσα καὶ δύο καὶ τρεῖς ἀλλὰ μετὰ χαρὸν σὺν ὁμῶς, μετὰ καμμίαν δισφορίαν ἀλλὰ μετὰ χαρὸν σὺν ὁμῶς. Καὶ ἄλλοτε μὲν νά τὴν ἀποστρέφῃς, ἄλλοτε δὲ νά τὴν κολακεύῃς καὶ νά τὴν περ ποιῇς. Δὲν θάπεις τοὺς ζωγράφους ποσὰ σβήνουν καὶ διαγράφουσι δταν ἐπιθυμοῦν νὰ παρουσιάσουν μίαν ὥραν προσωπιογραφίαν. Μὴ γίνεσαι λοιπὸν, κατωτέρως ἀπὸ αὐτοὺς διότι ἐὰν ἐκεῖνοι, που ζωγραφίζουσι τὴν εἰκόνα τοῦ σώματος ἐκδηλώνουν τοσοῦτον ζῆλον, δια το ἔργον τοῦ ποσὸν περισσότερον θὰ ἦτο δίκαιον νὰ χρησμοποιώμεν καὶ θε ταχυσμα ἡμεῖς ποὺ διαπλάττομεν τὴν ψυχὴν. Δὲν εἰναι διαπλάτης σωστὰ τὴν ὅλην τὴν ψυχὴν αὐτῆς, δὲν θὰ ἀντικρύσῃς πλέον το πρόσωπον τοῦ σώματος αὐτῆς νὰ ἀσχημονή, οὔτε χεῖλη βαυμένα οὔτε στόμα κατακόκκινον ποὺ νὰ ὁμοιάσῃ μετὰ το στόμα τῆς ἀρκτοῦ ποὺ ἔχει βροφὴ καὶ αἷμα. Ὡς οὐτε φρυδιὰ χρωματισμένα, ὅταν νὰ τὰ ἔχῃ θάψῃ μετὰ τὴν κοττιὰ ἀπὸ κανένα ἰσοκύβητος οὔτε πορείας τοῦ ὁδὸν σμένους ὅπως οἱ τοῖχοι τῶν ταφῶν. Δὲν εἰναι αὐτὰ εἶναι, καπνὸς σπῆκτη καὶ σκάνη καὶ γνώμιστα τῆς μεγαλυτέρας δυσμορφίας.

Ἀλλὰ δὲν ἐκατάλαθα πὺς ἐξεχάσθηκα καὶ ἐφθάσα εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις καὶ ἐγώ, που συμβουλευοὺς τοὺς ἀλλοὺς νὰ δὲν δάσκαλοι μετὰ ἐπιεικειῶν, παρερρήθηκα εἰς τὴν ὁρμήν. Λοιπὸν ὅς ἐποτρέψωμεν, πάλιν εἰς τὴν ἡρεμώτεραν συμβουλήν, καὶ ὅς ὑποφέρωμεν ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῶν γυναικῶν δὲ νὰ ἐπιτυχῶμεν ἐκεῖνο ποὺ ἐπιθυμοῦμεν. Δὲν θάπεις πως ἀνεχόμεθα το ποσὸν τοῦ κλάινει, δταν θάλωμεν νὰ τὰ ἀποκομώμεν ἀπὸ τὸ στήθος τῆς μητέρας, ὅς καὶ ὑπομένομεν τὰ πάντα διὰ τὸ στήθος ἡμεῖς ἐκεῖνο μόνον, νὰ τὰ περῶμεν δηλαδὴ, νὰ περφορῶμεν τὴν προσηκουμένην τράπεζαν. Το ἴδιον ὅς κανώμεν καὶ εἰς τὴν προκαταμένην περιπτώσειν. Ὅς ἀνεχώμεθα ὅλα τὰ ὅλα δὲ νὰ ἐπιτυχῶμεν, αὐτὸ Πραγματικὰ, δταν διορθωθῇ αὐτὸ θὰ ἀντιμετωπῇς καὶ τὸ ἄλλο ἐλάττωμα καὶ ὁ γὰρ - σὺ γὰρ θὰ ἔλθῃς καὶ εἰς τὰ κοσμήματα καὶ μετὰ αὐτῶν τοῖς τρόποις θὰ ὁμολήσῃς καὶ δι' αὐτὰ μετὰ τὸ ἴδιον αὐστημα. Ἐστὶ, συνετίζων θαυμάσιως τὴν γυναῖκα, θὰ γίνῃς πολὺ καλὸς ζωγράφος πιστός

δούλος ἀρστος γεωργός. Μαζὶ μετὰ τα παραπάνω νὰ ὑπευθυμῇς εἰς αὐτὴν καὶ τὰς παλαιὰς ἐκεῖνας γυναῖκας τὴν Σαρραν, τὴν Ρεβέκκαν, καὶ τὰς ὥραιας καὶ τὰς ἀσχημούς, καὶ δεῖξέ τις δὲ ὅλα τὰς εἶχον τὴν ἰδίαν σαφροσύνην.

Ἡ Πράγματι καὶ ἡ Λαία ἡ αὐτὴ ἴσος τοῦ πατρὸς ἄρχου, εἰς δὲν ἦτο ὥρα καὶ δὲν ἠναγκάσθη νὰ ἐπινοήσῃ κανένα παρομοίον καλλωπισμῶν, ἀλλὰ μαλονότι ἦτο ἀσχημὸς καὶ δὲν τὴν ἠγάπα πολὺ ὁ σύζυγός της δὲν ἐφύρε τιποτε παρομοίον οὔτε ἡλαιοῦσε το πρόσωπόν της ἀλλὰ διετήρησε ἀνέπαφα τὰ χαρακτηριστικά της ἐπὶ καὶ εἶχε ἀνατραφῇ ἀπὸ εἰδωλολάτρας.

Καὶ οὐ λοιπὸν, ἡ χριστιανὴ γυναῖκα ποὺ ἔχεις κεφαλὴν τὸν Χριστόν, χρησιμοποιοῦς μηχανὴν σατακίην καὶ δὲν ἐνθυμῇσαι τὸ ὕδωρ ποὺ ἔλαυσε τὸ πρόσωπόν σου, τὴν θέλειαι ποὺ ἐστόλσε τὰ χεῖλη σου καὶ τὸ αἷμα ποὺ ἐκοκκίωσε τὴν γλῶσσαν. Ἄν, ὁμῶς, σκεφθῇς ὅλα αὐτὰ καὶ ὅταν ὑπερβολὰ ἀγαπᾷς τὸν καλλωπισμὸν. Ἐδὲ θὰ τολμήσῃς, οὔτε θὰ ἀνεχθῇς νὰ θάλῃς ἔπαινον σου τὴν σκόνην καὶ τὴν στακτὴν ἐκείνην. Μὴ δὲ, εἰσαι ἡμεῖς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποκακρύνουσι τελειῶς ἀπὸ τὴν ἀσχημότητην αὐτὴν. Διότι δὲν εὐχαριστεῖται μετὰ τὰ χρώματα αὐτὰ, ἀλλὰ ζητεῖ ἄλλο κάλλος, τὸ ὁποῖον πάρα πολὺ ἀγαπᾷ ἐννοῶ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς. Ὡς αὐτὸ τὸ κάλλος σὲ προέτρεπε καὶ ὁ προφήτης νὰ ἀσκήσῃς καὶ ἐκεῖνος «Καὶ θὰ ἐπιθυμῇς ὁ θαυλέως τὸ κάλλος σου».

Κατὰ συνέπειαν ὅς μὴ διαπράττωμεν περὶ τῆς ἀσχημοσύνης Δὲν κανένα ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἀτελές οὔτε ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν δίκην σου ἐπιδορθῶν. Ἐπεὶ δὲ ἐὰν κανεὶς ἐπιχειρήσῃ νὰ προσθέσῃ κατ' εἰς ἓνα ἀνδριάντα θαυλικὸν μετὰ τὴν τοποθέτησίν του δὲν θὰ εἶναι ἀσφαλὲς ἐπιχειρήσῃς ἀλλὰ θὰ ἀντιμετωπῇ τὸν κίνδυνον νὰ φονεωθῇ. Ἀφοῦ εἰς τὴν δημιουργίαν ὁ ἀνθρώπος δὲν κἀνθη καμμίαν προσθήκην, πὺς διορθῶναις δ.τ. δημιουργεῖς ὁ Θεός. Καὶ δὲν σκεπτεσθαι τὴν φωνὴν τῆς γέννησης, Δὲν σκεπτεσθαι τὴν ἐρη-

91) Ἡ λαὶ αὐτὴ ἡ πρώτη, θινεῖ ἐκ τῆς λαοῦ. ἡ ἡμεῖς αὐτὸν οὐ ζῶμεν ὁ ἰσχυρὸς.

92) Ὁ λαὸς παρελθὼν ἀπὸ τὴν πύλιν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ ὅταν αὐτὸν ἀντιμετωπῇ τὸ ἀσχημὸν ἀσχημὸν. Παρὰ ἐν 31, 34 καὶ 35.

93) Ἡμεῖς αὐτὸν οὐ ζῶμεν ὁ ἰσχυρὸς.

94) ἀντιμετωπῇ τὸν κίνδυνον νὰ φονεωθῇ.

95) Πρὸς 4.

μίαν τῆς ψυχῆς. Διότι δι' αὐτό ἔχει παραμεληθῇ ἡ ψυχὴ ἐπειδὴ ὅλη σου ἡ φρονιδοῦ ἔξαντλεται, εἰς τὴν σάρκα.

Β' Ἀλλὰ διατι ὁμολῶ δια τὴν ψυχὴν, Διότι καὶ εἰς τὸ σῶμα μόνοντα ὅλα τα ἀντίθετα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἐπιδικώκετε. Πρόσεξε λοιπὸν θέλεις νὰ φαίνεσαι ὥραϊα; Αὐτὸ¹ οὐ καθεστὸν ἀσχημον. Θέλεις νὰ ἀρέσῃς εἰς τὸν συζυγόν σου, Αὐτὸ τὸν λυπεῖ περ σφόδτερον. Καὶ ὅχι μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ξένους τοὺς κάνε. κατηγόρους ἰδικούς σου. Θέλεις νὰ φαίνεσαι νέα, Αὐτὸ θὰ σὲ ὀδηγήσῃ γρηγορὰ εἰς τὸ γῆρας. Θέλεις νὰ εἰσαι ἀξιοπρεπής. Αὐτὸ σὲ κάνε νὰ ἐντρέπῃσαι. Πραγματὶ καὶ ἡ παρομοία γυναῖκα δὲ ἐντρέπεται μόνον τὰς δημοφίλους μὲ αὐτὴν γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ τὰς δούλους τῆς ποὺ ξέρουσι τοὺς καλλωπισμούς τῆς καὶ τοὺς δούλους τῆς, ποὺ γνωρίζουν τὴν προσποίησίν τῆς νὰ φανῇ ὥραϊα. Πρὶν ἀπὸ ὅλους δμως ἐντρέπεται τὸν ἑαυτὸν τῆς.

Ποία ἡ ἀνάγκη, βιῶς, νὰ λέγωι αὐτὰ. Αφού τώρα παρέλειψα τὸ πῶς φοβερόν ἀπὸ ὅλα, C τὸ δτι, δηλαδὴ, ἔρχεσαι εἰς σύγκρουσιν μὲ τὸν Θεόν, δτι ὑπονομεύες τὴν σωφροσύνην δτι ἀνάντεας τὴν φλόγα τῆς ζηλοτυπίας ὅτι μμεῖσαι τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας ποὺ ἐκτίθενται εἰς τὴν πορνείαν.

Ὅλα αὐτὰ, λοιπὸν, ἀφού σκεφθῇτε καλὰ, νὰ περιφρονήσετε τοὺς σατανὸν καὶ καλλωπισμόν καὶ τὴν δαυολικὴν τέχνην καὶ ἀφού ἐγκαταλείψετε τὸν στολισμόν αὐτόν, ἢ μᾶλλον τὴν ἀσχημίαν, νὰ δημουργήσετε ἐκεῖνο τὸ κάλλος εἰς τὰς ψυχὰς σας τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρεστόν εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ ποθητὸν εἰς τὸν Θεόν καὶ εὐχαριστόν εἰς ἐκεῖνος ποὺ τὸ ἔχουν διὰ νὰ ἐπιτύχετε καὶ τὴν παρουσίαν καὶ τὴν μέλλουσαν δόξαν, τὴν ὁποῖαν εἶδε ὅλοι μας νὰ ἀποκτήσωμεν, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλοανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, D εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκα, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

δδ. ἀντιδῶ, ὃ προσπαθεῖ νὰ κολοῦται τοῦτο.

ΟΜΙΛΙΑ ΛΑ' (31)

Ἐνῶ δὲ τοὺς ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Ἰησοῦς ἔβου καποῖος ἀρχων, ἀφού τὸν ἐπλησίασε, τὸν ἐπροσέκρινε λέγων Ἡ θύγάτηρ μου προ ὀλίγου ἀπέθανεν· Ἀλλὰ ἔλα καὶ θάλα τὸ χέρ σου ἐπ' αὐτῇ τῆς καὶ θὰ ζήσῃ.¹

Ε. Τοὺς λόγους ἠκολούθησαν τὰ ἔργα ὥστε νὰ ἀποστομωθῇν τέλος ὁ Φαρισαῖος. Διότι αὐτὸς ποὺ ἦλθεν ἦτο ἀρχισυναγωγός² καὶ τὸ πένθος τοῦ ἦτο μεγάλο. Ἐπειδὴ τὸ παιδί τὸ εἶχε μονάκρον καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ζωῆς τοῦ, δηλαδὴ, εἰς αὐτὸ τὸ ἄθος τῆς ἡλικίας τοῦ. Αὐτὸ, λοιπὸν τὸ ἀνέστησεν ἡμεῖς ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ἐάν δὲ ὁ Λουκάς λέγῃ δτι ἦλθον λέγοντες· **ΣΒΞ**· «Μὴ θάξῃς πλέον εἰς κόπον καὶ ἐνόχλησιν τὸν διδασκαλόν, διότι ἀπέθανεν τὸ παιδί»³ τὸ ἔζησεν θὰ ἀπαντήσωμεν, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ ἀρχισυναγωγοῦ «πρὸ ὀλίγου ἀπέθανεν», προέρχεται ἀπὸ τὰς σκεψαί ποὺ ἔκανε ἐνῶ ἐθαύμαζε πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἢ τοὺς εἶπε διὰ τὰ αὐτῆς τὴν συμφορὰν τοῦ. Διότι, εἴηνα, συνήθεια εἰς ἐκεῖνους ποὺ παρακαλοῦν καὶ ζητοῦν κάτι νὰ μεγαλοποιῶν μὲ τὰ λόγια τὰ θάσανά των καὶ νὰ λέγουν κάτι παραπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τῶν, μὲ σκοπὸν νὰ προκαλέσονται μεγαλυτέραν τὴν συμπάθειαν ἐκείνων ποὺ ἰκετεύουν. Κότταξε, δμως, τὴν ἀπαιδευσίν⁴ αὐτοῦ. Διότι, δύο πράγματα ζητεῖ ἀπὸ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπιντ τοῦ καὶ νὰ θάλῃ τὸ χέρ τοῦ ἐπ' αὐτῇ εἰς τὸ

1 Ματθ. 9, 18.

2. Ἀρχισυναγωγὸς ἔλεγεν ὃ προῖστος ἐν τῇ συναγωγῇ· ὁ δὲ κλημάτος εἶναι τὸ ὅτι οἱ συναγωγοὶ οὐ μόνον κήρυττεν ἀλλὰ καὶ ἐκτελεῖσαν ἐν τῇ συναγωγῇ. ὁ δὲ Ἰωάννης πρ.

3. 1ουκ. 8, 49.

4. 1) ὁ Ἰησοῦς ποὺς χρεώσεται εἶναι μὲν ἐπὶ τῇ ἡλικίᾳ ἢ ἐν τῇ αὐτῇ ηλικίᾳ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἀλλ' ὅτι καὶ γὰρ τὴν πενήθειαν αὐτοῦ. 2) ὁ Ἰωάννης εἶπε πρὸς αὐτὸν τὸ εἶπε.

“Αν και μερικοί αναίσθητοι υποστηρίζουν ότι τὸ ἔκανεν αὐτὸ, ἐπειδὴ ἐπεθύμει νὰ δοξασθῇ. Διότι, διὰ ποίαν αἰτίαν, λέγουσι δὲν τὴν ἄφρονι νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχήν τοῦ πλήθους; Τί λέγεις, ὦ μακρὲ καὶ παμμίαρε, αὐτὸς τοῦ ἔβιδε ἐντολήν εἰς τοὺς θεραπευομένους ἀπ’ αὐτοῦ νὰ σώζωσιν αὐτὸς πού πολλὰ θαύματα δὲν τὰ ἀνεκόνωνεν, αὐτὸς ἐπιθυμῇ τὴν δόξαν.

Β Τότε διατί ἀποκαλύπτει τὴν θεραπείαν τῆς εἰς τὸ πλῆθος. Κατὰ πρόβον διαλύει τὸν φόβον τῆς γυναικὸς, διὰ νὰ μὴ εἴη πλέον μετ’ ἀγωνίας ἀπὸ τὰς τυχεῖς τῆς συνεδήσεώς τῆς ἐπεὶ δὴ πιθανόν θὰ εἴχε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶχε ἀποκλεισθῇ τὴν δωρεάν. Δεύτερον, ὁρθώνει αὐτὴν ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε διαφύγει τὴν προσοχήν τοῦ τρίτου παρουσιάζει εἰς ὅλους τὴν πίστιν τῆς ὥστε καὶ οἱ ἄλλοι νὰ τὴν μιμηθοῦν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ἀπεδεξεν ὅτι τὰ ἐγνώριζεν ὅλα δὲν ἦτο μικρότερον θαῦμα ἀπὸ τὸ ὅτι ἐσταμάτησε τὰς πηγὰς τῆς αἱμορρορίας τῆς. “Ἐπειτα καὶ τὸν ἀρχὴ συνάγωγος ποὶ ἐπρόκειτο νὰ δεῖξῃ ὁλογοσύνην καὶ ἔτσι νὰ καταστρέψῃ τὰ πάντα τὸν ἐπαναφέρει εἰς τὴν πίστιν διὰ μέσους τῆς γυναικὸς. Προαγματὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἤλθαν ἀπὸ τὸ σπῆν, τοῦ ἔλεγον· “Μὴ θάξῃς πλέον εἰς κόπον καὶ ἐνόχλησιν τὸν δὲ δάσκαλον, διότι ἡ κόρη σου ἀπέθανεν.” Ὁ καὶ οἱ εὖρι σκόμμενο εἰς τὸ σπῆν περιέλειψαν τὸν Ἰησοῦν, ὅταν εἶπεν ὅτι κοιμᾶται ἡ κόρη. Ἦτο λοιπόν, φυσικὸν καὶ ὁ πατήρ να πάθῃ κατὰ ἀνάλογον. Δὲ αὐτὸ διὰ νὰ προφθάσῃ τὴν ὁδὸν αὐτὴν, φέρει εἰς τὸ μέσον τὴν γυναῖκα ἡκουῖν. Διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ ἀρχὴ συνάγωγος ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἔχοντας μεγάλην πνευματικὴν κενότητά. ἄκουσε τι τοῦ λέγει ὁ Ἰησοῦς “Μὴ φοβῆσαι, υἱόν πιστεύει, καὶ θὰ σωθῇ ἡ κόρη σου.” Διότι, πραγματὶ καὶ ἐπιτηδὲς ἐπερίμενε ὁ Κύριος νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος καὶ ὕστερα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπῆν, ὥστε νὰ φανῇ καθαρά ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀναστάσεως. Δὲ αὐτοὶ τοὶ λόγοι θαδίζουσιν· σιγά· σιγά καὶ αὐξήσῃ διὰ μακρῶν μετὰ τὴν γυναῖκα. Δὲ διὰ νὰ δώσῃ τοι καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἡ κόρη καὶ νὰ φθάσῃ οἱ ἀπεσταλμένοι ποὺ ἔλεγον “Μὴ θάξῃς πλέον εἰς κόπον καὶ ἐνόχλησιν τὸν δὲ δάσκαλον.” Αὐτὰ, ἐξ ἁλλοῦ, ὑπαίνισσεται καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς, ὅταν λέγῃ ὅτι “ἔω

15 Λουκ. 8, 49.
16 Λουκ. 8, 50.

δε ὦμιλε, ἀκόμη ὁ Ἰησοῦς, ἔρχονται ἀπὸ τὸ σπῆν, τοῦ ἀρχιουναγώγου καὶ τοῦ λέγουσιν· “Ἀπέθανεν ἡ κόρη σου, μὴ θάξῃς πλέον εἰς κόπον καὶ ἐνόχλησιν τὸν δὲ δάσκαλον.” Ἦτο λοιπόν, νὰ γ’ ἦν πιστευτὸν ὅτι ἀπέθανεν, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅσοιτις καὶ ἀμφισβητήσῃ ἡ ἀνάστασις τῆς. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει, εἰς κάθε παρόμοιαν περίπτωσιν. “Ἔτσι καὶ εἰς τὸν Λάζαρον καθυστέρησε καὶ μίαν καὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας.

Δ’ ὅλα αὐτὰ, συνεπῶς, φέρεται αὐτὴν εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει· “Ἐχε θάρρος, κόρη μου.” Ἐθάρρος ἀκριβῶς ἔλεγε καὶ εἰς τὸν παράλυτον· “Ἐχε θάρρος, πατὴρ μου.” Διότι ἡ γυναῖκα ἦτο καταφοβισμένη, διὰ αὐτὸ τῆς λέγει· “Ἐχε θάρρος” καὶ τὴν ἀνυμνάζει “κόρη μου”, ἐπεὶ δὴ ἡ πίστις τὴν ἔκανε κόρη τοῦ. Ἐπειτα τῆς ἀπελευθερὶ καὶ τὸ ἐγκώμιον· “Ἡ πίστις σου σέ ἔχει, θεράπευσέ σε.”¹⁷

Ὁ Λουκάς, ὡς, μᾶς δὲ καὶ ἄλλας περιστάσεις λεπτομερείας δὲ τὴν γυναῖκα αὐτὴν. “Ὅταν ὦμιλε, διὰ λέγει, ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐθεραπεύθη, ὁ Χριστὸς δὲν τὴν ἐκάλεσε ἀμέσως, ἀλλὰ προηγουμένως εἶπεν· “Ποῖος εἶναι ἐκεῖνός ποῦ με ἤγγισεν.”¹⁸ Ἐπειτα, ὅταν ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ τοῦ ἔλεγον· “Δὲ δάσκαλε, τα πλῆθη τοῦ λαοῦ σὲ περιεκύκλωσαν καὶ σὲ τιέζουσιν” καὶ σὺ λέγεις· Ποῖος με ἤγγισεν.”¹⁹ (Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι μετ’ ὀλίγη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶχε σώμα πραγματικόν καὶ ὅτι δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ὑπερηφάνειαν. Διότι τὰ πλῆθη δὲν τὸν ἠκολούθουν ἐξ ἀποστάσεως, ἀλλὰ τὸν περιέβαλλον ἀπὸ κοντὰ.) Ὁ Κύριος, ὡς, ἐπέμεινε, λέγει καὶ ἔλεγεν ὅτι· “Κόποιος με ἤγγισεν διότι ἐγὼ ἐκατάλαθα ὅτι ἐθῆγεν ἀπὸ ἐπ’ αὐτὸν δύναμις θαυματουργικῆς.”²⁰ Ἔτσι ἔδωσε πρὸς ἀπὴν ἀπάντησιν πρὸς τὴν ὑπόμνησιν τῶν ἀκροατῶν. Αὐτὰ τὰ ἔλεγεν, ἐπειδὴ διὰ νὰ πείσῃ τὴν γυναῖκα νὰ ὁμολογήσῃ μόνῃ τῆς τὴν πρόβιν τῆς. Διὰ αὐτὸ, ἄλλωστε, δὲν τὴν ἤλεγξεν ἀμέσως ὥστε, ἀφοῦ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ξέρε, ὅλα,

17 Ἀντ. 9, 19.
18 Ματθ. 9, 22.
19 Ματθ. 9, 3.
20 Ματθ. 9, 22.
21 Λουκ. 8, 4.
22 Λουκ. 8, 45.
23 Λουκ. 8, 46.

ἔπειδὴ δὲν ἐγένετο πιστευτός διὰ πράγματα διὰ τὰ ὅποια μετ' ὀλίγον ἐπρόκειτο νὰ θαυματουργήσῃ. Οὕτε τοὺς ἐμάλωσε διὰ τὸν γέλωτα, διὰ νὰ γ' ἴκιν καὶ αὐτοὺς καὶ οἱ αὐλοὶ καὶ τὰ κύμβαλα ἀποδεῖξαι τοῦ θανάτου. Β. Ἐπειδὴ, δηλοῦν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τῇ πραγματοποίησιν τῶν θαυμάτων οἱ ἄνθρωποι ἀπιστοῦν εἰς αὐτά, δ' αὐτὸ τοὺς προλαμβάνει μετὰ τὰς ἰδικὰς τῶν ἀποκρίσεως. Πρῶγμα πού συνεθεῖ καὶ εἰς τὸν Λαζάρου καὶ εἰς τὸν Μωυσῆ. Διότι εἰς τὸν Μωυσῆ λέγει. «Τὶ εἶναι αὐτὸ πού κρατεῖς εἰς τὸ χέρι σου»³⁴ ὥστε, ὅταν θὰ τὸ ἴδῃ νὰ μεταβάλλεται εἰς ὄφιν, νὰ μὴ λησμονήσῃ διὰ τὴν τῆς μεταβολῆς ἥτο ραβδος, ἀλλὰ ἀφου ἐνθυμηθῇ τὴν ἰδικὴν τοῦ φωνῆν, νὰ δοκιμάσῃ κατὰ τὴν ἰδίαν τὸ γεγονός. Καὶ εἰς τὸν παριστάμενον τοῦ Λαζάρου λέγει. «Ποῦ τὸν ἔχετε θάλλε» ὥστε ἐκεῖνοι πού θὰ εἴπων «Ἐλα νὰ ἴδῃς» καὶ ὅτι «μερίζει, ὅτι εἶναι, τεσσαρῶν ἡμερῶν νεκρός» νὰ μὴ ἡμποροῦ πλέον νὰ μὴ πιστευσῇ νὰ ἀνέστησιν νεκρόν.

Ἀφοῦ, λοιπὸν, εἶδε τὰ κίμβαλα καὶ τὸ πλῆθος, τοὺς ἐβγάλεν ἔξω καὶ θαυματουργεῖ παρουσίᾳ τῶν γονέων. ἔχει εἰσάγων ἄλλην ψυχὴν, ἢ ἄλλ' ἐπαναφέρειν αὐτὴν τὴν ἐξεληθούσαν καὶ ἐνδύειν σὺν αὐτῇ ὕπνον. Τὴν κρατεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ χέρι διὰ νὰ θεσπασθῇ τοῖς αὐτοπλάσας μάρτυρας καὶ ἔτσι νὰ τοὺς προστομασθῇ μετὰ τὸ ἅπτον αὐτὸ σημεῖον, νὰ πιστεύουσιν εἰς τὴν ἀνάστασιν. Διότι ὁ πατέρας τῆς ἀποθανούσης ἐλεγεν «Ἐβάλε τὸ χέρι σου ἐπάνω τῆς»³⁵ ἐνῷ δ' ἡ σοὺς κανε, κατὰ περισσὸν τάρων. Δηλοῦν, ὅχι, μόνον θέτει τὸ χέρι του ἐπάνω τῆς, ἀλλὰ τὴν ἔπασσε καὶ τὴν ἐσήκωσε ἐπάνω καὶ ἔτσι ἀπέδειξεν ὅτι, θὰ εἶναι ἐόκολος εἰς αὐτόν. Καὶ, μάλιστα, ὅχι μόνον τὴν ἀνέστησεν, ἀλλ' ἐδωκεν ἐντολὴν νὰ τῆς δώσῃ νὰ φάγῃ.³⁶ διὰ νὰ μὴ νομισθῇ ὅτι, τὸ γεγονός ἦτο ἀπλὴ φαντασία. Καὶ δὲν τῆς δίδει, ὁ ἴδιος τροφὴν ἀλλὰ τὸ λέγει εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, ὅπως εἶπε καὶ κατὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου. «Ἀναστὰ τον καὶ ἀφήσατέ τον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπι. τοι»³⁷ Ὡ καὶ ὑπερὰ ἀπὸ αὐτὰ ἐκάθησαν εἰς τὸ ἴδιον τραπέζι καὶ συνέφαγον.³⁸ Διότι,

34. Τίμ. 4, 2

35. Ἰωάν. 11, 34 - 38

36. Ματθ. 9, 18

37. Ἰωάν. 11, 44

38. Ματθ. 12, 2

πάντοτε συνήθιζε νὰ ἀλοκληρώνῃ καὶ τὰ δύο δηλαδὴ νὰ παρέχῃ ἄκρ. θῆ καὶ ἀναμφισβήτητον ἀποδεῖξιν καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως.

Σὺ ὅμως, σὲ παρακαλῶ, νὰ μὴ συγκεντρώσῃς τὴν προσοχὴν σου μόνον εἰς τὴν ἀνάστασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι παρήγγελε νὰ μὴ εἴπουν εἰς κανένα τὸ θαῦμα. Καὶ αὐτὸ πρὸ πάντων νὰ διδοχθῇ ἀπὸ θλα αὐτὰ τὴν ταπεινότην τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀσ. ἀφορίαν του διὰ τὴν κοσμικὴν δοξάν. Καὶ καὶ μετὰ αὐτὸ πρὸς ἐξέλιξιν ἀκόμη ὅτι ἐκεῖνος πού ἐκλαίει τοὺς ἐβγάλε ἔξω³⁹ ἀπὸ τοῦ χώρου πού ἦτο ἡ νεκρὰ καὶ ἔτσι ἀπέδειξεν ὅτι τοὺς ἐκρίνειν ἀναξίους νὰ ἴδωσι ἕνα θαῦμα αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Καὶ νὰ μὴ ἐξέλθῃς καὶ μετὰ τοὺς αὐλητάς, ἀλλὰ νὰ μελίνῃς καὶ μετὰ τὸν Πέτρον, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ἰακώβον.⁴⁰ Ἐ Πραγματικά, ἐὰν τότε ἐβγάλεν ἔξω ἐκείνους, πολὺ περισσότερον θὰ συμῆ αὐτὰ τώρα. Διότι τότε δὲν ἦτο ἀκόμη φανερόν ὅτι, ὁ θάνατος εἶχε μεταβληθῇ εἰς ὕπνον, ἐνῷ τώρα αὐτὸ εἶναι, πὺ φανερόν, καὶ ἀπὸ τὸν ἡλ. δι. Ἀλλὰ δὲν σοῦ ἀνέστησε τώρα τὴν κόρην σου! Ναι, ἀλλὰ θὰ τὴν ἀναστήσῃ καὶ μετὰ μετὰ ὑπερὰ δοξάν. Διότι, ἐκεῖνη ἀνέστηθῃ καὶ ἀπέθανε πάλιν, ἐνῷ ἡ ἰδικὴ σου ἐάν ἀναστήθῃ, θὰ παραμείνῃ πλέον ἀθάνατος.

39.1 Κατὰ συνέπειαν, κανε σὲ ὡς μὴ κλαίῃ ὑπερβολικά, κανεὶς ὡς μὴ θρηνηῖ, οὔτε νὰ προσβάλῃ τὸ κατ' ὁρθόμηναν τοῦ Ἰησοῦ. Διότι πραγματικὰ ἐνίκησε τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτον, θρηνεῖς ἀνώφελα, Ὡς πικρὸς ἐγενεῖν ὁ θάνατος. Διὰ τὸν ὅδωρεσιν καὶ κλαίεις, διότι καὶ οἱ ἔλ. ληγες ἐάν κανεῖς αὐτό, θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς περιγελῶμεν. Ὅταν, ὅμως, ὁ πικρὸς χρ. σ. τ. ἀνὰ φέρεται ἀνάμνησιν εἰς τὰ ζήτηματα αὐτά, τότε ποία ἀπολογία ὑπάρχει. Ποία συγγνώμη ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ δ' ὅσους προ- θανουν εἰς τὰς ἀνοήσιαν αὐτοῦ τοῦ εἴδους καὶ μέλ. στα ὑπερὰ ἀπὸ τὸν μέγ. χρόν. κόν. διάστημα ἀπ' ὅτου μετὰ σφίγγεται ἀπεδείχθη ὅτι οἱ νεκροὶ ἀνίστανται. Σὺ ὅμως, σὰν νὰ φροντίζῃς νὰ μεγαλώσῃς τὸ ἀμάρτημα προσκαλεῖς μὴ χρ. σ. τ. ἀνὰ μνηστικὰς δ' ἂν θρηνη- σουν τὸν νεκρόν καὶ ἔτσι αὐξάνε σ τὸ πένθος καὶ θερ- μαίνει σ περισσότερον τὴν κάμνον τῆς λύτης καὶ δὲν ἀκούεις τὸν Παῦλον ὁ ὅποιος λέγει. Β. «Ποία συμφωνία

39. Τίμ. 4, 2
40. Ματθ. 9, 34

ἡμπορεῖ νὰ γῶν μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Σατανᾶ. Ἡ ποίον μερὶς οὐ δύναται νὰ ἔχη ἑνὸς πιστοῦ μὲ ἑνὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἄλλα καὶ οἱ εἰδωλολάτρες ἀκούω, ὁ ὅποιος δὲν γινώσκων τίποτε τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τῆς ἀνάστασις, εὐρ-
 σκεὺς λόγους παρηγορίας, ὅταν λέγουν· Νὰ τὸ ὑπο-
 φέρῃς μὲ γενναίωσιν· διὸ ἐν ὑπαρχῇ δυνατότητος νὰ ἀπαντήσῃς τοῖς γινόμενοις οὐτε νὰ τὸ διαβάσῃς μὲ τοὺς
 θρηνοὺς Σὺ, βίαιος, τοὺς ἀκούεις λόγους μὲ μεγαλύτην φιλοσοφίαν καὶ
 χρηστότητα, δὲν ἐντρέπεται νὰ συμπεριφέρῃται μὲ μεγαλύτην ἀσχυμολοσίῃ, ἀπὸ αὐτοῦ, Διότι δὲν σοὺ λέγομαι· Νὰ τὸ ὑποφέρῃς μὲ γενναίωσιν, ἐπειδὴ
 δὲν ἡμπορεῖς νὰ ἀπαντήσῃς τοῖς γινόμενοις, ἀλλὰ νὰ βέλῃς γενναίωσιν, ἐπειδὴ θὰ ἀναστήθῃ ὑπερῷωσιν τοῦ Κοιμητοῦ τοῦ πατρὸς καὶ δὲν ἀπέθανεν· Παυλᾶς, καὶ δὲν ἔχασθαι τὸ Πρωγματικὸν τὴν καταστασιν αὐτῆς, θὰ τὴν ἀκολουθήσῃ ἀνάστασις καὶ ζωὴ αἰωνίος καὶ ὅθεν τὰς καὶ τυχὴ ἀγγελικῇ δὲν ἀκούεις τὸν ὑπομνησκόν σου λέγει· «Ἐπίστρεψεν ψυχὴ μου εἰς τὴν ἀναπαυσιν σου, διότι ὁ Κύριός σου ἐβέρβετό·» Ὁ θεὸς ἀνομιᾶται, εὐεργε-
 σοι αὐτὸν τὰ πράγμα καὶ οὐ θρηνᾷς. Καὶ τὸ περὶ σπότερον θὰ ἔκανες, ἐάν ἦσιν ἀντιπάλους καὶ ἔχθρος τοῦ ἀποθανόντος, Διότι ἐάν πρέπει νὰ θοῇ καὶ κάποιος ὁ διαβόλος πρέπει νὰ θοῇ. Ἐκεῖνος δὲ κατὰ ἐκείνης οἱ διόδοις, δὲ ὅτι πορεύομεθα πρὸς τὰ μεγαλύτερα ἀνάστα· Αἱ κραυγαὶ οὗται εἰναι ἀντάτης, τῆς ποινῆς ἐκείνου καὶ δὲ, ἀρμόζον εἰς σὲ ὁ ὅποιος πρέπει τὰ νὰ στεφανωθῇ καὶ νὰ ἀνασταθῇ.

Προσπαθεί ο θάνατος είναι ηούχον λυάν Διότι
κτύπησε από ποσα κακα είναι πλήρης η παρούσα ζωη
Ζκέω, πόσα φοράς καταρόση την έπιλε αν ζήτω αν
ο ίδιος Δ ό τι η κατάσταση θαυει προς το χειρότερον
και από την αρχην δεν έλαθε ως κληρονομία μικρήν
καταδίκην «Με πόνους θα γεννηθ τα τέκνα σου» λέ
γει και «με τον ιδρώτα του προσώπου σου θα τρώγη
τον άρτο σου»· και «έφ δποι έθηκε ει μέω θα κόψαι

[illegible]

13 В копива в. 13

44 瑪瑙 114 7

45. Isy. 3 1h.

4C 15 v. 3, 18.

44. = 4. 9, 16.

Θα ἔχετε θλίψη γν.⁴⁷ Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκεῖ ζωὴν δὲν ἔχει λε-
γὴν τιποτέ τι παροῦσιν· ἀλλ' ὅλους δι' αὐτὸν το ἀντιτε-
νον. Ὅτ, δηλαδὴ, ἀπὸ ἐκεῖ ἔχει, ἀποκαταρτυνθῇ ἡ ὀδο-
υ ἡ λυπη καὶ ὁ στεναγμός· καὶ ὅτι ἀπὸ ἐξουῶς πολ-
λοὶ ἀπὸ ἀνατολῆν καὶ δυτικὴ καὶ ἀπὸ παρακατασχόντων ἐς
τοὺς κάλτους τοῦ Ἀβροάμ, τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Ἰα-
κώβ,⁴⁸ καὶ ἀκόμῃ τοῦ ἐκεῖ εἶναι ὁ πνευματὶς κὸς γυμνῶν
καὶ λαμπάδες λαμπραὶ καὶ μεταβάσεις πρὸς τὸν οὐρα-
νόν.

Ε Διατί λοιπόν, ἐις τρωμάζε ε τόν ἀποθανόντα Δια-
τ μέ τήν συμπεριφοράν σου προσετοιμάζε τούς ἄλλους,
καί ψάλλοντα. καί, τά τρέμουν τόν θάνατον; Διατί κάνε ε
τούς πού πολλοούς ἀνθρώπους νά κατηγόρουν τόν Θεόν.
Διότι, τόχα ἔχε, διαπράξε μεγάλα κακά. Ἡ μάλλον
διατί βύταρε ἀπό αὐτό προσκαλεῖς τούς πτωχοῦς καί
παρκαλεῖς τούς ἱερεῖς νά προσευχηθῶν, Διὰ νά ἀπέλ-
θῃ ὁ ἀποθανών εἰς τόπον ἀναπαύσεως ἀπ᾽ αὐτάς κατίας
καί νά εὐρή εὐστατήσῃ, κόν τόν δικαστήν. Δ', αὐτά, λοι-
πόν, θνήσκεν καί ὀδύρεται **39:2** Μάλλον ἀντιμάγεσαι
καί πολεμεῖς τόν εαυτόν σου, ἀφοῦ δημιουργεῖς γε μὴ-
νά δ' αὐτόν, ἐνῷ ἐκεῖνος ἀπῆλθει εἰς ἡσυχίαν ἁγίαν.
Κοιτῇ θά πάθῃ, ἐρωτᾷ κάποιο. Εἶτα εἶνα, ἡ ἀνθρω-
πίνη φύς ε Δέν πταίε, ἡ φύς ε οὔτε εἰ ἐκδηλώσε ε
τα, εἶνα, ἀνταποκρίνεται ἀνταδεδείκται μέ τό γεγονός τοῦ
θάνατου, ἀλλά ἡμεῖς εἴμεθα πού κάνουμε τό πάντα εἰς
κάτω πού δε κινῶμεν, μεγάλῃ ἀβυσσῇ αὐτοῦ ποῖ προδι-
δόμεν τήν εὐγενεῖάν μας προέλευσιν καί, ἔτσι καθ' ὅτῃ-
ν τούς ἀπίστους γε ροτέοις ε Διατί πᾶς θά διωλῃω-
μεν εἰς τόν ἄλλον δ ἄ τήν θάνατον, ὡς θεῖα πε σῶμεν
τόν εἰσβολοτάκην ὅταν ἡμεῖς φοβοῦμεθα καί φρίττω-
μεν τόν θάνατον περισσότερο ἀπό ἐκεῖνον. Προγινώ-
σκῃ, πολλοί Ἕλληνας, ἄν καί δέν ἐγινώσαν τίποτε δια τήν
θάνατον εἰς Ἐν ταύτῃ ἐφορῶσαν σφετέρους ὅταν
ἀπέθοντο τα παθία τῶν ³⁹ καί ἐφορῶσαν λευκά ἐνδύμα-
τα.

47 May 16 98

48 H₂ 35 10.

49. Mex-A 8. 11

[illegible]

τα δ' α να λάβουν τήν παροδοσαν ἐπίγειον δόξαν. Σὺ β μως, δὲν συγκρατήσῃς, οὔτε ἀπὸ τὴν μέλλουσαι αὐρά νιον δοῶσαι ἀφοῦ συμπεριφέρῃσαι, ὅπως αἱ γυναῖκες καὶ κόπτεσαι ἀπὸ τὸ κλῆμα.

Ἄλλὰ δὲν ἔχεις κληρονόμους οὔτε διάδοχον τῶν ἀγαθῶν σου, Καὶ τί ἤθελες περ σόστέρον, να γίνῃ ὁ υἱός σου κληρονόμος τῆς περιουσίας σου, ἢ να κληρονομήσῃ τοὺς οὐρανοὺς; Πί ἐπέθυμεις, να ἀποκτήσῃ τὰ θάρατ' ἀγάθ' α, τὰ ὅποια μετ' ἄλλων ἐπρόκειτο να τὰ ἀφῇ σῃ ἢ να λάβῃ τὰ σταθερὰ καὶ ἀμετακίνητα ἀγαθὰ. Δὲν τὸν ἔχεις θεῖα, κληρονόμοι σοι αὐτὸν, ἀλλὰ ἀντι σοῦ τὸν ἐτήρειν ὁ Θεός. Δὲν ἔγινε συγκληρονόμος με τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς τοι. Ἀλλὰ ἐγ με συγκληρονόμος τοῦ Χριστοῦ.

Ο Καὶ τότε, ἐρωτᾷ κάποιος, εἰς ποῖον θά ἀφήνωμεν τὰ ἐνδύματα, εἰς ποῖον τὰ σπῆτια, εἰς ποῖον τοὺς δούλους καὶ τὰ κτήματά μας; Εἰς τὸν Ἰῆσον, καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον ἀσφαλτέσθων παρὰ ἐάν ἔζη. Δὲν ὑπάρχει κανένας ἐμπόδιον εἰς τοῦτο. Πραγματ' καὶ, ἐάν οἱ θάρσονται καὶ οὐκ τὰ ὑπάρχοντά των μαζί με τὰ πτώματα τῶν ἀποθανόντων, εἶναι πολὺ περισσότερον δίκαιοι να ἀποστελῇς ἐξου μαζί με τὸν ἀποθανόντα καὶ τὰ ἰδ' α καὶ τοῦ ἀγαθῶ, ὅχι δια να γίνουσι σπάκτῃ ἑπὰς ἐκεῖνα τῶν θαρσάρων, ἀλλὰ δια να περιβάλλῃ αὐτὸν μεγαλύτερα δόξα Καί, ἐάν μεν ἀπέθανεν ἁμαρτωλός, ὃ α να συγχωρηθοῦ, τὰ ἁμαρτήματά του. Ἐάν, ὅμως, ἀπέθανεν δίκαιος, δια να αὐτῇθι ὁ μισθός του καὶ ἡ ἀνταπόδοσις τῶν καλῶν ἔργων. Μήπως πάλιν, ἐπιθυμεῖς να τὸν ἴσῃς, Ζῆσε λοιπὸν, ὅπως ἔζησεν ἐκεῖνος⁵¹ καὶ γρήγορα θά ἴσῃς τὴν ἱερὰν ἐκείνην, ὅφιν.

Μαζί με αὐτά, σκεψοὺ καὶ τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ ὁ καὶ αὐτὸν δὲν ἀκούσῃς ἡμᾶς, θά ὑποκούσῃς ἀποσώζοντε με τὴν παροδὸν τοῦ χρόνου. Ἄλλὰ τότε δὲν θὰ δικαιοῦσαι καί μιν ἀμαρτίαν. Διότι ἡ παρηγορία προέρχεται ἀπὸ τὸν χρόνον, ποὺ ἐπέρασεν Ἐάν, ὅμως, θελήσῃς τώρα να φιλοσοφήσῃς θά κερδίσῃς δύο πράγματα ποὺ εἶναι, τὰ σπουδαιότερα. Δηλαδὴ, καὶ τὸν ἑαυτὸν σου θά ἀπαλλάξῃς ἀπὸ τὰ κακὰ ποὺ εὕρεσκειται, καὶ ἀπὸ τὸν Θεόν θά λάβῃς λαμπρότερον στέφανον, Διότι ἀπὸ τῆν

εν. Ὁ Ἰησοῦς δὲν τὸν ἀπέλυσε θανάτων. Ὅρα ἂν γίνῃς, Ἀπερτίου, δὲ αὐτὸν ἀποδοῦναι 2:54-60.

51. Ἀναφέρεται ἐπὶ εἰς τὸν ζῆλον τοῦ δικαίου, ὅτι τῆς γῆς.

ἐλευθεροῦν κα' τὰς ἄλλας ἀρετὰς εἶναι πολὺ ἀνώτερον τὸ να ὑποφέρῃς τὴν συμφορὰν με προνόητα.

Ἀνάθε ὅτι ὅμιν σου, ὅτι καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπέθανεν. Καὶ ἐκεῖνος μεν ἀπέθανεν δια σέ, ἐνῶ αὐ ἀποβιήσκεις δια τὸν ἑαυτόν σου. Καὶ μολοντό, εἶπεν. Ἐάν εἶναι δυνατόν, ὥς ἀποφυγῶ τὰ ποτήριον αὐτό⁵², καὶ ἐλυτήθῃ καὶ κατελήφθῃ ἀπὸ ἀγωνίας, ἐν τούτοις δὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον. Ἰ ἀλλὰ τὸν ὑπέστη καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον πολὺ τραγικόν. Πραγματ' καὶ δὲν ὑπέμεινεν ἀπὸν θάνατον, ἀλλὰ τὸν χειρότερον. Καὶ πρὸ τοῦ θανάτου ἐμαστιγώθη καὶ πρὶν να μαστιγώθῃ ἐδόχθῃ προσβολὰς, ἐμπαιγμούς καὶ λοβοδορίας, δια να διδάξῃ ἐσέ να ὑποφέρῃς τὰ πάντα με γενναιότητα. Καὶ θυμὸς αὐ καὶ ἀπέθανεν καὶ ἀφῆκε τὸ σῶμα ἐν τοιούτοις τὸ ἐπῆρεν ἐκ νεκρῶν περισσότερον ἐνδοξόν. Ἐτα, ἀπύλῳ, ἐμπροσθεν σοι χρηστὸς ἐλπίδας. **3:63** Ἐάν αὐτὰ δὲν εἶναι μῦθος, να μὴ θρηνηῖς. Ἐάν αὐτὰ τὰ θεωρῇς πιστευτά να μὴ διακρύψῃς. Ἐάν, ὅμως, διακρύψῃς, τότε πῶς θά ἡμπαρέσῃς να πείσῃς τοὺς εἰδωλολάτρους, ὅτι εἶσαι πιστός.

Ἀλλὰ καὶ ὑστερα ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω νομίζεις ἀκόμη, ὅτι δὲν ἡμπορεῖς να ὑποφέρῃς τὸ συμβάν.⁵³ Λο πόν, δ, αὐτὸν ἀκριθῶς τὸν λόγον δὲν ἀνέξῃς, να θρηνηῖς δι' ἐκεῖνον, ὅ, ὅτι ἀπηλλογῇ ἀπὸ πολλὰς συμφορὰς αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Συνεπῶς να μὴ φθονῇς οὔτε να ζηλεύῃς ἐκεῖνον. Διότι τὸ να ζητῇς να ἀποθάνῃς ἐξου, ἐπεδὴ ἐκεῖνος ἀπέθανεν νεκρός, καὶ τὸ να τὸν πενήθῃς, ἐπεδὴ δὲ, ἔζησεν, ὃ α να ὑπομείνῃ πολλὰ παρομοια κακὰ. Β εἶναι μᾶλλον γνώρισμα ἀνθρώπου ποὺ φθονεῖ⁵⁴ καὶ ζηλεῖται κάποιον.

Μὴ σκέπτεσαι, λοιπόν, αὐτὸ, ὅτι, δηλαδὴ δὲν θά ἐκστρέψῃ πλέον εἰς τὸ σπῆτι, ἀλλ' ὅτι, καὶ ὁ Ἰῆσους μετ' ὀλίγον θά παρέρθῃς πρὸς αὐτόν. Μὴ συλλογίζεσαι, ὅτι δὲν θά ἀνανέλθῃ ἐδῶ πλέον. ἀλλ' ὅτι οὔτε καὶ αὐτὰ τὰ ὅρατα πράγματα παρομένονιν ὅπως εἶναι, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀλλάσσουν μορφήν συνεχῶς. Πραγματ' καὶ, ὁ οὐρανός, ἡ γῆ, ἡ θάλασσα καὶ τὰ πάντα μεταβάλλονται καὶ τότε θά λάβῃς τὸ παιδί σου, περ σόστέρον ἐνδοξόν. Καὶ ἐάν μεν ἀπέθανεν ἁμαρτωλός, ἔπαυσε πλέον να ἁμαρτάνῃ. Διὸς ἐάν ὁ Θεός τὸν ἐθέλῃ περὶ ὅτι θά ἥλθασεν τρόπον ζωῆς ἀσφαλῶς δὲν θά τὸν ἐκταρνε ἀπὸ τὴν παρούσσαν

52. Ματθ 26:39.

53. Ἐξαιρουμένη ἐδῶ να ἀποθάνῃς πρὸς τὸν νότον τοῦ ἱεροῦ, ὅτι τῆς γῆς, ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἑαυτὸν σου.

ζωήν, προτού να μετανοήση. Εάν πάλιν απέθανε βί-
καρος απέκτησε πλέον με θεσιαιότητα τὰ αὐράνια ἀγα-
θὰ. Ὁ Κατὰ συνέπειαν, εἶναι φανερόν ὅτι τὰ δάκρυά σοι
δὲν προέρχονται ἀπὸ φιλοστοργίας. Ἐνῶς εἶναι προση-
λογιστοὶ πάθους Διότι ἐὰν ἡγάτας τὸν ἀποθανόντα
ἐπρεπε νὰ χαίρεις καὶ νὰ εὐφραίνεσαι, ἐπεὶ δὴ ἀπῆλ-
λέγη ἀπὸ τὰ κύματα τῆς παρουσίας ζωῆς. Διότι, πῶς μοι
σὲ παρακαλῶ, τι περισσότερον ὑπάρχει. Ἦ ἀγνωστον
καὶ νέον, Δεῖ θλέπομεν τὰ ἴδια νὰ ἐπαναλαμβάνονται
κυκλικῶς κάθε ἡμέραν. Ἡμέρα καὶ νύκτα, νύκτα καὶ
ἡμέρα. Χειμῶνας καὶ καλοκαίρι, καλοκαίρι καὶ χει-
μῶνας, καὶ τίποτε περισσότερον. Καὶ αὐτὰ μὲν εἶναι πάν-
τοτε τὰ ἴδια, ἐνῶ τὰ κακὰ εἶναι ἀγνωστα καὶ νεώτερα.
Αὐτὰ λοιπὸν ἤθελες νὰ ἀνταπὶ αὐτὸς κάθε ἡμέραν καὶ
νὰ παραμείνῃ ἐδῶ ἐς τὴν γῆν, νὰ ἀσθενῇ, νὰ πενθῇ, νὰ
φοβῆται, νὰ τρέμῃ καὶ ἀλλὰ μὲν ἀπὸ τὰ κακὰ καὶ ὑφι-
στοντα διὰ τὰ ἀλλὰ δὲ νὰ εὐρυσκεται μὲ τὴν διαρκή φά-
σιν μήπως κάποτε τὰ ὑποσπῇ. Ὡ Διότι οὐτε ἡμπορεῖς νὰ
ισχυρῶθῃς ὅτι ἦτο βυλῶν νὰ πλεῖ αὐτὸς το μακρὸν
τέλαγος τῆς ἐπιτρειν ζωῆς καὶ νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένον
ἀπὸ τὴν λύπην καὶ τὰς φροντίδας τοῦ εἶδους αὐτοῦ.

Μαζ, μὲ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις σκέψου καὶ τοῦτο, ὅτι
δηλαδὴ δὲν ἐγέννησες ἀθανάτον ἀνθρώπον καὶ ὅτι, εἰς
δὲν ἀπεθνήσκει τώρα, ὅσοι ἀπὸ ἄλλων θὰ ὑπέκυπτε
εἰς τὸν θάνατον. Ναι, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐχώρτασες ἀκόμη
θὰ τὸν ἀπολαύσης, ἀπαυσιήποτε, ἐκεῖ. Ἐπ' ὅμως ὁμῶς
νὰ τοι θάλης καὶ ἐδῶ. Καὶ τι σὲ ἐμποδίζει, Διότι καὶ
ἐδῶ εἶναι δυνατόν αὐτὸ εἶναι εἰσαι σῶφρον καὶ προσε-
κτικὸς. Πραγματικὰ ἡ ἔλπις διὰ τὰ μέλλοντα εἶναι πε-
ρισσότερον φανερά ἀπὸ τὰ ὁράτα.

Σὺ ὁμῶς, εἰς μὲν εὐρίσκειτο εἰς τὰ ἀνίσχυρα. Ἐ-
δὲν θὰ ἐπεβίωκες ποτὲ νὰ τὸν ἴδῃς, ὅταν θὰ ἡκάες ὅτι
εὐδοκίμει. Τώρα ὁμῶς, ποι θάλης ὅτι ἔχει ἀναχωρήσει
εἰς τὰ κατὰ πολὺ ἀνώτερα, διὰ μικρὸν χρονικὸν ὁ ἄ-
σχημα φέρει, μικροψυχία καὶ μάλ' ἔτι ἐνῶ ἔχεις ἀντὶ
ἐκείνου τὸν συζυγόν σου. Ἀλλὰ δὲν ἔχεις ἄνδρα, Ἐ-
χεις, ὁμῶς, ὡς παρηγορίαν τὸν Πατέρα τῶν ὁρφανῶν
καὶ τὸν κριτὴν τῶν χηρῶν. Ἀκούει καὶ τοι. Παῦλον ὁ
ὁποῖος μακαρίζεται τὴν χηρεὶν αὐτὴν. ~~23~~ ~~24~~ ὅταν λέγῃ
ἡ δὲ πραγματικὴ χηρὰ καὶ εἶναι, ἔρημος ἀπὸ συγγε-

²³ Ἀπὸ τοῦ πηλὸς ἐν ὁμοῦ ὁ ἰσχυρότερος, ἀπὸ τῆς χηρῆς
ἐκείνης ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπὸ τῆς χηρῆς.

νεῖς. ἔχει στηρίξει, τὰς ἐλπίδας τῆς εἰς τὸν Κύριον. ²⁴
Διότι αὐτὴ θὰ ἀποδειχθῇ περισσότερον ἐναρετος, ἐπε-
ὶ δὲ κινεῖ μεγαλυτέραν ὁπομονήν. Διότι αὐτὸ νὰ μὴ θρη-
νῇς δι' ἐκεῖνο πού στεφανωνέσαι, δι' ἐκεῖνο πού ζητεῖς
ἀμοιβήν. Διότι, ἀπέδωσες ὅτι σοῦ εἶχε δοθῇ, εἰς ἐπα-
ρουσιασας ἐκεῖνο πού σοι εἶχε ἀντασθῇ. Μὴ κατέχεσαι,
λοιπὸν ἀπὸ φροντίδας, ἀφοῦ ἀπέθεσας τὸν θησαυρόν εἰς
μερος ἀσφαλές.

Ἐὰν ἀκόμη σκεφθῇς ποῖα εἶναι ἡ φύσις τῆς παρού-
σης ζωῆς καὶ ποῖα τῆς μελλούσης καὶ ὅτι τὰ ἐδῶ εἶναι
ἀρούρη καὶ σκιά, ἐνῶ τὰ ἐκεῖ εἶναι ὅλα σταθερά καὶ
ἀθάνατα, ἴσως δὲν θὰ χρειασθῶν πλέον. Ἄλλοι, λόγο-
Διότι τώρα το παιδί σου ἔχει ἀπολαύσῃ ἀπὸ κάθε εἴ-
δους μεταβολῆν. ²⁵ Ἐὰν, ὁμῶς, εὐρυσκεται ἐδῶ εἰς τὴν
γῆν, πεθαίνῃ νὰ ἦτο ἐνάρετος, ἀλλὰ πεθαίνῃ νὰ μὴ πα-
ρέμενε τοιοῦτος. Ἡ δὲ θάλης πόσο γυνεὺς ἀποκη-
ρυσσοῦν τὰ πατὴρ τῶν. Πόσοι, πάλιν, ἀναγκάζονται νὰ
τε κρατοῦν κλεισμένα εἰς τὸ σπίτι τῶν, ἐπεὶ δὴ εἶναι χει-
ρότερα ἀπὸ τὰ ἀποκηρυττόμενα.

Ὅλα αὐτὰ σκεπτόμενοι, ὡς φιλοσφώμεν τὰ πράγμα-
τα. Διότι ἔτο καὶ εἰς τὸν ἀποθανόντα θὰ προσφέρωμεν
ὑπηρεσίαν καὶ ἀπὸ τῶν περισσότερων ἀνθρώπων θὰ
ἐπανεβῶμεν καὶ ἀπὸ τὸν Θεόν θὰ λάβωμεν τοὺς μεγα-
λοὺς μισθοὺς τῆς ὁπομονῆς καὶ θὰ ἀποκτήσωμεν τὰ αἰῶ-
να ἀγαθὰ. τὰ ὅποια εἶπε νὰ ἐπιτρώμεν ὅλοι μας μὲ
τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνηκεῖ. ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΛΒ (32)

(Μαθ θ 27 - 1, 15)

«Καὶ ἐνῶ ἐπροχώρε ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἠκολούθησαν δύο τυφλοὶ, οἱ ὁποῖοι ἐφώναζαν· Δυνατὰ καὶ ἔλεγον Σπλαγχνίσου μας! ἐπὶ τοῦ Δαυὶδ»¹ Ὅταν δὲ ἦλθεν εἰς τὸ σπίτι· ἦλθαν πλησίου του οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι ἔχω τὴν δύναμιν νὰ καὶ αὐτοὺς ποὺ ζητεῖτε λέγουν εἰς αὐτὸν ἐκείνο· Κύρι, Κύριε Ἰδὲ ἡγάγισε μὲ τὰ δάκτυλά σου τὰ μάτια τοὺς καὶ εἶπε Σύμφωνα μὲ τὴν πίστιν σας ἕως γίνῃ εἰς σὰς² Ὁ καὶ ἤνοῦξεν τὰ μάτια τοῦ·³

Διὰ ποῖον λόγον τέλος πάντων δὲν τοὺς προσέχε· ἂν καὶ φωνάζουν δυνατὰ, Διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ καὶ ἐδῶ πάλιν νὰ ἀποφειγώμεν τὴν βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων· Ἐπεὶ δὲ λοιπὸν, ἦτο ἐκεῖ κοντά το σπῖτι τοὺς ὁδηγεῖ εἰς αὐτὸ διὰ νὰ τοὺς θεραπεύσῃ κατ' ἴδιαν· Καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐντολήν που τοὺς ἐβίωσε νὰ μὴ ἀνακοινώσουν εἰς κανένα τὸ θαῦμα

Δὲν ἀπατελεῖ δὲ αὐτὸ μικράν κατηγορίαν διὰ τοὺς

1. Ἀπομαρτύνει αὐτὸν ὁ πῖς, τοῦ ἀρχιμακαρίου, ἐξ ὧν πῖς εἶπεν εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν 28 τοῦ πρώτου μακαρίου κεφάλαιον.
2. Ἐκκληροπρεψήσαν ἢ ἔχον πινυρῶντες ὁρᾶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ, ὅσοι, ἔχοι φωνάζον· τὸν ἐκκληροπρεψήσαν καὶ φωνάζον ἐξ ὧν ἀπομαρτύνει τὴν φωνὴν τοῦ.
3. Ἡ ἐκκληροπρεψήσαν ἐν πρώτῳ μὲν θὰ εἴσθῃ, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ· καὶ ἐν 4. ἱερίῳ, τῷ Δαυὶδ εἶπεν, καὶ ἐν τῷ 28 καὶ ἀποδείξει· ὅτι ἡ λέξις ἐκ αὐτοῦ, ὅταν ὁ Μᾶς κε συνελθῇ κατὰ τὴν ἐξουσίαν, διὰ τὴν τὸν ἀπομαρτύνει, πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔχον τὸν ἀρχιμακαρίου, 28 28 16 22 28, 28 31 27 3 15.
4. ὅταν καὶ διὰ τὸ σπῖτι τοῦ Μακαρίου, ὅπως καὶ εἰς τὸν 27 καὶ 10 τοῦ πρώτου μακαρίου, ὅτι διὰ τὸ σπῖτι, κατὰ τὸν ἐκκληροπρεψήσαν ὁ Μᾶς εἶπεν εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν 27 καὶ 30.
5. Μαθ θ 27 30

αὐδα οὐς, ὅταν αὐτοὶ μὲν οἱ ὁποῖοι εἶχαν τυφλοὶ καὶ μάτια τῶν δέχονται τὴν πίστιν μόνον δι' ὅσων ἀκούουν ἐνῶ ἐκείνοι, ἂν καὶ ἐθέλωσι τὰ θαύματα καὶ εἶχαν ὡς μάρτυρες τῶν γινόμενων τῇ θεῶν αὐτῶν, ἐν ταῦτοις ἐνεργοῦν τελεῶς ἀντιθεταί

Ἐ Κύριε, ἀκόμη πόση μεγάλη εἶναι ἡ προθυμία των ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὴν δυνατὴν φωνὴν των καὶ ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τῆς παρακλήσεως· Ὅτι ὁ μόνον ἐπληρώσαν τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ ἐφώναζαν μὲ δύναμιν καὶ δὲν ἐζήτουν τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον εὐσπλαγχνίαν.

Τὸν ὀνομάζει δὲ ὕψος τοῦ Δαυὶδ ἐπεὶ διὰ τὸ ὄνομα οὐα αὐτὴ ἐθεωρεῖτο πολὺ τιμητικὴ· Ἱστορικά, εἰς πολλὰς περιπτώσεις οἱ προσφῆται ὀνομάζοντο, τοὺς ὅσους τοὺς ὁποῖους ἤθελαν νὰ τὴν ἰσοῦν καὶ τοὺς ἀποδείκνουν μεγάλους.

Καὶ ὅταν τοὺς ἔφερν εἰς τὸ σπῖτι τοὺς ὑποβάλλει δευτέραν ἐρώτησιν· διότι συνεχῶς ἐφρόντιζε νὰ θεραπεύῃ κατοπὶν παρακαλοῦσας τῶν πασχόντων, ὥστε νὰ μὴ σσηματίζῃ κανεὶς τὴν γυνάμην· διὰ ἀπὸ φιλοδοξίαν ἐπεδίωκε νὰ θαυματουργῇ· Καὶ ὁ μόνον δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ τυφλοὶ ἤξιζαν νὰ θεραπευθῶν καὶ ἀκόμη διὰ νὰ μὴ λέγῃ κανεὶς ὅτι, ἐάν ἐσώζε μόνον διὰ τῆς εὐσπλαγχνίας του, τότε ἔπρεπε εἶναι νὰ σωθῶν διὰ τοῦ καὶ ἡ φιλοφροσύνη ἔχε κάποιαν αἰτίαν τὴν πίστιν τῶν σωζομένων.

Δὲν ζητεῖ ὅμως μόνον δι' αὐτὰ τὴν πίστιν των, ἀλλ' ἐπεὶ διὰ τὸν ἀπεκάλεσαν «Ὑψὸς τοῦ Δαυὶδ», διὰ νὰ τοὺς ἀναβῇ βάσιν ὑψηλότερα καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ νὰ ἔχουν τὴν προσήκουσαν δι' αὐτὸν γυνάμην λέγει· «Πιστεύετε ὅτι ἔχω τὴν δύναμιν νὰ κάνω αὐτὸ που ζητεῖτε,» Ὁ δὲ εἰπὼν ἐάν πιστεύετε ὅτι ἡμπορῶ νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου ὅτι ἡμπορῶ νὰ προσευχηθῶ, ἀλλ' ὅτι ἐάν ἐγὼ ἔχω τὴν δύναμιν νὰ κάνω αὐτὸ.

Καὶ ἐκείνοι τὴν ἔκαναν· ὅτι πᾶν Ναὶ, Κύριε (ἀπαντοῦν) Δὲν τοὺς ὀνομάζουν πλέον Ὑψὸς τοῦ Δαυὶδ ἀλλ' ἀνέρχονται ὑψηλότερα καὶ ὁμολογοῦν τὴν δύναμιν τοῦ Κυρίου· Καὶ τότε καὶ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐγάγε μὲ τὸ χεῖρ του καὶ λέγει· «Σύμφωνα μὲ τὴν πίστιν σας ἕως σὰς²» Τὸ καὶν δὲ αὐτὸ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν των καὶ νὰ ἀπαδείξῃ ὅτι καὶ οἱ τυφλοὶ οὐνε σέφεσαν εἰς τὴν

7. μὲ καὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν

ἐπὶ τέλει τοῦ θαύματος καὶ συγχρόνως να μαρτυρήσῃ
ὅτι οἱ λόγοι τῶν δὲν ἦσαν λόγοι κολακείας. Πραγμα-
τικά δὲν εἶπε, νὰ ἀνοχθῶν τὰ μάτια τῶν. **Γ** Ἀλλά
«ὡμφύνα με τὴν πιστίν σου ὡς γίνῃ εἰς σῶς». Αὐτὸ τὸ
λέγει εἰς πολλοὺς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ τὸ ἐπληροῦσαν
ἐπεδὴ φροντίζει, προτοῦ νὰ θεραπεύσῃ τὰ σώματα, νὰ
ἀποκαλύψῃ τὴν πιστίν τῆς ψυχῆς τῶν ὥστε καὶ αὐτοὺς
νὰ τοὺς καταστήσῃ περισσώτεροι ἐναρέτους καὶ εἰς τοὺς
ἄλλους νὰ προκαλέσῃ μεγαλύτεραν προθυμίαν. Τὸ ἴδιον
ἔκαὶ καὶ εἰς τὸν παρὰλυτικόν. Πραγματικὰ πρὶν τοῦ θε-
ραπεύειν τὸ σῶμα, τοῦ ἀνίστα τὴν ψυχὴν ἢ ἀποκαθάρ-
σει τὸν αἵμα. **Δ** «Ἐχε θάρρος, παῖδι μου, σοὺ ἔχουν
συγχωρηθῇ αἱ ἀμαρτίαι σου». Καὶ εἰς τὴν περιπτώσιν
τῆς νεκρᾶς κόρης, ἀφοῦ τὴν ἀνέστησε, τὴν ἐκράτησε καὶ
δὸς αὐτῇ τῆς τραπεζῆς τὴν ἐδίδαξεν εἰς τοὺς ποῖν, πρὸς
να ἀποδώσῃ τὴν εὐεργεσίαν. **Ε** «Πισης καὶ εἰς τὸν ἐκα-
τόνταρον ἔκανε τὸ ἴδιον μετὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὰ πάντα
εἰς τὴν πιστίν. **Κ** καὶ τοὺς μαθητάς του ἐπιστῆναι τοὺς
ἐβούλετο ἀπὸ τὴν τρικυμίαν τῆς θαλάσσης. **Δ** τοὺς ἀπὸ
λαοὺς κατὰ πρόσταγμα ἀπὸ τὴν ὀλίγον στίαν τῶν.

«Ἔτο, λοιπόν, καὶ ἐδῶ. Ἐγνωρίζε, θεοὶ ἀπὸ τοῦ
να τὸν φανάζοι τὰ ἀπόρητα τῆς δυνάμεως τῶν. Ἀλλὰ
διὰ τὴν ὁδηγήσῃ καὶ ἀλλοὺς εἰς τὸν ἴδιον ζῆλον τοὺς
ἀποκαλύπτει καὶ μετὰ τὴν ὁλοκληρώσιν τῆς θεραπείας
ἐπαναί τὴν πιστίν τῶν.

Εἰς τὴν συνέχειαν, μετὰ τὴν θεραπείαν τοὺς πρὸς τρέ-
πε, νὰ μὴ ἀναισθητοῦν εἰς κανένα τὸ θαῦμα. Καὶ μά-
λιστα ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς πρῶτον, ἀλλὰ καὶ τοὺς
ἐκείνους μετὰ μεγάλην φροσύνην. «Ἦναι μετὰ στηρότητα»,
λέγει «παρηγγεῖλαι εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ τοὺς εἶπε
Προσέχετε, καὶ νὰ μὴ μάθῃ τὸ θαῦμα ποὺ οὐκ ἔκα-
να. Αὐτοὶ ὅμως οὐκ ἀνέστησαν ἀπὸ τὸ σπλ. δέδωσαν
εἰς δόξαν τὴν χώραν ἐκεῖνην τὴν φημὶν τοῦ». * Ἐκεῖνοι
δὲν ἐνεκράτηθησαν ὅμως, ἀλλὰ ἐγὼ καὶ κηρύττω καὶ εὐ-
αγγελίζομαι. Καὶ μολοντοὶ εἶλαν λαθεῖν καὶ ἀπο-
κρυπτοῦν τὸ θαῦμα ἐν τοῖς δὲν ἐνεκράτηθησαν.

Ἔτι, τώρα εἰς ἄλλην περιπτώσιν, φανερὰ νὰ λέγῃ

8. Ματθ. 1, 9
9. Ματθ. 1, 10
10. Ματθ. 1, 11
11. Ματθ. 1, 12
12. Ματθ. 1, 13

Ἰησοῦ καὶ ὁ Ἰησοῦς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. **Δ** αὐτὸ δὲν
εἶναι ἀντιθετὸν πρὸς τὸ προηγούμενον, ἀλλὰ πολὺ συμ-
φωνοῦν πρὸς ἐκεῖνο. **Δ** ὅτι μᾶς διδάσκει καὶ ἡμεῖς οἱ ἰδιοὶ
νὰ μὴ λέγωμεν τίποτε πρὸς ἀφῆμεν μᾶς καὶ τοὺς ἄλ-
λους ὅταν θέλωμε νὰ μᾶς ἐγκωμιάσῃν, νὰ τοὺς ἐμπο-
δίσωμε. Ἐάν ὅμως ἡ δόξα ἀποδίδεται εἰς τὸν Θεόν,
ἔτι τότε ὅχι μόνον νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίσωμε, ἀλλὰ καὶ
νὰ τοὺς διατάσσωμεν νὰ τοὺς κένον.

«Ὅταν δὲ αὐτοὶ ἐβγῶναι ἀπὸ τοῦ σπλ. ἰδοὺ ἐφε-
ρται πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀνθρώπων καὶ κατέχετο ἀπὸ δα-
μόν. ὅν καὶ ἦτο κωφός καὶ ἀλαλός». **Δ** Ἡ παθὴρ δὲν ἦτο
ἐκ φύσεως, ἀλλὰ ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ
δαίμονος, δι. αὐτὸ καὶ χρεῖζεται ἄλλους διὰ νὰ τὸν
ὁδηγήσῃ πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **Δ** ὅτι δὲν ἦτο εἰς θεοῦ μόν-
ος ταῦτα, νὰ διατάσσῃ τὴν παρὰκλησιν, ἐπεδὴ ὁ δαίμων
τοῦ ἐδίδεκε τὴν γλῶσσαν καὶ μᾶς μετὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ
ἀδελφείου καὶ τὴν ψυχῆν. **Δ** αὐτὸν λόγον αὐτὸν δὲν ζή-
τεῖ π. σπ. ἀπὸ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἀλλὰ ἀμέσως θεραπεύει
τὴν ἀσθένειαν. **Κ** καὶ ἀφοῦ ἐξεδιδάχθη τὸ δαίμονος δυνά-
μις, ὁ κωφὸς καὶ ἀλαλὸς τὰ πληθὴ τοῦ λαοῦ καὶ
ἐλεγον. **Β** Ὁ δὲ τότε ἐφάνησαν τοιαῦτα θαύματα εἰς τὸ
ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ.

Αὐτὸ πρὸ πάντων ἐστὶν ὁ φανερὸς τοὺς Φαρισαίους τὸ
ὅτι, δηλαδὴ ἐθεώρουν τὸν Ἰησοῦν ἑνώπιον δυνάμει ὅχι
μόνον τῶν τότε ζώντων, ἀλλὰ καὶ ὅσων ἐζήσαν εἰς τὸ
παρελθόν. Καὶ τὸν ἐθεώρουν ἑνώπιον ὅχι διότι ἐθερά-
πειεν ἀλλὰ ἐπεδὴ ἐθεράπειεν εὐκόλως καὶ γρήγορα
πολλὰ νοσήματα καὶ μαλιστα αἰματώδη.

Καὶ οἱ τὴν ἦτο ἡ γνώμη τοῦ πληθους. Οἱ Φαρισαῖοι,
ὅπως ἔχον δυνάμει διόλου ἀντιθετοῦ διαθεσῆναι. Ὅτι ὅχι
μόνον σικκοφοῦν τὰ θαύματα ἀλλὰ δὲν ἐντρέπονται
νὰ ἀντιτάσσῃν πρὸς τοὺς ἑσώτερους τῶν Πραγματικῶν
τοιαυτῇ εἶναι ἡ τοιμή. **Τ** λέγουσι λοιπόν, «Μετὰ τὴν
θεοῦ ἐν τῷ ἀρχηγῷ τῶν δαίμονων ὅπως ἀπὸ τοὺς
πάσχοντάς τὰ δαίμονα. **Π** οἱ δὲ δυνάμει ἡμῶν νὰ θεω-
ρηθῇ πρὸς ἀνὴτον ἀπὸ τῆς ἡμῶν αὐτῆς. **Π**ρο πάντων,
θεοῦ εἶναι ἀδυνατόν τοις δαίμονι νὰ ἐκδύνηται τοὺς δαί-
μονας.

13. Ματθ. 9, 17

14. Ματθ. 9, 18

15. Ματθ. 9, 19

16. Ματθ. 9, 20

μονα, πράγμα που και ο Ίησους το λέγει παρακάτω. Διότι, ο βασιμὸν συνηθίζει νὰ ὀργανώνει τὰ ἰδικά του C και ὅγ νὰ τὰ διαλύει.

Ὁ Κύριος, ὅμως, δὲν ἐξεβίωκε μόνον τοὺς δαιμονίους, ἀλλὰ ἐκάθαρζε τοὺς λεπρούς ἤγειρε τοὺς νεκρούς, ἐγαλλίενε τὴν θάλασσαν συνεχῶς τὰ ἀμαρτήματα, ἐκήρυττε τὴν βασιλείαν καὶ ὡδήγε, τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸν Πατέρα, τὰ ὅποια εἰς καμίαν περιπτῶσιν δὲν θὰ ἐνέκρινεν ὁ βασιμὸν οὔτε θὰ ἠμπαρούσε ποτε νὰ τὰ πραγματοποιήσει. Διότι οἱ δαιμονιοὶ ὡδήγουν πρὸς τὰ εἰδωλά καὶ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ πείθουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀποτοῦν ἐς τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Ὁ βασιμὸν, ὅταν ὀβριζέται, δὲν εὐεργετῇ, καθ' ὅσον μάλιστα, χωρὶς νὰ ὀβριζέται, θλίπτεται, ἐκείνους ποὺ τοὺ λατρεύουν καὶ τὸν τιμοῦν. D Ὁ Ίησους, ὅμως, καὶν, τὸ ἀντίθετον. Διότι ὑστερὰ ἀπὸ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς λοδογὰς αὐτὰς, «περιήρχετο» λέγει, «ὁ ἰησοῦς ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρὰ διδάσκων εἰς τὰς συναγωγὰς των καὶ κηρυττων τὸ χαρμόδιον κήρυγμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ θεραπεύων, καθὲ ἀσθενέον καὶ ἀδυναμίαν μεταξὺ τοῦ λαοῦ».

Καὶ ὅχι μόνον δὲν ἐταπώρηνεν αὐτοὺς ποὺ ἐφέροντο μὲ ἀναστροφὴν, ἀλλ' οὔτε ἀπλῶς τοὺς ἐπέτρεπε. Ἔτσι ἀπ' αὐτοῦ ἐβίβαζε τὴν πραότητα καὶ συγχρόνως δι' αὐτῆς ἤλεγχε τὴν συκοφαντήν. ἀπ' ἐτέρου δὲ ἤθελε μὲ τὰ θαύματα, ποὺ θὰ ἐπραγματοποιεῖ ἐν συνεχείᾳ νὰ δώσῃ μεγαλυτέρας ἀποδείξεις τῆς θεας τοῦ δυνάμεως καὶ ἐπειτα, ἵνα ἀσκήσῃ ἐλεγχοὶ καὶ διὰ τῶν λόγων. Περιήρχετο, λοιπὸν, εἰς πόλεις, τὰ χωρὰ καὶ τὰς συναγωγὰς, διὰ νὰ δὲξῃ νὰ ἀμειθώμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς συκοφάντας, ἔσθ' μὲ ἄλλας συκοφαντίας, ἀλλὰ μὲ μεγαλυτέρας εἰς ἐργασίας. Πραγματικὰ ἔαν εὐεργετῇ τοὺς συνανθρώπους σου, ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὅγ διὰ νὰ δοξασθῇς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, νὰ μὴ παύσῃς νὰ ἀσκήσῃς τὴν εὐεργεσίαν. Ὅτι, καὶ ἂν κἀνοὶ οἱ εὐεργετούμενο, δ' ἂν ἀσκήσῃς μεγαλυτέραν ἀμοιβὴν. Διότι, ἐκεῖνος ποὺ παύει, τὴν εὐεργεσίαν ὅταν καὶ τηρηθῇ, ἀποδοκίμει ὅτι ἐπιδίδεται εἰς τὴν ἀρετὴν αὐτὴν διὰ νὰ ἀποσπάσῃ τὸν ἑαυτοῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅγ, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Δ' αὐτὸ καὶ ὁ Χρὶστός, διὰ νὰ μᾶς δὲξῇ ὅτι ἀπὸ ἀγαθότητος μόνον

1^ο Ν^ο 9, 9.

ἐσκόρπιζε τὴν εὐεργεσίαν. 367 ὅγ, μόνον δὲν ἐπερίμενε νὰ ἔλθουν κοντά του οἱ ἀσθενεῖς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἰδὸς ἔτρεχε πρὸς αὐτοὺς, φέρων δύο μεγάλα ἀγαθὰ. τὸ ἓνα ἦτο τὸ χαρμόδιον κήρυγμα διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄλλο ἦτο ἡ θεραπεία ὅλων τῶν ἀσθενέων. Καὶ δὲν ἔφθνε καίμιν πολλοὶ οὔτε παρέλκτε κανένα χωριοί, ἀλλ' ἐπὶ τῶναιεν ἐς καθε τόπον.

Δὲν σταματῶ, ὅμως, ἡ εὐεργετικὴ τοῦ δρόμου εἰς αὐτὰ τὰ σημεῖα, ἀλλ' ἀναπτύσσει καὶ ἄλλοι εἰδους πρόνοιαι. «Δὲν ὅταν», λέγει, «εἶδε τοὶ πληθεῖ τοῦ λαοῦ ἡσθασθὲν συμπάθειαν δι' αὐτοὺς, B ὅτι ἦσαν ἀποκαμωμένο πνεύματι κῶς* καὶ παρημελημένοι, σὺν πρόδοτα τοῦ δὲν ἔγουν τοιμένα. Τότε λέγει, εἰς τοὺς μαθητὰς του. Τὰ μὲν ὄρμα διὰ θερισμὸν στάχυα εἶναι πολλά, οἱ δὲ ἐργάται τοῦ θά τα θερίσουν εἶναι ὀλιγοί. 8 Παρακαλέσατε, λοιπὸν, τὸν κύριον τῆς ὥριμου πρὸς θερισμὸν σπορᾶς ἵνα ἀποστείλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμόν.» 4 Προσεξε, πάλιν, τὴν ταπεινοφροσύνην τοῦ Ίησοῦ, ἀηλοῦ, διὰ νὰ μὴ προσελκῇ τοὺς πάντας ὁ ἰδὸς, ἀποστέλλει, καὶ τοὺς μαθητὰς εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὅγ, μόνον διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἀλλὰ, συγχρόνως, διὰ νὰ τοὺς ἐκπαδεύσῃ καὶ ἀφοῦ ἐξασκηθῶν εἰς τὴν Παλαιστίνην, σὰν νὰ ἦτο αὐτὴ εἷς εἶδος παλαιστράς, ἐπὶ ἐξερχημένο, νὰ ἀναλάβουν τοὺς ἀγῶνας εἰς τὴν οἰκουμένην ὁλοκληροῖ. Δι' αὐτὸ καὶ καθορίζει, ἀσκήσεις μεγαλυτέρας ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας διὰ νὰ ἀναπτύξῃ, ὅσον τὸ δυνατόν, περισσοτερον, τὴν ἀρετὴν τῶν C καὶ νὰ ἀναλάβουν, μὲ μεγαλυτέρον εὐκόλιον τοὺς μετέπειτα ἀγῶνας, καὶ ἔτσι, τοὺς προετοιμάζει θαυμάσια διὰ μεγάλο πέταγμα, σὰν νὰ ἦσαν τρυφεροὶ νεοσσοί. Καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τοὺς κάνει κατὰ τῶν σωμάτων, διαφυλάσσων διὰ τὸ μέλλον τὴν προηγηθεῖσαν ψυχὴν τῶν προετοιμασίων.

Καὶ κύτταξε πῶς παρουσιαζε, τὸ πρῶτον εἰκόλον καὶ ἀπαρατήτου. Διότι, τί λέγει, «Τὰ μὲν ὄρμα διὰ θερισμὸν στάχυα εἶναι πολλά, οἱ δὲ ἐργάται τοῦ θά τα θερίσουν εἶναι ὀλιγοί.» Δε, σὰς ἀποστέλλω, λέγει, διὰ νὰ στείρετε, ἀλλὰ δ' ἂν θερσете. Τὸ ἰδὸν ἀκριβῶς

18. Ματθ. 9. 10.

1^ο. ὁ λόγος εἶναι ἀλλοτριωμένος καὶ σημαίνει ὅτι πολλοὶ ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ ἀρνηθῶν τὸ ἐκτελέσασθαι καὶ νὰ πηδῶν. ὅτι οἱ ὅλοι, ὅταν ὁ ἰησοῦς ἀποστέλλει ἐργάτας τοὺς θεοπροφητείας εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῶν αὐτὸ ἔργον. 2^ο. Ματθ. 9, 10. 3^ο.

λέγει και εις τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου «Ἄλλο, ἔχουν κοπίαι· καὶ αὖτις ἔχετε ἔμβη εἰς τὸν κόπον αὐτῶν». Αὐτὰ ταῦτα ἔλεγε διὰ τὰς προφυλάξεις ἀπὸ τῆς ὑπερηφάνειας καὶ συγκροίως διὰ τὰς τοὺς δῶση θάρρους, μὲν τὸ νὰ τοὺς ὑποδείξῃ ὅτι ὁ μέγαλυτερος κόπος εἶχε γίνεσθαι ἀπὸ ἄλλους.

Πρόσθετε καὶ ἐδῶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς προβαίνει εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν κινούμενος ἀπὸ φυλακισμένων. Ὁ καὶ ὅχι ἀπὸ καμίας ἀμοιβῆς «Ἡσθάνθη» λέγει, «αὐτὰς θεῖαν δι' αὐτοὺς, διότι ἦσαν ἀποκαταμεινὸν πνεύματι κῶς καὶ παρημελημένοι, σὺν πρῶτοις που εἶχον πομπήν». Αὕτη ἡ κατηγορία θεωρεῖ τοὺς ἀρχιστὰς τῶν Ἰουδαίων, ὅσοι, ἐνῶ ἦσαν ποιμένες τοῦ λαοῦ συμπεριφερόντο ὡς λύκοι. Παραμαρτυρεῖται, μάλιστα, καὶ κατηύθυναν τὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ παρηγοροῦσαν τὴν πνευματικὴν τοὺς πρόδοι. Ὅτι, ἐνῶ ὁ λαὸς ἐθαύμαζε τὰ ἔργα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔλεγον «Οὐδέποτε ἐφάνησαν τοιαῦτα θαύματα εἰς τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ». οἱ ἀρχιστὰς ὑπεστήριζαν τὰ ἀντιθέτα ὅτι δηλοῦν «Μὲν τὴν δοξάζαν τοὺς ἀρχηγούς τῶν δαίμωνων θγαίνει, τὰ δαίμονα ἀπὸ τοὺς πασχόντας»⁹⁴.

Ἀλλὰ πῶς δνομάζει ἐργάτας εἰς τὴν προκειμένην περιπτώσιν. Μὰ τοὺς διδάκα μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, «Ὅταν εἶπεν· «Οἱ ἐργάται ποὺ θα τὰ θείσου, εἶνα, ὀλίγοι» προσέθεσεν ἄλλους εἰς αὐτοὺς, «Ὅχι, θεθελαι, ἀλλ' ἀπέστειλεν μόνον αὐτοὺς». Ἐν τῷ, διὰ τοιοῦν λόγων ἐλεγεν· «Παρακαλέσατε τὸν κύριον τῆς ὁρίμου πρὸς θεοσμον σποράς νὰ ἀποστείλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμόν». Ἐν τῷ, ὅχι νὰ προσέθῃ καὶ ἄλλοι εἰς αὐτοὺς. Ὅτι, μολοντὶ ἦσαν ἰονον δώδεκα τοὺς ἔκανε νὰ σὺνταμίωσιν πρὸς πολλούς, ὅχι μὲν τὴν αὐξήσαν τῆς ἀριθμητικῆς τῶν πεσόντων, ἀλλὰ μὲν τὴν χάριν τῆς δυναμείας τοῦ. Εἰς τὴν συνέχῃ, διὰ τὰς τοὺς δεῖξῃ πόσοι μεγάλη ἦτο ἡ δωρεὰ τοῦ λέγει· «Παρακαλέσατε τὸν κύριον τῆς ὁρίμου πρὸς θεοσμον σποράς» καὶ ἔτσι, ἀποκαλύπτει σιγὰ σιγὰ τὸν ἑαυτοῦ τοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ κύριος τῆς σποράς. «Ὅταν δηλοῦν εἶπεν· «Παρακαλέσατε τὸν κύριον τῆς ὁρίμου πρὸς θεοσμον σποράς», **34:7** γὰρ νὰ παρακαλέσων καὶ νὰ προσερχθῶσιν αἱ

⁹⁴ Ἰωάν. 4:38

⁹⁵ Ματθ. 9:33

⁹⁶ Ματθ. 9:35

Ἰωάν., τοὺς ἀναθέτει. ἀμέσως ὁ Ἰωάννης τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ τοὺς ὑπενηθιμίζει τοὺς σχετικούς λόγους τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρομοῦ, τὰ δάκρυα, τὸ λίκνισμα, τὸ ἄχυρον καὶ τὸ σιτάρι⁹⁴.

Κατὰ συνέπειαν εἶνα, φανερόν ὅτι ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ γεωργός, ὁ Ἰωάννης ὁ κύριος τῆς ὁρίμου πρὸς θεοσμον σποράς ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ κύριος τῶν προφητῶν. Ὅτι, ἀπὸ τοὺς ἀπέστειλε νὰ θείσου, εἶνα, αὐταπόδεικτον ὅτι δὲν τοὺς ἀπέστειλεν εἰς τὴν ζένην σποράν, ἀλλ' εἰς ἐκείνα ποὺ ὁ Ἰωάννης ἔσπερε διὰ τῶν προφητῶν.

Δὲν τοὺς ἔδωκεν ὁμοίως, θάρρος μόνον μὲν τὸν τρόπον αὐτόν, ὅταν ὠνόμασε τὸ ἔργον τῶν «θεοσμον» ἀλλὰ καὶ μὲν τὸ νὰ τοὺς διώσῃ δύναμις διὰ νὰ φέρουν εἰς περας τὴν ἀποστολήν των. «Καὶ ἀπὸ τοῦ προσεκόλεσε» λέγει, «τοὺς δώδεκα μαθητὰς τοῦ, **34** ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, ὥστε νὰ τὰ θγαζούν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ θεραπεύουν κάθε εἶδος ασθενείας καὶ ὅσα αἴτιας»⁹⁵. Καὶ ὡς δὲν εἶχε δοθῇ ἀκόμη τὸ ἄγιον Πνεῦμα «Διότι δὲν εἶχε δοθῇ» λέγει, «τὸ ἄγιον Πνεῦμα διότι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχε ἀκόμη δοξασθῇ»⁹⁶. Μὲν ποίαν δύναμις, λοιπόν, ἔθγαζαν τὰ πονηρὰ πνεύματα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, μὲν τὴν δύναμιν ποὺ τοὺς παρέλχεν ἡ ἐπιταγὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐξουσία ποὺ τοὺς ἔδωκεν⁹⁷.

Πρόσθετε σὲ παρακαλῶ καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀποστολὴ ἔγινε εἰς τὴν κατάλληλον στιγμήν. Ὅτι, δὲν τοὺς ἀπέστειλεν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀρχὴν τῶν προσκλήσεων ἀλλ' ἀπὸ τὸν εἶχαν ἀκολουθήσει, δι' ἀρκετὸν χρονικὸν διαστήμα καὶ εἶδαν τοὺς νεκροὺς νὰ ἐγείρεται, τὴν θαλάσσαν νὰ ἐπιτιμᾶται, τοὺς δαίμονας νὰ ἐκδιώκωνται, τὸν παράλυτον νὰ δυναμῶν, τὰ ἁμαρτήματα νὰ συγχωροῦνται, τὸν λεπτὸν νὰ καθαρίζεται, ἔτσι, ἔτσι εἶχαν ἱκανοποιητικὰς ἀποδοξίας διὰ τὴν δύναμιν τοῦ καὶ διὰ τῶν ἔργων καὶ διὰ τῶν λόγων τότε τοὺς ἀποστέλλει. Καὶ πάλιν ὅχι εἰς ἐπὶ κίνδυνον ἔργον ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη κανένας κίνδυνος εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἀλλὰ μόνον συκοφαντίας ἔπρεπε νὰ ἀποκρούσων. Καὶ αὐτὸ δ-

⁹⁴ Ἰωάν. 4:38

⁹⁵ Ματθ. 10:1

⁹⁶ Ἰωάν. 7:39. Ἄν' εἶχε δοξασθῇ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πάθος τῆς ἀναστασεως καὶ τῆς ἀνταστάσεως.

⁹⁷ Πρὸς Ματθ. 10:1

μως, τους τὸ πρόλεγε, δι' ὁλοκληρῆ, θὰ ἀντιμετωπίσουν κινδύνους καὶ μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν τοὺς προσημαίνει, προσδοκῶν ἢ καὶ ῥὸς τῆς ὁριστῆς ἀποστολῆς τῶν καὶ τοὺς κάνει, νὰ εὐρυσκωνταί, εἰς διαρκή αγωνίαν, μετὰ τὰ τοὺς ὑπενθυμίζῃ συνεχῶς ἐκ τῶν προτέρων τοὺς μελλόντας κινδύνους.

Εἰς τὴν συνέχειαν δ' εὐαγγελιστῆς, ἔπειθ' ἡμέτερον, τῶρα ἔγραψε δια δύο διμελείς ομάδας μαθητῶν,²⁸ δηλαδὴ ὁ ἅ τὸν Πέτρον²⁹ καὶ τὸν Ἰωάννην³⁰ καὶ ὕστερα ἀπὸ αὐτοὺς ἀνεφέρει τὸν τρόπον τῆς κλήσεως τοῦ Ματθαίου³¹ ἐνῶ δ' αὖτὴν κλῆσιν καὶ τὴν ὀνομασίαν τῶν ἄλλων ἀποστόλων δὲν ἔκανε καθόλου λόγον εἰς τὸ σημεῖον αὐτὰ κατ' ἀνάγκην παραθέτε. τὸν κατάλογον καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. **Β** καὶ γινώσκουμεν τὰ ὀνόματα τῶν ὁμολῶν ὡς ἐξῆς: **Γ** δὲ δωδεκά ἀποστόλων τὰ ὀνόματα εἶναι αὐτὰ πρῶτος ὁ Σίμων³² ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Πέτρος.³³ Δεῖται ἦτο καὶ ἄλλος Σίμων ὁ Κανανίτης. Ὅπως ἦσαν καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης καὶ ὁ Ἰούδας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσάκωθ καὶ ὁ Ἰσάκωθ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαίου καὶ ὁ Ἰσάκωθ ὁ υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου. Ὁ Μάρκος παραθετεῖται τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν τοποθετῶν αὐτοὺς εἰς οὐρανὸν σύμφωνα μετὰ τὴν ἀξιαν τοῦ καθενός.³⁴ Πραγματικὰ ἀφ' οὗ ἀναφέρει, τοὺς δύο κορυφαίους, ἔπειτα τοποθετεῖ

²⁸ Γρβ. Ματθ. 4. 18. 22

²⁹ Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ἡ μικτὴ ὁμάς.

³⁰ Ἰωάννης καὶ Ἰσάκωθ ὁ υἱὸς Ἀλφίου.

³¹ Γρβ. Ματθ. 9. 9

³² Σίμων ὁ Πέτρος ὁ κορυφαῖος, τὴν δωδεκά ἀπὸ τὸν τῶν ἁγίων. Ἀπὸ Σίμων ἡ Σίμων μετονομάσθη εἰς Πέτρον ἐν τῷ 12. οὐ τὸν Ἰησοῦν (Ἰωάν. 1. 42). Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔζητο εἰς τὴν Βηθσαῖδα τῆς Γαλιλαίας, ὅπου καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀνδρέου ἐξήρατο εἰς τὴν ἀλιαντὴν. Μετονομάσθη Μάρκος τοῦ Ἀνδρέου ἐκ τῶν ἁγίων (Ἰωάν. 1. 40. 42) καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκλήθη εἰς τὸ ἀποστολὸν ἀπὸ Ἰησοῦ. Ἦτο υἱὸς τοῦ Πέτρος καὶ ἔκλειπτο, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις ἐμίλει μετὰ ἀποστολὴν καὶ ἔκλειπτο (Ματθ. 10. 16. 18. Ἰωάν. 14. 25. 36. Μάρκ. 8. 5. Λουκ. 9. 34. 36). Ἦτο γέννηται τὸν πῶτος τοῦ Κυρίου ἀναστρέψας αὐτὰ ἀπὸ τοὺς νεκροὺς αὐτοῦ, ὅπως εἶπεν ὁ πῶς τοῦ Μάρκου (Ἰωάν. 14. 10. 11). Ὁ γὰρ ἐκλήθη τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν αὐτὴν τὸν ἀρχὸν εἶπεν τὸν ἁγίον καὶ ἔπειτα ἐκλήθη αὐτὸν ὁ πῶς τοῦ Μάρκου (Ἰωάν. 18. 15. 27). Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42. 44. 4. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100).

³³ Ματθ. 10. 2

³⁴ Γρβ. Μάρκ. 1. 16-19

τὸν Ἀνδρέαν ὁ Ματθαῖος ὅμως, δὲν ἀκολουθεῖ τὴν τακτικὴν τοῦ Μάρκου ἀλλὰ τοὺς παρουσιάζει χωρὶς ἀξιολογικῆς κριτικῆς καὶ μάλιστα προτάσσει τοῦ ἑαυτοῦ τὰ τὸν Θωμᾶν, ὁ ὁποῖος ἦτο περισσότερο ἀσημῶς ἀπὸ αὐτόν.

Ἀλλ' ὅς ἐξατάσσωμεν τὸν κατάλογον αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. **Ε** «Πρῶτος Σίμων ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς τοῦ»³⁵ Δεῖται εἶναι καὶ αὐτὸ μ. κροὶ ἐγκώμιον. Διότι τὸν μὲν ἔνα³⁶ τὸν ὀνόμασε ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τοῦ, τὸν δὲ ἄλλον³⁷ ἀπὸ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτήρος τοῦ.³⁸

Εἰς τὴν συνέχειαν «Ἰσάκωθ³⁹ ὁ υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς τοῦ»⁴⁰ Βλέπετε διότι, δὲν τοὺς τοποθετεῖ κατὰ ἀξιολογικὴν σειράν ὁ Ματθαῖος, Διότι ἐνῶ νομίζω ὅτι ὁ Ἰωάννης ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἦτο ἀνώτερος. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ εἶπεν «Θίλ. ππος⁴¹ καὶ Βερθελομαῖος»⁴²

³⁵ Ἀνδρέας, ὁ πρωτόκλητος μαθητὴς τοῦ Κυρίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρον. Ἐπὶ τῇ μὲν τοῦ ἀδελφῶν καὶ τὸν Ἰωάννην, ἐπὶ δὲ τὸν Ἰωάννην. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42). Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42). Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42).

³⁶ Ματθ. 10. 2

³⁷ Τὸν, ἔττον

³⁸ Τὸν Ἀνδρέαν

³⁹ Γρβ. Ἰωάν. 1. 4. 42

⁴⁰ Ἰσάκωθ, ὁ υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς τοῦ. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42). Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42). Ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάν. καὶ ἔκλειπτο εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀπὸ Ἰησοῦ (Ἰωάν. 1. 40. 42).

⁴¹ Ματθ. 10. 2

⁴² Ματθ. 10. 2

προσέθεσεν· «Θωμάς»⁴⁵· και Ματθαῖος⁴⁶· ὁ Τελώνης»·⁴⁷
3459 Ὁ Λουκάς ὁμοίως, δὲν ἀκολουθεῖ αὐτὴν τὴν σει-
 ράν, ἀλλ' ἀντίθετοι καὶ προσάσσει τὸν Ματθαῖον τοῦ
 Θωμά·⁴⁸ Ἀκολουθεῖ δ' ὁ Ἰακώβος⁴⁹ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαίου.
 Ὑπῆρχε καὶ ἄλλος Ἰακώβος ὅπως ἀνέφερα παραπάνω,
 ὁ υἱὸς τοῦ Σεβεδαίου. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἀναγράφει τὸν
 Λεβθαῖον, ὁ ὁποῖος ὠνομασθὲν Θωδδαῖος,⁵⁰ καὶ τὸν Σιμώ-
 να⁵¹ τὸν ζηλωτὴν,⁵² τὸν ὁποῖον ὀνομάζει καὶ Κανανί-
 την,⁵³ φθάνει εἰς τὸν προδότην. Καὶ δὲν ἀμφαῖ δι' αὐτὸν
 ὡς νὰ ἦτο κάποιος ἐχθρὸς καὶ ἀντ' αὐτοῦ τοῦ, ἀλλὰ κά-
 νει τὴν διήγησίν του, ὅπως κάποιος ἐκεῖνος τοῦ γράφει ἰ-
 στορίαν Πραγματικά, δὲν εἶπεν ὁ μαρὸς καὶ ὁ παμμία-
 ρος, ἀλλὰ τοῦ ἔδωκε τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς πόλιν τῆς κατα-
 γωγῆς του· «Ιουδαῖς»⁵⁴ ὁ Ἰσκαριώτης,⁵⁵ Ὑπῆρχε θε-
 θαια, καὶ ἄλλος Ἰουδαῖς, ὁ Λεβθαῖος, ὁ ὁποῖος ἀπεκλή-
 ρη Θωδδαῖος. Αὐτὸν ὁ Λουκάς τὸν θεωρεῖ ὡς τοῦ Ἰα-
 κώβου, ὅταν λέγῃ· «Ιουδαῖς ὁ υἱὸς τοῦ Ἰακώβου»·⁵⁶ Διὰ
 νὰ τὸν διακρίνῃ λοιπὸν, ἀπὸ αὐτοῦ ὁ Ματθαῖος λέγει·

⁴⁵ Θωμάς· ἀναφέρεται καὶ ὁ ὄνομα, ὁ ποὺ ἀνακαταλαμβάνει εἰς τὸν
 Χριστὸν· ἀλλὰ καὶ εἰσάγεται ὅσοι τοῦ· Ἰωάν. 11· 16· 14· 1· 20· 26· 41·
 21· 2·

⁴⁶ Ἰωάν. Ματθ. 9· 9·

⁴⁷ Ματθ. 10· 3·

⁴⁸ Ἰωάν. Λουκ. 6· 15·

⁴⁹ αὐτοῦ, Ἰωάν. 1· 4· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵⁰ Ἰωάν. Ματθ. 10· 3· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵¹ αὐτὸν ἔχοντι ἑλπίδα εἰς τὸν, καὶ αὐτοῦ τὸν ἀποφασιστὴν τοῦ Ἰου-
 δαῖ, τοῦ εἰς τὴν καταστάσεως τὸν μαθητὴν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς προσηλυ-
 τισμοῦ τοῦ Ἰουδαίου·

⁵² Ἰωάν. Ματθ. 10· 3· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵³ Ἰωάν. Ματθ. 10· 3· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵⁴ Ἰωάν. Ματθ. 10· 3· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵⁵ Ἰωάν. Ματθ. 10· 3· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵⁶ Ἰωάν. 6· 16·

«Ιουδαῖς ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν παρέδωκεν»·⁵⁷
B Καὶ δὲν αἰσθάνεται ἐντροπὴν ποὺ λέγει, «ὁ ὁποῖος καὶ
 τὸν παρέδωκεν»· Ἐπὶ εἰς καμμίαν περὶ τούτων δὲν ἔ-
 πακρυσσεν τιποτα ἀπὸ τὰ θεωρούμενα ἐπεισιδωτά, δι-
 αὐτὸ πρῶτος καὶ κορυφαῖος ἀναγράφεται ὁ ἀγράμμα-
 τος καὶ ἰδιώτης·

Ἀλλ' ὡς ἐξετάσωμεν πού καὶ πρὸς τοίους τοὺς ἀπο-
 στέλλει ὁ Ἰησοῦς «αὐτοὺς τοὺς δώδεκα», λέγει· «τοὺς
 ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς»·⁵⁸ Ποίους αὐτοὺς, τοὺς ἄλλους καὶ
 τοὺς τελῶνας. Διὸ τέσσαρες ἀπὸ αὐτῶν ἦσαν ἄλλ' εἰς
 καὶ δύο τελῶνας, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Ἰακώβος·⁵⁹ Καὶ ἐπὶ
 πλεονάζοντες ἔγινε προδότης. Καὶ τι λέγει εἰς αὐτοὺς,
 Ἀμέως τοὺς δίδει παραγγελίας ὅταν τοὺς λέγῃ· «Εἰς
 δρόμον ποῦ θὰ σὰς ὁδηγήσῃ εἰς χώραν κατοικομένην
 ἀπὸ εἰδωλολατρίας νὰ μὴ μετασθῇτε καὶ εἰς πόλιν ποὺ
 ἀνήκει εἰς Σαμαρείτας νὰ μὴ ἐμβῇτε· Ὁ Πηγάμετε δὲ
 καλλιτέρα εἰς τὰ χαμένα πρόβατα, ποὺ καταγονταὶ ἀ-
 πὸ τοῦ γένους τοῦ Ἰσραὴλ»·⁶⁰ Νὰ μὴ νομίζετε, λέγει· ὅτι μ-
 αὶ καὶ ἀποστρεφόμενοι τοὺς Ἰουδαίους, ἔπε δὴ μὲ ὀφρ-
 ζοῖν καὶ μὲ ὀνομάζουσιν διαμονόμενοι· Διὰ αὐτοὺς κα-
 τὰ πρῶτον φρονεῖν νὰ δὲ ὀρθώσω καὶ δι' αὐτοὺς σὰς ἀ-
 πομακρύνω ἀπὸ ὁδῶν τοὺς ἄλλους καὶ σὰς ἀποστέλ-
 λω πρὸς αὐτοὺς ὡς διδασκάλους καὶ ἱερούς· Καὶ ὅχι
 μόνον σὰς ἀπαγορεύω νὰ κηρύττετε εἰς ἄλλους πρὶν ἀ-
 πὸ αὐτοῦ ἀλλὰ δὲν σὰς ἐπιτρέπω ἀκόμη οὔτε νὰ θα-
 ρισετέ εἰς δρόμον ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς αὐτοὺς, οὔτε νὰ
 εἰσελθετέ εἰς πόλιν κατοικομένην ἀπὸ μὴ Ἰουδαίους
 (Διότι καὶ ὁ Σαμαρείταις ἦσαν ἐχθροὶ διατεθεῖς με-
 τὰ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους). Ὅπως εἰρηοποιεῖται διὰ τὸ
 ἐκώλυται νὰ κηρύξῃ κανε εἰς μεταξὺ αὐτῶν, διότι ἦσαν
 περὶ σφοδρὸν εὐεπίφοροι πρὸς τὴν πίστιν· Δι' ἀντίθετον,

⁵⁷ Ματθ. 10· 4·

⁵⁸ Ἰωάν. Ματθ. 10· 4· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁵⁹ Ματθ. 10· 4·

⁶⁰ Ἰωάν. Ματθ. 10· 4· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

⁶¹ Ἰωάν. Ματθ. 10· 4· ἀλλὰ, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἀνα-
 γὰρ ὁ αὐτὸς εἶπε· ὁ Ἰσκαριώτης, Ματθ. 2· 14· ἵνα φανερωθῇ ὅτι
 εἶχε ἀποστασὶν τὸν Ἰησοῦ (Μάρκ. 14· 4·)

ἡ ἀποστολή εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἦτο πολὺ δυσκολώτερα

Καὶ ὅμως, τοὺς ἀποστέλλει πρὸς τὰ δυσκολώτερα, διὰ νὰ δείξῃ τὴν φροντίδα τοῦ θ' αὐτοῦ καὶ διὰ νὰ κλέπῃ τὰ σπώματα τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων, ὥστε νὰ μὴ τοὺς κατηγοροῦν, πάλιν, ὅτι ἀπηυθύνθησαν πρὸς εἰδωλωτάτους, καὶ ἔτσι νομοῦσιν οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι ἔχουν δικαίαν αἰτίαν νὰ ἀπομακρύνωνται καὶ νὰ ἀποστρέφωσιν τοὺς ἀποστόλους. Ἐπὶ πλέον τοὺς ὀνομάζει πρόσφατα χαμένους, ὅχι ἀπομακρυνθέντας, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ συγχωρησὶν μετὰ κάθε τρόπον καὶ νὰ τοὺς προσελκύσῃ κοντὰ τοῦ.

« Ἐκεῖ δέ, πού πηγαίνετε κηρύττετε λέγοντες ὅτι ἐπιχρίσας ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν »⁶⁶ Ἐξίδες πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς ἀποστολῆς τῶν, Εἶδες τί σημαίνει ἀποστολὴν ἀξιώματι Παιρνοῦν ἐντολὴν νὰ μὴ κηρύσσουσιν τίποτε τὸ αἰσθητὸν ὅτι δὲ ἐκήρυξαν ὁ Μωυσῆς καὶ οἱ προηγουμένοι προφήται. Ἄλλ' οἱ ἀπόστολοι προτρέπονται νὰ κηρύξουσιν μίαν νέαν καὶ παράδοξον διδασκαλίαν. Πραγματικῶς, ἐκεῖνοι δὲν ἐκήρυξαν τίποτε παρόμοιον, ἀλλὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ ἐπιγεγραμμένα ἀγαθὰ. Οἱ ἀπόστολοι ὅμως κηρύττουν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ὅλα τὰ σχετικά μετὰ αὐτὴν. **270** Δὲν εἶναι μόνοι ἀνώτεροι ἀπὸ τὴν ἀποφιν αὐτὴν⁶⁷ οἱ ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ὑπακοῇ τῶν Δ. ὅτι δὲν ἀρνοῦνται οὔτε διστάζουν, ὅπως οἱ παλαῖοι.⁶⁸ Ἀλλὰ (ὅταν καὶ ἤκουον διὰ πολέμους καὶ διὰ κινδύνους ἀσαστάκτους), ἀποδέχονται μετὰ μεγάλην ὑπακοὴν τὰς ἐντολάς τοῦ Ἰησοῦ ἀφοῦ εἶναι κήρυκες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Καὶ διαστ. ἀξίζει νὰ θαυμάσωμεν, ἀντιλέγει κάποιος, ἐπειδὴ ὑπακούουσιν μετὰ εὐκολίαν ἀφοῦ δὲν θὰ ἐκήρυτταν τίποτε τὸ δυσάρεστον καὶ ἐνοχλητικόν, Ἦ λέγετε, Δὲν ἔλαβον ἐντολὴν νὰ κηρύξουσιν τίποτε τὸ ἐνοχλητικόν. Δὲν ἀκούε, τὰς φυλακισίας, τὰς συλλημείας διὰ νὰ θανατωθῶν, τοὺς ἐμφυλίους πολέμους καὶ τὸ μῶρος πᾶσι θὰ κινήσουσιν εἰς ἄλλους ἐναντίον των τὰ ὅποια τοὺς λέγει

⁶⁶ Ματθ 10, 7

⁶⁷ Ἀπὸ τῶν περιεχόμενων καὶ τῶν κοινῶν τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐν-
αὐτῶν.

⁶⁸ Ἦτοι γινώσκῃ ὅτι διαπορεύονται πρὸς τὸν προφητὴν ν' ἀναβῶσιν τὸ βῆμα
τοῦ θεοῦ ἀνατιθέμενον εἰς αὐτοὺς ἔργον.

ὄλγων παρακάτω ὅτι θὰ ὑποστοῦν, **Β** Δ. ὅτι τοὺς ἐ-
σταλλεν διὰ νὰ γίνουσιν προεξενοὶ καὶ κήρυκες ἀνυπολό-
γητων ἀγαθῶν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐνῶ εἰς
τοὺς ἰδίους ἔλεγεν καὶ προεκήρυττε, ὅτι θὰ ὑποστοῦν
τὰ φοβερώτερα θάνατα.

Ἐπειτα, διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ κήρυγμά των ἀξίωμα-
στον, λέγει. «Νὰ θεραπεύετε ἀσθενεῖς, νὰ καθαρίζετε
λεπρούς, νὰ ἐκβάλλετε δαιμόνια. Δωρεὰν ἐλάβετε τὴν
χάριν αὐτὴν τῆς θαυματουργίας δωρεὰν δώσατέ τὴν
καὶ σεῖς.»⁶⁹ Κυττάτε πρὸς τὴν φροντίδα καὶ διὰ τὸν χαρα-
κτήρα τῶν ἀποστόλων, καὶ μάλιστα καθόλου ὀλιγωτε-
ρον ἀπὸ ὅτι ἐνδιαφερέτα διὰ τὰ θαύματα, διὰ νὰ δει-
ξῇ ὅτι καὶ τὰ θαύματα, χωρὶς τὸν ἀνάλογον χαρακτή-
ρα ἐκείνων που τὰ ἐπιτελοῦν δὲν ἔχουν καμμίαν ἀξίαν.
Πραγματικῶς, τὸ φρόνημα τῶν καθ' αὐτὰς τῶν ἡμε-
ρῶν λέγει «Δωρεὰν ἐλάβετε τὴν χάριν αὐτὴν τῆς θαυμα-
τουργίας, δωρεὰν δώσατέ τὴν καὶ σεῖς.» Ἄν, ἀκόμη,
τοὺς προετοιμάζει, νὰ μὴ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὸ ἀμάρτη-
μα τῆς φιλαργυρίας, κατόπιν, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι
τὰ κατορθώματα προέρχοντα ἀπὸ δύναμιν ἰδίων των
καὶ ὑπερηφανευθῶν διὰ τὰ γινόμενα θαύματα, λέγει
«Δωρεὰν ἐλάβετε τὴν χάριν αὐτὴν τῆς θαυματουργίας». **Δ**ὲν
χρησιζέτε τίποτε εἰς ὅσους σὰς δέχοντα. **Ε** Δ. ὅτι τὴν
δύναμιν αὐτὴν δὲν ἀπεκτησάτε με χρήματα, οὔτε ἐκα-
πιάσατε δ' αὐτὴν. Εἶναι ἰδική μου δωρεὰ καὶ ὅμοιος
τρόπον, λοιπὸν, νὰ τὴν προσφέρετε καὶ σεῖς. Δ. ὅτι, δὲν
εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ ἀντίτιμον ἀντάξιν αὐτῆς.

Εἰς τὴν συνέχειαν, διὰ νὰ ἀποσπᾷ κατ' εὐθείαν
τὴν ρίζαν τῶν κακῶν, λέγει. «Νὰ μὴ ἀποκτήσετε χρυσά,
οὔτε ἀργυρᾶ, οὔτε χαλκὰ νομίσματα, τὰ ὅποια νὰ φυ-
λάττετε εἰς τὰς ζώνας σας. Ὅτι οὐδὲν σάκκον νὰ ἀποκτή-
τε διὰ νὰ θάβετε εἰς αὐτὸν ψῆμα διὰ τὸν δρόμον, οὔτε
δύο ὑποκάμους οὔτε ὑποδήματα, οὔτε καὶ ῥαβδόν.»⁷⁰
Δὲν εἶπε νὰ μὴ τὰ κάρετε μαζί σας, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀποφύ-
γη τὴν δυνατὴν νὰ τὰ λάβῃς ἀπὸ ἀλλοῦ, πάλιν νὰ ἀποφύ-
γῃς τὸ πονηρὸν νόημα. Πραγματικῶς, μετὰ τὴν ἐντολὴν
αὐτὴν πολλὰ ἐπετύγχανεν. Πρῶτον προσέφολατε τοὺς
μαθητάς ἀπὸ κάθε ὑπομῖαν.⁷¹ Δεύτερον, τοὺς ἀπῆλλας-

⁶⁹ Ματθ. 10, 16-23.

⁷⁰ Ματθ. 10, 8.

⁷¹ Ματθ. 10, 9-10.

⁷² Ὅτι κηρύτταν καὶ θαυματουργοὶ διὰ χρημάτων.

ισαν από κάθε άλλην μέριμναν ὥστε νὰ διαθέτουν ὅλον τὸν καιρὸν ταὶ εἰς τὸ κήρυγμα. **Δ** Γοῖτοι τοὺς κάνε νὰ μάθουν πόσον μεγάλη εἶναι ἡ ἰδική του δύναμις. Αὐτὸ, εἰς ἄλλου τοὺς λέγει ὑστερα ἀπὸ τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν: *Μήπως ἐστερήθητε τίποτε, ὅταν σὰς ἀπέστειλα χωρὶς ὑποδημάτων καὶ γυμνός;*⁷⁰

Βέβαια δὲ, τοὺς εἶπεν ἁμεσῶς «**Ν**ὰ μὴ ἀποκτήσατε. » ἄλλ' ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς εἶπεν «**ν**ὰ καθαρ-
ζετε λεπρούς, νὰ ἐκβάλλετε τὰ δαιμόνια» τότε προσέ-
θεσε «**Ν**ὰ μὴ ἀποκτήσατε τίποτε. Δωρεάν ἐλάθετε τὴν
χάριν αὐτῇ, τῆς θαυματουργίας, δωρεάν διώσατε τὴν
καὶ σεῖς.» Ἔτσι, δὲ αὐτοὶ γυμνοὶ τοὺς προσ-
φέρει ὅτι τοὺς ἀμφέρε δ. τ. τοὺς ἀρμόζει καὶ ὅ. τ. εἶναι
δυσατόν.

Ἀλλὰ ὑπονοεῖ κάποιος, νὰ εἴπῃ ὅτι αὐτοὶ ἄλλα ἀπα-
γορεύσεις ἔχουν δικαιολογίαν, ἀλλὰ δὲ αὐτοὶ ποῖαι αἰτίας
τοὺς ἐδωκεν ἐντολὴν νὰ μὴ ἔχουν σακκὸν δια τὸν δρό-
μον αὐτοὺς ὑποκαύματα, οὐτε ράβδον οὐτε ὑποδήματα,
ἔπειδὴ ἤθελε νὰ τοὺς ἀσκήσῃ νὰ φροντίζουν μὲ ἀκρι-
βείαν δια κάθε πνευματικὸν ζήτημα. **Ε** Ἀλλ' ὥστε καὶ
παραπάνω δὲν τοὺς ἐπέτρεψε νὰ φροντίζουν οὐτε διὰ
τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Ἄ ὅτι ἐσκοπεύε νὰ τοὺς ἀποστεί-
λῃ ὡς διδασκαλοὺς ὁλοκληροῦ τῆς οἰκουμένης. Δι' αὐ-
τὸν τοὶ λόγον θα ἠμποροῦσε νὰ εἴπῃ κατεῖς, ἀπὸ ἀν-
θρώπου τοὺς κάνε ἀγγέλους μὲ τὸ νὰ τοὺς ἀπαλλάσ-
σῃ ἀπὸ κάθε θύοι κτὴν μέριμναν ὥστε νὰ κατέχωνται ἀπὸ
μὲν μόνον φροντίδας, τὴν φροντίδα τῆς διδασκαλίας.

ΣΤ' 1 Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν φροντίδα αὐτὴν τοὺς ἀ-
πολλάσσει, ὅταν λέγῃ «**Ν**ὰ μὴ σὰς καταλάβῃ ἀγωνί-
α μέριμνα περ τοῦ πῶς θα ἐμυλήσῃτε ἢ τ. θα εἴπῃτε.»⁷¹
Συνεπῶς ἐκεῖνο ποῦ θεωρεῖται πολὺ βαρὺ καὶ δύσκο-
λον ἔργον, αὐτὸ προ πάντων τοὺς τὸ παρουσιάζει εὐκο-
λον καὶ ἁπλόν. Διότι τίποτε δὲν τοὺς δίδει τὴν μεγά-
λην χάριν, ὅσῃν προσφέρει ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰς φρον-
τίδας καὶ τὴν συνεχῆ μέριμναν. Κα αὐτὸ ἀμφότεροι εἰς
μεγαλύτεροι βαθμοὶ, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ δυσατόντης ν' ἀ-
παλλαγῇ ἀπὸ αὐτὴν χωρὶς νὰ ὑφίστανται καμμίαν
μειώσιν, ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶναι παρὼν καὶ κάνε τὰ πάντα
ἀντὶ αὐτῶν.

70. Γρ. Λ. Δοκ. 23, 7.

71. Γρ. Λ. Δοκ. 6, 11.

72. Μ. 2, 8. 10. 19.

Εἰς τὴν συνέχειαν, διὰ νὰ μὴ ἐρωτοῦν οἱ μαθηταί.
Καὶ πῶς θὰ εὐρίσκωμεν τὴν ἀπαιτομένην διὰ τὴν συν-
τήρησιν μας τροφήν; δὲν τοὺς λέγει: *Ἠκούσατε ποῦ σὰς
εἶπα εἰς τὸ παρελθόν «Κυττάξατε τὰ πετεινὰ τοῦ πα-
τοῦν εἰς τὸν ἄέρα»;*⁷³ [ἵνα δὲν εἶχαν ἀκόμη τὴν δύνα-
μιν νὰ ἐφαρμόσουν εἰς τὴν πρῆξιν τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ
Κυρίου], ἀλλὰ προσέθεσε κατὰ πολὺ εὐκολώτερον ἀπὸ
τὸ προηγουμένον **Β** με τὸ νὰ εἴπῃ: «**Δ**ιότι εἶναι δικαίον
ὁ πνευματικὸς ἐργάτης νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφήν του ἀ-
πὸ ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους μοιθεῖ.»⁷⁴ Ἔτσι ὑπεδει-
ξεν ὅτι ἔπρεπε νὰ διατρέφοντο ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τῶν,
ὥστε οὔτε οἱ ἀποστόλοι νὰ καυχῶνται εἰς θάρος τῶν ἀ-
κροατῶν τῶν μὲ τὴν ἰδεάν ὅτι τοὺς προσφέρουν τὰ
πάντα χωρὶς νὰ παρῶσιν τίποτε ἀπὸ αὐτοὺς. οὔτε πό-
λιν οἱ μαθηταί ταὶ ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ κοντὰ τῶν,
ἐπειδὴ θὰ περιφρονούντα, ἀπὸ αὐτοῦ.

Ἐπίσης διὰ νὰ μὴ προσβάλλουν οἱ μαθηταί τὴν ἀ-
πορίαν. Ὡστε μᾶς προτρέπετε νὰ ζῶμεν πτωχοὶ οἱ ζητῶ-
ντες καὶ αἰσθάνονται ἐντροπὴν δ' αὐτὸ ὑποδεικνύει ὅτι
ἡ προσφορά τῆς τροφῆς εἶναι ὀφειλὴ, ἀφοῦ τοὺς μὲν ἀ-
ποστόλους διόμαζε, ἐργάτας, τὴν δὲ πρὸς αὐτοὺς πα-
ροχὴν ἀνομάζει μισθόν. Πραγματικὰ μὴ νομίζετε, **Γ** λέ-
γει, ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἐργασία σας συνίσταται εἰς τὴν μετάν-
δοσιν τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως μὲ τὸ κήρυγμα, προσ-
φέρετε δ' αὐτὸ κάποιον μισθόν, εὐεργεσίαν εἰς τοὺς
ἀνθρώπους, ὅ ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ συνεπάγεται πολλοὺς
κόπους. Κατὰ συνέπειαν, δ. τ. σὰς βίδουν οἱ διδασκόμε-
νο ἀπὸ σὰς δὲ σὰς τὸ δίδουν ὡς χάριν, ἀλλὰ δίδουν
ἀμοιβὴν τῆς ἰδικῆς σας προσφοράς. *Διότι εἶναι δίκαιον
ὁ πνευματικὸς ἐργάτης νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφήν του ἀ-
πὸ ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους μοιθεῖ.* Τοὺς λόγους αὐ-
τοὺς τοὺς εἶπεν, ὁ Ἰησοῦς, ὅχι μόνον διὰ νὰ ἀπαδείξῃ
τὴν ἀξίαν, περ ἔχουν οἱ κόποι τῶν ἀποστόλων, καθόλου
νὰ μὴ σοὺ περάσῃ ἀπὸ τὸ μυαλὸν ἡ ἰδεὰ αὐτῇ, ἀλλὰ ἀπ'
ἐνός μὲν δὲ αὐτὴν συμβούλευσεν τοὺς μαθητὰς τῶν νὰ μὴ
ζητοῦν τίποτε περ σόστερον, ἀπ' ἑτέρου δὲ δὲ αὐτὴν πείσῃ
τοὺς προσφέροντας ὅτι ἡ προσφορά τῶν δὲ, εἶναι δω-
ρεὰ ἀλλ' ὀφειλὴ.

Ἐἰς ὅποιαν δὲ πόλιν ἢ χωρίον μεταβῇτε ἐξετάσα-
τε πῶς εἶναι εἰς αὐτὴν μὲ καλὴν ὑπόληψιν καὶ μενοῦσατε

73. Μ. 23, 3, 26.

74. Μ. 23, 1, 10.

εἰς τὸ σπῖτι ἐκείνου, ἕως ὅτου ἀναχωρήσετε ἀπὸ τὴν πόλιν ἐκείνην».⁷⁵ Δ' Ἐπε δὴ οὗς εἶπα λέγει, ὅτι «ὁ πνευματικὸς ἐργατὴς εἶναι δίκαιον νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφὴν τοῦ ἀπὸ ἐκείνου δα τὸς ὁποίους μαχθεῖν, δὲν σημαίνει, ὅτι, οὗς ἀπῆσα νὰ εἰσέρχῃσθε εἰς κάθε σπιτί, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ θέμα αὐτὸ οὗς συμβουλεύω νὰ εἴσθε πολὺ προσεκτικοί. Διότι ἢ προσοχὴ αὐτῇ θὰ σὰς χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τὸ νὰ ἔχετε καλὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν τροφὴν θὰ σὰς ἐξασφαλίσῃ. Πραγματὶ καὶ ἐάν ἐκεῖνος, πού οὗς δέχετε εἰς τὸ σπῖτι, τοῦ εἶναι ἄξιος νὰ σὰς δεχθῇ τότε θὰ σὰς δώσῃ τροφὴν, ὁπωσδήποτε, δεδομένου ὅτι δεινὴ ζῆτε τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὰ ἀπαιρτήτα δια τὴν συντηρήσιν σας. Δὲν τοὺς προτρέπει μόνον νὰ εὐρίσκουν τοὺς ἔχοντας καλὴν ὑπόληψιν καὶ νὰ καταλύουν εἰς τὰ σπιτὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τοὺς ἀπαγορεύει ἐπίσης νὰ τηροῦν ἀπὸ τὸ εἶναι σπιτὶ εἰς τὸ ἄλλο. Διὰ νὰ μὴ προξενησούν λύπην εἰς ἐκείνους ποὺ τοὺς ἐδεχθῇ ἀρχικῶς, οὕτε νὰ ἀποκτήσιν φήμην ὅτι τοὺς διακρίνει ἡ γαστρονομία καὶ ὅτι, ἐπιδιώκουν τὴν καλοπέρασιν τῶν. Διότι αὐτὸ ἐτόνισεν ὅταν εἶπεν· «Μενοῦτε εἰς τὸ σπιτὶ ἐκείνου ἕως ὅτου ἀναχωρήσετε ἀπὸ τὴν πόλιν ἐκείνην».⁷⁶ Ἐ καὶ τὴν ὑπόληψιν αὐτὴν ἠμποροῦμεν νὰ τὴν εὐρώμεν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους εὐαγγελιστάς.

Εἶδες μὲ ποῖον τρόπον καὶ μεθ' ὅσα εἶπεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ κατέστησε τοὺς μὲν μαθητὰς σεμνοὺς καὶ προσεκτικοὺς ἐκεῖνους δὲ πού τοὺς δέχοντα τοὺς ἐγέμισεν ἀγωνίας ἀφοῦ ἐδειξεν ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τὸ μεγαλύτερον κέρδος καὶ εἰς ὃτ' ἀναφέρεται, εἰς τὴν ἀπόκτησιν καλῆς φήμης καὶ εἰς ὃτ' ἀφορᾷ τὴν ὠφέλειαν πού θὰ ἀποκομίσουν.⁷⁷ Ἐπειτα, διὰ νὰ ἐπεξηγήσῃ καλλίτερα αὐτὸ, λέγει· «Ὅταν δὲ εἰσέρχῃσθε εἰς τὸ σπῖτι τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ οὗς ἐουστήσαν ὡς ἄξιον, δώσατε χαρεῖσμιόν (καὶ εὐχρηστὴν εἰρήνην εἰς αὐτόν)».⁷⁸ Καὶ ἐάν μὲν οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ σπιτὶ αὐτοῦ εἶναι ἄξιοι τῆς εἰρήνης, **ἢ** ὡς ἐλθῇ ἡ εἰρήνη εἰς αὐτοὺς· Ἐάν ἄλλως δὲν εἶναι, ἄξιοι ἡ εἰρήνη σας ὡς ἐπιστρεψήν εἰς οὗς».⁷⁹

⁷⁵ Ματθ. 10, 11.

⁷⁶ Μαρκ. 6, 10. Λουκ. 10, 7.

⁷⁷ Ἡ ἐνότης περιμένεσθαι φέρει δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ κείμενον τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ προστέθη εἰς τὴν ἰσοδυναμίαν καὶ νὰ καταστήσῃ περιμένειν κατ' ἐκλογὴν τὸ χρεῖσι.

⁷⁸ Ματθ. 10, 12.

Βλέπετε πόσον λεπτομερῶς ἐντολὰς τοὺς διδίδει, καὶ εἶναι πολὺ φυσικόν αὐτὰ διότι τοὺς προετοιμαῖε νὰ γίνοντο ἀθάληται τῆς εὐσεβείας κηρυκὲς τῆς οἰκουμενικῆς. Καὶ διὰ νὰ τοὺς κίνη νὰ εἶναι μετριοφρονεῖς καὶ νὰ τοὺς ἀγαποῦν οἱ ἄνθρωποι, λέγει· «Καὶ ὁποῖος δὲν σὰς δεχθῇ οὔτε ἀκούσῃ τοὺς λόγους σας, καθὼς θὰ θγαπᾶτε ἐξώ ἀπὸ τὸ σπιτὶ τοῦ ἢ τὴν πόλιν ἐκείνην ποὺ δὲν σὰς ἐδεχθῇ πινάξατε καλὰ τὴν σκόνιν, ποὺ ἐπῆραν τὰ πόδια σας ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον. Ἀλλήθινά σὰς λέγω ὅτι, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως θὰ εἶναι περισσότερον ἐπιτελέης ἡ τιμωρία δι' ἐκεῖνους ποὺ ἐξῆσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρων, παρὰ δ' αὖ τὴν πόλιν ἐκείνων».⁸⁰ Νὰ μὴ περιμένετε, λέγει, ἐπειδὴ ἄσκειτε τὸ ὁδοκὸν ἔργον, **ἢ** νὰ σὰς χαίρετοῦν οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ σὺς πρῶτοι νὰ ἀποδίδετε τὴν τιμὴν αὐτῇ. Εἰς τὴν συνέχειαν διὰ νὰ δείξῃ ὅτι, αὐτὸ δὲν ἦτο ἕνας ἀπλὸς χαριτωμός, ἀλλ' ἦτο πραγματικὴ εὐλογία, λέγει ὅτι, ἐὰν τὸ σπιτὶ εἶναι ἄξιον, θὰ ἐλθῇ ἡ εὐλογία εἰς αὐτό. Ἐοῖ, ὅμως, οἱ ἄνθρωποι, τοῦ σπῖτι οὐ φέρονται μὲ τρόπον προσέλγηται· τότε ἡ πρώτη τιμωρὰ εἶναι ὅτι δὲν θὰ ἀπολαύσιν τὴν εἰρήνην καὶ ἡ δεύτερη ὅτι θὰ πάθουν ὅτι ἐπάθαι οἱ Σοδομίται. Καὶ τὴν θὰ προσφέρῃ εἰς ἡμᾶς ἐρωτοῦν, ἡ τιμωρὰ αὐτῶν, θὰ ἔχετε εἰς τὴν διαθεσὴν σας τὰ σπιτὰ ἐκείνων ποὺ εἶναι ἄξιοι νὰ σὰς δεχθοῦν.

Ἦ θέλετε ὅμως νὰ δηλώσῃ μετὰ τὴν φράσιν· «Ἰνὰ ἔατε καλὰ τὴν σκόνιν ποὺ ἐπῆραν τὰ πόδια σας ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον», ἢ διὰ νὰ δείξουν ὅτι, τίποτε δὲν ἐπῆραν ἀπὸ τὸν τόπον τοῦς ἢ διὰ νὰ εἶναι ἀπόθεξις εἰς αἰ τοὺς τῆς μακρῆς ὁδοπορίας ποὺ ἔκαναν πρὸς χάριν τῶν Σι. Ὅμως, προσέθετε ἀποκαλῶ ὅτι δὲν χαρίζεται ἀκόμη τὰ πάντα εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ **Κ**. Πραγματικῶς, δὲν τοὺς δίδει ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν δυνατότητα νὰ προσέλθωσι ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὁ ἀκροῦν τοὺς ποῖος εἶναι ἄξιος καὶ ποῖος δὲν εἶναι. Ἀντίθετα τοὺς προτρέπει νὰ ἐξετάζουν τοὺς καθένα καὶ νὰ περιμένουν ἀπὸ τὰ γεγονότα τὴν ἀπόδειξιν τῆς πραγματικῆς ὑποστάσεως τοῦ καθενός. Καὶ ἀλλὰ βλᾶτε, ὁ **Κ** ὡς ὁ Κύριος ἐμμένει εἰς τὸ σπιτὶ τοῦ τελώνου; Διότι μετὰ τὴν μετανοίαν τοῦ ὁ τελώνου ἐγένετο ἄξιος νὰ δεχθῇ τοὺς Ἰησοῦς.

Σκέψου ἐξὼς ἀποκαλῶ, μετὰ τὸν τρόπον, ἀφοῦ

⁸⁰ Ματθ. 10, 13-14.

ἀπεργάζοντο τοὺς ἀποστόλους ἀπὸ θαλάσσης εἰς τὴν συνέχειαν τούτων ἐδῶκε τὰ πάντα μετὰ τὸ νῆα τοὺς ἐπὶ τῆς νῆας παρονομήσας εἰς τὰς οἰκίας τῶν μαθητῶν τῶν καὶ νῆα ἐργάζονται εἰς αὐτοὺς χωρὶς νῆα ἔχοντες εἰσποτε μαζὶ τῶν διώκων ἔσται καὶ οἱ ἴδιοι ἀπληθύνονται ἀπὸ τῆς μερίμνης διὰ τὰς βίωσις καὶ πράγματα καὶ τοὺς μαθητὰς τῶν ἔπεσον ὅτι ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς ἀφ' ἑωρῆς τῶν ἦτο ἡ σωτηρία ἐκεῖνων. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀπεδεκνύον μετὰ τὸ δὲν ἔφερον τὸ ποτε ἄλλο μαζὶ τῶν καὶ μετὰ τὸ δὲν ἐξήλθον τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὰς ἀπαιτήσεις διὰ τῆς συντήρησίν των καὶ ἀκόμη βίωσις δὲν ἐπὶ τῶν αἰνῶν εἰς ὅλους ἀσκήσιον. **Π** Πράγματι καὶ ὁ κύριος δὲν ἤθελε νῆα φαίνονται εἰς τοὺς ἀποστόλους ἀπὸ τὰς θαλάσσιαν μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς θαλάσσιαν νῆα δοξάζονται ἀπὸ τῆς ἀρετῆς των. Διὸς τὸ ποτε δὲν χαρακτηρίζεται τὸς τῶν πραγμάτων ἐκείνων εὐσεβείαν, ὅσον ἡ ἀπλότης καὶ ἡ κατὰ τὸ δύναντον ἀπαλλαγὴ ἀπὸ καθὲς ἀνάγκης. Αὐτὰ, θεόβια τὸ ἐννοεῖσαν καλὰ καὶ οἱ φειδωλοὶ ἀπὸ τῶν καὶ οἱ Παῦλος ἔλεγε· «Δὲν νῆα φανερὸν εἶναι θύρα, μετὰ ἡμῶς εἰς τὸ ἐργάζεσθαι τὸ ὅποσον καὶ καυχῶνται»¹⁰ Ἀφού, λοιπόν, δὲν ἔπρεπε νῆα ζητοῦν τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὴν ἐφημέριον τροφήν των, ὅταν εὐρίσκοντο εἰς ξένην περιουσίαν καὶ ἐδῶκεν πρὸς ἀγνωστὸς ἀνθρώπους πολὺ περισσότερον ἰσχυρὸν αὐτὸ εἶναι, εὐρίσκοντο εἰς τὸν ἴδιον κόπον τῶν τόπων.

Ε Αὐτὰς ὁμῶς νῆα μὴ τὰ ἀκούωμεν μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκτελούμεθα. Διὸς δὲν ἐλεγχθῶν ὡς νῆα τοὺς ἀποστόλους ἀλλὰ καὶ ὁ δὲν τοὺς μετέπειτα ἀγίους. Ἀς γινώσκοντες λοιπὸν ἀπὸ τῆς νῆας ὑποδεχόμενοι αὐτοὺς διὰ τὴν νῆαν μετὰ τῆς δ' ἀβραμῆς, ὑποδεχόμενοι ἔργεται καὶ ἡ εἰρήνη εἰς αὐτοὺς, ἡ ἀποκαταστασις τῶν πραγμάτων καὶ αὐτὸ δὲν ἐξαρτάται μόνον ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων τῶν διδασκάλων. **22-23** ὁμῶς καὶ ἀπὸ τῆς ἀξίας ἐκεῖνων πρὸς λαοὺς τῶν ἐκείνων. Ὅτε πάλιν νῆα ἐγώμεν τὴν νῆαν εἶναι, μικρὰ ἵματι ἐκείνων ἀπολαύωμεν τὴν εἰρήνην αὐτοῦ τοῦ εἶδεν. Διὸς καὶ ὁ πορφυρῆς ἀπὸ τῆς εἰρήνης κηρύσσει ἀπὸ παλαιὰ ὅταν λέγη· «Ὅσον ὥρα εἶναι τὰς πῆδας αὐτῶν τοὺς φέρουν τὴν καλὴν εἰρήνην»¹¹ Καὶ εἰς τὴν συνέχειαν δὲν νῆα

¹⁰ 1 Κορ. 11: 17
¹¹ 1 Κορ. 12: 1-10

ἐξηγήσῃ τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς, προσέθεσε· «ἐκεῖνων ποὺ εὐαγγελίζονται τὰς ἀγαθὰς»¹² Αὐτὴ ἡ εἰρήνη ἀπέδεδε καὶ ὁ κύριος δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν ὅταν εἴπῃ· «Σας ἀφῆνω εἰρήνην, Σας δίδω τὴν εἰρήνην τὴν ἰδικήν μου»¹³

Κατὰ συνέπειαν πρέπει νῆα κάνωμεν τὰ πάντα ὥστε νῆα ἀπολαύσασθαι τὴν εἰρήνην αὐτὴν καὶ εἰς τὰς οἰκίας μας καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Διὸς καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ κύριος τὴν εἰρήνην δίδει, ὁ δεδομένου δὲν εἶναι τυπὸς ἐκεῖνος καὶ πρέπει νῆα τὸν δεχόμεθα μετὰ καθὲς προθυμίας καὶ ἀγάθης διάνοις, προτοῦ νῆα τὸν καλέσωμεν εἰς τὸ τραπέζι μας. Πράγματι καὶ ἐκεῖ εἶναι, ὅταν τὸ νῆα μὴ τοῦ προσφέρωμεν τὴν τροφήν, πόσον βαρύτεροι θα εἶναι τὸ νῆα ἐκδιώξωμεν τὸν διδασκαλὸν τῆς πίστεως, πρὸς χάριν σου ὑπάρχει ὁ κύριος, πρὸς χάριν σου ὑπάρχει ὁ διδασκαλὸς καὶ κοπιᾷ καὶ ταλαιπώρεται. Ποῦς ὁ κοπιῶντας θα ἔχῃ, λοιπόν, εἶναι δὲν τοῦ παρέχῃς ὑποδοχὴν, ἔστω καὶ ὁ δὲν ἀκροασθεὶς τῶν λόγων τοῦ. Διὸς τὴν ἐκκλησίαν εἶναι, κοινὴ οἰκία δι' ὅλους μας καὶ πρὸς ἀπὸ τῆς εἰσηλθόμεν ἡμεῖς καὶ συνεχῶς τὸν ἀποστολικὸν τύπον. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ ὁμῶς εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εὐχόμεθα ἀπὸ κοινοῦ τὴν εἰρήνην πρὸς ὅλους σύμφωνα μετὰ τὴν ἐπιτολὴν ἐκεῖνην.

Συνεπῶς καὶ εἰς νῆα μὴ μὲν ἀδιάφορος, ἡ καὶ εἰς νῆα μὴ κατέχεται ἀπὸ ἀκηρίων, ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὴν νῆαν ὁ κύριος καὶ οἱ διδασκαλοὶ τῆς πίστεως, διὸς δὲν ὑπάρχει μικρὰ τιμωρία διὰ τὸ ἀνάρηται αὐτὸ. Διὸς ἐγώ τοι λέγωσιν, θα ἐπρωτῶμεν χίλις φορές νῆα ὑπάρχει εἰς τὸ σπῆν κάποιον ἀπὸ τῆς καὶ νῆα μετὰ προνοήσῃ παρὰ νῆα μὴ μετὰ προσέχετε, ὅταν ὁμῶς ἐδῶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Αὐτὸ εἶναι, χειρότερον δι' ἐκεῖ ἐπεδῆ τὸ σπῆν αὐτὸ ἐδῶ εἶναι, σπουδαίοντερον. Διὸς, πραγματικὰ ἐδῶ ὑπάρχει τὸ μέγαλα κτήματα μας ἐδῶ καὶ θαλασσὶ ἐλπίδες μας. Διὸς ποῖον πράγμα ἐδῶ δὲν εἶναι μέγαλον καὶ φρικτὸν, Ἀσφαλῶς ἡ τράπεζα αὐτὴ εἶναι πολὺ τιμωτέρα καὶ γλυκύτερα καὶ ἡ λείπει ἀπὸ τῆς λείπει ἐκεῖνη¹⁴ καὶ τὸ γινώσκοντες καλὰ αὐτὸ ὅσοι ἡλεῖται τοὺς

¹² 1 Κορ. 12: 17

¹³ 1 Κορ. 14: 27

¹⁴ 1 Κορ. 14: 27

¹⁵ 1 Κορ. 14: 27. ἡ ἀνὰ τὴν ἐκκλησίαν, ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὴν νῆαν ὁ κύριος καὶ οἱ διδασκαλοὶ τῆς πίστεως, διὸς δὲν ὑπάρχει μικρὰ τιμωρία διὰ τὸ ἀνάρηται αὐτὸ. Διὸς ἐγώ τοι λέγωσιν, θα ἐπρωτῶμεν χίλις φορές νῆα ὑπάρχει εἰς τὸ σπῆν κάποιον ἀπὸ τῆς καὶ νῆα μετὰ προνοήσῃ παρὰ νῆα μὴ μετὰ προσέχετε, ὅταν ὁμῶς ἐδῶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

ἐαυτούς των με τὸ λαὸν ἀπὸ τὸ κακὸν. αὐτὸ μὲ πιστὸν καὶ εἰς τὴν καταλλήλῃν στιγμήν. καὶ ἐθεραπεύθησαν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας των. **Δ** Ἀλλὰ καὶ τὸ κινῶν σὺ αὐτὸ ἐδῶ εἶναι πολὺ ἄνωτερον καὶ περισσότερον χρησίμῳ ἀπὸ τὰ ἐρμάρια ἐκεῖνα. διότι δὲν περιέχε, ἐνδύματα, ἀλλὰ ἐλεημοσύνην, αἱ καὶ ἄλγοι ἀπὸ τοῦς εὐρισκομένοις ἐδῶ ἔχουν τὴν ἀρετὴν αὐτὴν τῆς ἐλεημοσύνης. Ἐδῶ ἐπιστῆς ὑπάρχει καὶ κρεῖσθῆναι ἄνωτερον ἀπὸ τὸ κρεῖσθῆναι τοῦ σπαιτοῦ, διότι ἡ ἀντάπαισις τοῦ προσφέρει ἡ ἀναγκῶν τῶν θείων Γραφῶν εἶναι γλυκύτερα ἀπὸ κάθε κρεῖσθῆναι. Καὶ ἐάν ἡ μεταξὺ μας ὁμόνοια εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος, ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἴχομεν ἄλλο σπῆτι ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

Καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυσκόλῳ αὐτὸ ποῦ εἶπα, τὸ ἀποδεικνύουν οἱ τρεῖς χιλιάδες καὶ οἱ πέντε χιλιάδες τῶν πρώτων χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι εἶχαν ἕνα σπῆτι ἕνα τραπέζι καὶ μίαν ψυχὴν. «Ὅλοι δοοὶ εἶχον πιστέμει» λέγει, **Ε** «ἦσαν ὁμόφρονες καὶ ὁμόμυχοι». Ἐπεὶ οὖν, ὅμως ἀπέχουμεν πολὺ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν ἐκείνων, καὶ κατοικοῦμεν ὁ καθεὶς εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ὅταν συγκεντρωνόμεθα ἐδῶ ὡς τὸ πράττωμεν μὲ προθυμίαν. **ΣΤ** Διότι ὅς εἰς τὰ ἄλλα εἴμεθα πτωχοὶ καὶ πένητες, εἰς τὰ θέματα αὐτὰ εἴμεθα πλούσιοι. Δι' αὐτὸ καὶ ἐδῶ νὰ μᾶς δέχεσθε μὲ ἀγάπην ὅταν ἐμφανιζώμεθα ἐνώπιόν σας. Καὶ ὅταν σας εἴπω «εἰρήνη ὑμῖν» καὶ σὺς ἀπαντήσητε «καὶ τῷ πνεύματί σου» νὰ μὴ τὸ λέγητε αὐτὸ μόνον μὲ τὴν φωνήν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ψυχὴν σας. Ὅχι μὲ τὸ στόμα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν διάνοιαν σας. Ἀν ὅμως ἐδῶ εὐχεσθαι εἰρήνην εἰς τὸ πνεῦμά μου ἐνῶ ἐξώ μου ἀσκέεις πολέμικὴν μὲ συγκοφαντίας καὶ κατηγορίας καὶ μερλοῦεις μὲ ἀμετρήτους βάρεις, τότε τι εἶδους εἰρήνην εἶναι αὕτη. Ἐγὼ θέθεαι καὶ ἂν ἀκόμη χιλίας φορές μὲ κατηγορήσης, σοῦ προσφέρω τὴν εἰρήνην μὲ καθαρὰν καρδίαν. **Β** καὶ εἰλικρινῶς διάθεσιν, καὶ δὲν ἡμπορῶ ποτὲ νὰ εἴπω τίποτε τὸ πονηρὸν, διότι, τρέφω πατρικὰ αἰσθηματα διὰ σε. Καὶ ἂν καμμίαν φορὰν σὲ μαλώσω, τὸ κάνω ἐπειδὴ ἐνδικῶς φερομαι καὶ φροντίζω διὰ σέ. Σὺ ὅμως, ἐπεὶ δὴ μὲ διαγ-

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὁ ἱερεὺς Χριστοστόμους ἡ μὴν θάνατον τὸ κινῶν εἰς τὸ ἐπὶ τὸν ἕρπαιον τὴν παρῶν, αὐτὸν καὶ καὶ ἀναφέρει τὸν λαὸν αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, αἱ, ἡ ἐκκλησία περιέχοντι τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἄλλοι τρέφουσιν καὶ

κάνεις κρυφὰ καὶ δὲν μὲ δέχεσαι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κυρίου, φοβοῦμαι μήπως, πάλιν, μεγαλώσης τὴν λύπην μου. Ὅχι ἐπειδὴ μὲ προσεβαλες, οὔτε ἐπειδὴ μὲ ἐξεθώριζες, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐδέχθης τὴν εἰρήνην καὶ ἐπέσυρες κατ' ἐπάνω σου τὴν φέρεαν ἐκείνην τιμωρίαν. Καὶ ἐάν ἀκόμη ἐγὼ δὲν ἀποτῶ νῆξιν καλὰ τὴν σκόνιν ἀπὸ τὰ πόδια μου, καὶ ἐάν δὲν σὲ ἀποστραφῶ, πάλιν ἡ ἀπειλὴ ἐκείνη διατηρεῖ ὅλην τὴν ἰσχύν της. Ἐγὼ, ὅμως, συνεχῶς σὰς εὐχομαι τὴν εἰρήνην καὶ δὲν θὰ παύσω ποτὲ νὰ ἐπαναλαμβάνω τὴν εὐχὴν αὐτήν. **Γ** Ἐάν, τώρα, σὺ καὶ μετὰς τῶν ἐναντίων μου ὄψεις, δὲν τὴν δέχεσθε, οὔτε κάτω ἀπὸ τὰς συνθηκὰς αὐτὰς ἀποτινάσσω τὴν σκόνιν, ὅχι ἐπειδὴ παρακούω εἰς τὴν ἐντολήν τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ἐνδικῶς φερομαι ὑπερβολικὰ διὰ σας. Ἐξ ἄλλου δὲν ἐπαθα καὶ τίποτε ἐξ αἰτίας σας. Οὔτε καὶ ἔκανα καμμίαν μακρὰν ὁδοπορίαν, οὔτε ἦλθα κοντὰ σας μὲ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν ἀκημοσύνην τοῦ Κυρίου (δι' αὐτὸ καὶ κατὰ πρώτοι κατηγοροῦμεν τοὺς ἐαυτοὺς μας), οὔτε χωρὶς ὑποδηματα καὶ χωρὶς δειπτηρῶν χτῶνα. Δι' αὐτὸ πῶς νὰ ἀφαιρήτε καὶ σὺς. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν σὰς εἶναι ἀρκετὸν ὡς δικαιολογία. Καὶ τὸ μὲν ἱδικὸν μας κρῖμα εἶναι μεγάλο, χωρὶς, ὅμως, νὰ διδῇ συγχώρησιν εἰς σας.

Τότε, λοιπόν, τὰ σπῆτια τῶν χρστῶν ἦσαν ἐκκλησιαστικὰ, ἐνῶ τώρα ἡ ἐκκλησία ἐγενεσάν σπῆτι. **Δ** Πραγματικὰ, τότε δὲν ἡμπορούσε μέσα εἰς ἕνα σπῆτι νὰ ἀναφέρῃς τίποτε τὸ γήινον οὔτε τώρα ἡμπορεῖς μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ ἐκθέσης κατὰ τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ μεταφέρετε ἐδῶ τὰς συνθηκὰς τῆς ἀγορᾶς. Καὶ ἐνῶ σὰς ὁ μὲν ὁ Θεός, σὺς ἐπαύσατε νὰ τὸν ἀκούετε μὲ σιωπὴν καὶ δημιουργεῖτε ἀσάξιν ἀσυχολοῦμεν, μὲ ἄλλα ζητήματα ἀντίθετα πρὸς τὸ θεῖον θέλημα. Καὶ μακάρι νὰ σὰς ἀκησυχάζουν θέματα τοῦ σὰς ἐνδ' ἀφαιρῶν. Τώρα ὅμως, λέγετε καὶ ἀκούετε ἐκεῖνα τοῦ καθόλου δὲν σας ἀρμόζον.

Δι' αὐτὸ θρηνῶ, καὶ δὲν θὰ παύσω νὰ θρηνῶ. **Δ** ὅτι, δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκίαν αὐτήν, ἀλλ' εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παραμείνω ἐδῶ, μέχρις ὅταν νὰ φύνω ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν. Κάμετε χώρον εἰς τὰς καρδίας σας δι' ἡμᾶς ὅπως προέτρεπε καὶ ὁ Παῖλος. **Ε** Διότι ἐκεῖ ὁ Παῦλος δὲν ἔκανε λόγον διὰ τὸ

τραπέζι, αλλά δ' α τήν ψυχὴν καὶ τὴν δ' ἄνοιαν. Τὸ ἴδιον ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ σᾶς. Δηλαδή ζητοῦμεν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν θερμὴν καὶ γνήσιαν ἐκείνην φ' ἧς. Ἐάν, ὁμως, οὔτε αὐτὸ δὲν τὸ ἀνέχεσθε τότε ἐνδ' ἀπερθεῖτε διὰ τοὺς ἑαυτοὺς σας καὶ ἀφήσατε τὴν τωρινὴν σας ἀδ' ἀπορῶν. Αὐτὸ εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ μᾶς παρηγορήσῃ τὸ νὰ σᾶς ἴδωμεν δηλαδὴ, νὰ εὐδοκμήτῃ καὶ νὰ γινέσθε καλύτεροι. Ἔπει, καὶ ἐγὼ θὰ δεῖξω μεγαλύτεραν ἀγάπην, **3373** εἰ καί, ἐνῷ σᾶς ἀγαπῶ περισσότερον, κατὰ πολὺ ἀλγυτέρον ἀγαπῶμαι ἀπὸ σᾶς. ³³

Πραγματικὰ πολλὰ εἶναι ἐκεῖνα ποὶ μᾶς συνδεαίν' εἶνα τραπέζι, εἶναι σπρώμενο, δ' ὁ δαυὸς μας, ἕνας Πατήρ μᾶς ἐγενήσεν ἀπὸ τοὺς ἰδίους πόνους ἐγενήθημεν ὅλο το ἴδιον ποτὸν ἐδόθη εἰς δαυὸς μας. Μαλλόν, ὁμως ὅχι μόνον τὸ ἴδιον ποτὸν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον ποτήρι μᾶς προσεφέρθη νὰ πίνουμε. Δὲν, ὁ Πατήρ ἐπεὶ δὴ ἤθελε νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν μεταξὺ μᾶς ἀγάπην, ἐπεινόησε καὶ αὐτὸ τὸ νὰ πίνωμεν δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἴδιον ποτήρι, πράγμα ποὶ εἶναι ἀπόδειξις ὑπερβολικῆς ἀγάπης.

Βέβαια ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἀξιοὶ τῶν ἀποστόλων. **B** Τὸ παραδεχόμεθα καί, ἐγὼ καὶ δὲν θὰ τὸ ἀρνιθῶ ποτέ. Ὅχι μόνον ἐκεῖνων δὲν εἴμεθα ἀξιοὶ ἀλλ' οὔτε καὶ τῆς σκιάς ἐκεῖνων. Κάνετε, ὁμως θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς. Δὲν αὐτὸ δὲν ἡμπορεῖ νὰ σας φέρῃ ἐντροπὴν ἀλλὰ θὰ σᾶς δώσῃ καὶ μεγαλύτεραν ὠφέλειαν. Πραγματικὰ εἰ δὲν δεῖξετε τοσοῦτον μετ' ἀληθινῆς ἀγάπης, καὶ ὑπακοῆς πρὸς ἐκεῖνους ποὶ δὲν τὸ ἀξιοῦν τότε θὰ λάβετε μεγαλύτεραν ἀνταπόδοσιν. Δὲν, ὁ κηρυττομεν ἰδικὴν μὲς δ' ὁσκάλας, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει, δ' ὁσκάλας σας κινεῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀλλ' εἰ παρελθόμεν, αὐτὰ καὶ δ' ὁσκάλας καὶ ἐνῷ σᾶς δ' ὁσκάλας δὲν ζητοῦμεν τότε περισσότερον ἀπὸ σᾶς παρὰ μόνον τὴν ἰνότην σας. Ἐάν, ὁμως καὶ εἰ αὐτὴ, εἴμεθα ἀνάξιοι ἀμειψώσθαι γ' ὡς μὲν, ἀξιοὶ ἐπεὶ δὴ σᾶς ἀγαπῶμεν ἀληθινὰ. Ὅτι καὶ ἔχωμεν λάβει τὴν ἐντολήν ἀπὸ τοῦ Κυρίου νὰ μὴ ἀγαπῶμεν μόνον ἐκεῖνους ποὶ μᾶς ἀγαποῦν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθρούς μας. Ποῖος εἶναι, λοιπὸν τόσος σκληρὸς, ποῖος εἶναι τὸσοι ἀγριοὶ δ' ὅποῖος εἶναι καὶ ἔχῃ λάβει μίαν τοιαυτὴν ἐντολήν θ' ἀποστραφῇ καὶ θὰ μὴ σὴν ἐκείνους ποὶ τὸν

ἀγαποῦν. Ἔσται καὶ εἰ ὁ ἴδιος εἶναι θουτηγμένος εἰς τὸ κακόν, Ἐλαθόμεν ὅλοι μέρος εἰς τὸ κοινὸν πνεῦμα, κοινὸν τραπέζι, ὡς λάβωμεν, λοιπὸν, καὶ τὴν κοινὴν πνευματικὴν ἀγάπην. Δὲν, ἔάν οἱ λησται, ὅταν συντρώγου, λησιμονοῦν τὴν ληστρὴν συμπεριφορὰν ποῖαν ἀπολογίαν θὰ ἔχωμεν ἡμεῖς, ποὶ μετέχομεν τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ μιμούμεθα τὴν ἡμερότητα ἐκείνων; Ἄν καὶ εἰς πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς, ὅχι, μόνον τὸ ὅτι συνέφαγον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι κατὰγοντα ἀπὸ τὴν ἰδίαν πόλιν εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν φρίκην. **D** ἡμεῖς, ὁμως, ὅταν ἔχωμεν τὴν ἰδίαν πόλιν, τὸ ἴδιον σπῆν καὶ τραπέζι καὶ θρόνον καὶ θρανὸν καὶ ρίζαν καὶ ζωὴν καὶ κεφαλὴν καὶ τὸν ἴδιον ποιμένα καὶ θάλασσαν καὶ διδασκαλοὺς καὶ κρ. τὴν καὶ δημιουργοὺς καὶ πατέρας καὶ τὰ πάντα μᾶς εἶναι, κοινὰ, ποῖαν συγχώρησιν ἀξιόζοιμεν νὰ λάβωμεν ὅταν χωρίζωμεθα δ' ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον;

Μήπως, ὁμως ζητεῖτε ἀπὸ ἡμῶν τὰ θαύματα ποὺ ἔκαναν οἱ ἀπόστολοι, ὅταν εἰσπορεύοντο εἰς μίαν πόλιν, τοὺς λεπρούς ποὶ ἐκαθαρίζοντο τοὺς δαιμονισμένους ποὶ ἐξεδιωκόντο καὶ τοὺς νεκρούς ποὶ ἐγεγονότα, Ἄλλως καὶ αὐτὸ εἶναι μεγάλη ἀπόδειξις. **E** τῆς ἰδικῆς σας εὐγενείας καὶ ἀγάπης, τὸ ὅτι δηλαδὴ, δὲν πστεύετε εἰς τὸν Θεὸν βασιζόμενοι, εἰς τὰς ἐγγυήσεις τῶν θαυμάτων. Πραγματὴ καὶ καὶ δ' αὐτοὶ τοὶ λόγοι, ἀλλὰ καὶ διὰ ἕνα ἀκόμη ἔπαυσεν ὁ Θεὸς τὰ θαύματα. Δὲν, ἔαν χωρὶς νὰ γίνωνται θαύματα, ὅσοι ὑπερέχουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἰς ὁρισμένης ἰκανότητος ὅπως εἶναι ἡ δυναμὶς τοῦ λόγου ἢ ἡ ὑπεροχὴ εἰς τὴν ἐξέλασθαι κυριεύοντα ἀπὸ τὴν κενόδοξίαν, καυχώνται καὶ χωρίζονται, μεταξὺ τῶν, εἰς ποῖαν περιπτώσιν δὲν θὰ ἐδημιουργοῦντο σχίσματα, εἰς ἐγίνοντο καὶ θάυματα, καὶ τὸ ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπλή ὑπόθεσις, τὸ ἀποδεικνύουν οἱ Κορινθιοὶ οἱ ὅποιοι ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν πραγμάτων διηρέθησαν εἰς πολλὰς παρτάξεις. ³³

3374 Ὡστε, μὴ ζητῆς θαύματα, ἀλλ' ὄψεαι ψυχὴν καὶ μὴ ζητῆς νὰ ἴδῃς ἕνα νεκρὸν νὰ ἐγερταί, διότι, ἐπὶ πληροφορήσεως ὅτι αἰσάταται ὁλοκληρὸς ἡ οἰκουμένη. Μὴ ζητῆς νὰ ἴδῃς ἕνα τυφλὸν νὰ θεραπευταί, ἀλλὰ κυττάξε ποὺ ὅλο, τώρα θέλουν τὴν ἀνωτέραν καὶ χρησιμότεραν ἀνάθεψιν καὶ μάθε καὶ σὺ νὰ ἐλέγῃς με συνέσιν

και διόρθωσε τὸν ὀφθαλμὸν σου. Πραγματικά, ἐὰν ὁλοι-
μας ἐξοῦσαμεν ὅπως ἔπρεπε, θὰ μᾶς ἐθαύμαζαν περισ-
σότερον καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ κάνουν θαύματα οἱ εἰδω-
λολάτρες. Δὲν τὰ θαύματα πολλές φορές θεωροῦνται
ὡς ἀποκυήματα τῆς φαντασίας καὶ ἄλλας πονηρὰς ὑπο-
ψίας προκαλοῦν. μολονότι τὰ ἰδιὰ καὶ μίας θαύματα δὲν
εἶναι αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Ἡ καθαρά, ὁμῶς, ζωὴ δὲν δέχε-
ται καμμίαν παρομοίαν κατηγορίαν, ἀλλ' ἡ ἀπόκτησις
τῆς ἀρετῆς σφραγίζει τὰ στίγματα ὧων.

Β Δ', αὐτὴν λοιπὸν, ἃς φροντίζωμεν. Δὲν ὁ πλοῦ-
τός της εἶναι πολλὸς καὶ μεγάλα τὰ θαύματα της. Αὐτὴ
παρέχει τὴν ἀληθινὴν ἐλευθερίαν καὶ προετοιμάζει τοὺς
ἀνθρώπους νὰ ἐλθεῖν αὐτὴν καὶ διατρεφίσκονται, εἰς
τὴν κατάστασιν τῆς δουλείας χωρὶς νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ
ἀπὸ τὴν δουλείαν, ἀλλὰ τοὺς ἐποδεκτὴς περισσότερον
ἐνδοξούς καὶ ἀπὸ τοὺς ἐλευθέρους, ἂν καὶ παραμένουν
δούλοι, πραγματὰ ποὺ εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ τοῦ νὰ δώσῃ
τὴν ἐλευθερίαν. Δὲν κάνει πλοῦσι τοὺς πτωχοὺς ἀλλὰ
τὸν παρὸς ἄξε πλοῦσι, ὡς ἀπὸ τοῦ πλούσιον ἐνῶ
παραμένει πτωχός.

Ἐὰν ὁμῶς, θέλῃς νὰ κάνῃς καὶ θαύματα ἐλευθε-
ρώσει ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σου καὶ, τότε, κατάρθωσες τὸ
πᾶν, διότι, πραγματικά, ἡ ἁμαρτία εἶναι μεγάλως θαύ-
μα ἁγαστή μου. Καὶ ὅταν ἐξαφανίσῃς αὐτήν, ἔχεις
κάνει μεγαλύτερον θαῦμα ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐκδιώκουν
ἀνέμους δαιμονίας. Ἀκούσε καὶ τὸν Παῦλον νὰ ὁμιλῇ
καὶ νὰ τοποθετῇ τὴν ἀρετὴν πρὶν ἀπὸ τὰ θαύμα-
τα. C 'Ἐπιθώκετε' λέγει, «μὲ ζῆλον τὰ χορσάματα ποὺ
φέρουν μεγαλύτεραν ὠφέλειαν. Καὶ ὅς δεκνύω ἀκόμη
δρόμον ἔσχον καὶ ὑπέροχον»⁹¹ Καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ
κατονομάσῃ τὸν δρόμον αὐτὸν δὲν ἀνέφερε τὴν ἀνάστα-
σιν νεκρῶν οὔτε τὴν θεραπείαν λεπρῶν, οὔτε τίποτε ἄλ-
λο παρόμοιον, ἀλλ' ἀπὸ ὧων αὐτῶν ἔθεσε τὴν ἀγάπην.
Ἀκούσε καὶ τὸν Χρυσὸν ποὺ λέγει, «Νὰ μὴ χαίρε-
σθε ἐπειδὴ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσονται εἰς ὑμᾶς, ἀλλὰ νὰ
χαίρεσθε, διότι τὰ ὀνόματά σας ἐγγράφησαν εἰς τοὺς οὐ-
ρανοὺς»⁹² Καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὰ λέγει, πάλιν, «Πολλοὶ θὰ
εἴπουν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς κρίσεως, δὲν
ἐπροφητεῖσάμεν εἰς τὸ ὄνομά σου καὶ δὲν ἐξεδιόξαμεν
τοὺς δαίμονας D καὶ δὲν ἐκάναμεν πολλὰ θαύματα! Καὶ

⁹¹ Α Κορινθ. 12. 31

⁹² Λουκ. 10. 20.

τότε θὰ ὁ ακηρόξω καθαρά εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν σὰς γνω-
ρίζω»⁹³ Καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ σταυρώθῃ ἐκάλεσε τοὺς
μαθητὰς του καὶ τοὺς εἶπε, «Μὲ αὐτὸ θὰ μάθουν ὅλοι
ὅτι εἴθε μαθηταὶ ἰδιοὶ μου, ὅχι, ἐὰν ἐκδιώκετε τὰ θαύ-
ματα, ἀλλὰ ἐὰν ἔχετε ἀγάπην μετὰ τοῦ σᾶς»⁹⁴ Καὶ πάλιν
λέγει, Μὲ αὐτὸ θὰ μάθῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ μὲ ἀπείστη-
λες, ὅχι ἐὰν ἐγείρουσι αὐτοὶ νεκρούς, ἀλλὰ ἐὰν εἶναι ἡ
νωμένοι μετὰ τοῦ σου»⁹⁵

Πραγματὰ καὶ πολλές φορές τὰ θαύματα ὠφέλησαν
τὸν ἄλλον, ἀλλὰ ἐθαύμαζαν ἐκεῖνον ποὺ εἶχε τὴν χάριν τῆς
θαυματουργίας, ἐπειδὴ τὸν παρέσυραν εἰς τὴν ὑπερη-
φάνειαν καὶ τὴν κενοδοξίαν, ἢ καὶ μὲ κάποιοι ἄλλοι
τρόποι. Εἰς τὰ ἔργα ὁμῶς, τῆς ἀρετῆς δὲν εἶναι δυνα-
τὸν νὰ ὑπάρῃ παρομοία ἐπιφλοῦς, ἔστω ὅμως ὠφελοῦν
καὶ ἐκεῖνους ποὺ τὰ πράττουν καὶ πολλοὺς ἄλλους.

Αὐτὰ τὰ ἔργα, λοιπὸν, ἃς φροντίζωμεν μὲ μεγάλην
ἐπιμέλειαν. Δὲν ἐν ἀπὸ πάντων ἀνθρώπων γίνῃς ἐλεημων,
το χέρι σου, ποὺ ἦτο ξηρόν, τὸ ἐκινήσῃς. Ἄν ὑπάγῃς εἰς
τὴν ἐκκλησίαν, ἀφ' οὗ ἐγκαταλείψῃς τὰ θεάτρα, ἔθερά
πεισῇς τὸ πόδι, ποὺ ἐχώλαυνεν. Ἄν ἀποστρέψῃς τὰ μά-
τια σου ἀπὸ τὴν πόρνην καὶ τὸ ξένον κάλλος, **377** τὰ
ἡνοῖες, ἐνῶ ἦσαι τυφλὸς. Ἐὰν μάθῃς ψαλμοὺς πνευμα-
τικούς καὶ ἀθήσῃς τὰ σαρκὰ καὶ τραγουδῇς, ὠμῆσῃς,
ἂν καὶ ἦσσις κοφάλαος. Αὐτὰ τὰ θαύματα εἶναι μέ-
γάλα, αὐτὰ τὰ σημεῖα εἶναι παρόδοξα.

Ἐὰν ζῶμεν πράττοντες τὰ θαύματα αὐτὰ καὶ οἱ ἴ-
διο θὰ γινώσκωμεν ὅτι μέσοι αὐτῶν μεγάλο καὶ ἅγιον θαυ-
μασιῶν καὶ ὧων τοὺς πονηροὺς θὰ τοὺς προσελκύσω-
μεν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν μέλλουσαν
ζωὴν, τὴν ὅποιαν εἴθε ὁλοι μᾶς νὰ ἐπιτύχωμεν, μὲ τὴν
χάριν καὶ τὴν φιλοφροσύνην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς τὸν ὅποιον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

⁹³ Ματθ. 7. 23. 32

⁹⁴ Ἰωάν. 13. 35

⁹⁵ Πέτρ. 1. 17. 23

(Mex-8 4' 16 92)

[illegible]

1. Mar. 10, 18.

2 MET. 10, 10.

11752. *Ma*: 8, 10, 11

4	1983	March	10	12	13
5	1983	March	12	14	15

6. 25λ, 10, 14 16.

[illegible]

ἵππεται. διὰ τὴν καταστάθεωσιν οὖν ὁ νόμος αὐτοῦς τῆς
 διεξαγωγῆς τοῦ πολεμικοῦ τοῦ νέου καὶ παρόμοιος ὁ
 πρῶτος τῆς παρατάξεως. 378 ἀφ' οὗ τοὺς ἀποστείλῃ
 γυμνοὺς μὲν ἕνα χιτῶνα, χωρὶς ὑποδημάτων, χωρὶς τοῦ
 ἔθους, χωρὶς χρήματα καὶ σάκκον ταξιδιωτικόν καὶ οὗς
 ἔβωσεν τὴν ἐκτολὴν καὶ διατρέφοντάς ἀπὸ ἐκείνων τοῦ
 θά τούς ὑπεδέχοντο. οὐκ ἐπέλεγον οὐκ εἰς τὸ σημεῖον αὐτοῦ
 τοῦ λόγου, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀποδείξαι τὴν ἀνεκφραστοῦ δύ-
 ναμιν τοῦ λόγου. Καὶ μολόντες ἀποστείλασθε κάτω ἀπὸ
 τὰς προσηυχόμενοις αὐτάς, καὶ φέρουσι μὲ τὴν ἡμερήσιαν
 ποσὴν ἔχουν τὰ πρόβατα, καὶ μάλιστα ἐνὶ πρόκειται, καὶ
 κατενέα νηπτε πρὸς λύκους καὶ οὐκ ἔχοντες ἀπὸ τῆς πρὸς
 λύκους ἀλλὰ εἰς τὸ μεσσην τῶν λύκων. Καὶ ἐν τούτοις
 προτρέπετε, να ἔχουν τὴν ἡμερήσιαν τῶν προβάτων μόνον
 ἄλλα καὶ εἶναι σκακκο. καὶ ἀπλοῖ ὅπως αἱ περι-
 στερεαί

Διότι, ἔτσι πρὸ πάντων θὰ ἀποθεῖξω τὴν δύναμιν
μου ὅταν τὰ πρόβατα γ-κουλ τοὺς λύκους καὶ, ἂν καὶ
εὐρύσκονται εἰς τὰ μέσσι τῶν λύκων καὶ δέχονται πολ-
λὰ θανάτωματα, ὅχι μόνον δὲν ἀφονεύονται, ἀλλὰ καὶ

τους λύκοις τούς μεταβάλλουν. Β. Και αυτό είναι περισσότερο άξιον θαυμασμού από το να τους φονεύσουν, το ότι, δηλαδή μεταβάλλουν την γνώωσιν και αλλάζουν την δυνάμιν των. Και μάλιστα όταν αυτοί είναι μόνον δώδεκα, ενώ η αίκουμένη είναι γεμάτη λύκους.

Ας νοιωσάμεν λοιπόν, έντροπήν δσαι πράτταμεν τα αντίθετα και επιτιθέμεθα σάν λύκοι κατά τών έχθρών μας. Διότι δι' όσον χρόνον παραμένονμε πρόσβατα είμεθα οι κηηται. Και αν ακόμη μός περικυκλώσειν άμέτρητοι λύκοι πάλιν, σωζόμεθα και επικρατούμεν. Αν όμως γίνωμεν λύκοι είμεθα οι νικημένοι δι' ότι μός εγκαταλείπει η δύναμις του ποιμένος. Έπειδή δέν ποιμάνει λύκους, αλλά πρόσβατα, και έτσι σε εγκαταλείπει και φεύγει μακριά σου, δι' ότ δέν ταύ έπ' τρέπεις να δείξη την δύναμιν του. C. Πραγματικά, εάν, όταν κακοποιήσαι, φερθής με ήμερότητα τότε το τρόπαιον της νίκης το αποδίδεις ές όλοκληρον εις τόν Κύριον. Αντίθετα εάν έπιτεθής και κυττήσης, έπιση αείεις την νίκην.

Συ, όμως, πρόσζε σε παρακαλώ, προς παύους άπειθουνται αι σκληρα και δυσκολοι αύται έντολαι. Προς τούς δειλους και ιδιώτας, τους άγραμμάτους και τους άμαθείς. Προς αυτούς, που ήσαι τελείως άγνώστοι, που δέν γνωρίζουν καθόλου τούς νόμους των άλλων λαών, που έδιστάζαν να έμφανισθούν εις την άγοράν, οι υπαράδες δηλαδή και οι τελόναι, που είχαν πάρα πολλά έλαττώματα. Εάν, όμως, αυτά ήσαν άρκετά να προκαλέσουν φόβον και ταραχήν και εις τούς έχοντας μωρφωσι, και γενναϊότητα, κατά ποίαν λογικήν δει ήσαν ίκανά να αποθαρρύνουσι και να καταφοβήσουσι αυτούς. D. που ήσαν τελείως άπειροι και ούδέποτε δέν είχαν συλλάβει με την φαντασίαν των κάποιαν γενναίαν έπιχειρήσιν.

Και όμως δέν τους αποθάρρυναν. Και πολυ φυσικόν ήτο αύτα πιθανόν να υποστηρίξη κάποιας άφοψ τους έδωσε την δυναμιν να θεραπεύουσι τούς λεπρούς και να εκδιώκουν τούς δαιμονας.

Ναί, αλλά έγω θα προβάλλω ως άπάντησιν το άκρό λουθον, δι. δηλαδή αύτά άκρβθώς κατά κύριον λόγον ήτο άρκετόν να τούς προκαλέση φόβον και ταραχήν, διότι, αν και έλαθον την δύναμιν να έγερουσι τους νεκρούς, έν τούτο ε έπρόκει το να έπρωτούν τά άβάστακτα κακά, να αντιμετώπισουν δι καστήρια και θανατώσεις

και τόν πολέμον όλων τών ανθρώπων και τό μίσος της οικουμένης όλοκληροι και να περιμένουν τόσον μεγάλα κακά, ενώ είχαν την δύναμιν της θαυματουργίας.

Πάν παρηγορίαν είχαν, λοιπόν μέσα εις όλους αυτούς τούς κινδύνους. Την δύναμιν εκείνοι που τους άπέστελλει. Ε. Δ. αύτουν τόν λόγον αύτό πρό πάντων έθεσε πρώτον όταν λέγει «Ιδού έγω σας άποστελλώ». Σας είναι άρκετή παρηγορία αύτο, είναι ίκανόν να σας δώση θάρρος ώστε να μη φοβήσθε κανένα έχθρον.

Είδες αυθεντία. Είδες έξουσίαν. Είδες δύναμιν άκαταμάχητον. Ό τι τούς λέγει, έχει την ακολουθίαν σημάσια. Να μη φοβηθήτε λέγει. διότι ενώ σας άποστελλω μέσα εις τούς λύκους, σας προτρέπω να είσθε σάν τά πρόσβατα και τας περιστεράς. Β. Βέβαια, είχα την δυναμιν να κανώ τό αντίθετον και να μη σας αφήσω να παθετε κανένα κακόν, ούτε να σας παραδώσω σάν πρόσβατα εις τούς λύκους, αλλά να σας καταστήσω υπό φθορούς και από τούς λεόντας. Άλλά έτσι είναι συμφοράν να γινη. Αυτό σας δίδει μεγαλυτέραν δόξαν και παραλληλα άποκαλύπτει και την ιδιήν μου δύναμιν. Το ίδιον, άλλωστε, έλεγα και εις τόν Παύλον «Εγώ εί ναί άρκετή η χάρις που σοι δίδω. Διότι η δύναμις μου άνανθε κινείται τελεία, όταν ο άνθρωπος είναι άσθενής». Έγω συνεπώς, σας έκαπα να έχετε τας άδυναμιας αύτας. Όταν λοιπόν, λέγει «Έγω σας άποστελλω δια να είσθε σάν πρόσβατα, αύτο άκρβθώς έννοει. Δηλαδή να μη αποθαρρυνθήτε διότι το γνωρίζω καλά άναμφοσθήτητα τό γνωρίζω. Β. ότι, κάτω από τας συνθήκας αύτας θα είσθε τελείως άκατάβλητοι, από κάθε αντίπαλον.

Ε.ς την συνεσίαν, δια να προσφέρουν και οι τρι ο. οι άπόστολοι κατι εις τά έργον που τούς άντιτίθετο και να μη θεωρηθή ότι τά πάντα προέρχονται από την θέλειαν χάριν και σχηματισθή η έντύπωσις ότι άσκοπα και μάταια στεφανώνονται, λέγει «φροντίσατε να είσθε φρόνιμοι σάν τα φίδια και άκακοι, και άπλοί σάν τας περιστεράς». Και, τι ήμπορει να κατορθώση η ιδική μας φρόνησις έρωτόν, μέσα εις τόσον μεγάλους κινδύνους. Πώς θα ήμπορέσωμεν να διατηρήσωμεν σώαν την φρόνησιν μας όταν τόσα κύματα μάς κλιδονίζουν. Δ. ότι όσην συνεσίαν και ά δείξη ένα πρόσβατον εύρισκόμενον άνά-

μεσα εἰς τοὺς λίκους καὶ μάλ' ἰστα λώκους πόσον παλ-
λους καὶ αἰμοσύρους, τί θά ἤμπορεσθαι πλέον νὰ κάμῃ
"Ὅσον καὶ ὅν ἡ περ-στερα γινῇ ἀκακος καὶ ἀπλῇ τῶν
ὠφελειῶν θά ἔχῃ ὅταν τὴν περιτριγυρίζουν καὶ τῆς ἐπι-
τίθενται ἱέρακες, **Γ** Εἰς τὰ ἄλογα ζῶα δὲν ὑπάρχει, **Δ**έ-
σεται, κανένα κέρδος, ἀλλ' ὅσοι ἀφορᾷ αὐτῷ ἡμποροῦν τὰ
μέγιστα νὰ ἐπιτευχθῶν.

Ἀλλ' ὅς ἐξετάσωμεν τοιαῦτα εἶδους φρόνησιν ζητεῖ ὁ
Κύριος εἰς τὴν προκειμένην περιπτώσιν. Μά, τὴν φρόνη-
σιν τοῦ ὄψεως, λέγει. Δηλαδή, ὅπως ἀκριδῶς τὸ φῶς
ἐγκαταλείπει τὰ πάντα καὶ αἰτ' τὸ τὸ σῶμα τοῦ τοῦ ἀφή-
νει, ἐάν τὸ ἐπ' αὐτῇ ἡ ἀνάγκη, νὰ κοπῇ, δ' αὖ νὰ σώσῃ τὸ
κεφάλαιον καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ οὐ λέγει ὁ Κύριος,
πέρα ἀπὸ τὴν πίστιν, νὰ θυσιάζῃς τὰ πάντα, εἴτε χρῆμα-
τα, εἴτε τὸ σῶμα σου εἴτε τὴν ζωὴν σου τὴν ἰδίαν χρειά-
ζεται νὰ προσφέρῃς. Διότι ἡ πίστις εἶναι τὸ κεφάλαιον καὶ
ἡ ρίζα καὶ ὅταν διατηρῇται αὐτὴ καὶ αἱ ἀκόμῃ χάρις
τὰ πάντα θὰ τὰ ἀποκτήσῃς ὡς αἰ καὶ καὶ μάλ' ἰστα μὲ
μεγαλύτεραν δόξαν.

Δὲ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἑτοίμη
νὰ εἶναι κανεὶς ἀπλὸς καὶ ἀφελής. **Δ** οὔτε μόνον
φρόνιμος, ἀλλ' ἀνέμεξε καὶ τὰς δύο αὐτὰς ἰδιότη-
τας, ὥστε νὰ ἀποτελέσουν ἀρετὴν. Δηλαδή, ἐπῆρε
τὴν φρόνησιν τοῦ ὄψεως δ' αὖ νὰ ἀποφελώμεν τὰ
κτυπημένα εἰς τὰ καιρὰ σημεῖα καὶ τὰ ἀκακοῦ
καὶ τὴν ἀπλοότητα τῆς περιστερᾶς, δ' αὖ νὰ μὴ ἐκδ-
κούμεθα ὅσους μᾶς ἀδικοῦν, οὔτε νὰ τ' ἀκαροῦμεν ὅσους
μᾶς ἐχθρεύονται. Δὲ τὴν φρόνησιν δὲν ὠφελεῖ εἰς τίπο-
τε ἂν δὲν συνυπάρχουν μὲ αὐτὴν καὶ τὰ γνωρίσματα
τῆς περιστερᾶς. Γι' δυσκολώτερον ἀπὸ τὰς ἐντολὰς αὐ-
τὰς ἡμποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ; Διότι δὲν τοὺς ἦτο ἀρκούν
ὅτι θά ὑφίσταντο πολλὰς κακουχίας, "Ὅχι ἀπαντᾷ. Ἀλ-
λά δὲν σοὶ ἐπ' ἐρέτω ὅτε νὰ ἀναγκασθῇς. **Ε** Ἀπὸ τὴν τὴν
σημασίαν ἔχει, ἡ ἀναφορά τῶν γὰρ σμῶτων τῆς περ-
στερᾶς, Δηλαδή, ὅταν νὰ θάξῃ κάποιος ἕνα καλῶν εἰς
τὴν φαντασίαν καὶ νὰ τοῦ δίδῃ ἐντολὴν νὰ μὴ καὶ ἀπὸ αὐ-
τῇ ἀλλὰ νὰ τὴν σῇσῃ.

"Ἀλλ' ὅς μὴ μὰς κρυφῇ φόβος καὶ ταραχὴ. Δὲ τὴν
αἱ ἐντολὰς αὐταὶ ἐπραγματοποιήθησαν καὶ ἐτηρήθησαν
ἐξ ἀλοκλήρου καὶ ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὰ γεγονότα,
δηλαδή, καὶ φρόνιμοι ὅπως αἱ ὄψεες γίνονται καὶ ἀκούκοι
καὶ ἀπλοὶ ὅπως αἱ περιστερὰ γὰρ νὰ εἶναι ἀπὸ ἁλ-

λὴν φ. π. κ. ἀλλ' ἀνθρῶποι, κοινοὶ ὅπως ἡμεῖς. Συνεπῶς,
ὅς μὴ ἔχῃ κανεὶς τὴν ἰδέαν δι' αἱ ἐντολὰς αὐταὶ εἶναι ἀ-
δυνατοὶ νὰ ἐφαρμοσθῶν εἰς τὴν ζωὴν. Δὲ τὴν περισσότε-
ρον καὶ πρὶν ἀπὸ ὅλους ὁ Κύριος γνωρίζει τὴν φύσιν
τῶν πραγμάτων. Γνωρίζει, καλὰ β. τ. ἡ θρασυτῆς δὲν κα-
ταπολεμεῖται μὲ τὴν θρασυτῆτα, παρὰ μὲ τὴν ἀπεικείαν.
ΣΤΟ Ἐάν, ὅμως, θέλῃς νὰ διαπιστώσῃς δι' αὐτὸ συμ-
βαίνει καὶ εἰς τὴν πραγματικότητα, μελέτησε τὸ βιβλίον
τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ θά ἴδῃς δι' πολλὰς
φορὰς ὅταν ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ἐπετέθη κατὰ τῶν ἀπο-
στόλων, καὶ ἠκόν-ζε τὰ δόντια τοῦ δι' αὐτὸν τοῦ κατα-
στοράξῃ αὐτοὺς ἐμμελῶν τὴν περ-στερὰν καὶ ἀπεκρί-
νοντο μὲ τὴν προσήκοισαν ἐπιεικείαν καὶ κατέπαυσαν
τοὺς θυμῶν ἐκείνων. Ἐσῆσαν τὴν ματιάν των καὶ ἀνεκο-
ψαν τὴν ἀρμὴν των. Ὅταν δηλαδή τοὺς ἔλεγον «Δευ-
σὰς ἐδώσαμεν ῥητὴν καὶ αὐστηρὸν παραγγέλιον νὰ μὴ
διδάσκετε περὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,»⁸ μολοντοὶ αἱ ἀπό-
στολοι ἡμποροῦσαν ἀνέστηναι θαύματα νὰ ἐπιτελέσουν.
ἐν τούτοις δὲν εἶπαν οὔτε ἕκαστος κατὰ σκλήρον εἰς αὐ-
τούς, ἀλλὰ ἀπελαγοῦντο μὲ μεγάλην προσηγορίαν καὶ ἔλε-
γον «Κρινετε μόνον σας, ἐάν εἶναι δίκαιον ἐναντίον τοῦ
θεοῦ νὰ ἐπακούωμεν περισσότερον εἰς σὰς παρὰ εἰς τὸν
θεόν.»⁹ Ἐἶδες τὴν ἀκακίαν καὶ τὴν ἀπλοότητα τῆς περ-
στερᾶς. **Β** Κύτταξε τώρα καὶ τὴν φρόνησιν τοῦ ὄψεως
«Δὲ τὴν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα ἐκείνους τὰ ὅποια μὲ θεοδικί-
τητα γνωρίζομεν καὶ ἠκούσαμεν μὲ τὰ αὐτὰ μας, νὰ μὴ
τὰ κηρύττωμεν»¹⁰.

Ἐἶδες πόσον τέλειος πρῆπε, νὰ εἶναι ἀπὸ κάθε πλευ-
ρᾶν ὥστε νὰ μὴ ἀποθαρρυνῶνται ἀπὸ τοὺς κινδύνους
οὔτε νὰ παραφέρωνται ἀπὸ θυμὸν, δι' αὐτὸ καὶ τοὺς ἔ-
λεγεν ὁ Ἰησοῦς «Νὰ προσεχετε καὶ νὰ προσκρίνατε
ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, διότι θὰ σὰς παραδώσουν εἰς συ-
νέδρια διὰ νὰ καταδ' κασθῇτε ἀπὸ αὐτὰ καὶ εἰς τὰς σιν-
ωνόνας των ἐνωπίων των λαοῦ θὰ σας μαστιγώσων
καὶ εἰς ἡγεμόνας καὶ εἰς θάλας θὰ σας αἰσχροῦν ὡς κα-
τηγορουμένους δι' ἐμὲ, δ' αὖ νὰ θώσεται μαρτυρίαν περὶ ἐ-
μοῦ. ποὶ νὰ τὴν ἀκούσων καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἔθνικοι, ὥστε
νὰ μὴ προσαιζῶνται ὑστερα δι' αὐτὸν δὲν ἠκούσαν τὸ κηρυ-

⁸ Πράξ. 4: 28.

⁹ Πράξ. 4: 19.

¹⁰ Πράξ. 1: 20.

δυναμεις προς τούς αντιπάλους. Άλλα με τό να υποφέρουν επίπυχαι τά πάντα Δ. ότι πραγματικά οι αντίπαλοι τους είχαν ελπίς τό μέσον δώδεκα ἀπολούς ἀνθρώπους, και τους ἐφελάνησαν, τους ἐμαρτύρωναν, τους διεπόμενοι, χωρίς, όμως, να ἠμπορέσουν να τους κλέψου τό στόμα των. Ἄλλ' ὅπως ἀκριβῶς δέν εἶναι δυνατόν να δέση κανείς τήν ἀκτίνα τοῦ ἡλίου. καθ' ὅμοιον τρόπον δέν ἠμπορέσαν να δεσμεύσου τήν γλῶσσαν ἐκείνων. Καί ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι ὁμολογῶν οἱ ἀπόστολοι, ὅλλ' ἡ δύναμις τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καθ' ὅμοιον τρόπον και ὁ Παῦλος ἐνίκησε τοὺς Ἀγριππας³⁶ και τοὺς ἀνθρώπους του, καθὼς και τὸν Νέρωνα³⁷ ποὺ ὑπερέβαλεν εἰς καιαν δλους τοὺς ἀνθρώπους. Β «Διότι ὁ Κύριός μου» λέγει. «παρεστάθῃ και μοῦ ἔδωκε δύναμιν» και με ἐγλώττωσε ἀπὸ τό στόμα τοῦ λεονταρίου.³⁸

Σὺ δέμως, να θεα μάξις και τοὺς μαθητάς, οἱ ὅποιοι ὅταν ἤκουσαν τὸν Χριστὸν να τοὺς λέγῃ «να μὴ μεριμνᾶτε, ἐπιστεῖσα» και ἐδεχθησαν τήν ἐντολήν, και δέν τοὺς κατετάραξε κανένας φόθος. Ἐάν πάλιν ὑποστηρίζῃς ὅτι τοὺς ἔδωκεν ἰκανὴν παρηγορίαν ὅταν τοὺς εἶπεν ὅτι «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ὁ ὅποιος εἶναι Πατερας σου, θα θυμῇ μεταχειριζόμενον σὰς ὡς ὄργανά του» δι' αὐτὸ ἀκριβῶς τοὺς θα μάξω ἐπε δὴ δέν διατύπωναν ἀμφβολίας, οὔτε ἐζητήσαν να τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ δεινά. Καί, μάλιστα, ὅταν δέν ἐπρόκειτο να ὑποφέρουν οὔτε δια δύο οὔτε δ' ἄτρία ἔτη ἀλλὰ δ' ὀλοκλήρως τήν ζωὴν των. Διότι με τό να εἰπῇ ὅτι «ἐκεῖνος που εἰς τὰς δοκιμασίας αὐτὰς θά θελῇ ὑπαμονῇν μέχρι τέλους αὐτὸς θά σωθῇ», αὐτὸ ἤθελε να δηλώσῃ.

Γ Ἐπιθυμῶ, θεθεῖσαι να μὴ δίδῃς μόνον ὅτι πρέπει, ὁ ἴδιος, ἄλλα τά κατ' ὁρθώματα να προσέρχωνται και ἀπὸ τήν προσωπικὴν σιμφολίαν τῶν μαθητῶν. Κυττάξε, λοιπόν, ἀπὸ τήν ἀρχὴν με ποιοὶ τρόποι ἄλλα μὲν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν ἄλλα δὲ ἀπὸ τοὺς μαθητάς γίνονται. Πραγματικά, τό να κάνουν θαύματα ἀνήκειν εἰς τήν δωρεάν τοῦ Χριστοῦ ἐνὸς τὸ να μὴ ἔχουν κανένα περιεσπικόν στὸ

36. Ἀγριππας. Πρόκειται διὰ τὸν Ἀγριππας. Ἡρώδην βασιλεὺς τῆς Συρίας, Ἰσραὴλ καὶ Ἀραβίας, ὁ ὅστις ἐπὶ ἐφορῇ να ἴσχυται τὸν Ἰωάννην (Πράξ. 25). 37. Νέρων. Χρ. π. γεννηθεὶς δὲ τ. 54, ἀπεβίβηεν αὐτὸς τὸν 68.

38. Βλ. 1 Πέτρ. 5:10.

χε ὅν ἐξηγοῦτο ἀπὸ τοῦς ἰδίους. Ἐποῖος, τὸ ὅτι, ὅλα τὰ σπῖτα θά ἡμεγόντο δι' αὐτοὺς, προέρχεται ἀπὸ τὴν ἁκὴν χάριν, ἐνῶ τὸ να μὴ ζητοῦν τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντήρησιν των, ἀνήκει εἰς τὴν ἰδ. κή. τῶν εὐσεβείων. «Διότι εἶναι δυνάμει ὁ πνευματικός ἐργάτης να λαμβάνῃ τὴν τροφὴν τοῦ ἀπὸ ἐκείνου δ' αὐτοὺς ὁποῖους μαχθεῖ». ³⁹ Τὸ να χαρισθῇ τὴν εἰρήνην ἐξηγοῦτο ἀπὸ τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ τὸ να ἐρευνῶν και να ἐδρίσκων τοὺς ἀέλους και να μὴ πηγαίνων εἰς τὰ σπῖτα δλων ἀνεξαιρέτως τὸ ἐρρυθμίζει ἡ ἰδ. κή των ἐγκρατειᾶ. Ἀκόμη, τὸ να τιμωροῦν ἐκείνους που δέν θά τοὺς ἔδωκον, ἦτο χάρισμα τοῦ Κυρίου. Β ἐνῶ τὸ να ἀπομακρύνωνται ἀπὸ αὐτῶν χωρὶς να τοὺς περκαίζων και να τοὺς ὀδρίζων, ἀνήκειν εἰς τὴν πραότητα των ἀποστολῶν. Τὸ να τοὺς δώσῃ τὸ Πνεῦμα και να τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀγωνιώδη μερίμνην, ἐξηγοῦτο ἀπὸ ἐκείνων που τοὺς ἀπεστέλλει, ἐνῶ τὸ να γίνων ὅπως τὰ πρόθετα και αἱ περσικαὶ και να ὑποφέρων τά πάντα με γειναύτητα, ἦτο ἀποτελεσμα τοῦ ἰδ. καὶ των θαρρῶν και τῆς συνέσεως. Τὸ να μισθῶνται χωρὶς να ἀποθαρρύνωνται, και τὸ να ὑπομένουν, ἦτο γνώρισμα ἰδ. κόν των. ἐνῶ τὸ να τοὺς σώσῃ ἀπὸ ὅπομένων τὰ πάντα, ἀνήκειν εἰς τὸν Κύριον. Δ' αὐτὸν λόγον αὐτὸν και λέγει «Εκεῖνος που εἰς τὰς δοκιμασίας αὐτὰς θά δείξῃ ὑπαμονὴν μέχρι τέλους αὐτὸς θά σωθῇ».

Ἐπειδὴ δηλαδὴ συνθίζων οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι να εἶναι ἐνδουσιώδεις εἰς τὴν ἀρχὴν ἑνὸς ἔργου, ἐνῶ εἰς τὴν συνέχειαν χαλαρώνων τὰς προσπάθειάς των, ἔδι' αὐτὸ λέγει ὅτι, ἐπ' ἡμῶν τὸ τέλος. Διότι ποία ἀφέλεια προκύπτει ἀπὸ τοὺς σπάρους ἐκείνοις που εἰς τὴν ἀρχὴν ὀλοσπᾶνουν ἐνῶ μετ' ὀλίγων μαραινόνται. Δ' αὐτὸ και ἀπαιτεῖ συνέχει ὑπομονὴν ἀπὸ αὐτοὺς. Πραγματικά, ὁ αὐτὸς να μὴ ὑποστηρίζῃ κανεὶς ὅτι τά πάντα τὰ ἔκανεν ὁ Χριστὸς και συνεπῶς δέν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἐξοθαλισσον πα. οἱ μαθηταὶ θα ἀνέδε κινῶντο με γάλο, ἀφοῦ δέν θά ἐπρόκειτο να τιποτε τὸ φοβερόν, δι' αὐτὸ τοὺς λέγει ὅτι «σὰς χρεάζεται και ἡ ὑπομονή, διότι και ἂν σὰς σώσῃ ἀπὸ τοὺς ἀρχικοὺς κινδύνους. 39.2 σὰς προσορίζω δι' ἄλλους μεγαλύτερους και ὕστερα ἀπὸ αὐτοὺς εἰς ἄλλο πάλιν θά ἀπολοκλήσων. Καί δέν θά παύσῃ

τε να κινδυνεύετε ἐφ' ὅσον εὐρίσκεισθε εἰς τὴν ζωὴν. Αὐτὸ, ὁλλώστε ἤθελε νὰ ὑποδηλώσῃ, ὅταν εἶπεν· «Εκείνος ποὺ εἰς τὰς δοκιμασίας αὐτὰς θὰ δείξῃ ὑπομονὴν μέχρι τέλους, αὐτὸς θὰ σωθῇ».

Κατὰ συνέπειαν μολονὶ εἶπεν· «Νὰ μὴ σὰς κινεῖσιν ἀγωνιώδεις μέριμνα περὶ τοῦ πῶς θὰ ἀμύλητε» ἐν τούτοις ἀλλοῦ λέγει· «Νὰ εἰσθε δὲ πάντοτε ἔτοιμοι διὰ νὰ ἀπολογηθῆτε εἰς καθένα ποὺ σὰς ζητεῖ λόγον δι' αὐτὰ ποὺ ἐλπίζετε».³⁰ Ὅταν, ὡς ἔλεγε, ὁ ἀγὼν γίνεται μετὰ τοῦ φίλου τότε μᾶς προτρέπει νὰ φροντίζωμεν καὶ ἡμεῖς. Ὅταν ὅμως ἀντιμετωπίζωμεν δικαστήριον φοβερὸν καὶ θηρίους κυνισμένους καὶ ἀπὸ παντοῦ μᾶς περιβάλλει· ὁ φόβος τότε παρέχει τὴν ἰσχυρὰν τοῦ θοήθειαν, ὥστε νὰ πάρωμεν θάρρος καὶ νὰ ἀμύλησωμεν, ὅχι χωρὶς νὰ μᾶς κυριεύσῃ φόβος καὶ προδώσωμεν τὰ δίκαια. Δι' οὗτο, πραγματικῶς ἦτο πολὺ δύσκολον ἄνθρωπος ποὺ ἡσυχάζειτο μετὰ τὸ ψάρεμα καὶ τὰ θέματα καὶ τὴν εἰσπραξίν των φάρων, νὰ καταρῶσθαι νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα τοῦ, ὅταν θὰ τοῦ ἔσταν εἰς τὸ δικαστήριον μόνον δεμένον καὶ καταβεβλημένον, ἐνθ' ὅθ' ἐκείνηται οἱ ἡγεμόνες μετὰ τὴν ἀκολουθίαν των, τὰ ἔσθ' ὅθ' εἶχαν γυμνωθῇ καὶ ἴδον τὸ πλῆθος μαζί με αὐτοὺς θὰ τοὺς περιέβαλλεν. Δι' οὗτο τοὺς ἀφῆκεν νὰ ἀμύλησωσι, οὔτε νὰ ἀπολογηθῶσιν διὰ τὴν διδασκαλίαν ποὺ ἐκήρυτταν· ἀλλὰ ἐπεχείρουν νὰ τοὺς φοιτήσωσιν μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι ἦσαν διασθερεῖς τῆς οἰκουμένης ἀποκλήροι· «Δι' οὗτο ἐκεῖνοι», λέγουσιν «ποῦ ἀνεστάτωσιν τὴν οἰκουμένην αὐτοὶ ἦλθαν καὶ ἐβῶν».³¹ Καὶ πάλιν· «Αὐτοὶ ἐνεργοὺν ἐκνίκιον τῶν νόμων τοῦ Καίσαρος καὶ λέγουσιν ὅτι ὑπάρχει ἄλλος βασιλεὺς, κάποιος Ἰησοῦς».³²

Καὶ εἰς καθὲν περιπτώσιν τὰ δικαστήρια ὅσων προκατελήμμενα εἰς θάνατον ἀπὸ τὰς ὑποθέσεως αὐτοῦ τοῦ εἰδους καὶ ἐχρεώζοντο μεγάλῃν βοήθειαν οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ ἀποδείξωσιν καὶ τὰ δικὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ δόγματα, τὰ ὁποῖα ἐπίστευαν, ἦσαν ἀληθινὰ καὶ ὅτι δὲν καταργοῦν τοὺς ἀνθρώπων νόμους. Καὶ φροντίζοντες νὰ ἀμύλησωσιν μετὰ τὴν πίστιν των νὰ μὴ προκαλέσωσιν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι πραγματικῶς ἐπεὶ ὡκοῦν τὴν ἀνατροπὴν τῶν νόμων, οἷτε πάλιν ἐπι-

30. Α. Πέτρ. 3, 15.

41. ῥωμ. 12, 1.

42. Ηρ. 1, 1.

δικοντες νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι δεῖ ἐπιθυμοῦν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ κοινου πολιτεύματος νὰ φεῖρουν τὴν ἀκριβεσιν αὐτῶν δογμάτων· «Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ ἴδῃς καὶ εἰς τὸν Πέτρον καὶ εἰς τὸν Παῦλον καὶ εἰς ἄλλους τοὺς ἄλλους ἀποστόλους νὰ πραγματοποιηθῶσιν μετὰ τὴν συνέσιν που ἀρμόζει, 19. Δι' οὗτο, πραγματικῶς καὶ κατηγοροῦντο ὡς σασατοὶ ἐπαναστάται καὶ ἀνατροπεῖς εἰς καθὲν σημείον τῆς οἰκουμένης. Καὶ ὅμως, καὶ τὴν ὑπόνοιαν αὐτῶν ἀπὸ κρούσει καὶ τὴν ἀντιθετοὶ ἀπὸ αὐτῶν περιεβλήθησαν, ὥστε ἀπὸ ἄλλους ἀνεγνωρίζοντο ὡς σωτήρες, κηδεμόνες καὶ εὐεργέται. Ὅλα δὲ αὐτὰ τα κατάρθωναι μετὰ τὴν μετὰ τὴν τῶν ὑπομονῶν Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος εἶπεν· «Καθεὶς ἡμέρας ἀντιμετωπίζω θανατοῦς κινδύνους», καὶ παρὰ ταῦτα μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς ὑπέμεινε κινδύνους.

Ποῦας συγγνώμης, λοιπὸν, εἴμεθα ὅς οἱ, ὅταν ἐχωμεν τὸν μεγάλην παρορμήματα καὶ εἰς καιροὶ εἰρήνης αἰσθανόμεθα δδύνοται καὶ χάνομεν τὸ θάρρος μᾶς, δι' οὗτο χωρὶς νὰ μᾶς πολεμῇ κανεὶς σφαιζόμεθα, καὶ χωρὶς νὰ μᾶς καταδιώκῃ κανεὶς, διαλυόμεθα. 20. Εἰς ἐποχὴν εἰρήνης παρνομεν τὴν ἐντολήν νὰ σωθῶμεν καὶ οὔτε αὐτοὶ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐπιτυχῶμεν. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν, ἐνθ' ἡ οἰκουμένη ἐφλέγετο καὶ ἡ φωτὶς ἐσκέπαζεν ὅλην τὴν γῆν, εἰσέρχοντο εἰς τὴν φωτὶς καὶ ἡρπαζαν μετὰ ἀπὸ τὰς φλόγας τοὺς καυμένους, οἱ ὅμως οὔτε τὸν ἑαυτὸν σου δὲν ἡμπορεῖς νὰ σώσης. Ποῖα ἐλπίδα μᾶς ἀπομένει, Ποῖα συγγνώμη, ὅτε ματιγώσῃς οὔτε φιλακαί, οὔτε ἀρχόντες, οὔτε σιναγῶγα, οὔτε τίποτε ἄλλο παρόμοιον μᾶς ἀπέλει, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀντιθετοὶ ἡμεῖς κυβερωμένον καὶ ἐξουσιαζόμενον. 21. Πραγματικῶς οἱ βασιλεῖς εἶναι εὐσεβεῖς, οἱ χρῆσται τιμῶνται ὑπερβολικῶς καὶ τοὺς προσφέροντα τιμὴν καὶ θέσεις δόξα καὶ ἀνέσεις. Καὶ ὅμως οὔτε καὶ, ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς σωζόμεθα. Αὐτὸ ἐκεῖνοι μὲν, ἀν καὶ καθὲν ἡμέραν συνελαιμνόμενοι, καὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ ἀμετρητοὺς πληγὰς καὶ τραύματα ἐδέχοντο ἡλικαστοῦντο περισσώτεροι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ζῶντες εἰς τὸν παρόντα. Ἡμεῖς, χωρὶς νὰ πάθωμεν οὔτε εἰς τὸν παρόντα καὶ παρόμοιον, εἴμεθα πλὴν μαλακοὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἐπιτασσοῦν κηρὶ.

33. Α. Κε. 10, 15, 31.

Να., αλλά έκείνοι, αντίλεγε κάποιος, έκαναν θαύματα. Μήπως όμως, δ' αυτό δέν έμαστιγούντο, μήπως δέν κατεδιδάκοντο δια τόν λόγον αυτόν. Διότι αυτό πρό πάντων είναι τό πορόθεσον, ότι, δηλαδή, επάθαιναν αυτά πολλάς φορές και από εκείνους που είχαν εύσυνετήσει. Β' χωρίς όμως και πάλιν να χάσουν τό θάρρος των, έπεδ ή ότι τών άγαθών απέλαμθαναι τά κακά. Ξύ, όμως, αν τυχόν κάποιος είς κάπο σν μίαν μικράν εύεργεσίαν και, έπειτα σοι άποδοδών κάποιο κακόν, θορυβείσαι, ταρασσεσαι, και μετανόεις δια τήν πράξιν σου.

Έάν, λοιπόν, συμβή πρόγματι πού απέλχομαι και ούτε θέλω να γνη ποτέ να κηρυχθή πόλεμος και, θ' αγωγός κατά τής Έκκλησίας, συλλογίσου πόσοι θα γελοιοποιηθώμεν και πόσας προσβολάς θα ύποσώμεν και αυτό είναι πολύ φυσικόν. Δ' ότι, όταν κανένας δέν γυμνάζεται εις τήν παλαιστράν, κατά ποίαν λογικήν θα βασισθή εις τούς άγώνας. Ε' Πραγματικά, με ποιον τρόπον ένας άθλητής πού δέν έμαρσε εκπαιδευτήν, θα ήμπορέση, όταν τον κολούν οι Όλυμπιακοί άγώνες, να παρουσιάσ η κάτι τό μεγάλο και τό γενναίον προς τόν άνταγωνιστήν του. Δέν πρέπει λοιπόν, κάθε ήμέραν να παλαιώμεν, να πυγμαχώμεν και να τρέχώμεν; Δέν θέλετε τους λεγομένους άθλητάς τού πεντάθλου;⁴⁴ όταν δέν έχουν κανένα αντίπαλον, δε γεμίζουν ένα σάκκον με μεγάλην ποσότητα άμμου και τών κρεμούν και εκεί εξασκούν τήν δύναμιν των, Έπίσης, ότι οι νεώτεροί των εις τα σώματα των φίλων των μελετούν τόν τρόπον πού θα άγωνισθούν προς τούς αντίπαλους των. Αυτούς μνησθαι και σύ και γυμνάσαι εις τα αγωνίσματα τής φιλοσοφίας. Διότι πολλοί είναι εκείνοι, πού προκαλούν, θυμόν και διαγείρουν τήν επιθυμίαν και μεγάλην φλόγα άναπτουν. Δ' Αντ στασου λοιπόν εις τά πάθη, ύπόφερε με γενναίτητα τάς κατά διανοίαν όδους, διά να ήμπορέσης να ύποφέρης και τάς λύπας τού σώματος. Διότι και, ο μακάριος Ίωθ έάν δέν ήτο καλά γυμνασμένος πριν από τούς άγώνας, δέν θα έβοράζετο τόσοι κατά τήν διάρκειαν τών άγώνων. Εάν δέν είχαν εξασκηθή να καταστήσ η τόν εαυτόν του άπρόσβλητον από τάς λύπας, άσφαλώς θα έλεγε κάτι τό τολμηρόν, όταν απέθανον τα

44. Ιωάννου Ιωάν ης τούτου άγώνισμα πού τό επείνεσε, τ' Ιωάννου, κα ε' ήττη εις τού. Όλην πινυλός άντιση, ο αὐθ' η. άπε ελάντο από τήν άνομιαν τήν έλπίαν, έάνον άρμον, έλάνον και τ' άπ' η.

παιδιά του. Τώρα όμως, έβγήκε νικητής εις όλους τούς άγώνας, εις τήν απώλειαν τών χρημάτων, εις τόν άφρονισμόν τόσον μεγάλης περιουσίας, εις τόν θάνατον τών παιδιών του, εις τήν άγάπην τής συζύγου, εις τάς μάστιγας τού σώματος, Ιε εις τούς έμπαικμούς τών φίλων, εις τας λοιδορίας τών ύπηρετών. Έάν, όμως, θέλης να ίδής τήν εξάσκησιν αυτού, άκουσε τόν Ίωθ πού λέγει, πώς περιεφρόνε τα χρήματα. Έάν τήχαριστήσ ην, λέγει, «όταν άπέκτησα πολύν πλούτον. Έάν έδεώρηναι τόν χρυσόν ως χίωμα, έάν έστηρίξ η τήν πεποιθήσιν μου εις τούς πολυτελείς λίθους».⁴⁵ Διά τόν λόγον αυτόν δέν κατελήφθη από ταραχήν ούτε όταν τά έχασεν, **396** έπεδ ή και όταν τά είχε δέν τα έπεθήμεναι.

Μόθε ότι και τα παιδιά του τά άνέτρεφε χωρίς να τους έχ η υπερβολικήν άδυναμίαν πέραν τού επιτρεπομένου, όπως ήμεις, αλλά έζητει από αυτά κάθε δυνατήν επιμέλειαν. Δ' ότι αυτός πού προσέφερε θυσίαν και διά τα άθλητα σέκμαι, πόσον αύστηρός δικαστής τών φαειρών ήτο. Έάν δέ θελής να μάθης και τούς άγώνας του δια τήν σωφροσύνην, άκουσε τόν πού λέγει «Συνήψα διαθήκην με τά μάτια μου να μη κυττάζω παρθενοί».⁴⁶ Δ' αυτό δέν τόν πορέσκει η ή συζυγός του. Διότι τήν ήγάπα αυτήν πριν τον έβρουν τά κακά. Β' άλλ' όχι, πέραν τού μέτρου, άλλ' όπως είναι φυσικόν να άγαπή κανείς τήν γυναίκα του.

Κατά συνέπειαν, μοι δημιουργεί θαυμασμόν πώς έσκεπθη, ο διάβολος να κινήσ η άγώνα εναντίον του, ενώ έγνώριζε καλά τό πόσον έξησκημένος ήτο ο Ίωθ. Πώς τό έσκεπθή λοιπόν, Ό διάβολος είναι, ποιηρόν θηρόν και δέν απελπίζεται ποτέ. Και αυτό μās καταδικάζει περισσότερον έπεδ ή εκείνος εις καμμίαν περιπτώσιν δέν χάνει τήν έλπίδα του, ότι θα προκαλέσ η τήν καταστροφήν μας, ενώ ήμεις άπογοητευόμεθα δια τήν σωτηρίαν μας.

Αλλά πρόσεξε με ποίον τρόπον έμελέτα ο Ίωθ τήν άναστηρίαν και τήν άσθένειαν του σώματος. Έπειδ ή ο Ίωθός έθέσασ η, βει είχε ποτέ πάθει κάτι παρόμοιον, άλλ' έπέρασε τήν ζωήν του μέσα εις τάς πλούτη, τήν άφθονίαν και τήν πολυτέλειαν εν γενει, κάθε ήμέραν έσκε-

45. ιωθ 5 23 24.
46. ιωθ 31, 1.

πιετο, οὐκ εἰς ὄνειρον, τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων. Καὶ διὰ τὸ τὸ δηλώσει αὐτὸ, ἔλεγεν ὁ «Διότι ὁ φόθος, ὃς ἂν τὸν ὁποῖον ἐφροντίζα, μὴ ἦλθεν καὶ ἐκεῖνο πού ἐφοβούμην μὲ εὐρήκειν»⁴⁷. Καὶ πάλιν λέγει, «Ἐγὼ δὲ ἐκλαυσα διὰ κάθε ἀδύνατον καὶ ἐστέναξα ὅταν εἶδα ἄνθρωπον νὰ εὐρίσκεται εἰς δυσκολίαν»⁴⁸.

Δι' αὐτὸ, λοιπόν, δὲν τὸν ἐτάρασε κανένα ἀπὸ τὰ μεγάλα καὶ ἀφόρητα κακά πού τὸν εὐρήκαν. Διότι, μὴ κυττάζης τὴν ἀπώλειαν τῶν χρημάτων, οὔτε τὸν θάνατον τῶν παιδιῶν του, οὔτε τὴν ἀνίατον ἀσθένειαν, οὔτε τὴν ἐπίθεσιν τῆς οὐχύγου. Ἀλλὰ νὰ προσέξῃς τὰ πολὺ χερότερα ἀπὸ αὐτά. Καὶ τί χερότερον ἀπὸ αὐτὰ ἐρωτᾷ κάποιος, ἔπαθεν ὁ Ἰωῆ. Διότι ἀπὸ τὴν διήγησιν δὲν μαθαίνομεν τίποτε περισσότερον. Δὲν μαθαίνομεν, ἔπει, δὴ κοιώμεθα Ἐκεῖνος, ὅμως, πού φροντίζει, καὶ ἐξετάζει καλὰ τὸν μαργαριτίν, ὃ θὰ γνωρῇ πολὺ περισσότερα ἀπὸ αὐτά.

Πραγματικὰ, τὰ χερότερα καὶ ἱκανὰ νὰ τοῦ προκαλέσουν μεγαλύτερον σὺγχυσιν καὶ ταραχὴν εἶναι ἄλλα. Πρῶτον, τὸ ὅτι δὲν ἐγνώριζε τίποτε τὸ σιφὸς διὰ τὴν θαυναίνουσαν τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Δι' αὐτὸ καὶ κλαίγων, ἔλεγεν «Δὲν θὰ ζήσω αἰώνως ὥστε νὰ μακροθυμήσω»⁴⁹. Δεύτερον, τὸ ὅτι, εἶχε συνειδησάν, ὅτι εἶχε κάνει πολλὰ κακά ἴστων, τὸ ὅτι, δὲν ἐγνώριζε τίποτε τὸ πονηρὸν. Τέταρτον, τὸ ὅτι, ἐνόμιζεν ὅτι τὰ κακά προήρχοντο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐάν, ὅμως, ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ὁ ἄβυσσος ἦτο ἡ αἰτία καὶ αὐτὸ θὰ ἦτο ἱκανὸν νὰ τὸν σκανδαλίσῃ. Πέμπτον, τὸ ὅτι, ἤκουε τοὺς φίλους του νὰ τὸν κατηγοροῦν ὡς κακὸν. Διότι, δὲν ἐμαστιγώθη, λέγουσι, ὅσοι ἡμάρτησας⁵⁰. Ἐκτον, τὸ ὅτι, ἔβλεπε νὰ εὐτυχοῦν οἱ πονηροὶ. Ἐ καὶ νὰ τὸν περιπατοῦν Ἐβδόμον, τὸ ὅτι, δὲν ἠμποροῦσε νὰ δῇ ἄλλον πού νὰ εἶχε πάθει τὰ ὅσα κακά.

Καὶ, ἐάν θέλῃς νὰ μάθῃς, ποίαν σπουδαιότητα ἔχουν τὰ παραπάνω σκέψου τὴν παροῦσαν κατάστασιν. Πραγματικὰ καὶ ἐάν τώρα πού περιμένομεν τὴν θαυλαίαν τῶν οὐρανῶν φιλώμεν εἰς τὴν ἀνάστασιν καὶ εἰς τὰ ἀπόρητα ἀγαθὰ, καὶ γνωρίζομεν τὴν ἀμαρτωλότητά μας

47. Ἰωῆ 9, 35.

48. Ἰωῆ 30, 35.

49. Ἰωῆ 7, 18.

50. Πρβλ. Ἰωῆ, 1, 8.

καὶ ἔχομεν τόσον μεγάλα παραδε γματά καὶ εἴμεθα μέτοχοι, τόσον ὕψηλῃς φιλοσοφίας, ~~30~~³¹ ἔάν, ἐπαναλαμβάνω, χάσουν μερικοὶ ὄλγιοι χρυσόν, πού τὰς περισσότερας φορές τὸν ἔχουν ἀποκτήσει μὲ ἀρπαγὰς, τότε, θεωροῦν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσουν, χωρὶς νὰ τοὺς ἐπιτίθεται ἡ οὐχύγος, οὔτε νὰ χάσουν τὰ παιδιὰ των, οὔτε νὰ τοὺς περιγελῶν οἱ φίλοι των, οὔτε οἱ ὑπηρέται, νὰ τοὺς ἐμπαίζουσι, ἀλλὰ, ἀντιθετὰ, πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού τοὺς παρηγοροῦν ἄλλοι μὲ λόγους καὶ ἄλλοι μὲ ἔμπρακτον συμπάροισιν. Πόσους στεφάνους δὲν ἀείζει, λοιπόν, ὁ Ἰωῆ. ὅταν θάπῃ διὰ τὰ ἀγαθὰ, πού εἶχε συγκεντρώσει μὲ ὁ καὶ οὐκ ὀκνοῦν, διαρπαζόμενοι καθ' ὁλοκλήριαν καὶ ὡς ἔπαιον, καὶ μαζί μὲ ὅλα αὐτὰ ὕψιστα, πληθώρα ἀπὸ πειρασμοῦ, καὶ ὅμως παραμένει ἀκλόνητος μέσα εἰς ὅλα καὶ ἀποδίδει, εἰς τὸν Κύριον τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ. αὐτὰ εὐχαριστοῦν, Πραγματικὰ, καὶ ἐν ἀκόμῃ κανένας δὲν λίσσῃ ὑπὲρ ὅσων του τίποτε ἄλλο, ὅ καὶ μόνον τὰ λόγια τῆς οὐχύγου ἦσαν ἱκανὰ νὰ κινηθοῦν καὶ τὴν πέτρον. Διότι, πρόσθε τὴν κακούργησάν τῆς, Δὲν ἐθελμεῖται τὰ χρηματὰ οὔτε ἐνθυμείσθαι τὰς καμῆλους τὰ πομῖνα καὶ τὰ βοσκὰς, (ἔπε δὴ ἐγνώριζε τὴν φιλοσοφίαν τοῦ ἀνθρώπου τῆς δι. αὐτῆς), ἀλλὰ τοῦ ὑπαινέσθαι, ἐκεῖνο πού εἶχε θαυτερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἐννοῶν τὰ παιδιὰ καὶ ἐπὶ μεγαλύνει τὴν τραγωδίαν καὶ προσθετεῖ τὰς δικὰς τῆς προκλήσεως. Ἐάν, δὲ, ὅσοι εὐρίσκοντα, οἱ ἄνθρωποι εἰς εὐτυχίαν καὶ τίποτε τὸ λυπηρὸν, δὲν ἵποφύρουσι πολλὰς φορές καλὰ ἐπέχειν αἱ γυναῖκες, σκέψου πόσον δυνατὴ ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰωῆ, ὥστε κατὰ κράτος νὰ ἀποκρούσῃ αὐτὴν πού ἦλθε μὲ τοσόντο ἰσχυρὰ ὄπλα, καὶ νὰ κατακυβερνήσῃ δυο τὰ πλέον ἰσχυρὰ πάθη τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ ἔλεος. Ἄν καὶ πολλοί, πού ἐν κηραὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐκἀμφοτέρω ἀπὸ τὸ ἔλεος. Ὁ γενναῖος ἐκεῖνος Ἰωῆ, παραδειγματικῶς χερσὶ συνεκράτησε τὴν τυραννικὴν ἀδονίαν καὶ ἀπέκρουσε τὴν θάρσaron ἐκείνην γυναῖκα ἡ ὅποια ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν ἀμέτρητα τεχνάσματα. Δὲν ἠμποροῦσε, ὅμως, νὰ συγκρατῇ τὰ δάκρυά τα, ὅταν εἶδε τοὺς ἀδελφούς του, πού τὸν εἶχαν ἀδικήσει. ἀλλ' ἔπαυε νὰ προσποιεῖται καὶ ἀπεκολλήθη εἰς αὐτούς. Ὅταν, ὅμως, ἡ προκαλοῦσα εἶναι γυναῖκα καὶ λέγῃ λυπηρὰ πράγματα καὶ εὐνοῇ καὶ ἡ περιστάσις καὶ τὰ τρούματα καὶ οἱ μωλωπτες καὶ τὰ ὅσπερα κυματᾷ τῶν συμφορῶν, πῶς δὲν ἀπέδειξε δι.

καιολογημένα ὅτι ἡ μελέη καὶ εἶναι περισσότερον ἰσχυρά ἀπὸ κάθε λογῆς ἀδάμαντα ἀφοῦ δὲν ἔπαθε τιποτέ ἀπὸ τὸν τόσον μεγάλον χειμῶνα.

Δ' Ἐπὶ τρέψατε μου νὰ σας εἰπῶ καθαρά ὅτι ὁ μακάριος ἰωδ, ἂν δὲν εἴναι καὶ ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους ἀνωτερός, ταυτὼς δὲν εἶναι κατώτερος. Διότι ἐκεῖνους τοὺς ἐβίδα παρηγορίαν τὸ γεγονός ὅτι, ἔπασχον διὰ τὸν Χριστόν. Καὶ τόσος Ἰκανὸν ἦτο τὸ φάρμακον αὐτοῦ νὰ τοὺς βίδη θάρρος κάθε ἡμέραν ὥστε ὁ Κύριος τὰ ἔπαυλα μᾶλλον εἰς κάθε περίπτωση λέγων «Δὲ ἐμέ» καὶ «ἐσκεν ἔμου» καὶ ἀκομή. *Ἐάν ἐμέ, ποὺ εἶμαι νοκκοκῶρης εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἐκάλεσαν Βιελέζεβούλ. * Ὁ ὡς ἡμῶς, ἦτο ἔρημος ἀπὸ τὴν παρηγορίαν αὐτοῦ τοῦ εἰδοῦς, δηλαδὴ, καὶ ἀπὸ τὴν παρηγορίαν ποὺ δίδου, τὰ θαύματα καὶ ἀπὸ τὴν παρηγορίαν ποὺ δίδει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Δὲν δὲν εἶχε λαθεῖ τὴν δύναμιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἐκὼς το σπουδαιότερον εἶναι ὅτι εἶχεν ἀνατρεψῆ μέσα εἰς τὴν μεγάλαν ἀνέσας καὶ δὲν προηρχέτο ἀπὸ τοὺς ψαράδες, τοὺς τελωνας καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔχουν ζήσει μέσα εἰς τὴν στέρησιν, ἀλλὰ μολονοὶ εἶχεν ἀπολαύσει τούσας μεγάλας τιμὰς, ἔπασχει. ὅλα αὐτὰ ποὺ ἔπασχει, ἡμῶς ἐκεῖνο ποὺ εἰς τοὺς ἀποστόλους ἐφαίνετο χειρότερον τὸ ἰδίον ὑπέμενε καὶ αὐτὸς μισήμενος ἀπὸ τοὺς φίλους, τοὺς ὀφειλάς, ~~38~~ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶχεν ἐδερνεθῆ. Καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἴδῃ τὴν ἱερὰν ἀγκυρὰν καὶ τὸν γαλήνιον λιμένα, ἦτο δὲ αὐτὸ ἐκεῖνο ποὺ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ἀποστόλους, δηλαδὴ τὸ «ἐνεκεν ἑμοῦ» Θεομάρζω, θέβαια καὶ τοὺς πρεῖς παῖδας, ὅτι, περ ἐφρόνησαν τὴν κάμειν καὶ ἀντεστάθησαν εἰς τὸν τύραννον. Ἀλλὰ ἀκούσε τι λέγον· «Τοῦς Θεοῦ σοὶ δὲν λατρευόμεν καὶ δὲν προσκυνούμεν τὴν εἰκόνα ποὺ ἔστησε». ⁶² Αὐτὸ ἦτο μεγάλη παρηγορία δι' αὐτὸν, τὰ ὅτι ἐγνώριζαν καλὰ ὅτι δὲν καὶ ἂν πάθουν, θὰ τὰ πάθουν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὡς, ἡμῶς δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν ἀγωνίσματα καὶ πάλιν Διότι ἐάν τὸ ἐγνώριζεν, δὲν θὰ ἐλπιεῖτο διὰ τὰ συμβαίνοντα. Ὅταν λοιπὸν ἠκούσεν **Β** ὅτι «Νομίσεις ὅτι εἶχα ἄλλα ἀποφασίσει δὲν ἐσέ, καὶ ὅχι διὰ τὰ ἀποδοχῆς δίκαιος,» ⁶³ κῆρυττε πῶς

61. Ματθ. 10, 25.
62. Λουκ. 8, 18.
63. Τωβ. 40, 8.

ἀμέσως με μίαν ἀπλήν λέξιν ἀνεκούφισεν. Πῶς ἐξηγεῖται τὸν ἑαυτὸν τοῦ Πῶς ἐνόμισεν ὅτι δὲν εἶχε πάθει, ὅσα ἐπάθει, ὅταν ἔλεγε· «Διότι, ἀκομή κρινόμεναι με τοῦ νὰ με συμβαλεῖ καὶ νὰ με ἐλεγχῇ ὁ Κύριος καὶ νὰ ἀκούω αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἐνῶ δὲν εἶμαι τιποτέ,» Καὶ πάλιν «Μέχρι, προὐλαβὸς σε ἤκουα μόνον, τώρα, ὡς σε εἶδον, τὰ μάτια μου διότι ἐταπεινώσα τὸν ἑαυτὸν μου καὶ συνετρώην καὶ ναμίζω ὅτι εἶμαι χύμα καὶ στάκτη».

Αὐτὴν λοιπὸν, τὴν ἀνδρείαν, αὐτὴν τὴν ἐπιείκειαν ἐκεῖνος ποὺ ἔζησε πρὶν ἀπὸ τὸν Νόμον τῆς Γαλιλαίας, ἀνθήκης καὶ τὴν χάριν τῆς χάριτος, ὡς μνησθῶμεν καὶ ἡμεῖς ποὺ ἔαμεν ὕστερα ἀπὸ τὸν Νόμον καὶ τὴν χάριν, διὰ τὰ ἠμπορέσαμεν νὰ συγκατοικήσωμεν με αὐτὸν εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. Ὁ Αὐτοῦ εἶπε ὅλοι μᾶς νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν με τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἡμοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὅποῖον ἀνῆκε ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν.

«Ὅταν δὲ σὰς ὁ ὠχνούον εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν φεύγετε καὶ πηγαινέτε εἰς τὴν ἄλλην· διότι ἀληθῶς σὰς λέγω ὅτι δὲν θὰ προφθάσετε νὰ περ ἐλθετε ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ· ὡς ὅτου ἐλθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

Ἀφοῦ τοὺς εἶπεν ἐκεῖνα τὰ φοβερά καὶ φρικτά που ἴσασιν ἱκανὰ καὶ τὸν ἀδυνατοῦν νὰ διαλύσῃν τὰ ὅποια θὰ τοὺς συνέβαιναν μετὰ τὴν ἀναστασι, τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν ἀνάστην δίδωσι τὸν λόγον αὐτῶν εἰς τὰς πόλεις τὰς ἀποστολικὰς νὰ ἀναπνεύσουν καὶ νὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ ἔτι μεγαλύτερη ἀφοσίωσις. Διότι, πραγματικὰ, δὲν τοὺς ἐβόων ἐντολὴν νὰ ἐπιτρεῖται ὅλο· καὶ ὅταν θὰ τοὺς καταδιώκουν ὅλας τὰς πόλεις εἶπε νὰ φεύγουν· Ἐπεὶ δὲ δηλοῦν ἦτο ἡ ἀρχὴ καὶ τοῦ προσοίμου τῆς ὁλῆς τῶν ἀποστολικῆς κληρονομίας, ὁ Κύριος συγκαταβατικῶς νῆλθον· διότι δὲν τὰ λέγει θεῶν· αὐτὰ διὰ τοὺς κατωτέρους διωγμούς· ἀλλὰ διὰ τοὺς οἰωνοὺς ποὺ θὰ παρηγορηθῇ τῆς σπουδῆς καὶ τοῦ πάθους γενικώτερα. Ἐκεῖ αὐτὸ τὸ ἐδήλωσεν ὅταν εἶπεν· «Δὲν θὰ προφθάσετε νὰ περιέλθετε ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ· ὡς ὅτου ἐλθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

Διὰ τὴν ἀποροὴν λοιπόν, καὶ λέγουν· Πι ἀποτέλεσμα θὰ ἔχωμεν τότε ἐάν φυγώμεν ὅταν μᾶς καταδιώκουν καὶ ὅταν μεταβαίνωμεν εἰς ἄλλα μέρη, μᾶς διώχνουν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ· διὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ φόβου αὐτῶν τοὺς λέγει· Δὲν θὰ προφθάσετε νὰ περιέλθετε ὅλας τὰς πόλεις τῆς Παλαιστίνης καὶ ἀμεσῶς θὰ ἐλθῶ ἐγὼ κοντά σας¹.

1. Μαθ. 10, 23.

2. Ἡ ἐλθὼν θὰ ἀποκαταστήσῃ μετὰ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Πρόσεξε ὅμως, ὅτι καὶ τώρα δὲν τοὺς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰς δεινῶν, ἀλλὰ τοὺς εἶπεν, εἰς τοὺς κινδύνους. **ΒΒΒ** Πραγματικὰ, δὲν εἶπεν ὅτι, θὰ σὰς πάρω μαζί μου καὶ θὰ παύσω τοὺς διωγμούς. Ἀλλὰ τί εἶπεν, «Δὲν θὰ προφθάσετε νὰ περιέλθετε ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ· ὡς ὅτου ἐλθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Διότι ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ τοὺς παρηγορήσῃ τὸ γεγονός ὅτι θὰ τὸν ἐβλεπαν μόνον.

Σὺ πρόσεξε, σὲ παρηκαλῶ, ὅτι δὲν ἀφήνῃ νὰ τὰς κἀνὴν ὅλα ἡ θεία χάρις, ἀλλὰ τοὺς προτρέπει νὰ καταβάλουν καὶ αὐτοὶ κάποιαν προσπάθειαν· διότι, ἐάν φοβῶσθε, λέγει νὰ φεύγετε· Αὐτὰ, θεῶν, ἐδήλωσεν, ὅταν εἶπεν· Νὰ φεύγετε καὶ νὰ μὴ φοβῶσθε· Καὶ δὲν τοὺς ἐβόων ἐντολὴν νὰ φεύγουν αὐτοὶ πρῶτοι, ἀλλὰ τοὺς εἶπε νὰ ὑποχωροῦν, ὅταν τοὺς καταδιώκουν· Ἐπίσης, δὲν τοὺς ἀναθέτει μεγάλην περιφέρειαν πρὸς τοὺς διώκοντας, ἀλλὰ τοὺς καθορίζει νὰ περιοδευοῦν εἰς τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ.

Β Εἰς τὴν συνέχειαν τοὺς προετοιμάζει δι' ἄλλον τομὴν τῆς ἀρετῆς· Πρῶτον, δηλαδή, τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν συντήρησιν τῶν τροφῶν καὶ θύσανον τοὺς διέλωσε τὸν φόβον ποὺ ἐξηκουοῦν οἱ κίνδυνοι· Τώρα, πόλιν, τοὺς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν φόβον τῆς κατηγορίας· Ἀπὸ τὴν πρώτην μέριμναν τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων, ὅταν εἶπεν· «Εἰ νὰ δίκαιον ὁ πνευματικὸς ἐργάτης νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφήν του ἀπὸ ἐκεῖνους, ὅς τοὺς ὁποίους μοιθεῖ»² καὶ ἐκεῖνοι ἀπέδειξαν ὅτι πολλοὶ ἀνθρώποι θὰ τοὺς ὑπεβέχοντο εἰς τὰ σπύγια τῶν· Ἀπὸ τοὺς κινδύνους δὲ καὶ τὴν ἀγωνίαν τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων ὅταν εἶπεν· «Νὰ μὴ σὰς κυριεύσῃ ἀγωνιώδης μέριμνα περὶ τοῦ πῶς θὰ ἐκβληθῇ ἡ τίθῃ ἐλπίδα»³ καὶ ὅτι ἐκεῖνος ποὺ εἰς τὰς δοκιμασίας αὐτὰς διὰ δεῖξιν ὑπομονὴν μέχρι τοῦ τέλους, αὐτὸς θὰ σωθῇ⁴· Ἐπειδὴ ὅμως, μαζί μετὰ τὰ παραπάνω ἦτο φυσικὸν νὰ διαδοθῇ καὶ κακὴ φήμη δι' αὐτοὺς, πράγμα ποὺ διὰ πολλοὺς ἀνθρώπους θεωρεῖται θορυβώτερον ἀπὸ ὅλα· κύτταξε μετὰ τὸν τρόπον τοῦ παρηγορεῖ καὶ διὰ τὸ ζήτημα αὐτό· **Γ** μετὰ τὸ νὰ προσφέρῃ τὴν παρηγορίαν ἀπὸ τοῦ ἐαυτοῦ καὶ μετὰ ἐλέγχθησαν δι' αὐτὸν δηλοῦν ὅπως

2. Μαθ. 10, 10.

3. Μαθ. 10, 19.

4. Μαθ. 10, 22.

είπε προηγουμένως ότι, «καὶ θὰ μισήσθε συνεχῶς ἀπὸ ἄλλους» καὶ προσέθεσεν, «δὲν τὸ ὄνομά μου»⁶ τὸ ἴδιον κάνει καὶ ἐδῶ. Καὶ τοὺς δίδει παρηγορίαν μὲ ἄλλον μισόν, ἐκθετὼν ἕνα διαφορετικὸν παρὰλληλισμὸν. Ποίος εἶναι αὐτὸς λοιπὸν, «δὲν ὑπάρχει» λέγει, μαθητὴς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του, οὔτε κανεὶς δοῦλος εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν κύριόν του. Εἴκαι ἀρκετὸν εἰς τὸν μαθητὴν νὰ λαβῇ τὴν ἴδιαν τύχην, τὴν ὅποιαν καὶ ὁ θεὸς διδάσκαλός του. Καὶ πρέπει νὰ μὲνῃ ἱκανοποιημένος ὁ δοῦλος, ἐὰν λάβῃ τὴν αὐτὴν τύχην, τὴν ὅποιαν καὶ ὁ κύριός του. Ἐὰν ἔμει, πού εἴμαι νοκακωρὴς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἐκάλεσαι. Βεελζεβοῦλ, πόσον μάλλον θὰ ονομάσων ἔτσι σὰς, πού εἶρθε οἱ οἰκιακοί μου, λαίπὼν νὰ μὴ τοὺς φοβήσθε»⁷. Πρόσεξε πῶς ἀποκαλύπτει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὅτι εἶναι ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς καὶ ὁ δημιουργὸς τῶν πάντων.

Τι λοιπὸν, δὲν ὑπάρχει μαθητὴς, πού νὰ ἔν νει ἀνώτερος ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του, οὔτε δοῦλος, πού νὰ ὑπερέβῃ τὸν κύριόν του, Ὁ Ὅχι θεόσις, διότι ὁ ὅσον χρόνον παραμένει μαθητὴς καὶ δοῦλος, δὲν εἶναι ἀνώτερος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν πού ἀποδίδεται εἰς τὸν καθένα. Μὴ μοὺ φέρῃς θεόσις, ὡς παρὰδειγμα τὰς σπανίας ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ νὰ παραδέχῃται τὴν ἀποκλινὴ αὐτὴν θαυάζομενος εἰς ὅ,τ συμβαίνει, εἰς τὰς περισσότερας περιπτώσεις.

Καὶ δε, λέγε, πόσον μάλλον τοὺς δούλους, ἀλλὰ, «σὰς πού εἰσθε οἰκιακοί μου», καὶ φανερώνα, πόσον ἰσχυροὺς τοὺς τοὺς θεωρεῖ. Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν λέγει, «δὲν σὰς λέγω πλεον δούλους», «σὰς εἰσθε φίλοι μου»⁸.

Ἐπίσης, δὲν εἶπε μόνον, ἐὼν ὕψιστος καὶ κατηγόρησας τὸν οἰκαδόστον, ἀλλὰ ἀναφέρει, καὶ τὸ εἶδος τῆς ὕψους, ὅτι δηλαδὴ, τὸν ὠνόμασαν Βεελζεβοῦλ. Ἐπειτα, τοὺς παρέχει καὶ ἄλλην παρηγορίαν πού δὲν εἶναι καθόλου κατώτερα ἀπὸ τὴν προηγουμένην. Ἦτο, θεόσις, μεγάλη καὶ αὐτὴ ἐπειδὴ, ὅμως, ἐκείνοι πού δὲν εἶχαν ἀκόμη τὴν ἀνάλογον πῶς ἔχρυσίζοντο καὶ ἄλλην ἔϊκαν νὰ τοὺς ἐυθαρρύνῃ περισσότερον. Ὁ αὐτὸ προσθέτει καὶ αὐτὴν. Καὶ φανερῶς τὰ λεγο-

6. Ματθ. 10. 32
7. Ματθ. 10. 34, 36
8. Ἰωάν. 15. 14, 15

μένα διδοὺν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἰσχύουσι διὰ κάθε πραγματικὴν ἀλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα ἐλέγχσαν μόνον διὰ τὴν παρούσαν περίπτωσιν. Τι λέγει, δηλαδὴ, «Δὲν ὑπάρχει τίποτε σκεπασμένον, πού δὲν θὰ ξεσκεπασθῇ, 390 καὶ τίποτε κρυφὸν πού δὲν θὰ γινῇ γνωστὸν»⁹. Αὐτὸ πού λέγει, ἔχει τὴν ἀκόλουθον σημασίαν. Σὰς εἰναι ἀρκετὸν διὰ νὰ σὰς παρηγορή τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ ἐγώ, πού εἴμαι ὁ διδάσκαλός καὶ Κύριός ὑπέστην τὰς ἰδίας λοιδορίας. Ἐάν, ὅμως, λυπήσθε ἀκόμη, ἐπειδὴ ἀκούετε αὐτὰ, αὐλλογισθῆτε καὶ τὸ ἐξῆς, ὅτι, δηλαδὴ, ὑπερὰ ἀπὸ ὀλίγον θὰ ἀπαλλαγῇτε ἀπὸ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν.

Διὰ τὴν λοιπὴν, λυπεῖσθε. Μήπως, ἐπειδὴ σὰς ὀνομάζουσι μάγους καὶ πλάγους Ἀλλὰ κάνετε μικρὸν ὑπομονὴν καὶ ἴδου θὰ σὰς ἀποκαλέσων σωτῆρας καὶ εὐεργέτας τῆς οἰκουμένης. Διὰ τὸ, ὁ χρόνος μὲ τὸ πέρασμα τὰς ἐσπεράσας θὰ ἀποκρυφῇ καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ ἀποκαλύψῃ τὴν συκοφαντίαν ἐκεῖνων καὶ θὰ φανερώσῃ τὴν ἰδικὴν σὰς ἀρετὴν. Β. Πραγματικὰ, εἶναι μὲ τὰ ἔργα σὰς θὰ ἀποδείξωσθε σωτῆρας καὶ εὐεργέται. καὶ, παρὰλληλα, θὰ συσπεριφέρωσθε ἐνῶρετα εἰς κάθε περίπτωσιν, τότε οἱ ἀνθρώποι δὲν θὰ προσέχουν πλέον εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν ἀλλὰ εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων. Καὶ αὐτοὶ μὲν θὰ ἀποδειχθοῦν συκοφανταί, μεδύσονται καὶ ταπεινοὶ κατηγόροι, σὰς ὅμως θὰ φανῇτε λαμπρότεροι καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ἄφου ὁ πολὺς χρόνος θὰ σὰς ἀποκαλύψῃ καὶ θὰ σὰς ἐκπαιέσῃ μὲ φωνὴν ἰσχυρότερα ἀπὸ τὴν σάπινγαν καὶ θὰ κάνῃ δίκαιους τοὺς ἀνθρώπους μάρτυρας τῆς ἰδικῆς σὰς ἀρετῆς. Συνεπῶς νὰ μὴ σὰς ἀποθαρρύνουν τὰ λεγόμενα ἀλλ' ἂς σὰς ἐνισχύῃ ἡ ἐλπίς τῶν μελλοντικῶν αγαθῶν. Διὰ τὴν αὐτὴν ἀδύνατον νὰ παραμένωμε ἀγνωστὰ τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν ἄλλην σὰς βράσιν.

Εἰς τὴν ἀφου τοὺς ἐλευθέρωσαν ἀπὸ κάθε ἀγωνίας φόβου καὶ μέμνησαν καὶ τοὺς ἔκανεν ἀπροσβλήτους ἀπὸ τὰς συκοφαντίας, τότε πλέον εἰς τὴν κατὰλληλον στιγμήν τοὺς ἠμῶς καὶ ὁ αὐτὸν παρρησίαν πού πρέπει νὰ ἔχουν, δταν θὰ κηρύττουν. Ἐκεῖνο πού τῶρα λέγει, «σὰς λέγω εἰς τὸ σκοτόδ' εἰπατέ τὸν δημοσίῳ. Καὶ ἐκεῖνο πού ἀκούετε τώρα μυστικὰ εἰς τὸ αὐτὸ κηρύξατε

9. Ματθ. 10. 26.

το από τις ταράτσες»¹⁴ Βέβαια, δεν ήτο σκοτάδι όταν τους έλεγαν, ούτε τους άμλειε εις τὸ αὐτί, ἀλλ' ἐβῶ άμλει με κάποιον ὅσον ὑπερβολῆς. Ἐπειδή, δηλαδή, ἀπηυθύνετο μόνον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἰς καποῖαν μικρὰν γωνίαν τῆς Παλαστίνης, δι' αὐτὸ εἶπεν «εἰς τὸ σκοτάδι» καὶ «εἰς τὸ αὐτί» διὰ νὰ διακρίνῃ τὸν τρόπον τῆς άμλειας του αὐτῆς ἀπὸ τὴν παρηγορίαν ποὺ θὰ εἶχαν εἰς τὸ μέλλον, **Β** τὴν ὅποιαν καὶ ἐσκόπευε νὰ τοὺς δώσῃ Διότης ὅχι εἰς μίαν, ὅσο καὶ τρεῖς πόλεις, ἀλλ' εἰς τὴν οἰκουμένην, ὁλοκληρὸν θὰ κηρύττετε. λέγει, πῶς οὐδυνότες γῆν καὶ θάλασσαν, κατοικημένα καὶ άκατοίκητα μέρη λέγοντες θλα αὐτὰ με θάρρος εἰς τοὺς άρχοντας καὶ τοὺς λαούς, εἰς τοὺς φιλοσόφους καὶ τοὺς ῥήτορας, χωρὶς νὰ ἔχετε κανένα ὀπλισμόν. Δ' αὐτὸ εἶπεν «εἰς τις ταράτσες» καὶ «εἰς τὸ φῶς». δηλαδή, νὰ κηρύττουν χωρὶς καμμίαν ὑποστολήν καὶ με κάθε ἐλευθερίαν.

Καὶ ὁ αὐτὸς δὲν εἶπε μόνον, «νὰ τὸ κηρύττετε δημοσίως καὶ «νὰ τὸ εἰπῆτε εἰς τὸ φῶς», ἀλλὰ προσέθεσε «ἐκεῖνο ποὺ σὰς λέγω εἰς τὸ σκοτάδι» καὶ «ἐκεῖνο ποὺ ἀκούετε εἰς τὸ αὐτί». Ἐπειὰ νὰ τοῖς ἀποδείξῃ τὸ φρόνημα αὐτῶν ὅπως, δηλαδή, ὅταν ἔλεγεν «Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει, εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα, τὰ ὅποια ἐνεργῶ ἐγώ, θὰ τὰ κάνῃ καὶ ἐκεῖνος, ἀλλὰ καὶ μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτὰ θὰ κάνῃ» καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, κάνε τὸ ἴδιον διὰ νὰ τοὺς φανερώσῃ ὅτι τὰ πάντα θὰ τὰ ἐνεργήσῃ διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ αὐτὸ τὸ ἐκείναις περισσότερον ἀπὸ ὅσας άμλειησε διὰ τὸν ἑαυτὸν του Βέβαια τὴν άρχήν καὶ τὰς πρώτας ἐνεργείας τὰς ἔδωσα ἐγὼ λέγει. ἀλλὰ τὰ περαιτέρω ἐπιθυμῶ νὰ τα φέρω εἰς τέρας διὰ τῆς ἰδικῆς σας συμβολῆς.

391 Ὁ τρόπος αὐτὸς δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν ἐκείνου ποὺ διατάσσει μόνον, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι γνώρισμα ἐκείνου ποὺ προλέγει καὶ τὸ μέλλον διδ. θάρρος με τοὺς λόγους τὰς, ἀποδεικνύει, ὅτι εἰς θλα θὰ ἐπικρατήσω, καὶ ἔτσι, σιγά σιγά τοὺς ἐλευθερώνει καὶ ἀπὸ τῆς αγωνίας δια τὰς συγκοφαντ. ας ποὺ θὰ τοὺς ἀπειθύνουν. Διότι, ὅπως ἀκριβῶς τὸ κήρυγμα αὐτὸ, ποὺ μέχρι τώρα ἦτο άγνωστον, θὰ ἀποτελῇ τὰ πάντα καθ'

1 Μαθ 10, 27
11 Ἰωάν 14, 12

ὁμοιον τρόπον καὶ ἡ πονηρὰ ὑπόληψις τῶν Ἰουδαίων θὰ ἐξαφανισθῇ γρήγορα.

Εἰς τὴν συνέχῃ, ἀφοῦ τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς ἐξέμψωσε τοὺς προλέγει καὶ πάλιν τοὺς κινδύνους, ὥστε νὰ ἀνοπτερώσῃ τὴν διάνοιάν τῶν καὶ νὰ τοὺς καταστήσῃ ἀπροσβλήτους ἀπὸ θλα. Τὶ τοὺς λέγει λοιπόν; «Νὰ μὴ φοβῆθῃτε ἀπὸ ἐκείνους ποὺ θανατώνουν τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ θανατώσουν καὶ τὴν ψυχὴν»¹² Εἶδες με ποῖον τρόπον τοὺς ἔκανε ἰσχυρότερους ἀπὸ θλα; **Β** ἀφοῦ τοὺς πεθερὶ νὰ περιφρονοῦν ὅχι μόνον τὰς φροντίδας καὶ τὰς κατηγορίας, τοὺς κινδύνους καὶ τὰς ἐπιβουλὰς, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον τὸν θάνατον ποὺ, πραγματικὰ θεωρεῖται φοβερός. Καὶ ὅχι ἀπλῶς τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ τὸν θείον θάνατον νὰ περιφρονοῦν. Καὶ δὲν τοὺς εἶπε, ὅτι θὰ θανατωθῶν, ἀλλὰ με μεγαλοπρέπειαν ποὺ ἀρμύζει εἰς τὸν Κύριον τὸ ἀφησε καὶ αὐτὸ νὰ ἐννοηθῇ, ὅταν εἶπεν «Νὰ μὴ φοβῆθῃτε ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ θανατώνουν τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ θανατώσουν καὶ τὴν ψυχὴν. Νὰ φοβῆθῃτε θμως αὐτοῦ, κριτῶς περισσότερον ἐκείνον ποὺ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κρίνῃ εἰς τὴν κόλασιν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα»¹³ πράγμα καὶ τὸ κάνε συνεχῶς καὶ ἔτσι διδ. ἀντιθετον περιχόμενον εἰς τὸν λόγον. Τὶ λοιπόν, φοβεῖσθε λέγει, τὸν θάνατον κα' δι' αὐτὸ ὁ σιτῶτε νὰ κηρύττετε. **Γ** Μὰ ὁ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον νὰ κηρύττετε, ἐπειδή, δηλαδή, φοβεῖσθε τὸν θάνατον, Δ' ὅτι αὐτῇ σας ἡ ἐργεῖα θὰ σὰς ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τὸν πραγματικόν θάνατον. Πραγματικὰ, ἂν καὶ πρόκειται νὰ σὰς φονεύσιν, ἐν τούτῳ δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ καταδικάσουν τὸ σπαιδαίστερόν σας στοιχεῖον, ἔτσι καὶ ἂν μεταχειρ. σθεῖν, καθὲ μέσον θανατώσεως. Δ' αὐτὸ δὲν εἶπεν, ἐκεῖνους ποὺ δὲν φονεύουν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ, «ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ θανατώσιν τὴν ψυχὴν». Δ' ὅτι, καὶ ὅταν ἀκρίβη τὸ θελήσιν αὐτὸ, πάλιν δὲν θὰ τὸ καταρθώσιν. Ὡστε, ἐάν φοβῆσιν τὴν τιμωρίαν νὰ φοβῆσιν ἐκείνην τὴν κόλασιν ποὺ εἶναι πολὺ χειροτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην.

Βλέπετε ὅτι καὶ πάλιν δὲν τοὺς ὑπόσχεται τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὸν θάνατον ἀλλὰ τοὺς ἀφήνει νὰ ἀποθά-

12 Μαθ 10, 28.
13 Μαθ 10, 28.

φόβον διὰ τοῦ φόβου, καὶ ὄχι μόνον μὲ τὸν φόβον, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα διὰ μεγάλη ἐπαθλία. Καὶ τοὺς ἀπειλεῖ μὲ μεγάλην ἐξουσίαν προτρέπων αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἐκπόσεως εἰς τὸ νὰ κληρυττοῦν μὲ θάρρος τὴν ἀλήθειαν καὶ καταλήγει μὲ τὰ ἀκόλουθα: «Καθένας τῶν θὰ μὲ ὁμολογήσῃ ὡς Σωτῆρα καὶ Θεὸν τοῦ ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, θὰ τὸν ὁμολογήσῃ καὶ ἐγὼ ὡς πιστὸν ἀκόλουθόν μου ἐμπρὸς εἰς τοὺς Πατέρας μου, ποὺ εἶναι εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐκεῖνον δὲ, ποὺ θὰ μὲ ἀνυψῇ ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, θὰ τὸν ἀνυψῶ καὶ ἐγὼ ἐμπρὸς εἰς τοὺς Πατέρας μου, ποὺ εἶναι εἰς τοὺς οὐρανούς.» ⁷ Ε. Δὲν προτρέπει, λοιπόν, μόνον μὲ τὰ ἀγαθὰ ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἀντιθέτα καὶ καταλήγει εἰς τὰ λειπρά. Καὶ πρόσθετε τὴν ἀκρίθειαν τῶν λόγων του. Δὲν εἶπεν ἑμὲ, ἀλλ' «ἐν ἑμῷ.» Διὰ τὴν δεξιάν του, ὁ ὁμολογῶν δὲν ὁμολογεῖ μὲ τὴν ἰδικήν του δύναμιν, ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ χάριτος. Διὰ τὸν ἀνυψούμενον δὲν εἶπεν, ἐγὼ, ἀλλ' «ἐμὲ» διότι αὐτὸς ἀνυψεῖται ἀφοῦ ἐστηρίχθη τὴν δωρεάν.

⁸ **11-13** Ναι, ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον κατηγορεῖται. Ἐρωτᾷ κάποιος ἐάν ἀνῆλθα ἀφοῦ προηγουμένως τὸν ἐγκατέλειψεν ἡ θεὰ χάρις, Διότι ἡ ἐγκατάλειψις αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὴν ἐγκαταλείετομένην.

Διατῆ, θυμῶς, ὁ Κύριος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν νοερὰν πίστιν, ἀλλὰ ζητεῖ καὶ τὴν διὰ τοῦ σώματος ὁμολογίαν. Ἐπειδὴ θέλει νὰ μᾶς ἐκασκήσῃ εἰς τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν μεγαλύτεραν ἀγάπην καὶ τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν καὶ νὰ μᾶς ἀνεδύσῃ ὀψιμότερα. Δι' αὐτὸ καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους γενινῶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ δὲν ἀναφέρειται μόνον εἰς τοὺς μαθητάς του, ἀλλὰ καὶ τοὺς μαθητάς αὐτῶν τοὺς καθιστά γεννητοὺς Πραγματικὰ ἐκεῖνος ποὺ θὰ μάθῃ αὐτὸ δὲν θὰ ὀδεύῃ μόνον μὲ παρηγορίαν, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑποφέρει τὰ πάντα εὐκολὰ καὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν. ⁹ Ἡ πίστις λοιπὸν εἰς τὴν διδομένην αὐτῇ ὁδήγησε πολλοὺς κοῦτάς εἰς τοὺς ἀποστόλους. Διὸ καὶ εἰς τὴν κόλασιν ἡ τιμωρία εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ εἰς τὰ ἀγαθὰ εἶναι μεγαλύτερα ἢ ἀνταμοιβή. Ἐπειδὴ δηλαδὴ μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου εὐρυσκεται εἰς πλεονεκτικὴν θέσιν ὁ ἐνάρτεος καὶ παρααληγας ὁ ἀμαρτωλὸς νομίζε, ὅτι μὲ τὴν ἀναβολὴν τῆς τιμωρίας κερδίζει, δι' αὐτὸ εἰσήγαγεν ὡς ἀντίρροπον

πλεονέκτημα, ἢ μᾶλλον πολὺ μεγαλύτερον πλεονέκτημα, τὴν προσθήκην τῶν ἀμοιβῶν. Ἐχεῖς τὸ πλεονέκτημα, λέγει, ἐπειδὴ πρώτος ἐδῶ εἰς τὴν γῆν μὲ ὁμολογήσας ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρά σου. Θὰ ὑπερβηματώσῃ καὶ ἐγὼ, λέγει, καὶ θὰ σοῦ δώσω περισσότερα, καὶ μάλιστα κατὰ πολὺ περισσότερα, διότι θὰ σὲ ὁμολογήσω ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανόν. Βλέπετε ὅτι ἐκεῖ φυλάσσονται καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ. Διὰ τὴν, λοιπόν, θιάζεσθαι καὶ τρέχεις. Διὰ τὴν ζητεῖς ἐδῶ εἰς τὴν γῆν τὰς ἀμοιβάς, ἀφοῦ μὲ τὴν ἐλπίδα ἔχεις σωθῆ. ¹⁰ **14** αὐτο, λοιπόν, ἐάν κανὴς εἴνα καλὸν καὶ δὲν λάθῃς ἐδῶ τὴν ἀμοιβήν, νὰ μὴ ταράττεσαι, ὅτι εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν σὲ περ μένει. ἡ ἀμοιβὴ δὲ αὐτὰ ἐπιτηρημένη. Καὶ ἂν κανὴς κατὰ πονηρίαν καὶ δὲν τιμωρηθῇς νὰ μὴ ἀδωροχρήσῃς διότι ἐκεῖ σὲ περιμένει ἡ τιμωρία ἐάν δὲ μετανοήσῃς καὶ δὲν γ' ἔνῃς καλλιτερος. Ἐάν, πολὺ δὲν πιστεύῃς, σκεψοῦ τὰ μέλλοντα μὲ θάσιν τὰ συμβαινόντα ἐδῶ. Πραγματικὰ, ἐάν κατὰ τὸν κανὸν τῶν φγώνων εἴνα τόσον ἐνδοξοῦ ὅσοι δομολογοῦν τὴν πίστιν των, συλλογίσαι πόσον δοξοῦ θὰ ἔχουν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀπονομῆς τῶν στεφανῶν. Ἐάν οἱ ἐκθροὶ ἐδῶ σὲ χειροκροτήσιν. ¹¹ Πῶς δὲν θὰ σὲ θαυμάσῃ καὶ δὲν θὰ σὲ ἐπαυέσῃ ὁ Κύριος, ποὺ εἶναι πᾶς φιλότητος ἀπὸ καθε πατέρα. Διότι τότε θὰ βοῶν καὶ αὐτοὶ ἀμειβοῖν διὰ τὰς καλὰς πράξεις καὶ αὐτοὶ τιμωρεῖν διὰ τὰς κακάς.

¹² **15** Ὡστε, ὅσο ἀφονοῦνται τοὶ Κύριοι καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν θαλάττονται καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπ' ὅσης. Ἐδῶ μὲν διότι ἐξοῦν μὲ πονηρίαν συνεῖδαι καὶ ἐὰν δὲν ἀποθνήσκουν ἀκόμῃ πάντως θὰ ἀποθάνουν. ἐκεῖ δὲ διότι θὰ ὑπομῶναι τὴν χειροτέραν τιμωρίαν. Οἱ ὅλοι, ὅμως, καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κερδίζουν, διότι ἐδῶ εἰς τὴν γῆν ὁ θάνατος τοὺς παρέχει, ὡφέλειαν καὶ φινεικνύονται πρὸς ἐνδοξοῦ. ἀπὸ τοῦς ἀμαρτωλοῦς καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπολαμβάνουν τὰ ἀπόρητα ἀγαθὰ. Διότι, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι πρᾶγμα μόνον νὰ τιμωρῇ ἀλλὰ καὶ νὰ εὐεργετῇ. ¹³ καὶ μάλιστα περισσοτέρως δι' αὐτὸ, παρὰ διὰ τὴν τιμωρίαν. Ἀλλὰ διὰ τὴν μὲν ἀμοιβὴν μὴν φορὰν ἀναφέρει τὴν δὲ πονηρίαν δύο. Διότι ἐγνωρίζεν ὅτι αὐτὸ τοὺς ἔκανε περισσοτέρως σωφρονεῖς. Δι' αὐτὸ, ἀφοῦ εἶπεν, «νὰ φοβηθῇτε ἐκείνον ποὺ ἔχε τὴν δύναμιν νὰ ρωμῇ εἰς

τὴν κόλπον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, λέγει πάλιν, «θα τοὺς ἀφνήθω καὶ ἐγὼ αὐτοὺς». Τὸ ἴδιον κάνει καὶ ὁ Παῦλος ἀναφέρον ἀνεγχεῖ τὴν κόλπον.

394 Ἀφοῦ λοιπὸν προετοίμασε τὸν ἀκροατὴν ἀπὸ κάθε ἀπατην, (διότι καὶ τοὺς οὐρανοὺς ἤνοιξε εἰς αὐτόν, καὶ τὸ φοβερόν ἐκεῖνο δικαστήριον ἐστήσεν καὶ τὸν δόμλον τῶν ἀγγέλων ἐβίβην καὶ τὴν ἐκκλήσιν αὐτῶν ἀπαιτῶν τῶν στεφάνων καθώρισε καὶ ἔτο πολὺ θηρὸν κόλυνε τὸ κήρυγμα τῆς εὐσεβείας) τώρα πλέον, δὲ ἵνα μὴ ἐμποδίσθῃ ἡ διδασκαλία ἀπὸ δειλῶν ἰδιῶν τῶν, τοὺς προέριπε νὰ προετοιμαζώμεναι καὶ διὰ σφαγῆν ἀκόμη ὥστε νὰ μάθουν δι' ὅσον ἐπιμένουν εἰς τὴν πλάσιν, θὰ τ' ἐμωρθοῦν καὶ δὲ τὰς ἐναντίον τῶν ἐπιθέσεις.

Β Κατὰ συνέπειαν, ὅς περ φρονήσωμεν τὸν θάνατον, καὶ δι' ἀκόμῃ ἡ ἐπιτομή μας δὲν το ἀπατῇ αὐτό, διότι θὰ μεταστώμεν εἰς πολὺ ἀνωτέρω ζωὴν. Ἀλλὰ φέρεται τὸ σῶμα. Μὰ δὲ αὐτὸ πρέπει νὰ χαρῶμεθα περισσότερο, ὅτι φέρεται ὁ θάνατος καὶ ἀφανίζεται ἡ θνητότης καὶ οὐκ ἡ οὐσία τοῦ σώματος. Διότι, ὅταν θὰ ἴδῃς ἀνθρώπον νὰ λεῖσιν εἰς τὴν φωτὶν δὲν θὰ ὀνομάσῃς καταστροφὴν τοῦ γεγονότος ἀλλὰ καλλίτερον κατασκευὴν. Τὸ ἴδιον λοιπὸν νὰ σκεπτεσθῇ καὶ δὲ τὸ σῶμα καὶ νὰ μὴ θρηνησῇ. Διότι τότε ἔπρεπε νὰ θρηνηθῇ ὅταν ἔμενεν εἰς τὴν κόλπον. Ἀλλ' ἔπρεπε, λέγει καὶ πάλιν, νὰ οὐρανίσῃ αὐτὸ χωρὶς νὰ φερίωνται τὰ σώματα ἀλλὰ νὰ παραμένουν ἀνέπαφα. Καὶ ποῖον ὠφέλειαν θὰ εἴχῃ ἀπ' αὐτὸ οἱ ζῶντες ἢ οἱ ἀποθανόντες; Ὁ Μὲχρι τότε θὰ ἀγαπᾶτε τὰ σώματα. Μέχρι ποτε θὰ μένετε προσκολλημένοι εἰς τὴν γῆν καὶ θὰ στρεφέτε τὴν προσοχὴν ὑμῶν πρὸς τὰς σαρκίς,

Διότι ποῖα ὠφέλεια θὰ ὑμπερούσῃ νὰ προκύψῃ ἀπὸ αὐτό. Ἡ μάλλον ποῖα ὠφέλεια δὲν θὰ ἔκονει. Πραγματικὰ ὅταν δὲν ἐφθεροντο τὰ σώματα, καταπύοντο θὰ ἔμενεν εἰς τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ κακά, ἢ ὑπερῆφάνεια, δηλαδὴ Διότι ἐνὶ ὅν καὶ τὰ σώματα διαλύονται καὶ γεμίζουν σκουληκίαι, πολλοὶ ἐν τούτοις ἠθέλησαν νὰ ἀνακηρυχθῶν θεοὶ σκεψθῆτε τὸ δὲν θὰ ἀνέβαινον, ὅταν τὸ σῶμα δὲν ὑφίστατο φθοράν. Δεύτεροι, δὲν θὰ ἐγνετο πιστευτὸν δι' ἔχει φεισθῆ ἀπὸ χάριτος. Διότι, ἀφοῦ τώρα ἂν καὶ τὸ ἀποδοκῇ ἡ κατὰ τὴν γῆν καὶ πολλοὶ ἀνθρώποι ἔχουν

ἀμφιβολίαν ἀκόμῃ, τί δὲν θὰ ἐφαντάζοντο, ὅταν δὲν τὸ ἔβλεπαν νὰ γίνετο χθὺς, Τρίτον, θὰ ἡγαπᾶντο ὑπερβολικὰ τὰ σώματα καὶ οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι θὰ ἐγίνοντο πρὸ φιλάρεσκοι καὶ πρὸ ἀναίσθητοι εἰς τὰ πνευματικὰ θέματα. Διότι, ἀφοῦ καὶ τώρα τοὺς τὰ σώματα ἔχοντες, μερικοὶ ἐπισημαίνονται τοὺς τάφους καὶ τὰ φέρετρα. Δὲν θὰ ἔκοναν ἔάν εἴχον διαρκῶς καὶ τὸ ἴδιον τὸ σῶμα ἀνέπαφον, Τέταρτον, δὲν θὰ εἴχον μεγάλην ἐπιθυμίαν διὰ τὰ μέλλοντα. Πέμπτον, ἐκεῖνοι ποὺ ὑποστηρίζουν δι' ὅτι κόσμος εἶναι ἀθάνατος θὰ εἴχον ἰσχυρότερα ἐπιμέρηματα καὶ δὲν θὰ παρεδέχοντο δι' ὅτι θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ, Ἐκτον, δὲν θὰ ἡμποροῦσαν νὰ γνωρίσωσιν τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν σημασίαν. νὰ εὐδαιμονοῦν ἡ ψυχὴ μέσα εἰς τὸ σῶμα. Ἐβδομῶν, πολλοὶ ποὺ τοὺς ἔχουν ἀποσπᾶν ἰδικὰ τῶν πρόσφατων, θὰ ἐν κατέλειπον τὰς πόλεις καὶ θὰ ἐγκαθίσταντο εἰς τὰ νημέματα καὶ θὰ ἐγίνοντο σάν τοὺς παράφρονες οὕτως τοὺς διαρκῶς με τοὺς νεκροὺς τῶν. Ἐ Πραγματικὰ, ἀφοῦ τώρα κατασκευάζουν εἰκόνα, ἐπειδὴ δὲν ἡμποροῦν νὰ κρατοῦν τὸ σῶμα, (διότι αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τὴν θέλησιν τῶν φεύγει καὶ διαλύεται), καὶ παραμένουν προσκολλημένοι εἰς τὰς σκευὰς, ποῖον ἀποπὼν δὲν θὰ εἴχον ἀποσπᾶν, **395** Ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω δι' καὶ τοὺς θὰ κατασκευάζουν οἱ περισσότεροι διὰ τὰ σώματα αὐτὰ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκμεταλλεύωνται αὐτὰ καὶ νὰ προσβῶναι εἰς μαγικὰς ἐνεργείας θὰ ἐπιβῶν τοὺς ἀνθρώπους δι' οἱ δοκίμους ὁμιλοῦν διὰ μέσου τῶν σωμάτων αὐτῶν. ἀφοῦ τώρα θέλουν οἱ ἀποστολῶντες νὰ ἀσχολοῦνται μετὰ τὰς νεκρομαντείας ἐπιχειροῦν πολὺ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ. Πόσοι ἐδωλοπαιστῆται δὲν θὰ ἐδημιουργοῦντο ἀπὸ τὸ γεγονὸς αὐτό; ἔτσι, βέβαια ὕστερα ἀπὸ τὴν σκόνην καὶ τὴν σπάκην προσπαθοῦν νὰ κάνουν τὰ ἴδια.

Διὰ νὰ ἀφαιρῇ ὁ θεὸς ὅλα τὰ παραπάνω ἀποπᾶ καὶ νὰ μᾶς διδάξῃ νὰ ἐγκαταλείπωμεν ὅλα τὰ γῆνα, ἀφανίζει τὰ σώματα ἀπὸ τὰ μάτια μας. Πραγματικὰ, ὁ φιλόσοφος καὶ προσελκυσμένος ἀπὸ εὐμορφῆς κόρη, ὅταν δὲν θέλῃ νὰ διασχῇ μετὰ τὸν λόγον τὴν ἀγῆσιν τῆς σωματικῆς οὐσίας, θὰ τὴν γυμνῇ ἀπὸ τὴν αὐτοψίαν. Διότι πολλοὶ συνωμωγικῆς τῆς ἐρωμένης, πολλὰς φορές βε καὶ νεώτεροι, ἀποθνήσκουν καὶ ὕστερα ἀπὸ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἀπαιτῶνται εὐσεβεῖς καὶ αἵμα σέπτον καὶ

χυμούς πυκνούς δια τὰ σκουλήκια καταλλήλους. Σὺ λ
λογισοῦ, λοιπὸν, τί εἶδους κάλλος ἀγαπᾷς καὶ ἀπὸ ποῦ
ὁμορφίαν εἶσαι μαγεμένος. Ἐάν τις δὲν ἐφθερόντο
τὰ σώματα, δὲν θὰ ὑπῆρχε ἡ δυνατότης νὰ τὸ ἀντικει-
φθῶμεν καλὰ αὐτό. Ἄλλ' ὅπως οἱ δαμονισμένοι τρέ-
χουν εἰς τοὺς τάφους καθ' ἑμοὶ τρόποι καὶ πολλοὶ
ἀπὸ τοὺς ἐρωτευμένους, θὰ ἐσθυναῖον εἰς τὰ μνημεῖα
καὶ θὰ ἐδέχοντο τοὺς δαμονίους εἰς τὴν ψυχὴν τῶν καὶ
γρήγορα θὰ κατελαμβάνοντο ἀπὸ τὴν φθερόαν αὐτὴν
μαῖαν. Ὁ Γάρος ὁμοίως, μαζί με τὰ ἄλλα καὶ αὐτὸ παρη-
γορεῖ τὴν ψυχὴν, τὸ δεῖν, δηλαδὴ δὲν βλέποντο, αὐτό,
δὲν θὰ ὑπῆρχαν μνημεῖα ἀλλὰ θὰ ἠμπορούσες νὰ ἴδῃς
τὰς πόλεις νὰ ἔχουν νεκρὰ σώματα ἀντὶ ἀνθρώπων. Ἐ-
πειδὴ ὁ καθένας θὰ ἠθέλει νὰ βλέπῃ τὸν ἰδικόν του καὶ
ἀσφαλῶς, μεγάλη σύγχυσις θὰ ἐδημιουργεῖτο ἀπὸ αὐ-
τὰ καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους δὲν θὰ ἐ-
φρόντο νὰ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχε ἡ δυνα-
τότης νὰ ἐπικρατήσῃ διὰ τοῦ κηρυγματος ἡ ἐδασκαλία
περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ
πολύ χειρότερα ἀπὸ αὐτὰ θὰ συνέβαιναν, ποὺ δὲν εἶναι
καλὸν νὰ ἀναφέρω δι' αὐτὸ σιγητέα ἀμέσως τὸ σῶμα
διὰ νὰ ἴδῃς γυμνὸν τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς. Ὁ Δεῖν ἔστιν ἡ
ψυχὴ εἶναι προξενος τῶσαν μεγάλαι κάλλους καὶ τῶσης
ζωῆς θὰ εἶναι ἡ ἰδία κατὰ πολὺ ἀντιθέτως. Ἐάν τὸ τό-
σον δυσωσμον καὶ ἀσχημον σῶμα τὸ συντηρῇ, πολὺ πε-
ρισσότεροι θὰ συντηρῇ τὸν ἑαυτὸν, τῆς. Διότι τὸ καλὸν
δὲν εἶναι τὸ σῶμα ἀλλ' ἡ διαπόλις αὐτοῦ καὶ ἡ αἰθη-
ρότης ποὺ ἀπὸ τὴν ψυχὴν διαχετίζεται εἰς αὐτό. Νὰ ἀ-
γαπᾷς λοιπὸν τὴν ψυχὴν, ποὺ κάνει τὸ σῶμα νὰ φαί-
νται ὁμορφόν.

Ἀλλὰ ὅταν ὁ μὲν δὲ τὸν θάνατον, Ἀφοῦ καὶ εἰς
τὴν ζωὴν τὴν ἰδίαν θὰ σοὶ δείξω ὅτι, ὅλα τὰ καλὰ εἶναι
ἰδικὰ τῆς Πραγματικῆς, ὅταν ἡ ψυχὴ εὐχαριστήσῃ τότε
ροδοῖ ἀπλῶς, εἰς τὸ πρόσωπον, ἐνῶ ὅταν λυπηθῇ ἀφοῦ
ἀφαιρέσῃ τὸ κάλλος ἐκείνου, περὶ ὅλας, τὰ πάντα με-
μῶρη σκολιῇ. Ἐνῶ εὐφραίνεται συνεχῶς ἡ ψυχὴ
τὸ σῶμα γινέται ἀκαταδεκτικόν.¹⁹ ἐνῶ ὅταν ὑποστῇ πόνου

19. Ἄν' τοῦ εὐπαθὲς τοῦ καμμένου πρέπει νὰ γράψῃ ὁ ἑαυτοῦ τὸ
δυσὸν ἡμέραν καὶ εἰς τὸ κρηττόν ὁποῖον καὶ καὶ καλλίτερα ἀκαταδεκτικόν
καὶ τὸ ὅτι τὸν ὁμορφότερον

τὸ κάνει περισσότερον ἀδύνατον καὶ πρὸ ἀσθενικόν ἀπὸ
τὸν ἰατρὸν τῆς ἀρχῆς. Ἄν πάλιν, θυμώσῃ ἡ ψυχὴ, τὸ
καθ' ὅσον ἀποκριτικὸν καὶ αἰσχροῦ, Ἄν δεῖξῃ ἡμεῖς
μὴτ' μεγάλο κάλλος τοῦ χαρίζεαι. 326 Ἄν φθονῇ,
τοῦ ὅδε μεγάλῃ ἀσχητόν καὶ ἀδυναμίαν. Ἄν ἀν-
τα, τοῦ ὅδε μεγάλῃ ὁμορφίαν. Ἐποῦ, λοιπὸν πολ-
λοὶ γυναῖκες ποὺ δὲν ἔχουν ὠραίαν μορφήν, ἔχουν λα-
βαί μεγάλην χάριν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῶν Ἀντιθέτων. Ἄλλα
ποὺ ἀντινοβολοῦν μετὰ τὴν ὁμορφίαν τῶν, ἐπειδὴ ἔχουν
ἀσχητόν ψυχὴν καταστρέφουσιν τὸ κάλλος Πραγματικῶς
σκέψαι πῶς κοκκί ζεῖ ἓνα λευκὸν πρόσωπον καὶ μετὰ τὴν
ποικίαν τοῦ χρώματος πόσῃ εὐχαριστήσιν παρέχει,
κάθε φορά τοῦ πρέπει νὰ νοιώθῃ ἐντροπὴν καὶ νὰ κοκ-
κίλῃ. Ἐνῶ ὅταν ἡ ψυχὴ εἶναι ἀκαταστατος καθιστᾷ
τὴν μορφήν περισσότερον ἀσχητόν ἀπὸ κάθε ἄλλο θηρίον.

Ἡ Χωρὶς ἀμφβολίαν, τίποτε δὲν ὑπάρχει ὠραϊότερον
καὶ γλυκύτερον ἀπὸ τὴν καλὴν ψυχὴν. Διότι ὁ πόθος ποὺ
ἀνοίγεται εἰς τὰ σώματα συνδεδεῖται ἀπὸ λύπας ἐνῶ
ἡ ἀγάπη διὰ τὴν ψυχὴν παρέχει καθαρόν καὶ ἀκμα-
στον ἡδονὴν. Διότι, λοιπὸν ἀφῆνεις τὸν θαυμάσιον καὶ προσ-
καλλᾷσαι εἰς τὸν κήρυκα αὐτοῦ, Διότι, ἐγκαταλείπεις
τοὺς φιλόσοφους καὶ μαγεύεις ἀπὸ τὸν διερωτῶντα αὐτοῦ;
Εἶδες ὠραία μὲν. Ζήτησε νὰ μάθῃς καὶ τὸν ἐκωτερι-
κοὶ κόσμον καὶ ἀνδρὶν εἶναι καλὸς ἐκείνος, τότε νὰ πε-
ρὸν ἡμεῖς καὶ τὰ μάτια Διότι, ἀσφαλῶς, δὲν θὰ ἐνοιω-
θες καμμίαν συμπάθειαν ὅταν ἔβλεπες μίαν γυναῖκα
ἀσχητόν ποὺ θὰ ἔφατε προσώπειον ὠραίου, Ὁ δὲν
πάλιν, δὲν θὰ ἠμπορούσες νὰ ἀνεχθῇς μίαν γυναῖκα κα-
λὴν καὶ ὠραίαν νὰ κρυπτεται κάτω ἀπὸ τὸ προσώπειον,
ἀλλὰ θὰ ἠθέλεις νὰ τὴν ἀφαιρέσῃς, διὰ νὰ τὴν ἴδῃς ἀκα-
λυπτον εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ὁμορφίας τῆς. Τὸ ἴδιον, λοι-
πὸν νὰ κἀνῃς καὶ διὰ τὴν ψυχὴν καὶ αὐτὴν νὰ ἐξετά-
ζῃς κατὰ πρότον. Διότι ἡ ψυχὴ περιβάλλεται τὸ σῶμα
σάν προσωπειον. Διότι αὐτὸ καὶ τὸ σῶμα παραμένει ὡς
ἔχει ἐνῶ ἡ ψυχὴ καὶ ὅταν εἶναι ἀμωμος, ἔχει τὴν δυ-
νατότητα γρήγορα νὰ γινῇ ὠραία. Καὶ ἀνδρὶν μὲν ἀ-
σχητόν τραχὺ καὶ σκληρόν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κἀνῃ καλόν,
ἡμερον, γαλήνιον γλυκὺ καὶ καταδεκτικόν.

Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ὁμορφίαν ὅς ζητοῦμεν, αὐτὴν
τὴν ὠραίαν ὅψιν ὅς ἐπιδιώκουμεν. Διότι καὶ ὁ Θεὸς νὰ
ἐπὶ θυμῷ τὸ ψυχικόν, καὶ κάλλος καὶ νὰ μᾶς προσφέ-

ρη τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνῆκε ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΔΕ' (35)

Μαθ. 34-42)

347 Μὴ νομίζετε ὅτι ἦλθα νὰ φέρω εἰρήνην εἰς τὴν γῆν. Ὁχι. Δὲν ἦλθα διὰ νὰ φέρω εἰρήνην, ἀλλὰ μάχραν.

Ἡ Παύλ. τὰ περισσώτεροι δύσκολα ἀναφέρει ὁ Κύριος καὶ μάλιστα μὲ μεγάλην ἐμφράσιν τὰ παρουσιάζει. Καὶ ἐκεῖνο πρὸς ὅπερκε τοῦ νὰ προθάλλουν ὡς ἀντίρρησην εἰς τοὺς λόγους τοῦ, αὐτὸ προλέγει. Δηλαδή, διὰ νὰ μὴ λέγουν ὅταν βὰ ἤκουαν αὐτὰ δι' αὐτὰ, λοιπὸν ἦλθες εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ φονεύσης καὶ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους καὶ δούλους Θεοῦ μὴδὲ πιστεύουσιν καὶ νὰ γεμίσης τὴν γῆν πολέμους. Τὸ λέγει ὁ Θεὸς προηγουμένως. «Δὲν ἦλθα νὰ φέρω εἰρήνην εἰς τὴν γῆν».

Τότε διατί τοὺς ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ ἀποδίδουν χαίρεσιν εἰρήνης εἰς κάθε σπιτί πού θὰ πηγαίνουν,¹ Διὰ τί καὶ οἱ ἄγγελοι. Ἐψάλλαν «Δόξα ὡς εἶναι εἰς τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν ὁλόκληρον ὡς θαυμάσιον ἡ εἰρήνη»,² Διὰ τί καὶ οἱ προφῆται συνεχῶς τὴν εἰρήνην εὐηγγελίζοντο. Διὸ τότε πρὸ παντός ὑπάρχει πραγματικὴ εἰρήνη ὅταν τὸ ἀσθενὲς μέρος ἀποκόπτεται. ὅταν ἀποχωρίζεται ἐκεῖνος πού σπασάξε. Ἐπειδὴ μόνον εἶναι δυνατόν νὰ ἐνωθῇ ὁ οὐρανὸς μὲ τὴν γῆν. Διὸ καὶ ὁ ἰατρός εἶναι διασώζει τὸ ὑπόλοιπον σώμα ὅταν δηλοῦν, ἀποκόψῃ τὸ μέλος πού νοσεῖ ἀθεράπευτα. Ἐπίσης, καὶ ὁ στρατηγὸς διασώζει τὸ σφερότερον μέρος ὅταν ἀπομακρύνῃ τοὺς διαφωνοῦντας. Τὸ εἶναι συνέθη καὶ εἰς τὸν ἐπίγειον ἐκεῖνον παρῶν, διότι τὴν κακίαν

¹ Ματθ. 10 34. Τὸ χωρίον εἰς ἀλευθερίαν ἐρημνεύεται ἀποδοῦν. ἔρε. ὡς εἶπεν. «Ὡς εἶπεν ὁ Κύριος νὰ φέρω εἰς τὴν γῆν μίαν τέτοιαν εἰρήνην ὅπως, ὅτι φωνάζετε οὐδὲ πού περ μένουν ὅτι Μεσσίαν ὡς ἐπείγεσθαι καὶ κατελθεῖν». Ὁν. Δὲν ἦλθα διὰ νὰ φέρω εἰρήνην, ἀλλὰ ὡς ἐρεῖ ἐξ ἀποστολῆς καὶ ἡ γῆ. Διὸ τὰ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδοῦντες ὡς ἡ καὶ π. ὡς ἀποδοῦντες καὶ ὡς τὸ ἐκτελέσειν.

² Πρὸς Μαθ. 10 12.

³ Λοκ. 2 14.

εἰρήνην τὴν διελυσεν ἡ κακὴ διαφωνία καὶ ἔφερε τὴν εἰρήνην· Ἐὰν ὁμοίον τρόπον καὶ ὁ Παῦλος ἐδόχασεν ἐκείνους ποὺ εἶχαν συμμαχήσει ἐναντίον τοῦ· καὶ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ Ναβουθὲ ἡ συμφωνία ἐκείνη ἦτο χειροτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλο.⁴ Πραγματικά, δὲν εἶναι καλὴ εἰς κάθε περιπτώσει ἡ ὁμόνοια ὅσοι καὶ ἀληθεῖς συμφωνοῦν μεταξύ των.

Κατὰ συνέπεια ἂν ὁ πόλεμος δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν πρόθεσιν τοῦ Κυρίου ἀλλ' ἀπὸ τὴν γνώμην τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἶναι ὁ Κύριος ὅστις θέλει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ συμφωνοῦν ὡς πρὸς τὴν πίστιν. Ἐπεὶ δὲ ὁμοῦ ἐκείνοι, σπασάζουν, γίνονται πόλεμος.

Δὲν ὡμίλησεν ὁμοῦ ἔτσι. Δὲν ἤλθα διὰ νὰ φέρω εἰρήνην, καὶ μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν παρηγορεῖ τοὺς μαθητάς. Νὰ μὴ νομίσετε τοὺς λέγει, δηλαδὴ, ὅτι σὺ εἰσθε οἱ αἱτοὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ὅχι. Ἐγὼ εἶμαι ποὺ προσέβην αὐτοὺς ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν αὐτὴν τὴν διαθέσιν. Μὴ φοβέσθε λοιποὶ νομιζόντες, ὅτι τὰ γεγονότα αὐτὰ γίνονται χωρὶς νὰ τα περιμένω. Διὸ αὐτὸ ἦλθα διὰ νὰ φέρω πόλεμον, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημά μου. Μὴ σὰς κυρτοὺς λόγους παρὰ τοῦτο ὅτι τὰς ἐχέ, κηρυχθὲ πόλεμος καὶ σχεδιάζεται ἡ καταστροφή τῆς γῆς. Διότι, ὅταν ἀποκοπῇ τὸ κακὸν μέρος, τότε πλεον ἐκείνους μετὰ τὸ ἀνωτερόν ὁ φῶς ὁρᾷ. Ἐὰν αὐτὰ λέγει διὰ νὰ τοὺς προετοιμάσῃ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν ποινήν ὅπως τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. Καὶ δὲν εἶπε, πῶς ἄλλοι μακάριοι ποὺ εἶναι χειροτέρα ἀπὸ αὐτοὺς.

Ἐάν ὁμοῦ, ὡμίλησε σκληρὰ καὶ μετὰ τὸν τρόπον τραγικόν νὰ μὴ παραβλέψωσι. Διὸ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ εἶδῃ σκῆψιν τὴν ἀκοήν των μετὰ τὴν σκληρότητα των λόγων. **398** διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψωσιν τὴν προσπάθειαν ὅταν θὰ εἴεν μετὰ τὴν σκληρὰν πραγματικότητά δι' αὐτὸ καὶ ἐχρησιμοποίησε αὐτὴν τὴν γλῶσσαν. Ἐπειδὴ διὰ νὰ μὴ ὑποστηρίξῃ καίε, ὅτι τοὺς ἐκολάκισε καὶ τοὺς ἐπῆρε μετὰ τὸ μέρος του ἀπὸ τοὺς ἀπέκρυψε τὰς δυσκολίας δι' αὐτὸν τοῦ λόγου καὶ ἐκεῖνα ποὺ ἔπρεπε νὰ λυγθοῦν κατὰ τρόπον ὁ ἀφορετὸν καὶ τὰ παρουσάσε φανέρω-

4 1^{ος} Ιω. 18, 1 ἔ.
5 Πρὸς Πρὸς 28, 6-7
6 Πρὸς Γ' Βα. 2, 20 1 ἔ.

τέρα καὶ δυσκολώτερα. Διὸ εἶναι καλὴ περὶ νὰ εἶδῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὰ πράγματα, παρὰ εἰς τοὺς λόγους.

Διὰ τοῦ λόγου αὐτὸν δὲν ἠρκέσθη ὁμοῦ εἰς αὐτὰ ὁ Κύριος, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἠπλώσεν ἐμπροσθέν των τὸ εἶδος τοῦ πολέμου του, δείκνυσθαι, ὅτι ὁ πόλεμος αὐτὸς εἶναι πολὺ χειρότερος ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον καὶ λέγει. Ἐλθὼ νὰ χωρῶσιν οἱ ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν ἀπίστοι κατέρω, τὴν κόρην ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν νύμφην ἀπὸ τὴν πενθεράν της. Ὅχι, μόνον οἱ φίλοι, λέγει, ὅσοι οἱ πόλεις. Ἐλθὼ καὶ οἱ συγγενεῖς θὰ σταθοῦν ἀντιμέτωποι. ὁ εἰς ἐναντίον τοῦ ἄλλου καὶ ἡ φιλία θὰ στραφῇ κατὰ τοῦ ἐαυτοῦ τῆς. Ἐλθὼ λέγει, ἐνὰ χωρίον τοῦ πιστοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν ἀπίστοι κατέρω, τὴν κόρην ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν νύμφην ἀπὸ τὴν πενθεράν της. Ὁ πόλεμος, δηλαδὴ, δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς τοὺς οἰκειοὺς μόνον, ἀλλὰ θὰ ἐπεκταθῇ καὶ μετὰ τῶν πλεον ἀγαπητῶν προσώπων, καὶ τῶν πλεον συγγενῶν. Καὶ αὐτὸ το γεγονός ἀποδεκτικῶς τὴν δύναμιν τοῦ Κυρίου, διότι, ἐνῶ οἱ μαθηταὶ ἤκουον τοὺς λόγους αὐτοῦ τοὺς ἐδέχοντο καὶ οἱ Ἰσραεῖτες καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Βεβαία εἶναι καὶ αὐτὰ δὲν τα πράττει ὁ Κύριος ἀλλ' ἡ ποιηρικὰ καὶ ἀνθρώπων ἐν ταῖς λέγει, ὅτι ὁ Ἰσραὴλ καὶ κάθε Πραγματικά, τὸ συνηθίζει ἡ Γραφή νὰ ἐκφράζεται. Ἐτσι Δὲν καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν λέγει. Ἐδῶσε, εἰς αὐτοὺς ὁ Θεὸς μάτιαν ποὺ δὲν φλέπουν. Καὶ ἐδῶ λέγει τὸ ἴδιον. Ὅσοι δὲν εἶναι καὶ παραπάνω νὰ ἀμυνθῶσιν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ τοὺς κυριεύῃ ὁ φόθος, ὅταν θὰ περιπαλῶσιν καὶ θὰ ὄρθωσιν. Ἐὰν μερικὸι θεωροῦν φορτικὰ τὰ λόγια αὐτά, ὡς ἐνδὲ ἡθελὲν τὴν Παλαιάν Διαθήκην. Δὲν καὶ εἰς τοὺς παλαιούς χρόνους ἀνέβη το ἴδιον, πράγμα ποὺ περισσύτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ἀποδεκτικῶς τὴν συγγένειαν τῆς Παλαιᾶς πρὸς τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ὅτι ἐκεῖνος ποὺ λέγει αὐτὰ εἶναι ὁ ἴδιος. Ἐκεῖνος ποὺ εἶδεν, ἔκε καὶ τὰς ἐντολάς Πραγματικά, καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους τότε ἔπαυσε τὴν ὁργὴν τοῖς ἐναντίον των. ὅταν ὁ καθένας ἐφώνεσε τὸν πλησίον τοῦ. Καὶ αὐτὸ οὐκ

7 Ματθ. 10, 25.
8 ἴδ. 18.

θη και όταν ἔφτασαν τὸν μύσχον⁹ και ὅταν ἐβυσίασαν εἰς τὸν Βεελφεγὼρ.¹⁰

Ποῦ εἶνα, λοιπόν, ἐκεῖνο, ποῦ ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Θεὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι κακὸς, ἐνῶ τῆς Καινῆς εἶναι καλός, **Π** Νᾶ, τὴν οἰκουμένην ὁλόκληρον ἐγένεον ὑποστηρίζαμεν, ὅτι προέρχεται ἀπὸ μεγάλην φιλανθρωπίαν. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς και ἀποδεικνύει, ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος ποὺ ἐδέχθη ἐκεῖνα τὰ γεγονότα μετὰ τὸ νὰ ἀναφέρῃ και τὴν προφητείαν ποῦ, ἀν καὶ δὲ ἐλέγχθη δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν, ἐν τούτοις φαιερῶν τὰ ἴδια. Ποία εἶναι αὐτὴ; «Καὶ ἔχθροί τοῦ ἀνθρώπου τοῦ πιστοῦ θὰ εἶναι οἱ ἀνθρώποι τοῦ σπυτοῦ τοῦ»¹¹ Πραγματικὰ καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους συνῆθη κατὰ παρόμοιον. Δι' ὅτι ὑπῆρχαν προφῆται, βέλῃ νο, καὶ ψευδοπροφῆται και οἱ ἀνθρώποι ἐδιχαζόντο και αἱ οἰκογενεαὶ διηροῦντο. Ἀλλὰ μὲν ἐπιστάει εἰς τοὺς ψευδοπροφῆτας, ὅλλαι δὲ εἰς τοὺς πραγματικούς προφῆτας. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ προφήτης διδὲ συμβουλὰς και λέγει «Νὰ μὴ ἔχετε ἐμπιστάσασθαι εἰς τοὺς φίλους σας ὅτε νὰ στηρίζετε τὰς ἐλπίδας σας εἰς τοὺς ἡγέτας σας. Ἐ» Ἀλλὰ νὰ εἰσα ἐπιφυλακτικὸς καὶ πρὸς τὴν συζυγίαν σου, προκεῖται νὰ τῆς ἐμπιστευθῇς κατὰ¹² Καὶ «Ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου εἶνα οἱ ἀνθρώποι τοῦ σπυτοῦ τοῦ»¹³

Τοὺς λόγους αὐτοὺς τοὺς ἔλεγεν ἔπειθ ἤθελε να καταστήσῃ ἀνεκμερὸν ἀπὸ ὧν ἐκεῖνον ποῦ θὰ ἐδέχετο τὴν πίστιν εἰς αὐτὸν. Διότι, δὲν εἶναι κακοὶ τὸ νὰ ἀποθάνῃ κακὸς, ἀλλὰ κακὸν εἶναι τὸ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὅπως πρέπει. Δι' αὐτὸ και ἔλεγεν «Ἐλθα νὰ βάλω φωτὰ εἰς τὴν νύκτα»¹⁴ Τὸ ἔλεγε δὲ αὐτὸ διὰ νὰ δεῖξῃ **399** τὸ μέγεθος και τὴν θερμότητα τῆς ἀγάπης ποῦ ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐπειδὴ δηλαδὴ, ὁ ἴδιος μᾶς ἡγάγησε πολὺν θέλει και ἡμεῖς νὰ τὸν ἀγαπᾶμεν ἀνάλογα. Αὐτοὶ οἱ λόγοι λοιπὸν προητοιμαζόν τοὺς μαθητὰς και τοὺς ἀνεβαζόν κηλητὰ. Ἐάν, ὁμῶς, ἐκεῖνοι ποδοκρεῖται, λέγω, νὰ καταφρονήσουσι τοὺς συγγενεῖς, τὰ παῖδια και τοὺς γονεῖς τῶν, σκέψα πῶς πρέπει νὰ εἰσθε σὲς οἱ διδάσκαλοι τῆς

⁹ Πρὸς Ἰω. 97 εἰ

¹⁰ Πρὸς Ἰω. 98 εἰ

¹¹ Ματθ. 10 36

¹² Μ. 2, 5

¹³ Ματθ. 5

¹⁴ Λουκ. 12 35

πίστεως. Διότι, αἱ δυσκολίαι δὲν θὰ σταματήσουν εἰς σὰς μόνον, ἀλλὰ θὰ περάσουν και εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀποῦ ἦλθα και ἔφερα μεγάλη ἀγοστή, ζητῶ και ἀπὸ σὰς με γάλη ὑπακοὴν και ἀγάπην διαθεσὶν.

Ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του παραπάνω ἀπὸ ἐμὲ δὲν ἀξίζει δι' ἐμὲ. Καὶ ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν του ἢ τὴν θυγατέρα του παραπάνω ἀπὸ ἐμὲ, δὲν εἶναι ἀξίος νὰ λέγεται μαθητὴς μου. **Β** Καὶ ἐκεῖνος ποῦ δὲν πορεύεται τὸν σταυρὸν τοῦ¹⁵ καὶ δὲν με ἀκολουθεῖ, δὲν σώζει, δι' ἐμὲ. Ἐἴδες ἀέλιον διδάσκαλον. Εἴδες πῶς ἀποδεικνύει, ὅτι, εἶναι γνήσιος υἱὸς τοῦ Πατρὸς του και δ' εἰ ἐντολὴν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ πάντα και νὰ προσχωρῶσιν τὴν ἰδίαν του ἀγάπην.

Καὶ δικαίαν ἀναφέρω, λέγει φ. λους και συγγενεῖς. Ἀφού και ὅταν προσηύχης τὴν ζωὴν σου ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου ἀγάπην εὐρισκῶσαι πολλὰ μακριὰ ἀπὸ τὰς ἰδικὰς μου μαθητὰς.

Τι λοιπόν, οἱ λόγοι αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀντιθετοὶ πρὸς τὰς ἐντολὰς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, Μὴ γενῶντο. Ὅχι, δὲν εἶναι. ἀλλὰ καὶ πολὺ συμφωνοῦν πρὸς ἐκεῖναι. Διότι και ἐκεῖ ἐκεῖνοι ποὺ παρακαλοῦνται εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων ὅδε ἐντολὴν ὅχι, μόνον νὰ τοὺς μ. σοῦν, ἀλλὰ νὰ τοὺς λαθολοῦν. Καὶ εἰς τὸ δευτερονόμιον θαυμάζει αὐτοὺς και λέγει. **Ε** Ὅποιος λέγει εἰς τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα τοῦ, δὲν σὰς ἔρω, καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του δὲν σὰς γινώσκω και ἀποκηρύσσει τὰ παῖδα τοῦ αὐτοῦ ἐτήρησε τὰς ἐντολὰς μου. Ἐάν, θέβῃ αὐτὸς ὁ Παῦλος διδὲ πολλές ἐντολὰς δὲ τον σεβάσμιον πρὸς τοὺς γονεῖς και μᾶς προσηύχῃ νὰ ὑπακούωμεν ὅλοκληρωτικὰ εἰς αὐτούς, νὰ μὴ παραξενεῖται, διότι, εἰς ἐκεῖνα μόνον μᾶς λέγει νὰ ὑπακούωμεν, ποὺ δὲν ἐλάττειται ἢ ἐβάσθε αὐτὸν. Διότι πραγματικὰ εἶναι ἀρεστὸν εἰς τὸν Θεὸν νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς μας ἐν γένει. Ὅταν ὁμῶς ζητοῦν κατὰ παραπάνω ἀπὸ τὴν τιμὴν ποὺ τοὺς ἀριόζει, τότε δὲν πρέπει νὰ ὑπακούωμεν. Δι' αὐτὸ και ὁ Λουκᾶς λέγει. Ἐάν κανεὶς ἔρχεται μαζί μου και δὲ μισθὸν τὸν πατέρα του και τὴν μητέρα του και τὴν γυναῖκα του και τοὺς ἀδελφούς του και τὰς ἀδελ-

¹⁵ Δὲν παρὰ δὲν ἀποφ. νὰ ἀποφ. νὰ ἀποφ. νὰ ἀποφ. νὰ ἀποφ.

¹⁶ Ματθ. 10 37

¹⁷ Δευτ. 10 9

φάς του, **Ο** ἀκόμη δὲ ἐὰν δέῃ μισθὸν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του, ἐφ' ὅσον ὅλας αὐτὰς γίνονται ἐμπόδον νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ αὐτός ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔμπορὸν νὰ εἶναι μαθητὴς μου»¹⁸ Δὲν σὲ προτρέπε, θεθαίκα νὰ τοὺς μὴς χωρὶς αὐτῶν, διότι, αὐτὸ εἶναι μεγάλη παρρησία ἀλλ' ἔτσι θέλουν νὰ τοὺς ἀγαπᾷς περισσότερο ἀπὸ ἐμὲ τότε νὰ τοὺς μισθὸς διὰ τὸν λόγον αὐτὸν. Διότι τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ τὸν ἀγαπῶμενον καὶ τὸν ἀγαπῶντα εἶναι ἴκων νὰ καταστρέψῃ. Ἐλεγε δὲ αὐτὰ διὰ νὰ καταστήσῃ καὶ τὰ τέκνα περισσότερο γυναικα καὶ τοὺς πατέρας, ποὺ ἐσκοπεύαν νὰ σταθῶν ἐμπόδον εἰς τὴν πίστιν τῶν παιδιῶν των νὰ τοὺς κόνῃ πρὸς τὰς Πραγματικὰς ὅταν θὰ ἐθλεπτο ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν ὥστε νὰ τοὺς ἀποσπᾷ τὰ τέκνα των ἀπὸ κἀντα τῶν ἀσφαλῶς, θὰ ἔπαιαν τὴν ἀντιδρασιν των ἐπειδὴ θὰ ἐπεχειροῦν τὰς δυνάμεις. Ἐὰν αὐτὸ ἀφοῦ ἄφησε τοὺς μαθητάς, περὶνυται πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς διδάσκοντες νὰ μὴ φέρουν ἐμπόδα, ἐπειδὴ ἐπ' χειρὸν τὰ μὴ δυνάμενα νὰ πραγματοποιηθοῦν.

Εἰς τὴν συνέχῃ αὖν διὰ νὰ μὴ ἀγαπᾷσθε τοὺς οἱ γονεῖς οὔτε νὰ ἐργάζωνται, κυττάξτε τοὺς ὁδηγεῖ τὸν λόγον. Ἀφοῦ δηλαδὴ εἶπεν, «ὅποιος δέῃ μὲ πρὸς τοὺς πατέρας του καὶ τὴν μητέρα του» προσέθεσε «καὶ τὴν ζωὴν του. Διότι διὰ τὴν λέγει, μὴ προσβάλλετε τοὺς γονεῖς, τοὺς ἀδελφούς, τὰς ἀδελφάς καὶ τὴν σύζυγον. Ἰ ποτε δὲν εἶναι περισσότερο ἐπὶ τοῦ ἵτον ἀπὸ τὴν ζωὴν ἄλλ' ὅμως, εἰν δὲν τὴν μισθὸς καὶ αὐτὴν θὰ πᾶθῃς τὰ ἀντιθέτα ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ θὰ ἀπολαύσῃς ἐκεῖνος ποὺ μὴ ἀγαπᾷ. **ΔΙΟΤΙ** καὶ μάλιστα δὲν ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ τὴν μισθὸς μόνον ἀλλὰ νὰ τὴν μισθὸς τοσούτον ὥστε νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἐκθέτης εἰς πόλεμον εἰς μάχας εἰς σφάγας καὶ εἰς αἵματα. Καὶ ὅποιος δέῃ παίρνῃ τὸν σταυρὸν του καὶ δέῃ μὲ ἀκολουθεῖ δὲν ἔμπορὸν νὰ εἶναι μαθητὴς μου» Δηλαδὴ δὲν εἶπεν ἀπλῶς ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ἑταίμω νὰ παραταχθῇ, καὶ νὰ ἀγωνισθῶν ἐκρ' θανάτου ἀλλὰ νὰ εἶναι ἑταίμω, νὰ ὑποσταθῇ θάνατον θανάτου καὶ ὅχι μόνον θάνατον, ἀλλὰ καὶ ταπεινωτικόν.

Καὶ δὲν κάνει ἀκόμη κανένα λόγον διὰ τὸ **ΙΒ** κόν του πᾶθος διὰ νὰ ἐκγυμνασθῶν ἐπὶ τοῦ ταρόντος μὲ

αὐτὰ καὶ νὰ δεχθῶν μὲ μεγαλύτερον εὐκολίαν τὴν ἀναγγελίαν αὐτοῦ.

Ἀρὰ γε δὲν ἀρῶ, νὰ ἀναρωτηθῶμεν, **Β** πῶς δὲν ἐφυλῆν ἡ ψυχὴ των ἀπὸ το σῶμα των, ἀφοῦ εἰς κάθε περιπέτῳσι οἱ κινδύνοι ἦσαν ἄμεσοι, τὰ δὲ ἀγαθὰ τὰ ἡλπιζάν μόνον. Λοιπὸν διότι δὲν ἐφυγὲν ἡ ψυχὴ των διὰ τὴν μεγάλην ἢ δύναμιν τοῦ ὁμολούντος καὶ ἡ ἀγάπῃ των μαθητῶν των. Δι' αὐτὸ, ἀν καὶ ἦκουσι φοβερώτερα καὶ θαυρώτερα ἀπὸ ὅσα ἔπαθον οἱ μεγάλοι, ἐκεῖνοι ἄνδρες, ὅπως εἶναι ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ ἁγίουσ, ἐν ταῦτοις ἔμεναν πιστοὶ καὶ δὲν δ' ἐτόπωναν καμμίαν ἀντιρροσιν.

Ἐκεῖνος λέγει «ποῦ εἰς τὸν καιρὸν τῶν θωγμῶν θὰ ἀποφυγῇ τὸν θάνατον, θὰ γαστῇ τὴν μακαρίαν ζωὴν καὶ ἐκεῖνος ποὺ θὰ χάσῃ τὴν ζωὴν τοῦ διὰ τὴν πίστιν τοῦ εἰς ἐμὲ, θὰ κερδίσῃ τὴν μακαρίαν ζωὴν»¹⁹ Εἶδες ποσὴ εἶναι ἡ ζημία ἐκεῖνον ποὺ ἀγαπᾷ τὰ ἐπιγεια πέραν τοῦ ἐπιτρεπομένου. Καὶ πόσον τὸ κέρδος ἐκεῖνον ποὺ τοῦ μυστοῦν, **Γ** Ἐπειδὴ, ὅμως αὐτὸς ἐντολὰς, ἦσαν θαρραλὴ ἀφοῦ τοὺς προέτρεπε νὰ ἔλθουν εἰς συγκρούσιν πρὸς τοὺς γονεῖς των, τὰ παιδὰ των τὴν φιλικὴν τάξιν τὴν συγγενεῖαν τὴν οἰκουμένην ολοκληροῖν καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν τὴν ζωὴν δ' αὐτὸ καὶ ἀναφέρει, καὶ τὴν ὥφελειαν ποὺ εἶναι πολὺ μεγάλη. Διότ' αὐτὰ ὅλα μόνον δὲν ἀπὸ τὰς θλάσεως λέγει, ἀλλὰ καὶ θὰ σὰς ὠφελήσῃς ὑπερβολικὰ, ἐνῶ τὰ ἀντιθέτα θὰ σὰς θλάσῃ. Αὐτὸ ποὺ κάνει, συχνὰ δηλαδὴ, τοὺς προσελκύει πρὸς τὰς ἐντολάς του θασιόμενος εἰς ἐξέλινα ποῦ ἐπιθυμοῦν.

Διὰ τὸ, λοιπὸν δὲν θέλει νὰ περὶ φρονήσῃ τὴν ζωὴν σου. Ἐπεὶ δὴ τὴν ἀγαπᾷς, λοιπὸν, δὲ αὐτὸ ἀκριβῶς νὰ τὴν περὶ φρονήσῃ καὶ τότε θὰ τὴν ὠφελήσῃς τὰ μέγιστα καὶ θὰ πρᾶξῃς ὅτι κάνει ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ. Καὶ προσεξε ἀνεκφράστῳ συνέσει. Διότι, δὲν, τοὺς ἐξασκεῖ εἰς τὴν ἐντολὴν αὐτὴν μόνον μὲ τὴν ἀναφορὰν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τὰ τέκνα καὶ **Δ** ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν ζωὴν ποὺ εἶναι τὸ περισσότερο ἀγαπητὸν ἀπὸ ὅλα, ὥστε ἀπὸ ἐξῆς νὰ γίνῃ παρηγορησ εἰς τοὺς μαθητάς ἐκεῖνος καὶ νὰ μάθῃ, ὅτι καὶ τοὺς παρὰπάνω μὲ τὴν συμπεριφορὰν των αὐτὴν θὰ ὠφελήσῃς περισσότερο ἀφοῦ, θεθαίκα συμβᾶναι αὐτὸ εἰς τὴν ζωὴν τὴν γλῶσσαν πολὺ τῶν ὁλων.

Ὅλα αὐτὰ ἦσαν θέατα ἱκανὰ νὰ πείσουν ἐκεῖνους ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ὑποδέχοντο τοὺς μαθητάς. Διότι ποῖος δὲν θὰ ἐδέχετο μὲ κάθε προθυμία τοὺς τόσον γενναίους, τοὺς ἐκλεκτούς, ποὺ ὡς λεόντες περὶ ἐμεῖς ἢ τὴν αἰκουμένην καὶ κατεφρόνουν ὅλα τὰ ἰδικὰ τῶν δυνάστεων οἱ ἄλλοι. Ἀλλ' ὅμως προσφέρει καὶ ἄλλον μισθόν, ἔμετό νὰ δείξῃ ὅτι ἐνδιέφερότο περισσότεροι διὰ τοὺς φιλοξενούντας, παρὰ διὰ τοὺς φιλοξενούμενους. Καὶ δίδει τὴν πρώτην τιμὴν ὅταν λέγῃ «Καὶ ἐκεῖνος ποὺ σὰς ὑποδέχεται, ὑποδέχεται ὅχ' σὰς, ἀλλὰ ἐμέ». Καὶ ἐκεῖνος ποὺ ὑποδέχεται, ἐμέ, ὑποδέχεται ἐκεῖνον ποὺ μὲ ἀπέστεύεν εἰς τὸν κόσμον»²⁹. Καὶ ποῖον δύναται νὰ συγκρίθῃ μὲ αὐτὸ τὸ νὰ ὑποδεχέται, δηλαδὴ κάποιος τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. Εἰς τὴν συνέχειαν, ὑπόσχεται καὶ ἄλλην ἀνταμοιβήν «Ἐκεῖνος, λέγει, «ποῦ ὑποδέχεται προφήτην, ἐπεὶ δὲ εἶναι προφήτης, θὰ λάβῃ τὴν αὐτὴν ἀνταμοιβήν, τὴν ὅπου καὶ ὁ προφήτης»³⁰. Καὶ ἐκεῖνος ποὺ ὑποδέχεται τὸν δικαίον, ἐπεὶ δὲ εἶναι ὁ δικαίος θὰ λάβῃ τὴν αὐτὴν ἀνταμοιβήν, τὴν ὅπου καὶ ὁ δικαίος»³¹. Καὶ παραπάνω μὲν ἀπελείπει μὲ κλόασιν ἐκεῖνους ποὺ δὲν θὰ ἐδέχοντο τοὺς μαθητάς, ἐνῶ ἐδῶ καθορίζει καὶ ἀφθονίαν ἀπὸ ἀνορθὰ διὰ τοὺς δεχομένους.

Καὶ διὰ τὰ ἀντιληφθῆς ὅτι φροντίζει περισσότερο διὰ τοὺς φιλοξενούντας δὲν εἶπει ἀπλῶς, «ὅποιος δέχεται προφήτην» ἢ «ὅποιος δέχεται ὁ καθ' ὅσον» ἀλλὰ προσέθεσεν «ἐπεὶ δὲ εἶναι προφήτης» καὶ «ἐπεὶ δὲ εἶναι δικαίος», δηλαδὴ, ἐάν τὸν δέχεται ἢ καὶ διὰ τὸν προσφέρει κάποιαν ἐπιγέγονον προστασίαν ἢ διὰ τὸν προστατεύσῃ ἀπὸ ἐπικινδύνου ἄλλων κινδύνων, ἀλλὰ τὸν δέχεται, ἐπεὶ δὲ εἶναι ἢ προφήτης ἢ δικαίος, ἢ αὐτὸς θὰ λάβῃ τὴν ἀνταμοιβήν, ποὺ θὰ ἔπαρκει ὁ προφήτης καὶ ὁ δικαίος. Δηλαδὴ τὴν ἀμοιβήν, ποὺ ἦτο φυσικὸν νὰ λάβῃ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἐδέχετο τὸν προφήτην ἢ τὸν δικαίον ἢ τὴν ἀμοιβήν ποὺ πρόκειται νὰ λάβῃ ὁ προφήτης καὶ ὁ δικαίος. Πράγμα τοῦ καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγεν «Τὸ ἰδὼν σὰς πείρασεν, νὰ νὰ ἐμπληρώσῃ τὸ ὑστέρημα ἐκεῖνον, ὥστε καὶ τὸ περισσεύει ἐκεῖνος νὰ ἀμπληρώσῃ καὶ τὸ ἰδὼν σὰς ὑστέρημα»³².

²⁹ Ματθ. 10, 40

³⁰ Ματθ. 10, 41

³² Β. Κορ. 8, 18-19

Εἰς τὴν συνέχειαν, διὰ τὴν μὴ προβαλὴ κανεὶς τὴν πενίαν ὡς δικαιολογίαν, λέγει «Καὶ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ποτίσῃ ἕνα ἀπὸ τοὺς μικροὺς καὶ ἀσήμους αὐτοὺς μαθητάς μου ὅστω καὶ ἕνα μόνον ποτήριον κρύου νεροῦ, ἐπεὶ δὲ ἔσται μαθητὴς μου, ἀληθῶς σὰς λέγω, δὲν θὰ χάσῃ τὴν ἀνταμοιβήν ποὺ τοῦ ἀνήκει»³³. Καὶ ἂν δώσῃς ἕνα ποτήριον κρύου νεροῦ, ποὺ δὲν ἀπαιτεῖ καμμίαν δαπάνην, καὶ ὁ αὐτὸς θὰ σὲ περιμένη ἀνταμοιβή. Διότι, τὰ πάντα πράττει ὁ ὁ σὰς, ποὺ δέχεσθε τοὺς μαθητάς μου.

Ἐἶδες μὲ πόσους κόπους τοὺς ἔπεισε καὶ τοὺς ἠνωῖε τὰ σπῆτια βλοκλήρου τῆς οἰκουμένης. Πραγματικά, μὲ ὅλα ἀπέδεξε, ὅτι οἱ ἄνθρωποι, ἦσαν ὀφειλέται τῶν μαθητῶν. Πρῶτον ὅταν εἶπεν «Εἶναι δικαίον ὁ πνευματικὸς ἀργάτης νὰ συντηρῆται ἀπὸ ἐκεῖνους, διὰ τοὺς ὁποίους μοχθεῖς. Δεύτερον, μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι τοὺς ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἔργον τῶν χωρὶς νὰ ἔχουν τιποτὴ τοῦ φυσικοῦ μαζὶ τῶν Τρίτων, ἐπεὶ δὲ τοὺς ἔρριψεν εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας χάριν τῶν δεχομένων. Τέταρτον, ἐπεὶ δὲ τοὺς ἔδωσε τὴν ἀναπόσπαστον καὶ ἀπείραστον θαύματα. Πάμπαν μὲ τὸ ὅτι, ἐνόησε τὴν εἰρήνην ποὺ εἶναι ἡ αἰτία ὅλων τῶν θανάτων, εἰς τὰ σπῆτια τῶν δεχομένων ὁ αὐτοῦ στομάτος τῶν μαθητῶν. Ἐκτον, μὲ τὸ ὅτι ἠπειλήσεν ἐκεῖνους ποὺ δὲν θὰ τοὺς ὑπέδεχοντο μὲ τιμωρίαν θαυτεράν ἐκείνης ποὺ ὑπέστησαν οἱ κάτοικοι τῶν Σοδόμων. Ἐβδόμη, μὲ τὸ νὰ ὑποδείξῃ ὅτι, ἐκεῖνοι ποὺ ὑποδέχοντο τοὺς μαθητάς, ὑποδέχοντο τὸν Ἰδίον καὶ τὸν Πατέρα του. Ὁ Ὀυδῶν, μὲ τὸ ὅτι ὑπεσέθη ἀνταμοιβὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ἀνταμοιβήν τοῦ προφήτου καὶ τοῦ δικαίου. Ἐνάτον, μὲ τὸ ὅτι ὑπεσέθη μεγάλην ἀνταμοιβήν καὶ διὰ τὴν προσφοράν ἑνὸς ποτήριου κρύου νεροῦ. Καθένας ἀπὸ τὰ παραπάνω ἦτο ἱκανὸν καὶ μόνον τοῦ νὰ τοὺς πείσῃ. Διότι, πρὸς μὲν, σὲ παρακαλῶ, ποῖος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἔλθῃ ἕνα στρατιῶν μὲ πολλὰ πρᾶγματα καὶ ἀματωμένον, ὕστερα ἀπὸ πολλὰς νίκας, νὰ γυρίσῃ ἀπὸ τῶν πόλεμον καὶ τὴν πρᾶτην γραμμὴν, δὲν θὰ τὸν ὑπέδεχοτο μὲ ἀνοικτάς, τὰς θύρας τοῦ σπιτιοῦ του.

Καὶ ποῖος εἶναι τῶρα παρόμοιος, ἐρωτᾷ κάποιος. Δι' αὐτὸ προσέθεσεν, ἐπεὶ δὲ εἶναι μαθητὴς, προφήτης καὶ δικαίος, διὰ τὴν καταλάθῃς ὅτι, καθαρῶς, τὴν ἀνταμοιβήν.

θῆν' ὅχι ἀπὸ τὴν ἀξίαν τοῦ φιλοξενουμένου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆν διάθεσιν τοῦ φιλοξενούντος. Ἐπειδὴ, θεοῦ, καὶ λόγον διὰ τοὺς μαθητάς, τοὺς δικαίους καὶ τοὺς προφύτας. Εἰς ἄλλην, ὁμῶς, περίπτωσιν μᾶς προτρέπει, νὰ ὑποδεχόμεθα καὶ τοὺς πολὺ ταπεινοὺς καὶ τιμῶν. ὅσοις δὲν τοὺς ὑποδεχόμεθα. «Κάθε τι ποῦ δὲν ἐκάνετε εἰς ἡμᾶς ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς ἐλαχίστους, οὔτε καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ ἐκάνετε.»²⁴ Καὶ τὸ ἀντίθετον πάλιν, λέγει, ὅτι λογὺς διὰ τοὺς ἰδίους.²⁵ Δὲ καὶ ὅταν δὲν ἐπιτυχάνῃ κατὰ μέγαλον, εἶναι ἀνθρώπος. **40:12** κατοικεῖ τὸν ἴδιον κοσμον μὲ σέ, θλίπει τὸν ἴδιον ἥλιον, ἔχει τὴν διὰ ψυχὴν τὸν Κύριον. μετέχει εἰς τὰ ἴδια μυστήρια μὲ σέ. καλεῖται εἰς τὸν ἴδιον οὐρανόν, ἔχει μέγαλον δικαίωμα καὶ εἶναι πτωχὸς καὶ νὰ ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ τῆν ἀπαραίτητον διὰ τὴν συντηρήσιν τοῦ τροφῆν.

Τώρα, ὁμῶς, ἐκεῖνοι, ποὺ σέ ἐξυπνοῦν μὲ αὐλοὺς καὶ ἀλλὰ μουσικὰ ὄργανα τὴν ἐποχὴν τοῦ χειμῶνος καὶ προκαλοῦν ἐνόχλησιν χωρὶς λόγον καὶ σκοπὸν ἀφοῦ λάθουν πολλὰ δῶρα ἀπὸ αἶνα φεγγουν. Καὶ ἐκεῖνοι, πάλιν, ποὺ περιφέρουν χελιδόνας μὲ μυντζουρωμένα τὰ πρόσωπα καὶ κακολογοῦν τοὺς πάντας παίρνουν ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν τερασθεῖαν τὴν αὐτῇ.²⁶ Ἄν ὁμῶς ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι σου ἕνας πτωχὸς καὶ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὅλων φωνῶν τότε ἀκούονται πολλοὶ σκυφοφάνται διαβολαὶ, κατηγοροῖαι. **27** ὁ κτηρὶς ἔσθ' ὁ λαιδορὸς, ὁ θύρας καὶ ἡμπαγμο. Καὶ δὲν συλλογίζεσαι, ὅτι καὶ σὺ εἶσαι ἀνθρώπος ποῦ δὲν ἐρνάζεσαι καὶ ὁμῶς ὁ Θεὸς σοὶ διδὼν τὰ ἀγαθὰ τοῦ Μὴ μοῦ εἰπῆς, θέσθαι ὅτι καὶ ἀσχολεῖσαι καὶ σὺ, ἀλλὰ ἐκεῖνο νὰ μοῦ ἀποδείξῃς, ἔάν δηλαδὴ, κόπῃς καὶ χρησιμοποῖς κατὰ τὰ ἀποφαινήτα. Ἐάν ὁμῶς μοῦ ἀπαριθμῇς κερδοσκοπίας καὶ ἐμπόρια καὶ τὴν φροντίδα καὶ τὴν ἐπισκεψὴν τοῦ πλουτοῦ σου, θὰ σοὶ ἀπαντήσω καὶ ἐγὼ ὅτι αὐτὰ δὲν ἡμπαροῦν νὰ ὀνομασθῶν ἐργασίαι, ἀλλὰ ἔργα εἶναι ἢ ἐλεημοσύνη, αἱ προσερχαὶ αἱ φροντίδες διὰ τοὺς ἀδικουμένους καὶ ὅλα αἱ παρόμοιαι ἐνέργειαι ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπεχόμεν εἰς ἄλλην μᾶς τὴν ζωὴν.

²⁴ Ματθ. 23, 43

²⁵ Ἰωάν. Ματθ. 23, 47

²⁶ Ὁ χρ. καταρτίζει. ἀναφέρει τὸ εἶδος αἱ καὶ ἐκαστὴ τὸς συγγενῶν, καὶ ἡ δὲ δὲ δὲ καὶ ὅλα ἐκαστὴ καὶ ὅλα ἀποφάνται.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς δὲν μᾶς εἶπε ποτέ, δεῖ σοὶ ἀνάπτω τὸν ἥλιον, ἐπειδὴ εἶσαι ὁ κτηρὸς. Ἐπειδὴ δὲ κάνεις κανένα ἀπὸ τὰ ἀποφαινήτα, σοὶ σθῆναι τὴν σελήνην καταστρέφω τὴν παροργιστικὴν δύναμιν τῆς γῆς. Ὁ ἀποφαινήτω τὰς λίμνας, τὰς πηγὰς καὶ τοὺς ποταμούς ἀφορῶ τὸν ἄέρα στρωσθὶ τὰς ἐπὶ τὰς θροῦας ἀλλ' ὅλα μᾶς τὰ παρέχει μὲ ἀφθονίαν. Εἰς μερικοὺς μάλιστα ποῦ ὅχι μόνον παραμένουν ἀνεργοὶ ἀλλὰ ἐπὶ πλεόν προβαίνει καὶ εἰς πονηρὰ ἔργα. ὁ Θεὸς τοὺς ἐπ' ἐρέπει νὰ ἀπολαύθωσιν ὅλα αὐτὰ.

Ὅταν λοιπὸν ἰδῇς ἕνα πτωχὸν καὶ εἰπῇς ὅτι, ἀγαθὸν, ἐπεὶ δὲ εἶναι νέος, ὕγιος καὶ δὲν ὑποφέρει, ἀπὸ τότε καὶ ἐν τούτοις θέλει, νὰ τρέφεται, παραμένειν εἰς τὴν ὁκνηρίαν καὶ πονηρίαν νὰ εἶναι κάποιος ὑπηρετῆς ποῦ ἐδραπέτευσε καὶ ἐγκατέλειψε τὸν κύριόν του. τότε αὐτὸς, ποῦ εἶπα παρακαλῶ, νὰ τὰ σκεφθῇς μέσα σου. ἢ μὲλλον θῶσε τὴν ἀδελφὴν εἰς ἐκείνον νὰ σοὶ τὰ εἴπῃ χωρὶς φόβου καὶ πολὺ δικαίως θὰ ἀναφωνήσῃ. **28** ἀγαθὸν καὶ ὅτι ἐνῶ εἶσαι ὕγιος παραμένεις ἀργός καὶ δὲν ἐφαρμόζεις καὶ μὲν ἀπὸ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ἀφοῦ ἐδραπέτευσε ἀπὸ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ Κυρίου περιφέρεται σὺν νὰ εὐρίσκεσθαι εἰς ξένην γῆραν ἀσχολούμενος μὲ τὰς πράξεις τῆς κακίας μεθύων, ἀσχημοσύνη, κλέπτειν ἀρπαζών καὶ καταστρέφων τὰ σπῆλαι τῶν ἄλλων. Καὶ οὐ μὲν κατηγορεῖς διὰ ὁκνηρίαν, ἐγὼ ὁμῶς κατηγορῶ διὰ τὰ πονηρὰ ἔργα ποῦ κάνεις, ὅταν ἡμπαροφῇς, ὅταν ὀρκίζεσαι ὅτι καὶ ψεύδεσαι, ὅταν ἀρπαζῇς ὅταν ἀμέτρητα ἄλλα παρόμοια ἔργα ἐκτελεῖς.

29 Αὐτὰ τὰ λέγω ὅχι διὰ νὰ νομοθετήσω τὴν ὁκνηρίαν. Μὴ γένηται. Ἀλλὰ τὰ λέγω ὅτι ἐπὶ τῶν πρὸς ὅλοις νὰ ἐσθάζωνται. Ὅτι ἢ ἀργὸς ἐβίβαζε καθεὶς καὶ ἕνα **30** παρακαλῶ, ὁμῶς, νὰ μὴ εἰσθε ἀσπλαγχνοὶ καὶ σκληροὶ. Διότι καὶ ὁ Παῦλος εἶπεν καὶ ἐκάνισε πολὺ καὶ εἶπεν **40:31** Ἐάν κανε σ' δὲν θέλῃ νὰ ἐργάζεσθαι δὲν πρέπει, νὰ τρωγῇ.³² δὲν ἐσταμάτησεν, εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ προσέθεσεν. **33** ὁμῶς ἀδελφοί, νὰ εἴη ἀποκρίματα πράττοντες τὸ καλὸ καὶ πρὸς αὐτοὺς.³⁴ Καὶ ὁμῶς αὐτὸ εἶναι ἀντιθετὸν πρὸς τὰ προηγουμένα. Διότι ἀφοῦ εἶπω, σὺς ἐπιτολῇ νὰ μὴ τρωγῶν, τότε πῶς μᾶς προτρέπει

³² 2 Κορ. 9, 11
³⁴ 2 Κορ. 9, 11

νά τους δίδωμεν. Ναι, λέγει. Πραγματικά, σὰς εἶπα νὰ τους ἀποστρέψῃς καὶ νὰ μὴ τοὺς συνανακατρέψῃς, ἀλλὰ καὶ πάλιν σὰς προέτρεψα, «νὰ μὴ τοὺς θεωρῇτε ὡς ἐχθρούς, ἀλλὰ νὰ τοὺς συμβουλεύετε»·²⁹ καὶ νὰ διατυπώνῃς ἀλλήλοσυγκρουομένας ἐντολάς. Ὁλοῦν ἀντίθετος, ἐντολὰς τοῦ εὐρίσκοντος, εἰς ἀπώλυτον συμφωνίαν μεταξὺ των. Διότι ἂν σὺ εἶσαι προθυμὸς νὰ προσφέρῃς ἐλεημοσύνην, τότε καὶ ἐκεῖνος ὁ πτωχὸς θὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν σκηνίαν καὶ σὺ αὐτὸ τὴν σκληρότητα.

Ναί, ἀλλὰ ψευδὲς πολὺ καὶ ὑποκρίνεται, ἀντιλέγει κόποιος. Μὰ, καὶ δι' αὐτὸ εἶναι ἄξιός ἐλεημοσύνης, ἔπειθ' ἐκατέπεσεν εἰς τὸσον μεγάλῃν ἀνάγκην, ὥστε νὰ εἶναι ὑποκρουόμενος νὰ προσβάλῃ εἰς τὰς ἀσχημίας αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Ὁμοίως, οὐ μόνον δὲν ἐλεοῦμεν ἡ ἀλλὰ προσθέτομεν καὶ τὰ σκληρὰ ἐκεῖνα λόγια, ὅταν λέγωμεν. Δὲν σοὺ εἶδωσα μὴν φορὰν καὶ ὑπερὰ πάλιν, Πιλοῦτοι, Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τροφῆς ἐπειδὴ ἔφαγε μὴν φορὰν. Διὰ τὴν θένει καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν σου κοιλίαν τοὺς διούς νομούς καὶ δὲν λέγεις πρὸς αὐτὴν ἔχρησας χθὲς καὶ προχθὲς, μὴ ζητῇς σήμερον τροφὴν. Ἀλλὰ τὴν κοιλίαν σου τὴν παρανεμῶν περὶ τοῦ μέτρου, ἐνῶ αὐτὸν τὸν ἀποστρέφεται, ἂν καὶ ζητῇ μετρίαν τροφὴν, ἐνῶ εἶχες τὴν ὑποχρέωσιν δι' αὐτὸ ἀκριβῶς νὰ τὸν ἐλεήσῃς, ἐπειδὴ ἀναγκάζεται νὰ ἔργετα, καὶ νὰ σοὺ ζητῇ καθ' ἡμέραν. Διότι, καὶ ἂν τίποτε ἄλλο δὲν σὲ συγκυρῇ δι' αὐτὸ μόνον ἔπρεπε νὰ τὸν ἐλεήσῃς ἐπειδὴ ὅλα αὐτὰ ἀναγκάζεται νὰ τὰ κἀν πεινρῶμενος ἀπὸ τὴν πεινῶναι τοι. Ἐ καὶ δὲν τὸν ἐλεεῖς, ἐπειδὴ, ἐνῶ ἀκούει, αὐτοῦ τοῦ λόγου σου, δὲν ἐντρέπεται διότι ἡ ἀνάγκη εἶναι περισσότεροι λογισμοὶ τῆς ἐντροπῆς.

Σὺ, ὁμοίως, οὐ μόνον δὲν τὸν ἐλεεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν διαπορεύεις ἐπὶ τὴν ἑσπέραν. Καὶ ἐνῶ ὁ Θεὸς σὲ προτρέπει νὰ ἐλεῇς κρυφίως σὺ ἴστασαι, καὶ διακηρύσσεις τὸν προσελθόντα καὶ τὸν ὑβρίζε· ἂν καὶ ἔπρεπε νὰ τὸν ἐλεήσῃς. Πραγματικὰ ἂν δὲν θέλῃς νὰ δώσῃς, διὰ τὴν κατηγορεῖς καὶ συντροφεῖς τὴν πολυάπαρον καὶ ἀθλίαν τοῦ ψυχῆν. Ἦλθε μὲ τὴν πεποθήσθαι ὅτι εἰς τὰ δικά σου χέρια θὰ εὕρῃ λιμῶν. Διὰ τὴν, λοιπὸν, σηκώνεις κύματα καὶ τοῦ προκαλεῖς θαυότερον χειμῶνα. Διὰ τὸν κατηγορεῖς διὰ δουλοπρέπειαν, Μήπως θὰ ἤρχετο εἰς τὸ

σπίτι σου, ἐὰν ἐπερίμενε ν' ἀκούσῃ παρομοίους λόγους; Δ' ἔάν, πάλιν, μολοντί, ἐγκρίνῃς τί θὰ ἀκούσῃ, ἦλθεν, δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἀξίως νὰ τὸν ἐλεήσῃς καὶ παρὰ ἡλικίαν, νὰ νοιώσῃς φρικτὴν διὰ τὴν ἰδικὴν σου σκληρότητα, ἔπε δὴ, ἂν καὶ Φιλίππος τὸσον καταπιεστικὴν ἀνάγκην, δὲν ἔγινες περισσότερον ἡμερὸς καὶ δὲν νομίζεις ὅτι εἶναι ἄρκετος διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀνασχυντίαν τοῦ ὁ φθὸς τῆς ταῖνης. Ἀλλὰ τὸν κατηγορεῖς δι' ἀνασχυντίαν, ἂν καὶ πολλὰς φορὰς σὺ ὁ ἴσος ἔχῃς διαπραξέ· μεγαλύτερας ἀνασχυντίας καὶ μάλιστα διὰ φθορὰν πράγματα. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, θέσας, ἡ ἀνασχυντία συγχωρεῖται ἐνῶ ἡμεῖς πολλὰς φορὰς, ἂν καὶ πράττωμεν πράγματα ἀξία καλῶσεως, ἐν τοῦτοις φερομεθα μὲ ἀναίδεαν. Καί, μολοντί, πρέπει σκεπτόμενοι αὐτὰ, νὰ φερώμεθα μὲ ταπεινώσιν, ἀντιθετα, ἐπὶ τὴν ἐναντίον τὸν ταλα πῶρον αὐτῶν ἐν ἄνθρωπων καὶ, ἐνῶ μᾶς ζητοῦν φάρμακα ἡμεῖς τοὺς προσθέτομεν πληγὰς.

Ἐάν, ὁμοίως, δὲν θέλῃς νὰ προσφέρῃς, διὰ τὴν προσβάλλεις, ἢ ἔαν δὲν θέλῃς νὰ τὸν ἐλεήσῃς, διὰ τὸν ὑβρίζεις. Μὰ, δὲν δεχεται, νὰ φυγῇ κατ' ἄλλαν τρόπον, λοιπὸν νὰ ἐνεργήσῃς συμφωνοῦ μετ' τὴν συμβαλλὴν τοῦ σοφοῦ ἐκεῖνου ἀνδρός. «Νὰ ἀποκηρύξῃς εἰς αὐτὸν εἰρήνην καὶ καὶ μὲ παρακαλῇς»·³⁰ διότι, δὲν προβαίνει εἰς τὰς ἀνασχυντίας αὐτοῦ τοῦ εἶδους, μετ' τὴν θέλησιν τοῦ. Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει, ὅπως δὴποτε δὲν ὑπάρχει, ἄνθρωπος ποὺ θέλει νὰ ἀνασχυντῇ χωρὶς αἰτίαν. **40-4** Ἄν καὶ πολλὰ ἐπιχειρήματα προσβάλωμεν μερικοὶ διὰ τὸ ἀντιθετον, ἐγὼ δὲν ἡμπορῶ νὰ δεχθῶ ποτὲ ὅτι, ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ ζῇ μέσα εἰς τὴν ἀφθονίαν εἶναι δυνατόν νὰ προτιμῇ τὴν ἐλεημοσύνην. Ἀς μὴ σὰς παρασύρῃ, λοιπὸν καλεῖς εἰς παραλογισμούς. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ Παῦλος λέγῃ «Ἐάν κανεὶς βεῖ θέλη νὰ ἐργάζεται, δὲν πρέπει νὰ πρῶγῃ», τὸ λέγει πρὸς αὐτοὺς ἐνῶ πρὸς ἡμᾶς δὲν λέγει, τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τὸ ἀντιθετον «Σεῖς νὰ μὴ κουρασθῇτε νὰ πράττετε τὸ καλόν καὶ πρὸς αὐτοὺς»· Τὸ ἴδιον κάναμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ σπῆτι μας. Ὅταν, δηλαδή, βιοπροσωπα εὐρίσκωνται, εἰς διαμάχην. Τὰ παραινόμεν, διατηρῶν καὶ τοὺς διδάσκον, ἀντιθετοὺς συμβουλάς. Τὸ ἴδον ἔκανε καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ Μωϋσῆς. Διὰ τὸν τὸν Θεὸν ἔγενεν «Καὶ ἔαν

μὲν συγχωρήσας τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, συγχωρήσέ τὴν, εἰδὼς ὅτι ἀφανίσας καὶ μένος·³¹ ὁ ἐνὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἐδίδε τὴν ἐντολὴν νὰ σφάζουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ μάλιστα δλοὺς τοὺς συγγενεῖς τῶν.³² Βέβαια, αὐτὰ ἦσαν ἀντίθετα, ἀλλ' ἀπέβλεπαν εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν. Ὁ Θεὸς, ἐξ ἄλλου, ἔλεγεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐνῶ τὸν ἤκουσαν οἱ Ἰουδαῖοι: «Ἀφῆσέ με νὰ καταστρέψω τὸν λαόν»·³³ (δὴ καὶ ἐάν δὲν παρειρίσκοντο εἰς τὰ λεγόμενα, θὰ τὰ ἐπληροφοροῦντο ἀργότερα) καὶ ἰδὼν, ὁμοίως, τοῦ διδοῦ. ἄλλας ἐντολὰς. Καὶ δι' αὐτὸ ὁ Μωϋσῆς ὅταν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ἀργότερον ὠμίλησεν ὡς ἐξῆς: «Μήπως εἶχα τὸν λαόν αὐτὸν εἰς τὴν κοιλίαν μου καὶ μοῦ λέγεις νὰ σηκώσω αὐτοὺς, ὅπως ἡ τροφὸς σηκώνει, εἰς τὴν ἀγκάλῃν τῆς τοῦ παιδὶ τοῦ θηλάζει»·³⁴

Τὰ ἴδια συμβαίνουν καὶ μέσαι εἰς τὰς οἰκογενεῖας. Ὁ Δηλαδὴ πολλὰς φορές ὁ πατὴρ ἐπιτιμᾷ τὸν παιδαγωγόν, τοῦ προσέβαλε τὸ παιδί καὶ τοῦ λέγει. Νὰ μὴ εἰσαι τραχὺς ὅτε σκληρὸς. Ἐνῶ εἰς τὸ παιδί λέγει τὰ ἀντίθετα. Καὶ ὅταν σὲ προσβάλλου, ἀδελφε, νὰ τὸ ὑποφέρῃς. Ἔτσι, διὰ μέσαι τῶν ἀντιθέτων ἀποκομίζε κάτι ποὺ εἶναι χρήσιμον.

Καθ' ἑμᾶς οἱ πρόπον καὶ ὁ Παῦλος πρὸς ἐκεῖνους ποὺ ἦσαν ὕμεις καὶ ἐζητιάνευαι λέγει: «Ἐάν κανεῖς δὲν θέλῃ νὰ ἐργάζεται, δὲν πρέπει νὰ πρῶγῃ» διὰ νὰ τοὺς παρωθήσῃ πρὸς τὴν ἐργασίαν. ἐνῶ πρὸς ἐκεῖνους ποὺ ἠμποροῦσαν νὰ προσφέρουν ἐλεημοσύνην ἔλεγεν: «Σεῖς νὰ μὴ κουρασθῆτε νὰ πράττετε τὸ καλόν», διὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην. Ἐπίσης, καὶ ὅταν συνειθώλευε τοὺς ἐξ ἐθνῶν χριστιανούς εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴν τοῦ Β' νὰ μὴ διηφλοφρονούν ἔναντι τῶν Ἰουδαίων καὶ ἔφερε καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀγριελαιας φαίνεται, ὅτι ἄλλα λέναι εἰς τοὺς ὁδοιῶτας καὶ ἄλλα εἰς τοὺς ἐξ ἐθνῶν χριστιανούς.³⁵

Κατὰ συνέπειαν, ὅς μὴ καταλήξωμεν εἰς τὴν σκληρότητα, ἀλλ' ὡς ἀκουσῶμεν τὸν Παῦλον ποὺ λέγει: «Νὰ μὴ κουρασθῆτε νὰ πράττετε τὸ καλόν» Ἄς ἀκουσῶμεν τὸν Κύριον ποὺ λέγει: «Εἰς τὸν καθένα ποὺ σοὺ ζήτε»

31. Ἐβρ. 32, 32

32. Ἐβρ. 32, 27

33. Ἐβρ. 32, 9

34. Ἀποκ. 11, 12

35. Πρὸς Ῥωμ. 11, 17 ἔξ

νὰ διδῇς»³⁶ καὶ: «Νὰ γίνετε εὐσπλαγχνικοὶ, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὁ ἰσας»·³⁷ Ἄν καὶ πολλὰς ἐντολὰς θύωσεν ὁ Κύριος, ἐν ταῦταις εἰς καμμίαν ἄλλην περίπτωσιν δὲν εἶπεν αὐτὸ παρὰ μόνον διὰ τοὺς οἰκτιρμονὰς τὸ ἔκρινεν. Διὸς τότε δὲν μᾶς κάνει ἴσους μὲ τὸν Θεόν. ὅσον ἡ ἐνέργεια.

Να, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τιποτὴ ἀκαθετοτέρου ἀπὸ τὸν ζῆλον λέγει, κάποιος Δ' αἰτί, παρακαλῶ Μήπως ἐπέδῃ περφέρεται καὶ φωνάζει, Ἐ θέλεις, λοιπόν, νὰ σοὺ φτωδεῖω διὰ ἡμεῖς εἰμῆθα πρὸ ἀνά σκύνται ἀπὸ αὐτοὺς καὶ περισσότεροι ἀναδεῖς, Σκέψου. σὲ παρακαλῶ τώρα πόσας φορές κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἡγεσίας, ἐνῶ εἶχε πρῶτῃ τὸ θραδινὸν τραπέζι, ἀφ' ἑκάστοτε τὸν δούλον ποὺ ἐτομαίε νὰ βαδίζῃ πρὸς νὰ ἀντιρῶσας τὰ πάντα κακίαν, ὑβριζῶν, λοιδορῶν διὰ μικρὰ μόνον ἀναβολὴν, ἂν καὶ ἐγνωρίζες καλὰ διὰ. ~~ἄν~~ ἂν ὅχι, ἀμέσως, πάντως μετ' ὀλίγον θὰ ἀπολαύσῃς τὸ φαγητόν. καὶ ὅσπερ δὲν οἰομάζεαι τὸν ἑαυτοῦ σοὶ ἀναίσχυτον περ γίεται θηρεῖν διὰ τὰ τιποτὴ, ἐνῶ τὸν ζῆτῆτον ποὺ φοβεῖται καὶ τρέμει διὰ τὰ σπουδαίετα, (δὲν ἐδῶ δὲ, πρὸς τὰς ὁ ἀπλὴν καθυστέρησιν, ἀλλὰ ὁ φόβος τοῦ δλοῦ, ἀναφερεται εἰς τὴν μετὰ τὸν) τὸν οἰομάζεαις ὅτι ἀντρίπτει διὰ δὴ ἀναίσχυτον καὶ τοῦ ἀποδοῖς διὰ τὰ κακία.

Καὶ ἡ σὲ ἀπεριφορὰ αὐτὴ κατὰ ποῖαν λογικὴν δὲν εἶναι ἀπόδειξ τῆς χειρότερης ἀναισθησίας. Ἀλλὰ αἰτὰ δὲν τὰ σκεπτόμεθα, δι' αὐτὸ καὶ νομιζόμεν ἐνοχλητικούς ἐκεῖνους. Διὸς ἐάν ἐζητᾷμεν τὴν ἰδίαν μας κατὰστασιν καὶ τὴν συνεκρίναμεν πρὸς ἐκεῖνους τότε ἀσφαλῶς, δὲν θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ τοὺς θεωρῶμεν φορτοκούς.

Κατὰ συνέπειαν μὴ γινώσκοντες πρὸς δικαστῆς, Δ' αἰτί καὶ ἂν ἀκούῃ ἡσυχῇ ἀπὸ τῆς ἀπληγαμίας ἀπὸ κάθε ἀμαρτίας. ἢ οὔτε καὶ τότε θὰ σοὺ ἐπέτρεπεν ὁ θεὸς νόμος νὰ γίνῃς λεπτολόγος ἐξεταστής τῶν ξενῶν ζητημάτων. Δ' αἰτί ἐάν ὁ φαρμακὸς κατεδικάσθῃ ἀπὸ τῆς αἰτίας αὐτῇ, ποῖαν ἀπολογία θὰ ἔχωμεν ἡμεῖς, Ἐάν δὲν ἐπ' ἐρέτῃ, οὔτε εἰς τοὺς ἔχοντας ἀγαθὰ ἔργα νὰ ἐπιβλέψωμεν νὰ ἐξετάζωμεν μὲ κακίαν διὰθεσιν, τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

36. Ἀποκ. 6, 30

37. Ἀποκ. 6, 36

των, πολὺ περισσότερον ἀπαγορεύεται αὐτὸ εἰς ἕκα
νοὺς τοὺς θαρύνουν πολλὰ ἁμαρτία.

Ὡστε, ἄς μὴ γινώμεθα σκληροί, ἀπηνεῖς ἀστοργαί,
ἀνεκλήνκτοι καὶ ἀγνώστεροι, ἀπὸ τῶν θηρίων. Διότι γνω-
ρίζω ὅτι πολλοὶ ἐφθάσαν εἰς τοιοῦτον βαθμον βλαβή-
δος ὥστε διὰ μικρὸν κόποι νὰ ἴδωσιν αὐτοὶ δι' ἐκείνους
ποῦ πεθαίνουν ἀπὸ τῆς πείνης καὶ νὰ λέγουν τοῖς παρε-
κάτω δ' κοινολογῶν. Δὲν ὑπάρχει αὐτῇ τῇ στιγμῇ ὁ-
πτητής ἐδῶ, ὃ εὐρισκόμεθα μακριὰ ἀπὸ τὸ σπῆτι, δὲν
ἔχω κανένα τραπέζιτην γνωστὸν. Ποσὴ σκληρότης τὸ
ἐνολιότερον ὑπεσχέθης καὶ δὲν ἔκανες τὸ μικρότερον,
Διὰ νὰ μὴ θαδῶς ὀλίγον σὺ, ἐκείνος πεθαίνει ἀπὸ τῆς
πείνης. Ποσὸς ἔγω σῶμας ποσὴ ὑπερηφάνεια. Διότι καὶ
ἀν' ἀκομῇ ἀχρειάζετο νὰ θαδίσῃς δεκά σταθὰ ἐμπέ-
ναι ἐν στάσει, Δὲν ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐπὶ ἡ ἀνταμοιβῇ
σου γίνεται μεγ' ἑλπίς, Δὲν ἔβλεπον λαμβάνειν
ἀπαμειβῆν μόνον δι' ὅτι ἔδωσας, ἐνῶ εἶπαι θαδίσῃς καὶ
ὁ ἴδιος τότε σοὺ προστιθεταὶ καὶ ἡ ἀμοιβὴ δι' αὐτὸν τὸν
κοιτῶν. Διότι καὶ τὸν πατριάρχην Ἀβραάμ δι' αὐτὸν θαυ-
μάζομεν, ἔπειθ' ὅτι, ὁ ἴδιος εἰς τὰς θούρας
καὶ ἐπῆρε τὸ μασχάριον, Δὲν καὶ εἶχε τριακοσίων δεκά-
οκτῶ ἡμέρας³⁸ Σήμερον ὅμως, μερικοὶ ἔχουν τοσού-
τον μεγάλον ἐγωισμόν ὥστε αὐτὰ τὰ κάνουν μετὰ τοὺς ὑπὲρ
ῥέτας τῶν χωρῶν καὶ τρέπωνται.

Μὰ, μετὰ τρεῖς νὰ τὰ πράττω ὁ ἴδιος ἐρωτᾷ
κάποιος καὶ πῶς δὲν θὰ θαυμάζω ὅτι κενοδοξῶ. Καὶ ὁ
μὲν, καὶ τώρα ἐκινεῖται ἐπὶ ἀπὸ κενοδοξίας ἄλλου εἴ-
δους, ἐπειθὲ ἐντρέπεται καὶ σὲ ἵθουν νὰ συζητῇς μετὰ
τις. Ἀλλὰ δὲν πολὺ ἐξετάζω τὸ ζήτημα αὐτό. Μόνον
νὰ ὁ δῶς, εἴτε θέλεις ὁ ἴδιος ἀπ' εὐθείας, εἴτε διὰ μέσου
ἄλλου νὰ τὸ κάνῃς. Καὶ νὰ μὴ κατηγορῇς, νὰ μὴ πᾶν
γόνυ, οὔτε νὰ λοδογῇς. Διότι ὁ ἐπαίτης χρειάζεται
φάρμακα καὶ ὄχι, τραύματα, ἔλεος καὶ ὄχι ἔλπις. Ἐλπί-
ς πρὸς νοῦν, σὲ παρακαλῶ εἰς τὸ κεφάλαιόν σου, ἀφοῦ ἀφῆ-
κεν καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὸ κεφάλαιόν σου, ἀφοῦ ἀφῆ-
κεν τοὺς ἄλλους ἔτρεξε καὶ ἔπεσεν αἱματωμένος
εἰς τὰ πόδια σου. Ὡς γὰρ θὰ ἡμπορούσας νὰ τὸν κτυπῇ-
ς μετὰ ἄλλην πέτραν καὶ νὰ τοῦ προσθέσῃς καὶ ἄλλο
τραῦμα. Δὲν τὸ πιστεύω, θέλω, αὐτὸ ἄλλὰ νομίζω,
ὅτι θὰ ἐπιχειρῇς νὰ θεραπεύσῃς καὶ τὸ πρῶτον τραῦ-

μα. Διότι, λοιπόν, εἰς τοὺς πτωχοὺς κάνεις τὰ ἀντιθέτα.
Δὲν γνωρίζεις πόσον ἡμπορεῖ νὰ ἀναστήσῃ καὶ νὰ θῇ
κατὰ τὸν λόγον «ὅτι ὁ λόγος» λέγει «ἐννοεῖται ἀνώτε-
ρος παρὰ ἡ προσφορά»³⁹. Δὲν σκέπτεσαι ὅτι σπρώχνεις
τὸ εἶδος κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ δέχεται βαρύτερον
τραῦμα. 400 εἴταν ἐκείνος ἀναχώρησεν ἀπὸ τὸ σπῆτι
σὺ σωτηρίας, στενάζεις καὶ κλαῖς διὰ τὸν ἀφῆκεν τὸν
λαὸν τῆς ἐκείνου. Σκέψου, λοιπόν, ποῦ διαβιβάζεις τὴν ἑλπί-
δα, εἴταν ὑβρίζῃς αὐτὸν ποῦ ὁ Θεὸς τὸν στέλλει πρὸς σε κα-
τὰ τὸν δόξαν τῆς ἐντολῆς νὰ τὸν ἀλκήσῃς ἐν ᾧ εἶπαι μόνον
ἐν τῇ δόξῃ, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑβρίζεις ἀπὸ ἐπειθὸς. Ἐν
ὅμως δὲν γνωρίζεις τὴν ἀμαρτίαν νὰ τὴν ἐξετάσῃς εἰς
τοὺς ἀνθρώπους καὶ τότε θὰ γνωρίσῃς κατὰ τὸ ἐν-
νοεῖται τῆς ἀμαρτίας αἰτίας. Ἐάν παραδειγματὸς γάρ
ἦναι ὑπὲρ τῆς σου ἐντολῆς, διὰ νὰ πάρῃ ἀπὸ αὐτὸν χρήματα καὶ
σοὺ ὀφείλῃ, καὶ γὰρ ὄχι μόνον μετὰ ἀχέραι, ἀλλὰ
καὶ κακοπονημένους. Τί δὲ, θὰ ἔκανες εἰς τὸν δούλον;
Β. Ποιῶν τιμωρίαν δὲν θὰ ἐλάτεις ἐπειθὲς ἡ προσβολὴ εἶ-
γε νεν εἰς σέ. Τὸ ἴδιον νὰ σκέπτεσαι καὶ διὰ τὸν Θεόν.
Διότι ὁ Θεὸς στέλλει πρὸς ἡμᾶς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀν-
δρώμεν διδόμεν τὰ ἰδικά του. Ἀν ὅμως, ἐκτὸς τού-
του δὲν θὰ τοὺς δώσωμεν τοὺς ἐκδιδώμεν, ἀφοῦ τοὺς
ὑβρίζομεν, σκεῖται πόσους κεραυνούς καὶ ἀστράπτας ἔ-
λξει ἡ ἀμαρτία που κάνομεν.

Ὅλα αὐτὰ σκεπτόμενοι λοιπόν ἄς χαλναγωγῇ-
σάμεν τὴν γλώσσαν μας, ἄς ἐκδιδώμεν τὴν ἀπανθρω-
πίαν ἄς ἀπλώσωμεν τὸ χέρι μας νὰ κάνωμεν ἐλεημοσυ-
νήν καὶ ἄς παρηγορῶμεν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, ὄχι μετὰ
χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοὺς λόγους μας. Ὁ δὲ νὰ
ἀποφύγῃεν τὴν τιμωρίαν, ποῦ προκαλεῖται ἀπὸ τὴν
λοδογίαν καὶ κληρονομώμεν τὴν θαλασσαν ποῦ δίδει
ἡ εὐλογία καὶ ἡ ἐλεημοσύνη μετὰ τὴν χάριν καὶ τὴν φ-
λοσυροσύνην τοῦ Κίριου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν
ὅποιον ἀρμόζει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων Ἀμήν.

«Καὶ ὅταν ἐτελειώσεν ὁ Ἰησοῦς τὰ
δύο ἑντολάς καὶ ὁδῆγας εἰς τοὺς
δώδεκα μαθητάς του, ἀνεχώρησε καὶ
αὐτὸς ἀπὸ ἐκεῖ δάνα συνεχιστὴν τὴν
δ δασκαλῶν του ΔΕΙΣ ΤΑΣ ΠΥΛΕΙΣ
ΤΩΝ ΤΡΙΒΑΙΩΝ»

Αφοῦ λοιπόν, ἀπέστειλε τοὺς μαθητάς εἰς περιο-
δεῖαν, ὁ ἴδιος ἀποσυρεται ἀπὸ τὴν περιοχὴν ἐκεῖνην, διὰ
νά δώσῃ εἰς αὐτοὺς τόποι καὶ εὐκαιρίας, νὰ ἐπιτελέσουν
τὰ ὅσα τοὺς εἶπεν. Ὅτι, ἐάν ὁ ἴδιος ἦτο παρών καὶ ἐθε-
ράπευε τοὺς ἀσθενεῖς, κανένας δὲν θα εἶχε τὴν διὰθεσιν
νὰ ἀπευθυνθῇ εἰς τοὺς μαθητάς.

«Ὁ δὲ Ἰωάννης ὅταν ἤκουσε μέσα εἰς τὴν φυλακὴν
τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, ἔστειλε δύο ἀπὸ τοὺς μαθητάς
τοῦ καὶ τὸν ἠρώτησεν. Σὺ εἶσαι, ὁ Μεσσίας τοῦ πατρὸς
εἰς ὥραν πρόκειται, νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον ἢ πρέπει
ἀπερμένωμεν ἄλλον;»¹ Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς λέγει
ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου ἀνέφερον εἰς αὐτὸν τὰ θαυ-
ματα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τότε τοὺς ἀπέστειλεν.² Ἐκεῖ
ὅμως, δὲν δημιουργεῖ καμμίαν δυσκολίαν, ἀλλ' ἀπλῶς
ἀφορμὴν πρὸς παρατήρησιν, ὅσα καὶ αὐτὰ τὸ γεγενῆς
φαιέρονται τὴν ζηλουτικὴν αὐτῶν διὰ τὸν Ἰησοῦν. Αὐ-
τὰ ἢ συνεχῶς εἶναι που συζητῶνται πολλὰ. Ποία εἶναι αὐ-
τῇ, λοιπόν, τὰ ὅσα εἶπεν «Σὺ εἶσαι ὁ Μεσσίας τοῦ πατρὸς
εἰς ὥραν πρόκειται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον, ἢ προ-
εἶναι νὰ περιμένωμεν ἄλλον;» Ἀπελθὼν ὁ Ἰωάννης τοῦ
ποῦ ἐγνώριζε προτοῦ νὰ ἀρχίσῃ τὴν θαυματουργικὴν του
δραστηριότητα, που ἐπιληροφορηθῇ τὴν θεοῦ τοῦ Ἰησοῦ
ιδιότητα ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, που το ἤκουσεν ἀπὸ τὸν
Πατέρα, που τὸν διεκήρυξεν ἀνώγει τοῦ λαοῦ, 407

1 Μαθ. 11, 1
2 Μαθ. 11, 2-3
3 Μαθ. 11, 18-19

τώρα στέλλει τοὺς μαθητάς του δάνα νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν
Κύριον, ἐάν εἶναι αὐτὸς ὁ Μεσσίας ἢ ἐάν δὲν εἶναι. Καὶ
ὅμως ἐάν δὲν ἐγνώριζες καλὰ ὅτι πραγματικὰ αὐτὸς
ἦτο ὁ Μεσσίας, πῶς θεωρεῖς ὅτι εἶσαι ἀξιόπιστος, ἀφοῦ
ἐξέφερες γνώμην δάνα πράγματα που δὲν ἤξερες. Διότι
ἐκεῖνος που θὰ δώσῃ μαρτυρίαν εἰς τοὺς ἄλλους, προ-
εἶναι ὁ ἴδιος νὰ εἶναι πρόσωπον ἀξιόπιστον. Μήπως οὐ δὲν
ἐλέγες ὅτι, «δὲν εἶμαι ἐγὼ ἄξιος νὰ λύσω οὔτε τὸ λαοῦ
τῶν ὑποδημάτων μου;»⁴ Μήπως οὐ δὲν ἐλέγες ὅτι, «δὲν τὸν
ἐγνώριζα ὅτι, εἶναι ὁ Μεσσίας; ἀλλ' ἐκεῖνος που με ἔστα-
λε νὰ βαπτίσω με ἀπὸ νερό, ἐκεῖνος μοῦ εἶπεν, εἰς
ὅπου θὰ ἴδῃς τὸ ἅγιον Πνεῦμα νὰ κατεβαίνει καὶ νὰ
μείνῃ ἐπ' αὐτοῦ, αὐτὸς εἶναι που βαπτίζει με Πνεῦμα
ἁγίον;»⁵ Δὲν εἶδες τὸ ἅγιον Πνεῦμα νὰ κατεβαίνει με
μορφὴν περιστερᾶς;⁶ Δὲν ἤκουσες τὴν φωνὴν τοῦ Πα-
τρὸς;⁷ Ὁ δὲν ἠμυόδιζες τὸν Ἰησοῦν νὰ βαπτισθῇ, ὅταν
ἐλέγες, «ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ σέ;»⁸ Μή-
πως δὲν ἐλέγες εἰς τοὺς μαθητάς σου, ὅτι, «ἐκεῖνος προ-
εἶναι νὰ ἀνέλθῃ ἐγὼ δὲ νὰ μ' ἐκρίνῃ;»⁹ Μήπως δὲν εἶ-
δασκες τὸν λαὸν ὅτι αὐτὸς θὰ τοὺς βαπτίσῃ με ἅγιον
Πνεῦμα καὶ με τὸ καθορτὸν καὶ πῦρ τῆς χάριτος;¹⁰ καὶ ὅ-
τι αὐτὸς εἶναι ὁ ἀνὴρ τοῦ Θεοῦ που σπένει τὴν ἁμαρτίαν
τοῦ κόσμου;»¹¹ Μήπως εἶσαι αὐτὰ δὲν τὰ διεκήρυξες πρὶν
ἀπὸ τὰ σημεῖα καὶ τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ. Πῶς λοιπόν
τώρα, που ἔγινε γνωστὸς εἰς ὅλους καὶ ἡ φήμη του ἐξη-
πλώθη παντοῦ καὶ ἀνεστήθησαν οἱ νεκροὶ καὶ οἱ δαίμο-
νες ἐξεδιωχθῆσαν καὶ τόσα πολλά καὶ μεγάλα θαυμα-
τα ἐγένοντο, ἀποστέλλεις καὶ ἐρωτᾷς νὰ μάθῃς ἀπὸ αὐτὸν
ἐάν εἶναι ἢ οὐκ ὁ Μεσσίας.

Γ Τί συνέβη λοιπόν. «Ὅλα ἐκεῖνα τὰ λόγια τοῦ Ἰω-
άννου ἦσαν ψεύτικα προσποιητὰ καὶ ἄδικοι, καὶ ποῖος
μυωμένος ἀνθρώπος θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῇ αὐ-
τὰ τὰ πράγματα, δὲν λέγων, θέθαια, διὰ τὸν Ἰωάννην,
που ἐσκίρτησεν ἐκ τὴν καλίστην τῆς μητρὸς του; καὶ τὸν

4 Λουκ. 8, 16.
5 Ἰωάν. 1, 26.
6 Μαθ. 3, 16.
7 Ἰωάν. 1, 33.
8 Μαθ. 3, 14.
9 Ἰωάν. 3, 30.
10 Μαθ. 3, 12.
11 Ἰωάν. 1, 29.
12 Μαθ. 3, 12.

διεκλήρυξε προτού να γεννηθή, που ήτο πολίτης τῆς ἐρήμου καὶ ἐξήσαν ὡς ἀγγελοὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀκρόμῃ ἦτο ἕνας κοινὸς ἀνθρώπος, ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς πολὺ περιφρονημένους, πάλιν δὲν θὰ εἶχεν ἀμφιβολίας διὰ τὸν Ἰησοῦν, ὕστερα ἀπὸ τόσας μαρτυρίας τόσοι τοῖς ἑαυτοῦ τοι δοκοῦν καὶ τῶν ἄλλων. Ὅθεν εἶναι φανερόν, ὅτι δὲν ἀπέστειλε τοὺς μαθητάς του πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐπεὶ δι' εἰχεν ὁ Ἰωὺς ἀμφιβολίας, οὔτε ἡρώτα ἐπεὶ δι' δὲν ἐγνώριζεν. Ὅστε πάλιν, ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι ἐγνώριζε μὲν πολὺ καλά τὴν Μεσσιανικὴν ἰδιότητα τοῦ Ἰησοῦ, ὁ ἄλλ' εἶχε γίνῃ περισσύτερον θελὼς τῶρα που εὐρίσκειτο εἰς τὴν φυλακὴν. Διότι δὲν ἠλπίζει, ὅτι θὰ ἀφίθῃ ἐλευθερὸς, οὔτε ἐάν τὸ ἠλπίζε, θὰ ἐπρόβλεπε ποτὲ τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ πού ἦτο ἔτοιμος νὰ ὑποστή πολλοὺς θανάτους. Διφορετικὰ, ἐάν δὲν εἶχε λάβῃ τὴν ἀποφασίν νὰ ὑποστή καὶ μαρτυρικὸν θάνατον, δὲν θὰ συμπεριφερότο μὲ τὴν γενναίότητά πρὸς ἕνα λαὸν ἀλόκληρον, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀποφασίσει νὰ φονεύῃ τοὺς προφῆτας. Ὅτε θὰ ἤλεγχε μὲ τὴν μεγάλην παρρησίαν τὸν σκληρὸν ἐκείνον τύραννον, σὺν νὰ ἦτο μικρὸ παιδί, μέσα εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἐάν, ὅμως, ἔγινε τῶρα πῶς θελὼς, ἔτι πῶς δὲν ἐντρέπετο τοὺς μαθητάς του πρὸς τοὺς ὁποῖους εἶχε τόσας μεγάλας μαρτυρίας δώσει περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου αὐτῶν ἡρώτα, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιοῖται ἄλλους. Ἄν καὶ ἤθελε καλὰ ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐφθόουν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐξήτουν νὰ εἶδον, κάποιον ἀφορμὴ ἐναντίον τοῦ. Ἐπίσης, κατὰ ποῖον λογικὴν δὲν ἐνοιοῦν ἐντροπὴν διὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου εἶχε κηρύξει ἐπαναστατικὰς, Ἐξ ἄλλου ἡ πλὴν τοιαύτη στάσις εἰς τί θὰ ἐβόησε, δὲ τὴν ἀπελευθερώσιν τοῦ, **408** Διότι δὲν εἶχε φιλακισθῇ διὰ τὸν Χριστόν, οὔτε ἐπεὶ δι' εἶχε διακηρύξει, τὴν δύναμιν του, ἀλλὰ διὰ τὸν ἔλεγχον πού ἠσκησεν εἰς τὸν τύραννον διὰ τὸν ἀνθρώπινον νόμον του. Κατὰ συνέπειαν, ἐάν συνέβαιεν αὐτὰ, θὰ ἡμποροῦσεν ὁ Ἰωάννης νὰ ἀποφύγῃ τὴν φήμην ἑνὸς ἀνητάου παιδιοῦ καὶ τὴν γνώμην, ὅτι, πρόκειται δι' ἕνα ἀνθρώπον καὶ νομῶν.

Ποῖαν σημασίαν ἔχει λοιπόν, ἡ ἐνέργεια αὐτῇ τοῦ Ἰωάννου. Διότι ἀπὸ τὰ λεγόμενα παραπάνω ἐγένετο αὐτῷ τὸ ἡλίπτον, ὅτι δὲν ταράσσει πρὸς τὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἰωάννου νὰ ἔχῃ παρομοίας ἀμφιβολίας, ἀλλὰ, οὔτε καὶ ἐνός

πολὺ ἀνῆτος καὶ ἀμυαλὸς ἀνθρώπος, ἡμποροῦσε νὰ κἀνῃ τὸ ἴδιον. Ὡστε πρέπει εἰς τὴν συνέχειαν νὰ δώσωμεν ἀπάντησιν.

Διότι, λοιπόν, ἐστὶν διὰ νὰ ἐρωτήσῃ, Ὡς γνωστὸν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου ἀπεμακρυνόντο ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ αὐτὸ εἶναι φανερόν ἀπὸ πολλὰς ἀπόφεις. Ἐπίσης, ἐβλεπόν τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, μὲ φθόνον. Ἀποδοκίμαζον ἐκεῖνα τὰ ὅσα ἔλεγον εἰς τὸν Ἰωάννην διὰ τὸν Ἰησοῦν. «Ἐκεῖνος» λέγουσι, ἐπὶ ἦτο μαζί σου πέραν ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην. **Β** διὰ τὸν ὁποῖον σὺ ἐδωκας μαρτυρίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, κόνταξ ἐκεῖνος τῶρα θαπτεῖται, καὶ ὅλοι πηγαίνουν εἰς αὐτόν» **13** Καὶ πάλιν «Ἐγὼ οὐκ ἔχω μετὰ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν Ἰουδαίων διὰ τὸν καθαιρέσει, που ἐδίδε το θάνατον» **14** Ἀλλὰ καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐπλησίασαν καὶ τὸν ἡρώτησαν «Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολὺ, οὐδὲ μαθηταὶ σου δὲν νηστεύουσι.» **15** Δὲν ἐννοοῦσαν, θέβαια, ἀκόμῃ ποῖος ἦτο ὁ Χριστὸς ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰησοῦν τοὺς ἐθαύρωνσαν ἕνα ἀπλὸν ἀνθρώπον, ἐνῶ τοὺς Ἰωάννην τὸν ἐπιστεῖναν σὰν κατὰ δυνάμειον ἀπὸ ἀνθρώπων κοινόν καὶ ἐλυποῦντο ὑπερφυσικὰ πού ἐβλεπον τὸν Κύριον νὰ ἔχῃ ἀτήρησιν εἰς τὸν λαόν, τὸν δὲ Ἰωάννην, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Ἰωὺς, νὰ τελευτῇ πλεον τῆς δράσιν τοῦ. Καὶ τὸ γεγονός αὐτοῦ τοὺς ἡμιπόδισε νὰ ἔλθουν κοντὰ εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἐπεὶ δι' ἡ ζήλοισιν τοὺς ἐφφασσε μὲ τὸν τὸν ὁρῶν πρὸς αὐτόν.

Γ Καὶ ὅσον καιρὸν θεβαίει, ὁ Ἰωάννης ἦτο μαζί τῶν τοὺς προέτρεπε καὶ τοὺς ἐβίβασκεν, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲ ἡμποροῦσε νὰ τοὺς πείσῃ. Ἐπεὶ δι' ὅμως ἐβλεπεν, ὅτι πλησιάζει ὁ θάνατός του, δεικνύει μεγαλύτερον ἐνθ' ἀφ' ἑαυτοῦ, διότι τὸν κατεῖχεν ὁ φόβος μήπως ἀφῆσθαι ὅπισθεν τοῦ ἀντιλήμιν μὲ πονηρὸν περιεχόμενον καὶ ἔτσι παραμένουν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀποκαρμμένον ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ὁ Ἰωὺς θεβαίει, ἐφροντίζε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς γενικῶς τοὺς ἰδικούς του μαθητάς καὶ ἀπαύδους πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐπεὶ δι', ὅμως, δὲν τοὺς ἐπειθε, τῶρα που ἀποθνήσκει, τὸ κάνει μὲ μεγαλ. τέραι προθυμίας. Διότι, ἐπὶ ἔλεγεν πηγαίνετε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διότι εἰ καὶ ἀνώτερός μου δὲν θὰ τοὺς ἔπειθε νὰ τὸ πράξουν,

13. Ἰωάν. 3, 26.

14. Ἰωάν. 3, 26.

15. Ματθ. 9, 14.

ἐπειδὴ δυσκολεῖται θὰ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ κοντά του. **Δ** Ἀντίθετα θὰ ἐσχημάτιζαν τὴν γνώμην ἐπὶ τὸ λέγει αὐτὸ ἀπὸ μετὰφορᾶς καὶ διὰ αὐτὸ θὰ ἔμεινον περισσότερο προσκολλημένοι εἰς αὐτόν Ἑάν, πάλιν δὲν ἔλεγε τίποτε τότε τίποτε ἐπὶ πλέον δὲν θὰ ἐγίνετο.

Πι κάμε λοιπόν, Περιμένει νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τοὺς ἰδίους δι. ὁ Ἰησοῦς θαυματοεργεῖ. Καὶ οὕτε τώρα τοὺς προτρέπε, πρὸς τὸν Κύριον, οὕτε τοὺς ἀποστέλλει. ὁμοῦ, ἀλλὰ μόνον θύο, τοὺς ὁποῦς θὰ ἤξερε πιθανόν ὅτι τοῦ ἦσαν οἱ μᾶλλον προσηλωμένοι, ὥστε ἡ ἐρώτησις νὰ μὴ κινήσῃ ὑποψίας καὶ νὰ μάθουν ἀπὸ τὰ γεγονότα τὴν διαφορὰν ποὺ ὑπῆρχε μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ ἰδίου. Καὶ τοὺς λέγει Πηγαίνετε καὶ ἐρωτήσατε. «Σὺ εἶσαι ὁ Μεσσίας τοῦ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν πρόκειται νὰ ἐλθῇ εἰς τὸν κόσμον, ἢ πρέπει νὰ περιμένωμεν ἄλλω», **Ε** Ὁ Χριστός, πάλιν, ἐπεὶ δὴ ἐγνωρίζε τὴν σκέψιν τοῦ ὠάννου, δὲν τοὺς ἀπῆντησεν ἐγὼ εἰμὶ ἐν καὶ ἦτο φυσικὸς αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν νὰ δοσῇ ἀλλὰ τοὺς ἀφῆκε νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ τὰ πράγματα. Διότι ὁ εὐαγγελίστης λέγει, δι. ὅταν οἱ μαθηταὶ τοῦ ὠάννου ἐπήγαγον εἰς τὸν Ἰησοῦν, τότε ὁ Κύριος ἐθεράπευσε πολλοὺς. **ΔΟΘ** καὶ ὅμως τὴν φωνὴν νὰ κἀνθῇ δι. τὸν ἠρώτησαν οὐ εἶσαι ὁ Μεσσίας, καὶ μὴ ὅμως καμμίαν ἀπάντησιν εἰς αὐτό, ἀλλὰ ὡς ὡς νὰ θεραπεύσῃ τοὺς πάσχοντας ἐάν δὲν ἦθελε νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ εἶπα ἐγὼ. Διότι τὴν ἀπόδειξιν ποὺ πηγαίνει ἀπὸ τὰ πράγματα τὴν ἐθεωροῦν περισσότερο πεντικὴν ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν τῶν λόγων καὶ δὲν τοὺς ἐκίνε καμμίαν ὑποψίαν. Ἐπειδὴ λοιπόν ἐγνώριζεν ὡς Θεὸς τὴν σκέψιν μετὰ τὴν ὅπουσαν τοὺς ἔστε λει. ὁ Ἰωάννης ὡς ὡς ἐθεράπευσε τῶν φλοῦς χωλοῦς καὶ πολλοὺς ἄλλους δι. διὰ νὰ διδάξῃ τὸν Ἰωάννην, (διότι πῶς νὰ διδάξῃ τὸν πιστόν) ἀλλὰ αὐτοὺς ποὺ εἶχαν ἀμαρτωλοὺς. **Β** Μετὰ τὴν θεραπείαν τοὺς λέγει. Πηγαίνετε καὶ δηγηθῆτε εἰς τὸν Ἰωάννην ἐκεῖνα ποὺ ἀκούετε καὶ βλέπετε. Τῶν φλοῦ ἀποκοτῶν τὸ φῶς ταὶ καὶ χωλοὶ περιπατοῦν ἐλεύθεροι λεπτοὶ καθαρῶνται ἀπὸ τὴν λεπρὰν καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, μετὰ ἀνασταίνονται καὶ πτωχοὶ καὶ ἄσχημο ἀκούουσιν τὸ χαριῶδες ἀγγελίαν τῆς οὐρανίου βασιλείας. **Κ** Καὶ προσέθεσεν. Ἡοὶ μακάριοι εἶναι ἐκεῖ.

16 Πρὸς Λουκ 7 21

17 Ματθ 11 4-5

νος ποὺ δὲν θὰ σκανδαλισθῇ με ἐμέ» **Ι** καὶ τοὺς ἀπέδειξε, ἐπὶ ὅτι ἐγνώριζε καλὰ τὰς ἀποκρύφους σκέψεις τῶν Ἑάν ὅμως τοὺς ἔλεγε, ἐγὼ εἰμὶ ὁ Μεσσίας αὐτῇ ἡ ἀπάντησις καὶ θὰ τοὺς ἐσκανδαλίζεν ὅπως εἶπα παραπάνω, καὶ θὰ ἐσκέπτοντο. ἔστω καὶ ἐν δὲν θὰ τὸ ἔλεγε ἐκεῖνο τοῦ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἔλεγαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. «Σὺ τίθεσς μαρτυρίαν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.» **Ε** Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὁ Ἰωάννης δὲν τοὺς λέγει τίποτε, ἀλλὰ τοὺς ἀφῆκε, νὰ διδαχθοῦν τὰ πάντα ἀπὸ τὰ θαύματα καὶ ἀπαλάσσεσθαι τὴν διδασκαλίαν ἀπὸ κάθε ὑποψίας καὶ τὴν καθυστάθ. περισσότερο σαφῇ. Ἐπίσης, δι. αὐτὸ καὶ τοὺς ἠλεγε χωρὶς νὰ τὸ ἀντικληθοῦν οἱ ἄλλοι. Ἐπεὶ δὴ, δηλαδὴ ἐσκανδαλίζοντο διὰ τὴν δατὴν δρᾶσιν τοῦ Ἰησοῦ τοὺς ἀπεκαλύψε το παθος τῶν αὐτῶ καὶ τὴν ἀποκαλύψιν αὐτῶν τὴν ἀφῆκεν εἰς τὴν συνειδήσιν αὐτῶν, χωρὶς νὰ κἀνθῃ καὶ ἄλλων γνώσῃν τοῦ ἐλέγχου αὐτοῦ παρὰ μόνον ἐκεῖνο τοὺς δι. τοὺς ποὺ ἐγνώριζαν αὐτό, καὶ μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν τοὺς προσεῖλκυσε περισσότερο δι. τὸν ἔπειν. «καὶ μακάριοι εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲν θὰ σκανδαλισθῇ με ἐμέ» δι. ὅτι ἔλεγε αὐτὰς ὑπομνησσομένους αὐτοὺς.

Διὰ τὸ μὴ ἀναπτύσσω ὅμως μόνον τὴν ἰδικὴν καὶ ἀποψιν, ὡς ἀναφέρω καὶ τὰς γνώμους τῶν ἄλλων. **Δ** καὶ ἔτσι μετὰ τὴν παραθεσιν ὅλων τῶν ἀποφαι νὰ σὺς παρουσιάσω πὸ σαφῇ τὴν ἀλήθειαν. **Δ** αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ ἐκθέσω καὶ αὐτά. Πι λέγουσιν λοιπόν, μετὰ καὶ. «Ὅτι ἡ αἰτία τῆς ἀποστολῆς τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὸν Ἰωάννην δὲν εἶναι αὐτῇ ποὺ σὺς ἀνέπτυξαι ἐγὼ, ἀλλὰ τὸ γεγονός δι. ὁ Ἰωάννης δὲν ἐγνώριζε τὸν Ἰησοῦν, ἡ ἀγνοία τοῦ ὅμως αὐτῇ δὲν ἦτο ἀποκλήρωσις. **Η** ἔξερε, θεοῦ, δι. αὐτὸς ἦτο ὁ Χριστός, δὲν ἐγνώριζεν ὅμως, δι. ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. **Δ** αὐτὸ καὶ ἠρώτησεν. «Σὺ εἶσαι ὁ Μεσσίας ποὺ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν πρόκειται νὰ ἐλθῇ», δηλαδὴ αὐτὸς ποὺ πρόκειται νὰ κατεβῇ εἰς τὸν Ἄδην.

Ἡ ἀποψὶς αὐτῇ δὲν σηρίζεται, λογικῶς δεδομένου δι. ὁ Ἰωάννης τὸ ἐγνώριζε καὶ αὐτὸ Πραγματικῶς αὐτὸ ἐκῆρσε πρὶν ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν ἔδωσε πρῶτη. **Ν** καὶ, λέγει, «ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ ποὺ σῶσιν τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου.» **Σ** Τὰ ἀνομασεν. «ἀνὸν» διὰ νὰ δείξῃ δι. θὰ ἐθανατώνετο ἐπὶ τοῦ σταυ.

18 Ματθ 11, 6

19 Ἰωάν 8, 13.

ροῦ. Καὶ ὅταν εἶπεν, «καὶ σηκώνει τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου», τὸ ἴδιον ἀκριβῶς ἐδήλωσεν. Διότι, πραγματικά, δὲν τὸ ἔκανε διαφορετικὰ αὐτὸ, παρὰ διὰ τοῦ σταυροῦ. «Ὅπως τὸ εἶπε καὶ ὁ Παῦλος: «Καὶ τὸ εἰς θάνατον μας χρεωστικὸν γραμμάτων τὸ ἐσῆκωσεν ἀπὸ τὸ μέσον καὶ τὸ ἐκάρφωσεν εἰς τὸν σταυρόν».²⁰ Ἐπίσης, καὶ τὸ ὅτι εἶπεν ὅτι, «θὰ σὰς βαπτίσῃ με ἅγιον Πνεῦμα»²¹ ἀποτελεῖ γνώρισμα ἀνθρώπου ποὺ ἐπροφύτασε τὰ ὅσα θὰ συμβοῦν μετὰ τὴν ἀνάστασιν του.

Ναί, ἀντιλέγουσιν μερικοὶ, εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐγνώριζεν ὁ Ἰωάννης ὅτι θὰ ἀναστήθῃ καὶ ὅτι θὰ χρηρηγίῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὁ Ἰησοῦς, **Α 10** ἀλλὰ δὲν ἤξερε τίποτε διὰ τὴν σταύρωσίν του. Κατὰ ποίαν λογικὴν, ὅμως, ἐπρόκειτο νὰ ἀναστηθῇ ἐκεῖνος ποὺ δὲν θὰ ὀφίστατο τὸ πάθος, ποὺ δὲν θὰ ἐσταυροῦτο; Καὶ πῶς ὁ Ἰωάννης ἦτο ἀνώτερος ἀπὸ προφήτην, ὅταν δὲν ἐγνώριζεν οὔτε ἐκεῖνα ποὺ ἤξεραν ὅλοι οἱ προφῆται; Διότι τὸ ὅτι ὁ Ἰωάννης ἦτο ἀνώτερος ἀπὸ προφήτην τὸ ἐθελοῖσεν ὁ ἴδιος ὁ Χριστός,²² τὸ διὸ δὲ οἱ προφῆται ἐγνώριζαν τὸ πάθος, εἶναι, νομίζω, αὐταπόδεικτον. Πραγματικά, ὁ Ἡσαΐας λέγει: «Σὺν πρόσβοντι ὠδηγήθῃ εἰς τὴν σφαγὴν καὶ οὐκ ἄμυνος δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα του ἐναντὶν ἐκείνῳ ποὺ τὸν κοιρεῖται».²³ Καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν προφητείαν αὐτὴν λέγει: «Θὰ εἶναι ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἀναστηθῇ διὰ νὰ κατεστῇ τὰ ἔθνη. Εἰς τὸ δυνάμι του θὰ κρεμασθῇ ἡ ἐλιθὶς τῶν λαῶν».²⁴ Εἰς τὴν συνέχειαν ἡμιλεῖ διὰ τὸ πάθος καὶ τὴν δόξαν ποὺ θὰ λάβῃ ἀπὸ αὐτοῦ καὶ λέγει: **Β** «Καὶ ἡ θανάτωσις θὰ τοῦ δώσῃ τιμὴν».²⁵ «Ὅχι μόνον τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου πρόλεγεν ὁ Ἡσαΐας, ἀλλὰ προεῖκε καὶ με τοίους μαζὶ θὰ σταυρωθῇ. Διότι λέγει: «Ἦναι συγκυριασμένη μετὰ τὸν ἀντίμου».²⁶ Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι δὲν θὰ ἀπολογηθῇ: «Αὐτός», λέγει «δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ».²⁷ Ἐπίσης ὅτι θὰ καταδικασθῇ ἀδίκως. Διότι λέγει: «Ὅταν

ὑπέβαλε τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἰς ταπεινώσιν. τοῦ ἡγηθήσαν δικαίαν κρίσιν καὶ κατεπάτησαν τὸ δίκαιόν του».²⁸ Ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν Ἡσαΐαν ὁ Δαυὶδ λέγει τὸ ἴδιον καὶ περιγράφει καὶ τὸ δικαστήριον ποὺ θὰ τὸν ἐδικάζεν. «Διατί», λέγει, «ἐκυριεύθησιν ἀπὸ μανίαν καὶ ἐξαγρίωσιν ἔθνη καὶ διατί λαοὶ ἐμνημονεύθησιν σχέδια ποὺ θὰ ἀποτύχουν καὶ θὰ ἀπαδειχθῶν μάταια; Ἐστάθησαν ὁ ἑνὸς κοντὰ εἰς τὸν ἄλλον ὅλοι μαζὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἀρχόντες με ἐχθρικός διαθέσεις κατὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ καὶ ἐναντίον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἔχρισεν καὶ τὸν ἐγκατέστησεν αἰώνιον βασιλέα, ἀρχιερέα καὶ προφήτην».²⁹ Εἰς ἄλλο σημεῖον ἐπίσης ἀναφέρει καὶ τὸν σταυρικὸν θάνατον, ὁμιλῶν ὡς ἐξῆς: **Γ** «ἐτίρυσαν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μου».³⁰ Ἀκόμη προσθετεῖ με καθελεπταμείρειαν καὶ ὅσα ἔκοναν εἰς θάνατον τοῦ οἱ στρατιῶται. Διότι λέγει: «Ἐμοίρασαν τὰ ἐνδύματά μου μετὰ τῶν καὶ διὰ τὸν ἱματισμὸν μου ἔρριξαν κληρὸν».³¹ Ἄλλου πάλιν λέγει ὅτι τοῦ ἔδωσαν καὶ ὄξος νὰ πῇ: «Μοῦ ἔδωσαν», λέγει, «γαλὴν διὰ φαγητὸν καὶ ὅταν ἐδίψασα με ἐπότισαν ὄξος».³²

Ἀφοῦ, λοιπόν, οἱ προφῆται πρὶν ἀπὸ τόσα πολλὰ χρόνια κάνουν λόγον διὰ τὸ δικαστήριον, τὴν καταδίκην, τοὺς σταυρωθέντας μαζὶ τοῦ ληστής, τὴν διανομὴν τῶν ἐνδυμάτων, τὸν κληρὸν ποὺ ἔρριξαν δι' αὐτὰ καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα σκόμπη, ποὺ δὲν χρειάζεται νὰ τὰ ἀναφέρω ὅλα τώρα διὰ νὰ μὴ γίνῃ μακρὸς ὁ λόγος, **Δ** πῶς ὁ Ἰωάννης, ποὺ ἦτο ἀνώτερος ἀπὸ ὅλους αὐτούς, δὲν θὰ τὰ ἐγνώριζεν ὅλα αὐτά; Καὶ πῶς ἡμπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ μίαν παρομοίαν ἀποφῆν; Καὶ διὰ ποῖον λόγον δὲν εἶπεν: Σὺ εἶσαι ποὺ ἔρχεσαι εἰς τὸν Ἄδην; ἀλλὰ εἶπεν ἀπλῶς: «ὁ ἐρχόμενος»; Βέβαια, αὐτὸ εἶναι περισσότερον γελοῖον ἀπὸ τὴν προσηγορευμένην γνώμην. Λέγουν, δηλαδή, ὅτι δι' αὐτὰ τὰ εἶπεν αὐτὸς ὁ Ἰωάννης, διὰ νὰ κηρύξῃ καὶ εἰς τοὺς νεκρούς, ὅταν θὰ ἐπήγανεν ἐκεῖ. Πρὸς τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν γνώμην αὐτὴν ταιριάζει νὰ ἀπονηθώμεν: «Ἀδελφοί, νὰ μὴ συμπεριφέρεσθε σάν νὰ εἴσθε παιδιὰ εἰς τὸ μαυλὸ, ἀλλὰ νὰ γίνεσθε μόνον

20. Κόλ. 2, 14.

21. Ματθ. 8, 11.

22. Παλ. Δαν. 7, 28.

23. Ἠσ. 53, 7.

24. Ἠσ. 11, 10.

25. Ἠσ. 11, 10.

26. Ἠσ. 53, 12.

27. Ἠσ. 53, 7.

28. Ψαλμ. 53, 8.

29. Ψαλμ. 2, 1-2.

30. Ψαλμ. 21, 17.

31. Ψαλμ. 21, 18.

32. Ψαλμ. 68, 22.

ὡς πρὸς τὴν κακίαν ἀπονήρευτοι καὶ ἀθέοι σὺν νῆπαι·²³ Διότι ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι ἡ περίοδος τῆς μετανοίας, ἐνῶ μετὰ τὸν θάνατον ἀκολουθεῖ ἡ κρίσις καὶ ἡ κολασίς. «Διότι ποῖος», λέγει, «θα μετανοήσῃ εἰς τὸν Ἀδὴν;»²⁴ Ἐ Τότε, πῶς συνετρίβησαν, ἐρωτᾷ κάποιος, αἱ χαῖραι καὶ πύλαι καὶ ἔσπασαν οἱ σιδερένιοι μοχλοί;²⁵ Μὲ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, διότι τότε διὰ πρώτην φοράν ἐφάνη τὸ σῶμα ἀθάνατον τοῦ διέλυσε τὴν κυριαρχίαν τοῦ θανάτου. Ἐξ ὅλλου ἀπὸ τὸ ἐξῆς ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ δύναμις τοῦ θανάτου κατηργήθη, ἀπὸ τοῦ ὅτι, δηλαδή, τὰ ἀμαρτήματα ἐκείνων ποὺ ἀπέθανον πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶχαν συγχωρηθῇ. **■ ■ ■** Διότι ἐάν δὲν συνέβαινε αὐτό, ἀλλ' εἶχεν ἀπαλλάξει ὅλους τοὺς προαποθανόντας ἀπὸ τὴν κολάσιν, τότε διατὶ λέγει «θα εἶναι περισσότεροι ἐπικηρὸς ἢ τιμωρία δι' ἐκείνους ποὺ ἐξῆσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως; Οἱ λόγοι αὗτοι ἐλέχθησαν διὰ νὰ δείξουν ὅτι θὰ τιμωρηθῶν καὶ ἐκεῖνοι, ὀλιγώτερον θέσθαι, ἀλλὰ ἐπωδύνηται θὰ τιμωρηθῶν, ἂν καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν ἐτιμωρήθῃσαν σκληρὰ, χωρὶς ἢ τιμωρία αὐτῇ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ τελείως ἀπὸ τὴν περαιτέρω κολάσιν. Ἐάν, ὅμως, θὰ τιμωρήσῃ καὶ αὐτοὺς, πολὺ περισσότερον θὰ τιμωρηθῶν δῶν τιποτέ δὲν ἔπαθον ἐδῶ εἰς τὴν γῆν.

Τί λοιπόν; Ἠδικήθησαν, τότε, ὅσοι ἐξῆσαν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου; Καθόλου, θέσθαι διότι εἶχαν τὴν δυνατότητα καὶ τότε νὰ σωθῶν, χωρὶς νὰ ὁμολογήσουν πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν, δεδομένου ὅτι δὲν τοὺς ἐζητεῖτο ἡ πίστις αὐτῇ, ἀλλὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων **B** καὶ νὰ γνωρίσουν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Διότι λέγει «Κύριος ὁ Θεός σου εἶναι ἓνας».²⁶ Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐθαυμάζοντο καὶ οἱ Μασκαδαῖοι,²⁷ ἐπειδὴ ἔπαθον ὅτι ἔπαθον διὰ νὰ διαφυλάξουν τὸν Νόμον τοῦ Κυρίου.

23. 4' Κορινθ. 14, 20.

24. Ψαλμ. 6, 6.

25. Πρὸλ. Ψαλμ. 106, 18.

26. Λευ. 3, 4.

27. Μασκαδαῖοι: Ἦτοι ὀνομάζεται οἰκογένεια καταγεγραμμένη ἀπὸ τὴν ψαλμὸν τοῦ Ἰούδα, γνωστὴ διὰ τοῦς ἀγῶνας τῆς διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Παλαιστίνης ἀπὸ τοῦς Φαραῶν τῆς Συρίας. Ἡ ἱστορία αὐτῶν περιγράφεται εἰς τὴν Α' καὶ Β' Μασκαδαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ Χριστός, ὅμως, ἐν προκειμένῳ ἀναφέρεται εἰς τὴν Α' Μασκαδαίων, ἡ ὁποία δὲν συγκαταλέγεται εἰς τὰ κανονικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἐπίσης, οἱ Τρεῖς Παῖδες καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀπὸ τοῦς Ἰουδαίους ἐδείξαν ἄριστον τρόπον ζωῆς καὶ συνεμωρβήσαν πρὸς ὅτι τοὺς καθώριζεν ἡ τότε θερησκευτικὴ των γυνώσις, χωρὶς νὰ τοὺς ζητηθῇ τίποτε περισσότερον. Τότε μὲν ἦτο ἀρκετὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τὸ νὰ γνωρίζῃ κατεῖς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ὅπως εἶπα καὶ παραπάνω. Τώρα, ὅμως, δὲν εἶναι ἀρκετὸν πλέον αὐτό, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζῃ καὶ τὸν Χριστόν. Δι' αὐτὸ καὶ ἔλεγεν Ἐάν δὲν εἶχα ἔλθῃ καὶ δὲν τοὺς εἶχα ὁμιλήσει, δὲν θὰ εἶχον ἀμαρτίαν διὰ τὴν ἀπιστίαν ποὺ ἐδείξαν εἰς ἐμέ. Τώρα, ὅμως, δὲν ἔχουν πρόσφασιν, ἡ ὁποία νὰ δικαιολογῇ τὴν ἀμαρτίαν των.²⁸ **C** Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ἐν γένει συμπεριφορὰν μας. Τότε ὁ φόνος καταδίκαιζε τὸν φονέα, τώρα ὅμως τὸν καταδικάζει καὶ ἡ ὀργή. Ἐπίσης, τότε ἡ μοιχεία καὶ ἡ συνεύρεσις μετ' ἐξένην γυναῖκα συνεπήγατο τιμωρίαν, ἐνῶ τώρα τιμωρεῖται καὶ τὸ ἀκόλαστον ὁλέμμα. Διότι ὅπως ἡ γυνώσις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεπέραστος, ἔτσι καὶ ἡ ζωὴ μας πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος. Ὡστε οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὸν Ἀδὴν δὲν ἐχρησιάζοντο καθόλου κανένα πρόσδρομον τοῦ Χριστοῦ. Ἐξ ὅλλου, ἐάν ἐπρόκειτο νὰ σωθῶνται οἱ ἀπίστοι, ἀφοῦ πιστεύουσιν μετὰ θάνατον εἰς τὸν Χριστόν, ἀσφαλῶς κανεῖς δὲν θὰ ἐκολάζετο, διότι ὅλοι θὰ μετανοήσουν τότε καὶ θὰ προσκυνήσουν τὸν Κύριον. Καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, ἀκούσε τὸν Παῦλον ποὺ λέγει: «Κάθε γλῶσσα νὰ ὁμολογῇ δυνατὰ καὶ καθαρὰ καὶ κάθε γόνυ νὰ καμψθῇ λατρευτικὰ διὰ τὸν Χριστόν, καὶ οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὄντα ποὺ εἶναι εἰς τὰ καταχθόνια».²⁹ **D** καὶ δι: «Τελευταῖος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐχθροὺς καταργεῖται ὁ θάνατος».³⁰ Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν ἐκείνην δὲν πηγάζει κανένα ὄφελος, διότι δὲν προέρχεται ἀπὸ εὐγνώμονα διάθεσιν, ἀλλὰ, θὰ ἡμπορούσε νὰ εἴπῃ κανεῖς, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάγκης πλέον.

Κατὰ συνέπειαν, ὅς μὴ εἰσηγοῦμεθα παρομοίαις ἀντιλήψεως γραφθεῖς καὶ μύθους Ἰουδαίους. Διότι ἀκούσε τί λέγει σχετικῶς ὁ Παῦλος: «Διότι ὅσοι ἠμάρτησαν, χωρὶς νὰ ἔχουν λάθει νόμον γραπτόν, αὐτοὶ θὰ καταδικασθῶν εἰς ἀπώλειαν χωρὶς νὰ ἔχουν κατηγοροῦν τὸν

28. Ἰωάν. 15, 22.

29. Φιλιπ. 2, 11.10.

40. Α' Κορινθ. 15, 26.

νόμον τούτων». ⁴¹ Αὐτὰ τὰ λέγει δι' ὅσους ἔζησαν προποῦ νὰ βοηθῇ ὁ νόμος. «Καὶ ὅσοι ἡμάρτησαν, ἐνῶ εἶχε δοθῇ εἰς αὐτοὺς ὁ γραπτός νόμος, αὐτοὶ θὰ κριθοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τούτου». ⁴² ἀναπερσόμενος εἰς ὅσους ἔζησαν μετὰ τὸν Μωϋσῆ, ἔ. Ἐπίσης: «Ἀποκαλύπτεται ὁργὴ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐναντίον κάθε ἀσεβοῦς προσβολῆς κατὰ τοῦ θελοῦ μεγαλείου καὶ ἐναντίον κάθε παραβάσεως τοῦ ἠθικοῦ νόμου του». ⁴³ Καί: «Θυμὸς καὶ ὀργή, θλίψις καὶ στενωχὸς θὰ ἐπιπέσῃ εἰς κάθε ἀνθρώπον, ποῦ ἐπιμένει νὰ ἐργάζεται τὸ κακόν, τὸσον εἰς τὸν Ἰουδαῖον κατὰ πρῶτον λόγον, ὅσον καὶ εἰς τὸν εἰδωλόατρόν». ⁴⁴

Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ εἰδωλόατροι ἔπαθον μεγάλα κακὰ ἐδῶ, καὶ αὐτὸ τὸ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἐκτὸς τῆς θρησκείας μας ἱστορία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδική μας Γραφή. Διότι ποῖος ἔμπορεῖ νὰ διηγῇ τὰς τραγωδίας τῶν Βαβυλωνίων ἢ τῶν Αἰγυπτίων; ⁴⁵ Διὰ τὸ ὅτι, ὅμως, καὶ ἐκεῖνοι, ποῦ πρὸ τῆς ἐνσάρκου παρουσίας τοῦ δὲν ἐγνώρισαν τὸν Χριστόν, ἀλλ' ἤρπασαν τὴν εἰδωλολατρείαν, προσεκύνησαν μόνον τὸν Θεόν καὶ ἔδειξαν ἀριστον τρόπον ζωῆς, θὰ ἀπαλαύσουν ἕλα τὰ ἀγαθὰ, ἄκουσε τί λέγει: «Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνῃ θὰ ἀποδοθῇ εἰς καθέναν ποῦ ἐργάζεται τὸ ἀγαθόν, εἰς τὸν Ἰουδαῖον πρῶτον καὶ εἰς τὸν εἰδωλόατρόν». Ἐλληνιστῶν. ⁴⁶ Βλέπετε ὅτι αὐτοὶ θὰ ἀμειψθῶν μὲ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ὅτι ὅσοι συμπεριεφέρθησαν διαφορετικὰ θὰ ὑποστοῦν κολάσεις καὶ τιμωρίας;

Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι, λοιπόν, ποῦ δὲν πιστεύουν εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς γέννης; Ἀφοῦ καὶ ὅσοι πιστεύουν εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ, ποῦ δὲν ἤκουσαν ὅπως τὸ δνομα τῆς γέννης, ὅτε κενὸς λόγον διὰ τὴν ἀνάστασιν, β. ἂν καὶ ἐτιμωρήθουν ἐδῶ, θὰ τιμωρηθῶν καὶ ἐκεῖ, πᾶσον περισσότερο θὰ τιμωρηθῶν ἡμεῖς ποῦ ἐτρέφημεν μὲ τὸσον σπουδαίαν διδασκαλίαν εὐσεβείας;

Καὶ πῶς δικαιολογεῖται, ἐρῶν κάποιος, νὰ ριφθῶν εἰς τὴν γέννησιν ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἤκουσαν τίποτε διὰ τὴν γέννησιν; Διότι θὰ εἰποῦν, ὅτι ἐάν μᾶς εἶχες ἀπειλήσει μὲ τὴν γέννησιν, θὰ ἐφοβούμεθα περισσότερον καὶ θὰ εἴ-

41. Ρωμ. 2, 12.

42. Ρωμ. 2, 12.

43. Ρωμ. 1, 18.

44. Ρωμ. 2, 8-9.

45. Ρωμ. 2, 10.

μεθα πὺ σάφρονες εἰς τὴν ζωὴν μας. Πολύ, θέβαια. Διότι πᾶς ὄχι. ⁴⁷ Ὅπως ζῶμεν καὶ ἡμεῖς σήμερα, ποῦ καθημερινὰ ἀκούομεν τοὺς λόγους διὰ τὴν γέννησιν, χωρὶς καθόλου νὰ τοὺς προσέχωμεν. Πέραν αὐτῶν καὶ τὸ ἀκόλουθον ἔμπορεῖ νὰ ἀναφέρῃ κανεὶς ὅτι, δηλαδὴ, ὅποιος δὲν συγκρατεῖται ἀπὸ τὰς ἀμέσους τιμωρίας, πολὺ περισσότερον δὲν θὰ συγκρατηθῇ ἀπὸ τὰς τιμωρίας τῆς γέννης. Διότι τοὺς ἀνθρώπους ποῦ τοὺς κυβερνοῦν τὰ ἐνστικτὰ καὶ δὲν ἔχουν καμμίαν πνευματικότητα σάφρονιζον συνήθως τὰ χειροπιαστά πράγματα καὶ ἐκεῖνα ποῦ συμβαίνειν ἀμέσως, παρὰ ἐκεῖνα ποῦ θὰ λάθουν χώρην ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια.

Ὁ Καὶ, ἀλλὰ ἡμᾶς μᾶς ἠπειλῆσε μεγαλύτερος φόθος καὶ κατὰ τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐκεῖνοι ἔχουν ἀδικηθῇ. Καθόλου, θέβαια. Διότι δὲν ἔχομεν τοὺς ἰδίους ἀγῶνας νὰ ἐπιτελέσωμεν ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ οἱ ἰδιοὶ μας εἶναι πολὺ μεγαλύτεροι. Καὶ εἶναι φυσικόν, ἐκεῖνοι ποῦ ἐπιφορτίσθησαν μὲ μεγαλύτερους κόπους, νὰ χρειάζωνται καὶ μεγαλύτεραν βοήθειαν. Δὲν ἦτο, θέβαια, μικρὰ βοήθεια τὸ ὅτι ἠρέξθῃ ὁ φόθος. Ἐάν, λοιπόν, εὐρισκόμεθα ἡμεῖς εἰς πλεονεκτικὴν θέσιν ἐπειδὴ γνωρίζομεν τὰ μέλλοντα, πλεονεκτοῦν καὶ ἐκεῖνοι ἐκῆντι ἡμῶν, ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἀμέσως ἐτιμωροῦντο σκληρὰ διὰ τὰς παρανομίας των.

Ἐκτὸς αὐτῶν, καὶ κάποιον βλῆν ἀντίρρησην προσέβλουν πολλοὶ ἄνθρωποι. Ποῦ εἶναι, λέγουν, ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, ὅθιαν κάποιος ἁμαρτάνῃ εἰς τὴν γῆν καὶ τιμωρήται καὶ ἐδῶ καὶ εἰς τὸν οὐρανόν; Θέλετε, λοιπόν, νὰ σὰς ὑπενθυμίσω τοὺς ἰδικούς σας λόγους, ὥστε νὰ παύσετε πλέον νὰ μᾶς ἐνοχλεῖτε καὶ μόνοι σας νὰ βῶσετε τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας σας; Ἐγὼ ἤκουσα πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς, ποῦ ἐπληροφόρηθησαν ὅτι κάποιος φονεὺς κατεδικάσθη εἰς θάνατον ἀπὸ τὸ δικαστήριον καὶ ἐξετελέσθη, νὰ ἀναγκασθῇ καὶ νὰ λέγουν τὰ παρὰ κάτω λόγια: Τριάντα φόνους ἢ καὶ πολὺ περισσότερους ἐτόλμησε νὰ διαπράξῃ ὁ μαφὰς καὶ θάβηλος αὐτοῦς ἄνθρωπος καὶ τῶρα μίαν φορὰ θανατώνεται μόνον. Ἐ καὶ ποῦ εἶναι τότε ἡ δικαιοσύνη; Ὅστε σεις οἱ ἰδιοὶ παραδέχεσθε ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸς ἓνας θάνατος ὡς τιμωρία. Διὰ τί, λοιπόν, τῶρα λοχυρίζεσθε τὰ ἀντίθετα; Ἐπειδὴ

46. Ἑβραϊκῶς ὁμιλεῖ ἐδῶ ὁ Χρυσόστομος.

δὲν κρίνετε ἄλλους, ἀλλὰ τοὺς ἑαυτοὺς σας. Τόσον μεγάλο ἐμπόδιον εἶναι ἡ φιλαυτία διὰ νὰ μὴ διακρίνωμεν τὸ δίκαιον. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, ὅταν κρίνωμεν τοὺς ἄλλους, **413** ἐξετάζομεν τὰ πάντα μὲ ἀκρίθειαν, ἐνῶ ὅταν κρίνωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας, δὲν διακρίνωμεν καὶ τόσον καλὰ τὸ δίκαιον. Διότι ἐὰν ἡ ἔρευνα διὰ τὸν ἑαυτὸν μας ἐγίνετο ὅπως γίνεται διὰ τοὺς ἄλλους τότε θὰ λάθωμεν ἀδέκαστον ἀπόφασιν. Ἐχόμεν, θέβαια, καὶ ἡμεῖς ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα ἀξίζει νὰ τιμωρηθῶν διὰ μὲ δύο καὶ τρεῖς, ἀλλὰ μὲ πολλοὺς θανάτους. Καί, διὰ νὰ παραλείψω ὅλα τὰ ἄλλα, εἰς ἐνθυμηθῶμεν πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς μετέχομεν τῆς θελας εὐχαριστίας ἀναξίως. Αὐτοί, λοιπόν, εἶναι ἔνοχοι τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Ὡστε, ὅταν ἀναφέρῃς τὸν φονέα, νὰ σκέπτεσαι καὶ τὸν ἑαυτὸν σου. Διότι ἐκεῖνος ἐφόνευσεν ἄνθρωπον. **B** ἐνῶ σὺ εἶσαι ὑπεύθυνος τῆς σφαγῆς τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνος μὲν, ἐπειδὴ δὲν μετέχει εἰς τὰ μυστήρια, ἡμεῖς ὅμως, ἐπειδὴ λαμβάνομεν μέρος εἰς τὴν ἱερὰν τράπεζαν.

Τί νὰ εἴπω δὲ δι' ἐκείνους τοὺς δογκῶνους καὶ κατατρώγουσι τοὺς ἀδελφοὺς τῶν καὶ πολὺ δηλητήριον ἐξακοιτίζουν ἐναντίον τῶν; Τί δι' ἐκείνους ποὺ ἀρπάζει τὴν τροφὴν τῶν πτωχῶν; Διότι ἐὰν θαφύνηται μὲ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ὃ μὴ ἐλεῆμων, πολὺ περισσότερον θαφύνηται ἐκεῖνος ποὺ παίρνει τὰ ξένα ἀγαθὰ. Ἀπὸ πόσους ληστές δὲν εἶναι χειρότεροι οἱ πλεονέκται; Ἀπὸ πόσους φονεῖς οἱ ἀρπαγες; Ἀπὸ πόσους τυμωρῶνους; Πόσοι μετὰ τὴν ἀρπαγὴν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ φονεύσουν τὰ θύματά των; Παῦσε, μὴ γένοιτο, λέγει κάποιος. **C** Τώρα λέγεις, μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ νὰ εἰπῇς μὴ γένοιτο, ὅταν ἔχῃς τὸν ἐχθρὸν εἰς τὸ χερί σου, καὶ νὰ ἐνθυμησῇς τὰ λεχθέντα καὶ νὰ παρουσιάσῃς ζωὴν πολὺ φροντισμένην, διὰ νὰ μὴ μᾶς εὕρουν τὰ κακὰ τῶν Σοδόμων, διὰ νὰ μὴ πάθωμεν ὅτι ἔπαθον τὰ Γόμορα, διὰ νὰ μὴ ὑποστῶμεν τὰ κακὰ τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος, μάλλον δὲ διὰ νὰ μὴ ἐλθῶμεν εἰς σύγκρουσιν μὲ τὸν Χριστόν, πρᾶγμα ποὺ εἶναι τὸ χειρότερον καὶ φοβερότερον ἀπὸ ὅλα. Διότι ἂν καὶ εἰς πολλοὺς ἡ γέννησις φαίνεται φοβερά, ἐγὼ δὲν θὰ παύσω νὰ φωνάζω διαρκῶς ὅτι αὕτη ἡ σύγκρουσις εἶναι χειρότερα ἀπὸ κάθε γέννησιν. Καὶ οἷς παροκαλῶ καὶ οἷς νὰ ἔχετε τὴν ἴδιαν γνώμην.

D Ἔτσι, θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὴν γέννησιν καὶ θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποῖαν εἶθε

ὅλοι μας νὰ ἐπιτύχωμεν, μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλοφροσύνην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.